

Selma Lagerlöf Anna Svärd

[Klassisk svensk litteratur från Textalk](#)

KARLSTADSRESAN. I.

Vad man än kan ha emot Thea Sundler, så får man erkänna, att hon bättre än någon annan förstod sig på att handskas med Karl-Artur Ekenstedt.

Om man till exempel tänker på Charlotte Löwensköld, så hade hon också velat förmå honom att resa till Karlstad och försona sig med sin mor. Men för att beveka honom härtill hade hon påmint honom om allt det, som modern hade varit för honom, och till sist hade hon verkligen försökt skrämma honom med att han inte skulle kunna predika så bra som hittilldags, om han visade sig otacksam emot sin mor.

Det var alldeles, som om hon ville, att han skulle komma likt den förlorade sonen och tigga och be att bli tagen till nåder i hemmet. Det var ingenting för honom i den sinnesförfattning, vari han då befann sig, han, som hade haft så stora framgångar med sina predikningar och dyrkades av en hel församling.

Men Thea Sundler bar sig åt på ett helt annat sätt, när hon skulle förmå honom att göra en ny Karlstadsresa. Hon frågade honom om det inte var sant, det hon hade hört sägas om den kära tant Ekenstedt, att hon begärde, att man skulle be henne om ursäkt också för den allra minsta missgärning, som man hade begått emot henne. Men om hon var så noga med andra, så var hon väl också själv färdig och villig...

Jo, det fick han erkänna att hon var. I samma ögonblick, som modern begrep, att hon hade förgått sig, var hon beredd att gottgöra och försona.

Då påminde Thea honom om den gången, då den kära tant Ekenstedt hade gjort den farliga resan till Uppsala mitt i tjällossningstiden, för att han skulle få be henne om förlåtelse. Och hon undrade på att han, som var en kristen präst, hade ett mindre försonligt sinnelag än en vanlig världsmanniska.

Karl-Artur förstod inte riktigt vart hon ville komma. Han stod bara och stirrade på henne.

Men fru Sundler sade då, att den här gången var det den kära tant Ekenstedt, som hade förbrutit sig mot honom. Och om hon var så rättrådig, som han påstod, så kunde han ju inte tvivla på att hon nu låg och ångrade sig och av hela sin själ längtade efter att få be honom om förlåtelse. Men hon kunde inte komma till honom, därför att hon var sjuk, och följaktligen var det hans plikt att fara till henne.

Detta var något annat än det Charlotte hade kommit med. Detta var inte att resa tillbaka till föräldrahemmet som en förlorad son, utan att träda in där som en segerherre. Nu for han inte för att begära nådig förlåtelse,

utan för att ge. Det är omöjligt att beskriva hur detta tilltalade honom och hur tacksam han var mot Thea, som hade bragt honom på de tankarna.

Han hade knappt kommit ur kyrkan på söndagen och fått sig ett mål mat hos organistens, innan han for i väg till Karlstad igen. Ja, han var så ivrig, att han reste hela natten. Han höll sig vaken genom att tänka på hur vackert det skulle bli, då han och modern råkades. Det var ingen, som kunde göra ett sådant möte vackrare än hon.

Han kom fram till Karlstad vid femtiden på morgonen, men for inte direkt hem, utan tog in på gästgivargården. Om moderns sinnelag mot honom hade han inte minsta tvivel, men han kunde inte vara lika säker på fadern. Det vore alls inte omöjligt, att han skulle neka att släppa in honom, och det ville han inte utsätta sig för i skjutsbondens närvaro.

Värden på gästgivargården stod på sin trappa och kände igen Karl-Artur som gammal Karlstadsbo, då han kom resande. Han hade kanske hört ett och annat om att det hade uppstått en brytning mellan honom och föräldrarna, därför att den unge prästen ville gifta sig med en dalkulla.

Han tilltalade honom varsamt och deltagande, men Karl-Artur såg så lugn och belåten ut och svarade så muntert, att värden fick den tron, att ryktet om osämjan var alldeles falskt.

Karl-Artur begärde ett rum, där han tvättade av sig resdammet och gjorde en mycket omsorgsfull toalett. När han kom ut igen, var han iförd prästrock, prästkrage och hög, svart hatt. Han hade satt på sig ämbetsdräkten för att visa modern i vilket fromt och prästerligt sinnelag han var kommen.

Gästgivaren frågade honom om han ville äta frukost, men han sade nej. Han ville inte fördröja det lyckliga ögonblick, då han och modern skulle falla i varandras armar.

Han gick raskt genom gatorna och ställde kosan mot Klarävsstranden. Han kände precis samma stora och glada förväntan som på den tiden, då han hade varit student i Uppsala och kommit hem till en ferie.

Men plötsligt stannade han och såg lika bestört ut, som om han hade fått ett slag rätt i ansiktet. Han hade kommit så nära det Ekenstedtska huset, att han kunde se, att det stod tillbommat, med fönsterluckorna tillskruvade och alla dörrar stängda.

I första häpenheten föll det honom in, att värdshusvärden hade skickat bud till föräldrarna för att tala om, att han var kommen, och att de hade bommat till huset för att stänga honom ute. Han blev eldröd av harm och vände sig tvärt om för att gå sin väg.

Men det dröjde inte länge, innan han började skratta åt sig själv. Klockan var knappast sex, och huset stod stängt på det här sättet alla mornar. Det var då för löjligt av honom, att han hade kunnat tro, att luckorna var tillskruvade och dörrarna låsta för att utestänga just honom. Han gick tillbaka till trädgårdsgrinden, sköt upp den och tog plats på en

trädgårdsbänk för att vänta på att huset skulle vakna.

I alla fall kunde han inte låta bli att hålla det för ett dåligt tecken, att hemmet hade stått stängt, när han hade kommit. Han var alls inte så glad längre. Den stora till försikten, som hade hållit honom uppe hela natten, hade gått sin kos.

Han satt och såg på de vackra blomrätterna och på den fina gräsmattan. Och han såg på det stora och vackra huset. Sedan tänkte han på henne, som regerade över allt detta och som var så uppuren och firad, och han sade till sig själv, att det inte fanns någon möjlighet, att hon skulle be honom om ursäkt. Snart kom han så långt, att han varken kunde förstå Thea eller sig själv. I Korskyrka hade han tyckt, att det var en naturlig och given sak, att överstinnan skulle ha ångrat sig, men här insåg han, att det var ren galenskap.

Han blev så övertygad om detta, att han ville gå sin väg med detsamma. Ja, han reste sig för att gå. Han var ivrig att komma därifrån, innan någon människa hade sett honom.

Men just som han stod vid grinden, kom han att tänka på att det troligen var sista gången, som han gjorde ett besök i sitt hem. Då han nu gick, så var det för att aldrig komma tillbaka.

Därmed lät han grinden stå halvöppen och vände om för att gå runt tomten och taga farväl.

Han gick förbi husknuten och kom in under de stora, vackra träden på älvstranden. Ja, här skulle han aldrig mer gå och se den vackra utsikten. Han betraktade länge roddbåten, som låg uppdragen på stranden. Han hade trott, att ingen brydde sig om den numera, sedan han var borta, men han såg, att den var tjärad och målad, alldeles som på den tiden, då han brukade ro ut med den.

Han skyndade bort till ett litet grönsaksland, som han hade skött om, när han var barn, och han fann också det precis som förr, med alldeles samma grönsaker, som han hade odlat där. Och han förstod, att det var modern, som hade styrt om detta. Det var hon, som hade lagat, att det lilla leksakslandet hade hållits vid makt. Det måste vara minst femton år, sedan han själv hade skött om det.

Han letade efter äpplekartar under ett astrakanträd och stoppade en på sig, fastän den var kálgrön och hård, så att han inte kunde bita i den. Och han smakade på krusbär och vinbär, fastän de redan var gamla och övermogna.

Han gick bort till uthuslängan och fann reda på en trädgårdsbod, där han hade haft stående en liten spade, en kratta och en skottkärra. Han tittade in, ja, han hade inte behövt undra. Alla tre sakerna fanns på samma plats, där han hade lämnat dem. Ingen hade fått städa undan dem.

Nu var visst klockan så mycket, att han borde skynda bort, om han skulle komma därifrån osedd. Men alltid var det något, som han ville se för sista gången. Alltsammans hade fått ett nytt värde för honom. "Jag visste inte hur kärt allt det här var mig", tänkte han.

På samma gång skämdes han över att vara så där barnslig. Han skulle inte ha velat, att Thea Sundler hade sett honom, hon, som så mycket hade beundrat de hjältemodiga ord, som han hade uttalat för ett par dagar sedan, då han hade sagt sig fri från både hem och föräldrar.

Slutligen började han misstänka, att det, som höll honom kvar, var en hemlig förhoppning, att någon skulle få se honom och släppa in honom. Men då han fick detta klart för sig, tog han ett raskt beslut och gick sin väg.

Han hade redan kommit ut ur trädgården och stod framför grinden, när han hörde, att ett fönster öppnades i det igenbommade huset.

Det var omöjligt att låta bli, han måste vända sig om. Fönstret till överstinnans sängkammare hade blivit uppkastat. och där stod syster Jaquette och lutade sig ut för att inandas den friska morgonluften.

Det dröjde inte en sekund, förrän hon fick syn på honom, och strax började hon vinka och nicka. Och mot sin vilja gjorde han detsamma. Han nickade och vinkade tillbaka, och han pekade på den tillstängda förstudörren. Då försvann Jaquette ur fönstret, och om ett par minuter hörde han hur det började knarra i reglar och lås. Dörren gick upp, system kom ut på tröskeln och sträckte händerna emot honom.

Han skämdes både inför Thea och inför sig själv, för han trodde inte i det ögonblicket, att modern skulle be honom om förlåtelse. Han hade ingenting i hemmet att göra, men han kunde inte hjälpa det, han sprang ändå fram till Jaquette. Han tog hennes händer och drog henne intill sig och var så glad över att hon hade öppnat för honom, att tårarna kom honom i ögonen.

Hon blev förfärligt lycklig. När hon såg, att han grät, slog hon armarna om honom och kysste honom.

--Karl Artur, Karl-Artur, gudskelov, att du är kommen!

Han hade helt och fullt lyckats övertyga sig, att han inte skulle få komma in. Det vänliga mottagandet överraskade honom så, att han stapplade på målet.

--Säg, Jaquette, är mamma vaken? Kan jag få tala med henne?

--Visst får du tala med söta mor. Hon har varit bättre de sista dagarna. I natt har hon sovit riktigt gott.

Hon gick före honom uppför trappan, och han följde efter litet långsammare. Han hade aldrig kunnat tro, att han skulle känna sig så lycklig över att åter befinna sig i sitt hem. Han lade handen på den glatta ledstången, men det var inte för att få stöd av den, utan för att smeka den.

När han kom in i övervåningen, väntade han sig, att någon skulle komma emot honom och köra bort honom. Men ingenting hände. Då gick ett ljus upp för honom. Fadern tycktes inte ha underrättat familjen om den stora brytningen. Nej, han hade inte kunnat göra det, därför att överstinnan varit sjuk.

Ja, han förstod, att så måste det hänga ihop, och han gick framåt med mera lugn.

Vad det var fint i rummen! Det hade han tyckt förut också, men aldrig som i dag. Möblerna stod inte så där stelt utmed väggarna som på andra håll. Det var lätt och behagligt här inne. Allt hade fått sin prägel av henne, som bodde här.

De hade gått igenom salongen och kabinettet och nådde fram till sängkammardörren. Här fick han ett tecken av Jaquette, att han skulle vänta, medan hon ensam gled in i rummet.

Han strök sig över pannan och sökte påminna sig varför han var ditkommen. Men han kunde inte tänka på något annat, än att han var hemma och att han skulle få se modern.

Jaquette kom ut igen och hämtade honom. Och när han nu såg sin mor, som låg där blek, med förband om panna och arm, kände han som en stöt för bröstet och kastade sig ner på knä framför bädden. Hon uppgav ett fröjderop, slog den friska armen om hans hals, drog honom intill sig i en lång omfamning och kysste honom.

De såg in i varandras ögon och var överlyckliga. I det ögonblicket fanns det ingenting, som skilde dem åt. Det var glömt alltsammans.

Han hade inte gjort klart för sig, att modern skulle se så svag och bräcklig ut, och kunde knappast behärska sin rörelse. Han frågade mycket ömt efter hennes tillstånd. Hon kunde inte undgå att märka hur han höll av henne.

Men detta var det bästa botemedel för den sjuka, och hon drog honom intill sig än en gång.

--Det betyder ingenting. Allting är bra nu. Jag har glömt bort hur det kändes.

Av svaret förstod han, att hon älskade honom som förr. Och på samma gång visste han, att han hade fått igen allt det, som han nyss hade sörjt som förlorat. Han fick återigen räkna sig som son i detta präktiga hem. Han hade ingenting mer att önska.

Men mittunder det, att han kände sig som lyckligast, kom en oro över honom. Han hade rakt inte vunnit det, som han hade rest ut för. Modern hade inte bett honom om ursäkt, och det såg inte heller ut, som om hon tänkte på att göra det.

Han kände en stark frestelse att inte alls bry sig om några ursäkter. Men det var dock en ganska viktig sak för honom. Om överstinnan erkände, att hon hade gjort orätt mot honom, skulle han få en helt annan ställning i hemmet, och föräldrarna skulle bli tvungna att ge med sig i fråga om giftermålet med Anna Svärd.

Närtill kände han sig fullkomligt trygg och litet över modig, efter att modern hade gett honom ett så gott mottagande. "Det är bäst att få den här frågan ur världen nu genast", tänkte han. "Det är inte sagt, att mamma är så mild och öm en annan dag."

Ända dittills hade han legat kvar på knä, nu reste han sig upp och satte sig på stolen, som stod bredvid sängen.

Han var litet förlägen, därför att han skulle gå till rätta med sin egen mor. Men då fick han en ide, som han blev riktigt glad åt. Han kom ihåg, att förr i världen, när han eller systrarna hade begått någon försyndelse, som modern väntade att de skulle be om förlåtelse för, hade hon alltid tilltalat brottslingen med dessa ord: "Nåväl, mitt barn, har du ingenting att säga mig?"

För att nu på ett lätt och ledigt vis komma in på det brydsamma ämnet rynkade han pannan, satte pekfingret i vädret, men smålog på samma gång, så att modern skulle förstå, att han ville vara lustig och skämtsam.

--Nåväl, mamma, har mamma ingenting att säga mig?

Överstinnan tycktes inte begripa det minsta. Hon låg stilla och såg frågande på honom.

Den stackars systemen däremot hade dittills stått där så glad och bevitnat det lyckliga mötet mellan modern och brodern. Men nu såg hon förskräckt ut och lyfte oförmärkt upp handen för att varna honom.

Karl-Artur var fullt och fast övertygad, att överstinnan skulle bli förtjust över hans påfund och svåra i samma ton, så snart som hon hade förstått meningen. Han lät visst inte varna sig, utan han fortsatte.

--Nog har väl mamma förstått, att jag i torsdags blev litet förargad över

att mamma hade försökt att skilja mig och min fästmo från varandra. Jag hade aldrig kunnat tro, att min lilla mamma skulle kunna vara så grym emot mig. Jag blev så ledsen, att jag for min väg utan att vilja återse mamma.

Överstinnan låg lika stilla. Karl-Artur kunde inte märka minsta spår till vrede eller missnöje. System däremot tycktes bli mer och mer orolig. Hon smög sig närmare, och bakom sänggaveln gav hon honom ett hårt nyp i armen.

Han begrep nog vad hon menade, men han var så säker om att han bättre än Jaquette förstod hur överstinnan skulle tas, att han gick på som förut.

--Ja, mamma, sade han, när jag skildes från pappa i fredags morse, försäkrade jag honom, att jag aldrig mer skulle komma inom dessa väggar. Men nu är jag här i alla fall. Jag undrar allt om den klokaste frun i Karlstad kan förstå varför jag är kommen.

Här gjorde han ett uppehåll. Han var säker om att när han hade sagt så mycket, skulle modern fortsätta av sig själv. Men det gjorde hon inte. Hon drog sig bara litet högre upp på kudden och höll ögonen fästa på honom så ihärdigt, att han nästan tyckte, att det var plågsamt.

Han kunde inte låta bli att undra om moderns förstånd hade blivit försvagat genom sjukdomen. Hon brukade väl kunna tyda hal-kvädna visor. Men när hon nu inte gjorde det, så blev han tvungen att fortsätta.

--Det var verkligen min mening att aldrig återse mamma, men då jag nämnde detta för en väninna, frågade hon mig om det inte var mamma, som begärde, att man skulle be om ursäkt för varje den minsta förseelse, och så undrade hon om inte mamma också själv...

Längre kom han inte. Jaquette avbröt honom än en gång. Hon riktigt skakade honom i armen.

Med detsamma bröt överstinnan den långa tystnaden.

--Nej, stör honom inte, Jaquette, sade hon, låt honom fortsätta !

När modern sade dessa ord, genomfors Karl-Artur av en aning om att hon inte var alldeles nöjd med honom, men han sköt den åt sidan. Inte var det möjligt, att hon fann honom hård och kärlekslös. Han hade ju tagit på saken så lekfullt och lätt. Hon kunde inte begära större skonsamhet.

Nej, modern hade nog bara velat hindra Jaquette från att störa honom gång på gång. I alla fall hade han nu sagt så mycket, att det var bäst att tala till punkt.

--Det var denna min väninna, mamma, som skickade mig hit. Hon sa mig, att det var min plikt att fara till mamma, eftersom mamma inte kunde

komma till mig. Minns mamma hur mamma en gång reste till Uppsala, för att jag skulle få be mamma om förlåtelse? Hon sa mig, att hon var övertygad, att mamma erkände, att mamma...

Att det skulle vara så svårt att gå till rätta med sin mor! Orden alldeles torkade bort i munnen på honom. Han stammade, och han hostade, och till sist var det ingenting annat att göra än att tåga.

Ett litet leende for över ansiktet på överstinnan. Hon frågade vem den väninnan var, som hade så goda tankar om henne.

--Det var Thea, mamma.

--Var det inte Charlotte, som trodde, att jag låg här och längtade efter att få be dig om förlåtelse?

--Nej, inte Charlotte, mamma, utan Thea.

--Jag är glad, att det inte var Charlotte, sade överstinnan.

Därmed drog hon sig än högre upp på kudden och försjönk åter i tystnad. Karl-Artur sade ingenting, han heller. Han hade fått säga modern vad han önskade, fastän inte med så stor vältalighet, som hade varit av nöden. Nu var intet annat att göra än att vänta.

Han betraktade modern under tiden. Säkert låg hon där och hade en svår strid med sig själv. Att erkänna sin orätt för den egna sonen, det gick nog inte i första taget.

Rätt som det var, kom hon med en ny fråga.

--Du har klätt dig i prästrock?

--Jag ville visa mamma i vilket sinnelag jag var kommen.

Ett nytt leende for över hennes drag. Han blev rädd, när han såg det. Det var elakt och spefullt.

Plötsligt tyckte han, att ansiktet borta på kudden såg ut, som om det skulle vara hugget i sten. Orden, som han väntade på, kom inte. Han råkade i ångest över att det inte skulle bli henne möjligt att ångra och avbedja.

--Mamma! utropade han och lade in i rösten så mycket han förmådde av

förmaning och förväntan.

Då kom en förändring. Blodet sköt upp i ansiktet.

Överstinnan reste sig i bädden, lyfte den friska armen och skakade den framför honom.

--Det är slut! ropade hon. Guds tålmod är sl----- Hon kunde inte mer. Det sista ordet dog bort otydligt och matt, och hon sjönk ner på huvudgården. Ögonstenarna rullade uppåt, så att endast vitögat syntes. Handen föll ner på täcket.

Jaquette ropade högt på hjälp och sprang ut ur rummet. Karl-Artur kastade sig framöver modern.

--Vad går det åt dig? Mamma, mamma! Men ta det då inte så hårt!

Han kysste mun och panna, som om han ville försöka kyssa liv i henne.

Medan han låg sa, kände han ett hårt grepp i nacken. Någon hade fattat tag i hans rockkrage, och liksom han skulle ha varit en maktlös liten hundvalp, bars han av en stark hand ut ur rummet och slängdes ner på golvet.

I detsamma hörde han fadern säga med en förfärlig röst:

--Jaså, du har kommit tillbaka. Du kunde inte ge dig till freds, innan du alldeles hade gjort slut på henne.

II.

När klockan visade på halv åtta samma måndagsmorgon, ringde det på hos borgmästarns, och den gamla förståndiga jungfrun, som skötte hushållet, skyndade sig ut i tamburen för att öppna.

Den, som stod utanför dörren, var Karl-Artur Ekenstedt, men jungfrun tänkte för sig själv, att om hon inte hade bott i Karlstad i så många år och sett honom både som pojke och som vuxen, skulle hon inte ha känt igen honom. Han var blårröd i ansiktet, och de vackra ögonen var så utsprängda, att det såg ut, som om de skulle ramla ur sina hålor.

Eftersom jungfrun i lång tid hade tjänat hos borgmästarns och hade samlat en liten erfarenhet i hithörande ting, tyckte hon, att unge Ekenstedt såg ut som en mördare, och allra helst skulle hon inte ha släppt in honom. Men då han i alla fall var son till överste

Ekenstedt och till den rara överstinnan, så var det inget annat att göra än att be honom stiga in och sitta ner och vänta. Borgmästarn var ute på sin vanliga morgonpromenad, men han åt frukost klockan åtta, och till dess skulle han nog vara tillbaka.

Men om hon hade blivit skrämmd bara av att se unge Ekenstedt, så blev hon inte lugnare, när hon märkte, att han gick förbi henne utan att hälsa eller säga ett ord, alldeles som om han inte hade sett, att hon fanns där.

Det var ju klart, att det inte stod rätt till med honom. Alla överstinnan Ekenstedts barn var annars hövliga och beskedliga. Den här sonen måtte ha råkat ut för en stor olycka.

Han gick från tamburen in i borgmästarns rum, och hon såg, att han slog sig ner i gungstolen, men där blev han inte sittande länge. Snart gick han fram till skrivbordet och började på att riva i borgmästarns papper.

Hon var ju tvungen att gå ut i köket och se på klockan, så att inte äggen, som borgmästarn skulle ha till frukost, blev för hårdkokta, och så skulle hon duka och lägga på kaffe. Men hon kunde inte glömma unge Ekenstedt. I varannan minut sprang hon in i rummen för att kasta ett öga på honom.

Nu gick han fram och tillbaka i borgmästarns rum. Än var han borta vid fönstret och än vid dörren, och hela tiden talade han högt för sig själv.

Kan någon undra på att hon blev rädd? Borgmästarinnan och barnen var på landet hos släktingar, och det andra tjänstefolket var bortskickat, så att hon var ensam i våningen och hade allt ansvaret.

Vad skulle hon ta sig till med honom, som gick där i borgmästarns rum och såg ut, som om han vore från förståndet? Tänk, om han skulle förstöra något av de viktiga papperna, som låg på skrivbordet! Inte kunde hon heller alldeles gå ifrån sina sysslor för att vaka över honom.

Då hittade den gamla förståndiga jungfrun på att fråga Karl-Artur om han inte ville komma in i matsalen och få sig en kopp kaffe, medan han väntade. Han sade inte nej, utan följde genast med henne. Och detta blev hon riktigt glad över, för så länge som han satt vid kaffebordet, kunde han ju inte ställa till med något ofog.

Han slog sig ner just på borgmästarns plats, och kaffekoppen, som hon hade fyllt, drack han ur i ett enda tag utan att fråga efter, att kaffet var kokhett. Sedan grep han själv efter kokarn, som hon hade lämnat kvar på bordet, slog i än en kopp och drack. Han tog varken socker eller grädde, bara hällde i sig det skållheta kaffet.

När han hade druckit ur den sista koppen, måtte han visst ha märkt, att jungfrun stod på andra sidan bordet och betraktade honom. Han vände sig emot henne.

--Det är bra snällt av jungfrun att koka så gott kaffe åt mig, sade han.
Detta är säkert sista gången, som jag får något kaffe.

Han talade så lågt, att hon nätt och jämnt hörde honom. Det lät, som om han ville anförtro henne en stor hemlighet.

--A, nog får väl magistern gott kaffe hos prostinnan Forsius i Korskyrka, sade jungfrun.

--Ja, det finge jag nog, svarade han, och på samma gång gav han till ett fånigt litet skratt. Men jag kommer nog aldrig mer dit, jag, ser jungfrun.

Det var ju ingenting underligt i detta. Det var vanligt, att de unga prästerna skickades än hit och än dit. Jungfrun började känna sig lugnare.

--Jag tänker allt, att dom kan laga gott kaffe i prästgårdarna, vart än magistern kommer, sade hon.

--Tror jungfrun, att de också lagar gott kaffe i häktet? sade han då och sänkte rösten ännu mer. Där tänker jag allt att jag får vara utan både kaffe och dopp.

--Men inte ska väl magistern i häkte? Varför i all världen ?

Han nästan vände sig bort från henne.

--Jag vill inte svara på den frågan, sade han.

Han riktade ånyo sin uppmärksamhet på matbordet. Han strök smör på bröd, lade ost på och åt som en uthungrad, bet glupskt av stora bitar och sväljde utan att tugga. Jung frun började tro, att det inte var något annat fel med honom, än att han var svulten. Hon gick ut i köket efter borgmästarns ägg. Karl-Artur slukade de två äggen som ett intet och grep så till smör och bröd igen. Mittunder det ivriga ätandet började han tala på nytt.

--Det är bra många av de döda ute och går i staden i dag.

Han sade detta mycket lugnt och likgiltigt, som om han skulle ha berättat, att det var vackert väder. Men jungfrun kunde inte annat än bli litet skrämmd, och detta måtte han ha märkt.

--Tycker jungfrun, att jag talar märkvärdigt? Ja, jag tror själv, att det är något underligt i detta, att jag ser de döda. Jag har aldrig gjort det

förr, det jag vet, aldrig

förrän efter det, som hände mig i dag klockan sju.

--Jaså, sade jungfrun.

--Ser jungfrun, jag fick så svar hjärtkramp. Jag skulle gå hemifrån in till staden, men jag kunde inte, utan jag stod och höll fast i staketet omkring vår trädgård. Då såg

jag hur domprosten Sjöborg kom gående med domprostinnan under armen. De kom precis så, som de brukade, när de skulle äta söndagsmiddag hos oss. Och de visste förstås redan vad jag hade gjort, och de sa till mig, att jag skulle gå hit till borgmästaren och bekänna min missgärning och be om straff. Jag svarade dem, att det var omöjligt, men de var så envisa.

Karl-Artur avbröt sig för att slå i en ny kopp kaffe åt sig och tömma den. Han betraktade jungfrun med prövande blickar, liksom för att se hur hon tog detta, som han hade berättat för henne.

Men jungfrun sade bara helt lugnt:

--Det är ju så många, som har sett de döda, så att fördenskull behöver visst inte magistern.

Det märktes, att han blev glad över svaret.

--Det är just det jag tycker. Jag är mig alldeles lik, så när som på detta enda.

--Ja visst, sade jungfrun. Hon tyckte det var bäst att hålla med honom och se lugn ut, men hon började allt längta efter att borgmästaren skulle komma.

--Jag har inte något emot att göra efter deras vilja, sade Karl-Artur. Men jag har ju mitt fulla förstånd i behåll, så att jag vet, att borgmästaren bara kommer att-skratta åt mig. Jag nekar inte till att jag har en svår synd på mitt samvete, men det är ju ingenting, som jag kan bli häktad och dömd för.

I detsamma slöt han ögonen och böjde sig bakåt. Brödbiten, som han höll i handen, föll till golvet, ansiktet förvreds, som om han lede förfärliga kval" men han kom märkvärdigt snart tillbaka till sig själv.

--Det är hjärtkrampen, sade han. Är det inte märkvärdigt, att den kommer,

så snart som jag säger, att jag inte kan göra det?

Han steg upp från bordet och började gå fram och tillbaka.

--Jag ska göra det, sade han och hade nu alldeles förgätit, att jungfrun stod bredvid och lyssnade till honom. Jag vill göra det, jag ska säga borgmästarn, att jag har gjort något, som han kan straffa. Jag ska säga, att jag är vållande till annans död. Jag ska hitta på något. Jag måste säga, att jag gjorde det med avsikt.

Han gick åter fram till jungfrun.

--Tänk, att det är över! sade han och såg helt glad ut. Det går över, bara jag säger, att jag vill lida mitt straff. Jag är så lycklig.

Den gamla förståndiga jungfrun var inte längre rädd för honom. Hon hade gripits av medlidande. Hon tog hans hand och strök över den.

--Men magistern förstår väl? Magistern får inte ta på sig skulden för något, som magistern inte har gjort.

--Jo, sade han. Jag vet, att detta är det rätta. Och jag vill så gärna dö. Jag vill visa mamma, att jag älskade henne. Jag ska bli så lycklig att få råka henne där borta på andra sidan, när allt är försonat.

--Men det ska då aldrig ske, sade jungfrun. Jag ska tala om för borgmästarn.

--Det ska inte jungfrun göra, sade Karl-Artur. Varför skulle inte en domare kunna fälla mig? Jag har ju mördat, fastän jag inte har använt kniv eller skjutvapen. Jaquette vet hur det gick till. Tror inte jungfrun, att hårdhet och kärlekslöshet är farligare än stål eller bly? Pappa vet det också och kan vittna om det. Jag kan nog bli dömd, jag är inte oskyldig.

Jungfrun slapp att svara på detta. Hon hörde till sin stora glädje, att dörren till gatan öppnades, och de kända stegen kom uppför trappan.

Hon sprang ut i tamburen och hoppades hinna med att säga borgmästarn ett varnande ord, men Karl-Artur följde henne hack i häl. Han hade visst ämnat börja genast med sin bekännelse, men han kom av sig.

--Jaså, du är här i staden igen, sade borgmästarn. Det var ju för bedrövligt med överstinnan.

Han sträckte med detsamma ut handen för att hälsa, men Karl-Artur höll sin

högra hand bakom ryggen. Han vände ögonen åt väggen och sade med en röst, som var litet darrande, men dock tydlig nog:

--Jag har kommit hit för att be farbror arrestera mig. Det är jag, som har dödat min mor.

--A, fanken! sade borgmästaren. Men överstinnan är väl inte död heller? Jag träffade doktorn...

Karl-Artur vacklade baklänges. Jungfrun trodde, att han skulle falla, och höll ut armarna för att ta emot honom. Men han återvann jämvikten. Han ryckte till sig sin hatt, och utan ett ord vidare störtade han ut på gatan.

Den första människa han fick syn på var familjens gamle husläkare, och han sprang emot honom.

--Hur är det med mamma?

Doktorn såg ogillande på honom.

--Det var bra, att jag råkade på dig, din krobat. Du understår dig inte att gå hem till ditt nu igen. Vad kom det åt dig? Sätta dig att hålla straffal för en sjuk människa !

Karl-Artur behövde inte höra mer. Han skyndade ifrån

honom raka vägen mot föräldrahemmet. Då han kom närmare, såg han sin gifta syster, Eva Arcker, stå vid trädgårdsgrinden.

--Eva, ropade han, är det sant? Mamma lever?

--Ja, sade hon stilla, doktorn tror, att hon får leva.

Han ville riva upp grinden. Han tänkte inte på annat än att rusa in, kasta sig ner för modern och anropa henne om förbarmande. Men Eva hejdade honom.

--Du får inte gå in, Karl-Artur. Jag har statt här en lång mota dig. Det har varit ett så svårt slaganfall. Söta mor kan inte tala med dig.

--Jag väntar hur länge som helst.

--Det är inte bara för söta mors skull, sade Eva och höjde litet på ögonbrynen, som du inte får gå in. Det är också för söta fars. Doktorn sa, att söta mor aldrig kan bli sig lik igen. Och nu tål inte söta far att se dig. Vi vet inte vad som kunde hända, om han råkade dig. Res tillbaka till Korskyrka! Det är det bästa du kan göra.

Dessa systems ord retade Karl-Artur. Han var viss om att hon överdrev både faderns vrede och faran för modern av att råka honom.

--Du och din man har alltid velat äta ut mig hos pappa och mamma, sade han. Ni förstår att begagna er av ett lyckligt tillfälle. Håll till godo!

Han svängde om på klacken och gick sin väg.

/X/ III.

Det är ju så med oss människor, att vi inte tycker om, att någonting går sönder. Ja, om det inte är annat än en lerkruka eller en porslinstallrik, så samlar vi ihop bitarna, lägger dem intill varandra och försöker limma och klistra för att få dem att hålla ihop.

Det var något i den vägen, som Karl-Artur Ekenstedt sysslade med, under det att han åkte hem till Korskyrka.

Inte hela dagen i alla fall, ty man får komma ihåg, att han inte hade fått en blund i ögonen under sista natten och att han inte heller, till följd av många upprörande hän

/HHHH/delser, hade fått tillräcklig sömn under hela den föregående veckan. Men nu kom kroppen med sitt omedgörliga krav, så att till trots av de skakande skjutskärrorna, som han åkte i, och till trots av allt det kaffe, som han hade hållt i sig hos borgmästarns, satt han och 90V under största delen av hemvägen.

Men under de små stunder, som han var vaken, försökte han att samla ihop delar och stycken av sig själv, så att den Karl-Artur Ekenstedt, som hade åkt samma väg för bara några timmar sedan och som hade sprungit sönder i småbitar inne i Karlstad, skulle kunna bli hel igen och brukas på nytt.

En och annan tycker kanske, att det inte var annat än en usel lerkruka, som hade blivit krossad, och att det inte var stort lönt att kosta på den arbete och lim. Men man får väl ursäkta Karl-Artur, om han inte kunde vara av den meningen, utan trodde, att det var en vas av äkta porslin med dyrbara handmålningar och rik förgyllning, som hade råkat i olycka.

På något besynnerligt sätt gav det honom en god hjälp med reparationsarbetet att tänka på syster Eva och hennes man, att hetsa upp

sig emot dem och påminna sig alla de gånger, då de hade visat prov på avundsamhet och klagat över att modern var orättvis.

Ju mer han tänkte på det gamla agg, som Eva kände mot honom, dess mer förvissad blev han, att hon inte hade sagt sanningen. Det var visst inte så farligt med överstinnan, som hon hade låtit påskina, och att fadern skulle vara så förbittrad på honom, det var bara ett knep, som Eva och Arcker hade tänkt ut. De hoppades, att de skulle kunna begagna sig av denna sista dumhet, som han hade begått och som var obegripligt stor -- det ville han inte neka till --, för att hålla honom borta från hemmet för all framtid.

Just som han hade kommit till den slutsatsen, att allt skulle ha avlupit på bästa sätt, om inte Eva hade visat bort honom, kom sömnlusten över honom, och han sov, ända till dess att skjutskärnan stannade vid en gästgivargård.

En annan gång, då han var vaken, tänkte han på Jaquette. Han ville inte vara orättvis mot henne. Hon var inte avundsjuk som Eva. Hon var snäll, och hon tyckte om honom. Men var hon inte bra enfaldig? Om hon inte hade stört honom under det viktiga samtalet med modern, hade han väl sagt ungefär detsamma, men han hade säkert sagt det på ett annat sätt. Det är inte lätt att lägga sina ord väl, när man hela tiden har en människa bakom ryggen, som rycker en i armen och viskar, att man ska akta sig.

Han hade stor nytta av att tänka på Jaquette och på hur dum och obegåvad hon var. Men snart somnade han ifrån henne också.

Det var med en viss motsträvighet, som han alltemellanåt tänkte på att också Thea Sundler hade sin del i olyckan. Hon var ju hans varmaste vän. Det fanns ingen, som han till den grad kunde lita på, men hon hade kanske ändå inte sett nog av världen för att vara en säker rådgivare. Hon hade tagit miste i detta, att överstinnan låg och väntade på att få be honom om förlåtelse. Det var det stora värde, som hon satte på honom, som hade förvirrat hennes omdöme, och hon hade därmed kunnat framkalla en stor olycka. Överstinnan kunde ha varit död nu, och han kunde ha varit vansinnig. Han hade varit på god väg.

För resten ville han inte gärna tänka på besöket hos borgmästarns och samtalet med jungfrun. Det var, som om detta skulle spränga sönder honom igen, så att hela arbetet med hopsättningen måste göras om från början.

Men en annan gång under de vakna småstunderna kom han på den tanken, att kanske just detta, att han hade visat sådan förskräckelse och sorg, skulle kunna bli till en hjälp för honom. Överstinnan skulle nog få höra talas om det, och hon skulle förstå hur han älskade henne. Hon skulle bli rörd, hon skulle skicka efter honom, och de skulle bli försonade.

Han ville tro, att det skulle sluta så. Var dag ville han be till Gud, att det måtte sluta på det sättet.

Om man får uttrycka sig så vanvördigt, var Karl-Artur ganska bra hopkittad igen, när han kom hem till Korskyrka vid elvatiden på kvällen. Han var själv förvånad över att han hade kommit igenom en sådan fruktansvärd sinnesskakning så pass välbehållen. Sömnig var han alltjämt, och när han

steg ur källan utanför prostgårdsgrinden och betalade skjutsbonden, tänkte han på hur skönt det skulle bli att få sträcka ut sig i en säng och sova sig mätt.

Då han skulle gå in i flygeln, kom emellertid husjungfrun med hälsning från prostinnan, att varm kvällsvard väntade inne i matsalen. Han hade ju helst gått och lagt sig genast, men han tyckte det var vänligt av prostinnan, att hon hade tänkt på att han, som hade rest hela dagen, kunde behöva riktig mat, så att han gick med in.

Detta hade han nog inte gjort, om han inte hade vetat, att det inte fanns någon i huset, som kunde fråga ut honom om hans färd. Men han visste, att de gamla hade lagt sig för länge sedan, och Charlotte var borta.

När han gick genom förstugan, höll han på att falla över en lår eller vad det var, som stod strax innanför dörren.

--A, akta sig för all del, magistern! sade tjänstflickan. Det är fru Schagerströms flyttsaker. Vi har hela dan hållit på mä å rulla in dom i halm och slå skynken om dom.

Trots detta föll det honom inte in, att Charlotte själv kunde ha kommit resande från Stora Sjötorp, och än mindre, att hon hade stannat kvar i prostgården över natten. Han gick lugnt in i matsalen och satte sig till bords.

Han blev inte störd på en god stund. Han fick tid på sig att äta sig väl mätt och skulle just knäppa sina händer till bordsbönen, då steg hördes i trappan. De var tunga och släpande, och han trodde, att det var prostinnan, som kom för att fråga om hans resa. Han tordes inte rusa sin väg, som han helst hade velat.

I nästa sekund gick dörren upp, tyst och långsamt, och någon kom in. Det hade varit illa nog, om det hade varit prostinnan. Men det var inte hon, utan Charlotte. Det var det värsta, som kunde hända. Han hade inte förgäves varit förlovad med Charlotte i hela fem år. Han kände henne. Tänk, vilket uppträde det skulle bli, när hon fick höra, att överstinnan hade fått ett slaganfall! Hon skulle läxa upp honom. Så trött, som han var, skulle han bli tvungen att höra på henne i timal. Han beslöt i all hast, att han skulle visa sig så där försmädligt artig emot henne, som han hade brukat på sista tiden. Det var alltid bästa sättet att hålla henne på avstånd.

Men innan han hade hunnit säga något, hade Charlotte kommit så långt fram i rummet, att de två talgljusen, som stod på bordet, lyste upp hennes ansikte. Han såg då, att ögonen var rödkantade av gråt och att hon var dödsblek. Det måtte ha hänt henne någonting förskräckligt.

Det låg närmast till hands att antaga, att hon kände sig olycklig över sitt giftermål. Men det var återigen bra olikt henne att visa detta så tydligt. Och den förre fistmannen var väl den siste, som hon skulle ha låtit blicka in i en sådan sak.

Men det var ju sant! Han hade hört för ett par dagar sedan, att doktorinnan Romelius, hennes syster, hade blivit farligt sjuk. Han trodde sig förstå vad som hade inträffat.

Charlotte drog fram en stol och satte sig vid matbordet. Hon började tala med en underligt hård och uttryckslös röst, såsom man gör, när man har föresatt sig att på inga villkor komma i gråt. Hon såg inte på honom, man kunde tro, att hon satt där och talade högt för sig själv.

--Kapten Hammarberg kom hit för en timme sedan, sade hon. Han hade varit i Karlstad och reste därifrån i morse litet senare än du. Men han åkte med två hästar och kom därför så mycket tidigare. Han sa, att han hade farit om dig på vägen.

Karl-Artur ryckte stolen tillbaka från bordet. Från huvudet och ner till hjärtat för det som ett skarpt hugg.

--Då han körde förbi prostgården, fortsatte Charlotte lika entonigt och omständligt, såg han, att det lyste ur fönsterna i ämbetsrummet, och trodde därför, att prosten inte hade gått och lagt sig. Han steg då ur vagnen för att få den glädjen att berätta honom hur hans adjunkt i dag på morgonen hade uppfört sig i Karlstad. Han tycker om att berätta sådana saker.

Hugg på hugg kom det från huvudet och skar igenom hjärtat. Allt det, som han förut på dagen hade samlat upp och kittat ihop, höll på att falla sönder. Nu skulle han få höra hur hans medmänniskor dömde om hans handlingar.

--Vi hade inte stängt förstuddörrarna, sade Charlotte, därför att vi i varje ögonblick väntade, att du skulle komma, så att han kunde stiga in i ämbetsrummet utan hinder. Men onkel hade nyss gått och lagt sig, så att det blev inte honom, som han råkade, utan mig, som satt där och skrev brev. Jag hade inte kunnat tänka på sömn, innan jag fick veta hur det hade gått för dig i Karlstad. Nu fick jag höra det av kapten Hammarberg. Jag tror, att han fann än större nöje i att berätta det för mig än för onkel.

--Och Charlotte, inföll Karl-Artur, Charlotte fann naturlighis inte mindre nöje i att lyssna.

Charlotte gjorde en liten avvärjande rörelse. Det lilla utfallet var ingenting att svara på. Det var sådant där, som människor griper till, när de är i stor nöd och ändå vilja visa sig morska. Hon fortsatte med sin berättelse.

--Kapten Hammarberg stannade inte länge, sade hon.

Han gick sin väg, så snart som han hade talat om, att du hade hållit en straffpredikan för din mor och att hon hade fått ett svårt slaganfall. Ja, ditt besök hos borgmästaren nämnde han också om. Ack, Karl-Artur, Karl-Artur!

När hon kom till detta, var det slut med hennes lugn. Hon satte näsduken för ögonen och snyftade.

Men nu är det ju så med oss människor, att vi inte tycker om, att en annan gråter över oss. Och inte heller tycker vi om att tänka på att en annan just nyss har suttit och hört en lustig och kvick berättelse om hur dumt och löjligt vi har burit oss åt. Därför kunde inte Karl-Artur låta bli att säga någonting om att Charlotte, som nu var gift med en annan, inte behövde göra sig så stora bekymmer om honom och hans familj.

Inte heller detta upptog hon till besvarande. Det var

naturligt, att han skulle gripa till ett sådant försvarsmedel. Det var ingenting att vredgas över.

I stället bekämpade hon gråten för att kunna ge uttryck åt det, som hon hela tiden hade velat säga honom.

--När jag fick veta allt det där, var jag till en början besluten att inte tala med dig i kväll. Jag förstod ju, att du helst ville vara i fred. Men det är någonting, som jag måste säga dig utan dröjsmål. Jag ska inte bli långrandig.

Han ryckte på axlarna och såg undergiven och olycklig ut. De satt ju där i samma rum. Han var tvungen att höra på henne.

--Du måste veta, att alltsammans är mitt fel, sade Charlotte. Det var jag, som övertalade Thea--Hela din Karlstadsresa--Det var jag--Du ville inte, men jag ville-- Och om nu din mor dör, så är det jag och inte du...

Hon kunde inte säga mer. Hon kände sig så olycklig och skuldbelastad.

--Jag skulle ha varit tålig, sade Charlotte, så snart som hon blev så pass herre över sin sinnesrörelse, att hon kunde tala. Jag skulle inte ha sänt av dig så snart. Du bar ännu på bitterhet mot din mor. Du hade inte förlåtit henne. Det var därför det gick, som det gick. Men jag borde ha förstått, att det inte kunde lyckas. Allt, allt, allt är mitt fel.

Hon steg upp med detsamma och gick en stund fram och tillbaka på golvet, medan händerna slet i näsduken. Äntligen stannade hon framför honom.

--Det var detta jag ville att du skulle veta. Alltsammans är mitt fel.

Han sade ingenting. Han bara sträckte ut händerna, tog hennes ena och höll kvar den.

--Charlotte, sade han mycket stilla och milt, tänk, så många samtal vi har haft i det här rummet, vid det här matbordet! Här har vi tvistat och grälat, men här har vi också haft bra många glada stunder. Och nu är det sista gången.

Hon stod dar vid hans sida. Hon begrep inte vad detta var. Han satt och strök hennes hand, och han talade vänligare till henne, än han hade gjort på åratat.

--Charlotte har alltid varit ädelmodig och velat hjälpa mig. Det finns ingen, som är så ädelmodig som Charlotte.

Hon var förstummad av förvåning, hon kunde inte en gång säga emot.

--Jag har bara visat ifrån mig Charlottes ädelmod. Jag har inte velat förstå. Men ändå kommer Charlotte nu i kväll och vill ta alltsammans på sig.

--Ja, men det är så, sade hon.

--Nej, Charlotte, det är det inte. Säg ingenting mer! Det är min egen egenrättfärdighet, min hårdhet. Charlotte ville bara det bästa.

Han lade ner huvudet mot bordet och grät. Men han släppte inte hennes hand, utan hon kände hur tårarna droppade ner på den.

--Charlotte, sade han, jag känner mig som en mördare. Det finns inget hopp för mig.

Med den lediga handen strök hon över hans hår, men hon sade ännu ingenting.

--Jag fick så ont i hjärtat i Karlstad, Charlotte. Jag tror, att jag var vansinnig. Sedan, under hemresan, försökte jag att hålla det ifrån mig. Men jag förstår, att det går inte. Jag måste ta det på mig.

--Karl-Artur, sade Charlotte, hur var det? Hur kom det sig? Jag har bara träffat kapten Hammarberg.

Karl-Artur hade aldrig hört Charlotte tala så milt och moderligt. Han kunde inte motstå henne, utan började genast sin berättelse. Han tyckte, att han gjorde bot genom att ingenting överskylla, ingenting urskulda.

--Charlotte, sade han till sist, varför var jag så förblindad? Vad var

det, som förledde mig?

Hon svarade inte på detta. Men hennes hjärtas barmhärtighet omsvepte honom och mildrade svedan i hans sår. Ingen av dem tänkte på hur underligt det var, att de talade samman på detta sätt med större förtrolighet än någonsin förr. De rörde sig inte heller, utan han satt hela tiden kvar vid bordet, och hon stod lutad över honom. De talade om allting. Han frågade henne om hon trodde, att han kunde fortsätta att vara präst.

--Inte behöver du vara rädd för kapten Hammarberg och vad han kan komma att säga.

--Det är inte kapten Hammarberg jag tänker på, Charlotte, nå.en jag känner mig så ömklig och förkastad. Charlotte kan inte veta hur jag känner mig.

Charlotte ville inte svara på detta.

--Men gå du i morgon och tala med onkel Forsius! sade hon. Ingen är så vis och from som han. Och han säger kanske, att du passar bättre till präst nu än förr.

Detta var ett gott råd. Det skänkte honom ro. Och på samma sätt var det med allt, vad hon sade. Det gjorde honom gott. Han kände ingen upproriskhet, ingen misstro.

Till sist trvckte han en lätt kyss på hennes hand.

--Charlotte, jag vill inte tala om det, som har varit, men låt mig ändå säga, att jag inte förstår mig själv! Varför har jag skilt mig ifrån Charlotte? Nej, jag vill inte urskulda mig, men det är, som om jag drives att göra vad jag inte vill. Varför har jag kastat min mor i dödens famn? Varför har jag förlorat Charlotte?

En häftig kamp avspeglade sig i Charlottes ansikte. Hon gick bort till rummets mörkaste vrå. Hon hade kunnat upplysa honom om orsaken, men hon ville inte. Detta var en helig stund. Ingenting, som kunde te sig såsom hämnd, fick komma till synes.

--Kära Karl-Artur, sade hon, jag ska resa min väg om någon vecka. Schagerström och jag ämnar följa syster Marie-Louise ut till Italien, så att hon ska få bot för sitt sjuka bröst och slippa dö ifrån sina små barn. Kanske var det fördenskull, som allt detta måste ske.

När hon hade sagt detta, gick hon fram till mannen, som hon älskade, och strök än en gång med handen över hans har.

--Guds tålmod är inte slut, sade hon. Jag vet, att det varar.

HÄST OCH KO, PIGA OCH DRÄNG. I.

vem var hon, att hon skulle bli uttagen framför alla andra fattiga gårdfarihandlerskor till lycka och upphöjelse?

Visst var det sant, att hon var styv att förtjäna pengar och sparsam, så att hon aldrig gav ut en skilling i onödan, och knepig och förslagen, så att hon kunde locka folk att köpa både vad de behövde och vad de inte behövde. Men hon tyckte ändå inte, att hon förtjänade att upphöjas över alla de gamla kamraterna.

Ja, vem var hon, att en högt uppsatt man hade kastat ögonen på henne?

Var morgon, då hon vaknade, sade hon till sig själv: "Är det int ett under? Jo, det är ett under lika stort som något, som står omtalat i bibeln. Det borde predikas om'et i kyrkorna."

Med detsamma knäppte hon sina händer och inbillade sig, att hon satt i kyrkbänken. Hon såg folk runtomkring sig, och en präst stod i predikstolen. Det var som en vanlig gudstjänst utom det, att prästen hade valt ett ovanligt ämne. Han talade om ingenting annat än de stackars dalkullorna, som gick landet runt för att driva köpenskap och som hade så många faror och besvärligheter att utstå. Liksom en, som var inne i saken, berättade han hur illa de fick fara i dåliga kvarter, hur liten förtjänsten blev och hur de många gånger inte unnade sig en bit mat för att inte minska på de fattiga styvrarna, som de ville föra med sig hem. Men nu var prästen glad att kunna meddela sina älskade åhörare, att Gud i sin nåd hade sett till en av dessa trötta vandrerskor. Hon skulle aldrig mer behöva ströva omkring i ur och skur på landsvägen. Hon skulle bli gift med en präst och få flytta in på ett prästboställe, där det fanns hast och ko, piga och dräng.

När predikanten hade hunnit så långt, blev det lätt ljus i kyrkan. Alla gladdes över att en fattig stackare skulle komma till heder och välstånd. De, som satt i närheten av Anna Svärd, nickade åt henne och smålog.

Hon blev röd på kinderna av förlägenhet, men det blev än värre, för nu vände sig prästen åt hennes håll och sade ett par ord direkt till henne.

"Vem är du, Anna Svärd, att du har blivit uttagen till lycka och upphöjelse framför alla andra fattiga gårdfarihandlerskor? Kom ihåg, att det inte är din egen förtjänst, utan bara nåd och barmhärtighet, och glöm inte bort dem, som maste halla på att slita för att tjäna ihop pengar till kläder och föda!"

Ja, den prästen talade så vackert, att hon hade velat ligga kvar i sängen hela dagen och höra på honom. Men när han kom till detta om de andra kullorna, fick hon tårarna i ögonen, då kastade hon av sig täcket, ifall det var så gentilt, att hon hade ett täcke över sig och inte bara en gammal säck eller en matt-trasa, och sprang upp ur bädden.

"Tok ! " ropade hon till. "Ska du gråta över sånt, som du själv ligger och hittar på?"

Det enda, som hon kunde göra för att hjälpa de forna kamraterna, det var, att hon begav sig på hemväg redan i mitten av september. Hon gick ifrån höstmarknaderna, som nu började hållas både här och där. Det var en försakelse, men hon beslöt att avstå den. Åt de gamla medtävlarna. Hon ville inte gå i vägen för dem, som aldrig någon herrkarl skulle komma att gifta sig med. Hon tänkte på Ris Karin, som var från Medstubyn liksom hon själv, på Annstu Lisa och många med dem, som skulle bli glada åt att hon inte stod med på marknadsplatsen och drog till sig kunderna.

Hon visste, att när hon kom hem, skulle ingen kunna begripa varför hon hade varit så galen, att hon hade gått ifrån marknaderna. Och inte heller skulle hon kunna tala om för någon hur det kom sig. Men hon fick lov att göra något för Vår Herre, hon, som hade fått så mycket av honom.

Däremot fanns det inget hinder för att hon skaffade sig ett nytt lager av varor, innan hon gick från Karlstad. Och inte heller var det något, som förbjöd henne att gå in i varenda stuga, som hon fick sikte på under vägen norr ut, och försöka att få sälja. Men då köpslagandet var slut och hon hade snört fast säcken på ryggen och stod vid dörren med handen på dörrklinkan, då kunde hon inte låta bli att vända huvudet inåt stugan för att vittna om det undret, som hade hänt henne.

--Nu ska ni ha tack här inne, så många som ni är, sade hon. Jag kommer aldrig hit mer. Jag ska gifta mej.

Om då folket i stugan skyndade att säga några medkänslans ord och frågade vad slags karl hon skulle få, fortsatte hon med stor högtidlighet.

--Det är ett under så stort, att det borde predikas om'et i körkorna. För vem är jag, att det ska ske mej så stor lycka? Jag ska gifta mej mä en präst och bo på ett prästboställe. Jag får häst och ko, piga och dräng.

Hon trodde förvisst, att de gjorde narr av henne, då hon var gången, men det frågade hon inte efter. Hon fick lov att visa sig tacksam, annars kunde lyckan bli tagen ifrån henne.

En gång kom hon in på ett ställe, där hon inte kunde förmå matmodern att köpa något, och detta fastän hon var en rik änka och själv styrde med sina pengar. Då föll det henne in att säga, att i dag fick inte kära mor neka att göra handel, för nu var det sista gången, som hon var här i detta ärendet. Och därmed teg hon och såg hemlighetsfull ut.

Den snåla matmodern blev nyfiken. Hon kunde inte låta bli att fråga varför Anna Svärd skulle sluta upp med köpenskapen.

Och den vackra dalkullan svarade, att det var ett stort under. Ja, ett under lika stort som något, som stod omtalat i bibeln. Men någon annan upplysning gav hon inte, och mor i huset var tvungen att komma med flera frågor.

Anna Svärd bara knep ihop läpparna och var så helt

och fullt den gamla Anna Svärd, att den snåla matmodern måste forse sig med både silkeduk och nackkam, innan hon fick veta, att Gud hade sett till den fattiga gårdfarihandlerskan i hennes ringhet och att hon skulle gifta sig med en präst och få bo i en prästgård, där det fanns häst och ko, piga och dräng.

När hon gick bort från gården, tänkte hon, att detta var

ett bra knep och att hon skulle göra om det många gånger. Men det gjorde hon ändå inte. Hon var rädd, att det skulle föra olycka med sig. Man ska inte missbruka det heliga.

I dess ställe kunde det hända henne, att hon stack till småjäntorna i stugorna en liten bröstnål med knapp av färgat glas utan betalning, bara som gåva. Aldrig förr hade det fallit henne in att ge bort något. Det var en liten återskänk till Vår Herre.

Ja, vem var hon, att lyckan skulle komma strömmande över henne från alla håll? Var det därför, att hon hade gått ifrån höstmaknaderna och lämnat dem åt de gamla kamraterna, som folket i stugorna var så ivriga att köpa? Under hela vandrigen uppåt Klarälvsdalen var det likadant. Hejsan! Så snart som hon öppnade säcken, kom de löpande, både stora och små, som om de trodde, att hon hade sol och stjärnor att bjuda ut. Innan hon hade hunnit halvvägs, märkte hon, att hennes varor började tryta.

En dag, då hon inte hade mera kvar i påsen än ett dussin hornkammar och några bandbuntar och var förargad över att hon inte hade kunnat bära med sig dubbelt så mycket varor från Karlstad, möLte hon gamla Ris Karin. Gumman kom norr ifrån. Hennes säck var så full, att den पोste, och trumpen och sur var hon själv, därför att hon inte hade fått sälja något på ett par dagar.

Då köpte Anna Svärd alla de varor, som Ris Karin kom släpande med, och nyheten, att hon skulle gifta sig med en präst, den gav hon henne på köpet.

Anna Svärd tänkte, att den ljunbacken, där de satt och gjorde upp affären, skulle hon aldrig glömma. Detta var ändå det roligaste, som hon hade haft på hela hemresan. Ris Karin blev lika rödgredelin i ansiktet som ljungen, och till sist pressade hon fram en tår. Men då Anna Svärd såg, att gumman grät, kom hon ihåg hur hon själv utan all egen förskyllan hade blivit upphöjd framför alla andra gårdfarihandlerskor, och hon gav henne litet mer betalt för varorna, än som först hade varit överenskommen.

Ibland, då hon stod högt uppe på en backe, ställde hon sig med ryggen mot

en gårdsgård, så att hon hade stöd för säcken, och följde med ögonen flyttfågeln på deras tåg söder ut. Om ingen fanns i närheten, som kunde skratta åt henne, ropade hon till dem, att de skulle hälsa till den de visste, att hon önskade, att hon hade vingar, hon som de, så att hon kunde flyga till honom.

Ja, vem var hon, att hon skulle bli uttagen framför många andra och få sitt hjärta upplåtet, så att det hade börjat tala längtans och kärlekens urgamla språk?

Anna Svärd var äntligen så långt kommen på hemvägen, att hon hade Medstubyen inom synhåll. Och först och främst stannade hon och såg efter, att den låg välbehållen på sin gamla plats utmed Dalälven, att gårdarna stod där likaså tätt hopbyggda och var lika låga och grå som vanligt, att kyrkan låg på det lilla näset söder om byn, alldeles som den brukade, och att björkholmar och tallskogar inte hade blivit bortsopade från jorden under hennes bortovaro, utan låg kvar där de skulle vara, de också.

Men sedan hon hade förvissat sig om allt detta, såg det ut, som om det skulle gå med henne som med många andra, att just som de är nära målet, så känner de sig så uttröttade, att de knappast kan nå fram. Hon fick lov att bryta av en stör från en gårdsgård, så att hon skulle få en käpp att stödja sig mot, och trots den hjälpen kunde hon bara släpa sig utåt vägen steg för steg. Ryggsäcken tyngde henne, så att hon gick dubbelviken, och andedräkten svek henne. Rätt som det var, blev hon tvungen att stanna för att pusta ut.

Så sakta det än gick för henne, nådde hon till sist fram till själva byn. Hon hade kanske hoppats på att hon skulle möta Gammel Berit, mor hennes, eller någon annan god vän, som kunde hjälpa henne med säcken, men hon råkade inte en människa.

En och annan var det väl ändå, som såg henne i hennes eländighet, och de undrade genast hur det skulle gå med modern, om nu dottern kom hem sjuk och förstörd, som det såg ut till. Ty Svärdsmoder var ju en fattig soldatänka utan pengar och utan egen stuga, och hon skulle aldrig ha kunnat försörja sig och sina två barn, om inte svågern, Jobs Erik, som var en välbärgad man, hade låtit henne bo i hans gård i en liten kammare, som låg inklämd mellan stall och lagård. Berit var styv i sysslor och vävnad, hon var en sådan där mångkunnig människa, som man inte kan reda sig utan i en by. Men hon hade allt fått ligga i selen både natt och dag för att dra fram de två barnen, så att hon var närmast utsliten. Hon hade väl hoppats på någon lättnad nu, sedan dottern hade börjat med handeln. Måtte det nu inte stå för illa till! Det var ett dåligt tecken, att Anna kom hem i otid. Ja, de fattiga, de ska då jämt råka illa ut.

Anna Svärd letade sig fram mellan vedstaplar, timmerhögar och arbetsåkdon, som var hopade mellan de många husen i Jobsgården, och nådde fähuskammaren. Modern var hemma för ovanlighetens skull. Hon satt mitt på golvet och spann lin. Man kan förstå hur rädd hon skulle bli, när dörren gick upp och dottern kom in närapå dubbelviken och stödd på en gårdsgårdsstör. Inte heller gjorde Anna Svärd något för att hindra, att modern skulle bli helt ihjälskrämd. Hon sade god dag så lågt, som om hon knappt kunde få fram ordet. Hon suckade och pustade, hon vände bort ansiktet för att inte behöva se gumman i ögonen.

Ja, vad skulle Gammel Berit tänka? Hon var van vid att dottern kom gående så rak, som om hon inte visste av någon börda. Hon anade det värsta och sköt spinnrocken ifrån sig.

Anna Svärd gick, alltjämt pustande och suckande, tvärs över golvet fram till bordet under fönstret och satte ner säcken på bordskivan. När hon hade spänt lös remmarna gned hon sig med handen över korsryggen. Hon försökte räta upp sig, men det var ingen möjlighet. Lika krokig och böjd, som hon hade kommit in i rummet, gick hon bort till spisen och satte sig på spishällen.

Ja, vad skulle Svärdsmoder tänka? Dottern hade säcken likaså full, som när hon hade gått sin väg förra våren. Hade hon ingenting fått sälja på hela sommaren? Hade hon varit sjuk, hade hon gått och fördärvat sig på något sätt? Hon blev så rädd för vad hon skulle få höra, att hon inte torde fråga.

Men Anna Svärd måste ha varit av den mening, att modern inte skulle kunna ta emot det stora budskapet på ett rätt sätt, om hon inte först hade känt sig mer olycklig och förkommen än någonsin, så att hon frågade med ömklig röst om inte modern, som var utvilad, ville göra henne den tjänsten att spanna upp säcken.

Jo då, Svärdsmoder ville visst tjäna henne på vad sätt hon kunde, men händerna darrade, så att det dröjde en god stund, innan hon kom till rätta med alla knutar och söljor och kunde gräva sig ner i säcken. Men när hon det gjorde, ja, fastän Gammel Berit hade varit med om mångahanda, så fick hon erkänna, att den gången gick det runt i huvudet på henne. För vad skulle hon tänka om allt det, som hon plockade upp ur säcken? Hon såg varken till trädknappar eller silkedukar eller synålsbrev. Det första hon fick tag i var en liten skinka, och under den låg en stor påse bruna bönor och en likaså stor påse gula ärter. Hon såg inte till en bandbunt, inte en syring, inte en bit kattun, ingenting sådant, som en gårdfarihandlerska borde ha i påsen, utan bara havregryn och risgryn, kaffe och socker, smör och ost.

Håret ville resa sig på henne. Hon kände ju dotter sin. Hon var inte den, som kom hemdragande med kalasmat. Hade hon mist förståndet, eller vad var det åt henne?

Gumman var färdig att springa ut efter svågern, för att han skulle ta reda på hur det stod till, men lyckligtvis kastade hon dessförinnan en blick bortåt spisen och såg då, att dottern satt och skrattade åt henne. Hon förstod, att Anna bara hade spektaklats med henne, och hon tänkte, att med rätta borde hon köra ut henne. Men hon ville inte göra det heller, förrän hon hade fått reda på hur allt hängde ihop, för det var inte mindre ovanligt, att dottern ville leka och skämta, än att hon var slösaktig.

--Åt hocken är det, som du har buri hem allt det här?

--Det är fäll åt dej, det.

Svärdsmor hade velat tro i det längsta, att det var någon av grannkvinnorna, som hade bett dottern att föra med sig hem de fina matvarorna. Nu gick det återigen runt i huvudet på henne.

--Tok! sade hon. Int kan jag tro, att du går och bär dej fördärvad för mi skull.

--Jag fick utsålt på hemvägen. Det blev så konstigt å gå, när jag int hade någe i påsen. Jag fick lov å stoppa i den vad jag kunde få tag i.

Men Cammel Berit, som var van att blanda ut sitt mjöl med halm eller bark och som sällan hade det så präktigt, att hon åt mjölk till vattgröten, kunde inte nöja sig med den förklaringen. Hon satte sig bredvid dottern i spisen och tog hennes hand i sin.

--Du får tala om för mej vad du har råka ut för.

Då äntligen måtte Anna Svärd ha funnit henne tillräckligt förberedd. Hon höll inte längre tillbaka den stora nyheten.

--Ja, sir du, mor, det är ett under. Det är ett under lika stort som någe, som står omtalat i bibeln. Det borde predikas om'et i körkorna.

III.

Både mor och dotter var sams om att den första, som borde få höra den stora nyheten, kunde inte vara någon annan än Jobs Erik.

Han var inte endast deras närmaste släkting, utan Anna Svärd hade alltid stått väl hos honom, och många gånger hade han sagt, att om bara brorsdottern kunde skaffa sig en brudgum, så skulle han göra bröllop åt henne.

De gick in till honom tidigt på eftermiddagen och kom över honom, när han satt i spisen och knackade ur pipan askan efter den usla björnmossan, som han rökte i stället för tobak. Så här års, när ingen av de unga karlarna, som hade dragit söder ut på arbete, ännu var hemkommen, fanns det inte en kardus röktobak att uppdriva i hela Medstubyn.

Anna Svärd såg genast, att han var i dåligt humör, men hon blev varken skrämmd eller ledsen. Hon tänkte bara, att när han fick höra det stora budskapet, skulle han nog bli glad igen.

Jobs Erik var lång och reslig med mörkt hår, regelbundna drag och djupa blå ögon. Anna Svärd var så lik honom, att hon kunde ha varit hans dotter.

Likheten låg inte bara i det yttre. Jobs Erik hade också i sin ungdom dragit kring landet som gårdfarihandlande. Han hade varit knepig och förslagen, alldeles som hon, och tjänat bra med pengar. Då hans egna barn hade blivit vuxna, hade han velat sända ut dem på samma bana, men ingen av dem hade haft fallenhet för yrket. Anna Svärd däremot hade haft både den rätta lusten och de rätta anlagen, och farbrodern brukade skryta med henne och upphöja henne på de egna barnens bekostnad.

Men då hon steg in i stugan den här gången, blev det minsann inte tal om skryt eller beröm.

--Ar du nu rent galin? ropade farbrodern emot henne. Har du gått ifrån alla di stora höstmässorna?

Men hon, som hade fått vara med om ett så stort under och blivit utvald till lycka och upphøjelse framför alla andra fattiga gårdfarihandlarskor, ja, till och med framför alla de kullor, som var uppväxta i Medstubyn i hennes tid, hon tyckte inte, att det gick an att komma och berätta om sin förlovning så rättfram, som när man tackar för mat, utan hon var tvungen att göra en liten förberedelse, så att nyheten skulle få det mottagande, som den förtjänade.

Därför sade hon ännu ingenting om sitt äventyr. Hon svarade bara, att hon hade blivit trött på att vandra och hade längtat att få komma hem.

--En får aldrig bli trött, sade Jobs Erik, och därmed gav han sig till att berätta hur han hade stått i och vad han hade förtjänat.

Anna Svärd hörde på utan att avbryta, men när han äntligen teg, försökte hon göra en liten förberedelse till det, som komma skulle. Hon letade fram en kardus röktobak ur sin taska och bad honom hålla till godo.

Men nu förhöll det sig så, att Jobs Erik hade lånat Anna Svärd litet pengar, då hon för tre år sedan började sin rörelse. Förut om höstarna hade hon genast kommit och talat om hur stor förtjänsten hade varit och gjort avbetalning på lånet. Nu kom hon inte med pengar, utan med en kardus tobak. Visst var den efterlängtat, men Jobs Erik såg ändå ganska sur ut, när han tog emot den.

Anna Svärd kände honom likaså väl, som hon kände sig själv, och hon förstod, att Jobs Erik blev orolig, när hon gav honom tobak. Hon hade aldrig förr gett honom någon gåva. Det var kanske så, att handeln hade gått illa för henne. Kom hon nu och gav honom tobak, därför att hon inte hade några pengar att betala med?

Han satt och svängde kardusen mellan fingrarna utan att säga så mycket som tack.

--Jag skulle fäll en gång ge dej någe för att du hjälpte mej i väg, sade Anna och gjorde ett nytt försök att komma till det högtidliga meddelandet. För nu är det så, att jag ska sluta mä den här rörelsen.

Farbrodern satt ännu och vägde paketet i handen. Han såg ut, som om han ämnade slänga det rätt i synen på henne. Skulle hon sluta med rörelsen? Han begrep ingenting, men det, att hon inte hade några pengar att ge honom nu och heller aldrig skulle få några, det begrep han.

--För si, det är så, att jag ska gifta mej, fortfor Anna Svärd. Vi tyckte, mor och jag, att du var den första, som borde få veta't.

Jobs Erik lade ifrån sig kardusen. Nu var det blankt ute med hoppet att få skulden gäldad. Men det var inte nog

med det, utan han skulle kanske också bli tvungen att göra bröllop åt brorsdottern. Han harsklade sig, som om han hade ämnat säga något, men han betänkte sig.

Svärdsmor tyckte, att det var rent synd om honom. Allt ont i världen tycktes ha störtat över honom på en gång. Hon ville låta honom veta hur det hängde ihop med gifter målet.

--Aldrig kunde jag fäll tro, när du skicka i väg'na mä

krampåsen för tre år sen, att hon gick mot så stor lycka. Hon ska gifta sej mä en präst nere i Värmland. Hon får bo i en prästgård, där det finns häst och ko, piga och dräng.

--Ja, sade Anna Svärd och slog blygsamt ner ögonen, det är ett så stort under. Det är, som om jag, min stackare, skulle gå mot större lycka än självaste Jobs Erik.

Men gubben tycktes inte bli så värst gripen av underrättelsen. Han blickade från modern till dottern, och munnen drog sig till ett försmädligt löje.

--Jaså, en präst, sade han. Inte värre! När brorsdottra mi kom in här så stor i hågen och skänkte mej tobak, så trodde jag allra minst, att hon hade blivit förlovad mä en prins.

--Kära då! sade Svärdsmor. Du måtte fäll aldrig tro, att hon spektaklas mä dej ?

Gubben reste sig i-hela sin ståtliga längd.

--Nej, int tror jag, att hon spektaklas mä mej, sade han. Men folk neråt landet är så gruveligen lustiga och skämtsamma, det vet den, som har gått där i köpenskap. Int heller undrar jag på att hon, som är ung, låter lura

sej. Men du och jag, Berit, får fäll låta bli å tappa förstånde. Gå du ut i köke och be dom där ute laga en god väggkost åt dotra di, och skicka sen åv'na i morron dag! Två månar härefter, men inte förr, må hon vara tebaka.

Modern och dottern steg upp helt skrämnda och gick mot dörren. Men där stannade Anna Svärd och sade tveksamt:

--Dom där pengarna, som jag är skyldig dej, dom har jag mä mej i dag. Men du vill kanske int ta emot dom förr i december?

Då gav farbrodern henne en blick, som gick genom märg och ben.

--Äsch! sade han. Ar du så långt kommen, att du gör narr åv Jobs Erik? Gå int och gift dej, barn! Håll fast ve handeln ! Du kan bli så rik, att du mäktar köp hela Medstubyn.

IV.

När de hade kommit hem från Jobs Erik, ville Anna Svärd, att de skulle gå till mor Ingborg i Risgården och låta henne vara den nästa, som fick höra om det stora undret. Men det ville inte Gammel Berit höra talas om.

För visserligen låg Risgården alldeles intill Jobsgården, och visserligen hade aldrig grannsamjan blivit bruten så där öppendagligt, att folk visste om det, men den var nog inte så god, som den borde vara.

Mor Ingborg i Risgården var änka, och fastän hon ägde den bästa gården i Medstubyn, så hade hon det ganska bekymmersamt, därför att det inte fanns karl i gården, utan hon måste lej a till allt utearbete. Det var hennes enda traktan och strävän att behålla gården så länge, att sönera bleve vuxna, för då skulle ju alla svårigheter försvinna av sig själva. Och den, som hjälpte henne med detta, det var framför allt system, Ris Karin. Hela byn visste, att det var hon, som skaffade hem pengar till löner och skatter. Men Ris Karin hade inte haft så god tur med handeln, sedan Anna Svärd hade börjat gå omkring med kramsäcken. Och det hade märkts på Risgårdsfolket, att de var avogt stämnda mot grannarna i Jobsgården och framför allt förstås mot Anna Svärd och hennes mor.

Men när Svärdsmor kom med dessa betänkligheter, sade dottern, att det kunde vara på tiden, att det blev slut på ovänskapen, och att det var just därför, som hon ville gå in till Ris Ingborg. Gammel Berit fick låta bli att följa med, om hon inte hade lust, men själv skulle Anna gå dit i alla fall.

Nå ja, hon fick sin vilja fram, och Svärdsmor gick med. Hon tänkte, att hon kunde väl vara till någon nytta.

Anna Svärd blev häpen, när hon kom in i storstugan i Risgården. Hon hade inte varit där på de sista åren, så att hon hade hunnit glömma bort hur

vackert där var. Men varenda fläck av väggarna, som inte skymdes bort av vägg. skåpet och Moraklockan och himmelssängen, var betäckt med målningar ur bibeln. Mitt fram på långväggen såg hon Josef, som kom åkande i fyrspänd kalesch med kusk och betjänter för att möta sin fader Jakob, och över det långa fönstret syntes en liten jungfru Maria, som neg för en Herrans ängel i guldmidd uniform och trekantig hatt. Anna Svärd tog både det ena och det andra som ett gott varsel. Hon tyckte om att påminnas om folk, som hade blivit hjälpta ur sin ringhet genom Guds undersmakt.

Mor Ingborg i Risgården var vacker och stillsam. Hon var en av dem, som förstår att jämt hålla det fint omkring ig. Nästan alltid sysslade hon med något prydligt handarbete. Nu satt hon med en vit vante påträdd vänstra handen och sydde ut blommor och blad på den.

Det märktes kanske en liten förbehållsamhet i sättet, men eljest tog hon emot Gammel Berit och hennes dotter på vanligt vis. Hon gick emot dem och tog i hand och bad dem sitta ner på bänken under fönstret. Själv satte hon sig vid bordet igen och tog fatt på arbetet.

Det uppstod en liten tystnad, och Anna Svärd tänkte, att nu satt Ris Ingborg och undrade om de här kvinnfolken trodde, att de skulle bli bjudna på kaffe. Men det ämnade hon inte bry sig om. Skulle hon bjuda dem på kaffe, som tog förtjänsten från syster hennes?

När en passande tid var förfluten, började Anna Svärd samtalet med att berätta, att hon hade mött Karin på hemvägen. Och därför hade hon tyckt, att hon borde se inom i Risgården för att bära fram hälsningar och tala om, att systemen var frisk och hade hälsan.

--Det är då visst kärt å höra, att hon är frisk, sade Ris Ingborg.
Det är det förmämsta åv allt, det, att en får ha hälsan.

_ Ja, det är nödigt för alla, det, skyndade sig Svärdsmoder att bestyrka, och framför allt för den, som ska ströva ikring på landsvägen.

--Det har du rätt i, Berit, sade Ris Ingborg.

Efter detta blev det uppehåll i samtalet, och Anna Svärd tänkte, att nu satt nog Ris Ingborg och undrade återigen om hon skulle behöva bjuda de här kvinnfolken på kaffe. Men det kunde hon inte förmå sig att göra. De hade ju bara kommit med en hälsning från hennes syster. Det ville allt mer till.

Därpå sade Anna Svärd, att hon skulle inte ha kommit in så här mittpå eftermiddagen och stört i arbetet, om hon inte hade haft annat ärende än att bara bringa en hälsning. Men se, när de hade råkats, hade Karin kommit norr ifrån med säcken full av kramvaror, och hon, Anna, hade kommit söder ifrån och hade sålt slut på alla varor. Därför hade hon köpt hela lagret av Karin, och när de skildes åt, hade Karin haft bråttom för att komma till Karlstad och skaffa sig nytt lager, innan hon begav sig till höstmärknaderna.

De hade det gemensamt, de där systrarna, att de blev rödgrevelina i

ansiktet, när de blev upprörda. Och nu satt Ris Ingborg och hörde på lika rödgedelin som en Ljungbacke. Annars kunde man inte märka, att hon blev så synnerligen gripen av nyheten. Hon sade bara ett par ord om att det var väl, att Karin hade mött Anna, så att hon hade fått sälja.

--Det var föll än större lycka för Anna, att hon fick köpa ett nytt lager, då hon redan var på hemvägen och hade fått utsålt, sade Gammel Berit.

Det var inte lätt att hålla samtalet i gång. Nu blev det tyst på nytt en stund, och Anna Svärd tänkte för sig själv, att Ris Ingborg satt och undrade om hon ändå inte borde bjuda de här kvinnfolken på kaffe. Men hon hade inte mycken lust. Lisskullan från Jobsgården hade ju bara kommit in för att skryta med att hon hade kunnat hjälpa gammelkullan från Risgården. Nej, hon kunde inte förmå sig att sätta på kaffekokarn för hennes skull.

Då förklarade Anna Svärd, att det visst inte var bara för att tala om detta, som hon hade gått över till Risgården. Se, det hade råkat så till, att vid det där köpet hade hon fått med något, som inte var hennes. De hade inte sett så noga efter. De hade tagit allt, som fanns i Karin's säck, och lagt det i Annas. Men nästa dag hade Anna brett ut sina varor i en bondstuga, och då hade hon fått se, att det låg en femriksdaler instucken i en silkeduk.

Med gletsamma stack Anna Svärd handen i taskan, letade fram en femriksdalerssedel, slätade ut den och lade den på bordet framför Ris Ingborg. Mor i Risgården blev mer rödgedelin i ansiktet än någonsin.

--Men hur är det möjligt, att syster mi far fram så ovarsamt mä pengar? sade hon. Int låter hon föll en hel femriksdaler ligga 109 i påsen. Den kanske rakt int är hennes.

--Nej, det kan också hända, sade Anna Svärd. Femriksdalern kan ha legat i silkeduken, när hon köpte'n. Jag tror nästan, jag mä, att hon int visste om'en.

Ris Ingborg lade äntligen ifrån sig arbetet. Hon såg förvånad på Anna Svärd.

--Men om du tror, att Karin int hade reda på sedeln, så kunde du ju ha behålli'n. Du hade ju köpt äv'na allt, som fanns i påsen.

--Men min är den int i alla fall, sade Anna Svärd. Och nu vill jag be dej, att du tar den i förvar, tess Karin kommer hem.

Ris Ingborg svarade ingenting på detta, och Anna Svärd tänkte, att nu satt hon allt och undrade om hon ändå inte var tvungen att bjuda de främmande på kaffe, så litet hon än tyckte om dem.

Hon hade knappt tänkt tanken till slut, förrän Ris Ingeborg hade bestämt sig.

--Jag hade så gärna velat bjuda här kvinnfolka på kaffe, sade hon. Men, skam te sägandes, så har jag int någe riktigt kaffe hemma, utan det blir nog bara råg och cikoria.

Hon reste på sig och gick ut i köket. Kaffet kom in i sinom tid, och det dracks tår och påtår, men hon var alltjämt litet förbehållsam, Ris Ingeborg. Hon fägnade dem det bästa hon kunde, men de hade det ändå på känn, att hon gjorde det mot sin vilja.

Inte förrän alltsammans var över, gav Anna Svärd mor sin en liten vink, och gumman började genast.

--Anna här är liksom schinerad å säga't själv. Men det har hänt'na ett så stort under. Hon ska bli gift mä en präst nere i Värmland.

--Men va hör jag! sade Ris Ingeborg. Ska hon gift sej? Då ska hon fäll int...

Hon avbröt sig, därför att hon var så fin av sig. Hon ville inte låta märka, att hon genast tänkte på att detta kunde bli till en fördel för henne själv.

Men Svärdsmor svarade på halvkväden visa.

--Nä, sade hon, hon ska aldrig mer gå ikring mä krampåsen. Hon ska bo i en prästgård. Hon får häst och ko, piga och dräng.

Ris Ingeborg fick ett leende över hela ansiktet. Det här var en ljuvlig nyhet.

Hon steg upp och neg.

--Beware oss väl! Varför har du int tala om detta förut? Ar det en tillkommandes prästfru, som jag trakterar med rågkaffe? Ni får stanna och vänta, så att jag hinner si efter om jag int har en påse riktigt kaffe liggandes nånstans. Sitt ner, sitt ner bara, säger jag er!

LÄNSMANSFRUN.

När Anna Svärd hade varit hemma ett par veckor, gick hon och hennes mor till länsman Ryens gård, som låg ett litet stycke norr om Medstubyn, och bad att få tala med länsmansfrun. Både Jobs Erik och Ris Ingeborg visste om deras ärende och gillade det. Ris Ingeborg var nu deras bästa vän och hade varit mycket ivrig att få dem åstad, om det inte rentav var hon, som hade

hittat på hela saken.

De kom alltså till länsmansgården, och de gick in köksvägen, såsom Gammel Berit ville ha det, fastän Anna Svärd nog tyckte, att en blivande prästfru borde ha stigit in genom förstudörren. Från köket blev de visade in i kökskammaren, där länsmansfrun stod och räknade in tvätten, som låg utbredd på ett stort slagbord. Hon höjde litet på ögonbrynen, när de kom in, och såg inte vidare glad ut. Historien om att Anna Svärd skulle gifta sig med en präst hade hon förstås redan hört, och hon var inte dummare, än att hon genast gissade vad de två kvinnfolken ville henne.

Men det var inte fråga om annat, än att hon tog väl emot dem. Hon hälsade och tog i hand och bad dem sitta ner, så att de i godan ro skulle kunna framföra sina önskingar.

Det var bestämt på förhand, att Svärdsmoder skulle föra ordet. Ris Ingborg hade sagt, att detta var det mest passande, och hon hade dessutom förmanat henne att inte bruka många omvägar, utan gå rakt på sak.

Anna Svärd satt alltså tyst och hörde på, medan Gammel Berit förklarade, att de hade kommit för att fråga om inte Anna kunde få komma till länsmansgården några månader på ett slags uppfostran. Hon skulle giha sig med en präst nere i Värmland, och hon behövde lära sig hur det gick till hos herrskap.

Fru Ryen var liten och rörlig, hon hade små, skarpa Ogon, men annars var hon inte ful, utan trevlig att se på. Det var ett sådant liv över henne, att hon aldrig kunde hålla sig stilla. Under hela tiden, som Berit talade, stod hon och räknade igenom en hög handdukar. Hon kom inte ur räkningen en enda gång, utan skilde av dussin efter dussin. Men fastän hon sålunda hade lyssnat bara med halvt öra, var hon genast färdig med svaret.

--Jag har hört talas om det här giftermålet, sade hon, men jag tycker inte om det. Och jag vill inte ha något med saken att skaffa.

Kan man undra på att de två främmande kvinnfolken blev så förvånade, att de inte kunde få ord för sig? Här hade de haft fullt göra med att gå ur gård i gård, alltsedan Anna kom hem, för att dricka kaffe och avhandla det, som hörde samman med frieriet och giftermålet. Vart de kom, hade folk sagt, att detta var det roligaste, som de hade fått höra på mången god dag, och att det var en heder för Medstubyn, att en kulla därifrån skulle bli upphöjd till prästfru. Somliga hade sagt rent ut till Anna Svärd, att förut hade de inte kunnat med henne, därför att hon hade varit alltför lik Jobs Erik och bara tänkt på pengar. Men nu var hon som en omvänd hand, nu var hon munter och glad, som en ung kulla skulle vara. Andra återigen hade mest fäst sig vid att Berit skulle få ett hem hos dottern på gamla dar. Men samma belåtenhet hade varit rådande överallt. Och nu kom länsmansfrun, självaste länsmansfrun, och sade, att hon inte ville veta av giftermålet!

Fru Ryen såg, att de satt där alldeles handfallna, och tyckte visst, att det var nödvändigt att ge en liten förklaring.

Det är inte första gången, som en vacker kulla blir gift med en herreman, sade hon. Men sådana äktenskap brukar aldrig slå väl ut. Jag tycker, Berit, att du ska råda Anna att ge opp tanken på det här giftermålet.

När länsmansfrun sade detta, så var det, som om Anna Svärd skulle ha vaknat upp ur en dröm. Under de sista dagarna hade masar och kullor, som hade vandrat söder ut på sommararbete, börjat komma hem till Medstubyn. Av de ungvullor, som hade varit borta, hade somliga hållit på med trädgårdsarbete, andra hade rott folk över Norrström i Stockholm, och många hade sköljt buteljer på bryggerier, men något annat än arbete hade de inte fått vara med om. Och när de nu fick höra vad som kunde hitta på att hända där ute i världen, hade de blivit blanka i ögonen och velat, att hon gång på gång skulle berätta hur den unge prästen hade kommit emot henne på landsvägen, vad han sade och vad hon sade. Men masarna hade tagit saken på annat sätt. Hittilldags hade de aldrig gjort någon affär av henne, men nu sade de, att de inte kunde begripa var de hade haft sina ögon. Inte förr hade hon blivit ensam med någon av dem, än han kastade fram, att ifall den där prästen i Värmland skulle ångra sig, behövde hon inte sörja för denskull. Han, som gick vid hennes sida på bygatan, var beredd att ge henne fullgod ersättning.

Men här kom nu länsmansfrun och sade, att hon inte borde tänka på att gifta sig med en herrkarl. Hon var väl för simpel. Det var väl det, som var meningen.

Anna Svärd sade inte ett ord. Hon bara reste sig, och Gammel Berit gjorde detsamma. Länsmansfrun skakade hand med dem likaså vänligt, som när de hade kommit, och följde dem ut. Om det var, för att inte tjänstfolket skulle behöva se dem, när de gick sin väg nedslagna och slokörade, eller av något annat skäl, det visste de inte, men hon förde dem genom salen och förstugan, så att de slapp att gå köksvägen.

När de vandrade hemåt, tänkte de, att det var det värsta, som kunde hända, att de hade fått nej av länsmansfrun. Om det hade varit prostinnan, som hade gett dem sådant besked, så hade det ingenting-betytt. Men se, länsmansfrun hade ett sådant anseende i Medstubyn. Folk rättade sig efter henne i allting. När hon såg, att en mas och en kulla passade för varandra, så gifte hon ihop dem, det var inte mer med den saken. Och om karlarna i ett par granngårdar hade blivit osams och ville ställa till med process, vips var länsmansfrun framme och tvang dem till förlikning.

Egentligen hade det ju ingenting att betyda. Fru Ryen hade ingen makL varken över Anna Svärd eller hennes mor, men i alla fall tyckte Anna nu, att när inte länsmansfrun ville, att hon skulle bli gift med en herrkarl, så var det slut med alltsammans.

Allt det tungsinne, som hon hade boende inom sig efter de svåra barndomsåren, ville falla över henne på nytt, men det vek tillbaka snart nog, därför att hon redan samma dag fick ett brev. Hon kunde inte läsa det, men hon visste ju vem det var ifrån. Hon gick och bar det öppnat i taskan och tänkte på honom, som hade skrivit det. Hans egna föräldrar hade också menat, att hon inte var god nog åt honom, men han hade manneligen stått dem emot, och han skulle väl också reda sig med länsmansfrun.

Nästa dag gjorde hon på samma sätt som alla andra i Medstubyn, när de besvärades med brev. Hon gick till klockar Medberg och bad, att han skulle läsa upp det för henne.

Klockarfar höll till i skolkammaren innanför köket. Där inne hade han ett bord så stort, att det fyllde halva rummet, och runt om bordet satt pojkar, som höll på att lära sig att läsa rent i bok.

Han tog emot brevet, skar försiktigt upp sigillet och kastade en blick på handstilen. Den var redig och klar, det var inte fråga om annat, och han började med hög röst läsa upp allt, som stod i brevet.

Inte föll det honom in att skicka bort barnen, utan de satt kvar och lyssnade till de vackra kärleksorden, som fästmannen skrev. Det var inte omöjligt, att klockar Medberg tyckte, att det var nyttigt för pojkarna att höra hur väl han skötte sig med en skriven text. Att be honom vänta och läsa upp brevet en annan gång var aldrig lönt. Det hade kunnat hända, att han hade bett henne gå sin väg och läsa sitt brev själv.

Medan klockarn läste, sökte hon bara tänka på det, som stod i brevet, men kunde inte låta bli att hålla ett öga på pojkarna. Det var given sak, att de skulle ha roligt. De satt där eldröda med utspända kinder och kämpade med skrattlusten.

Efter det där besöket hos länsmansfrun hade hon fått en oro i sig. Det var slut med den förra glädjen och säkerheten. Hon kunde inte undra på pojkarna, att de skrattade. Inte var hon värd, att han skulle skriva till henne på det sättet.

I ett par dagar gick hon och undrade på vad hon skulle svara. Hon ville tala om för honom, att hon hade kommit underfund med att hon inte dugde åt honom, att hans föräldrar hade haft rätt och att han aldrig mer borde tänka på henne.

När hon var färdig och hade satt ihop ett långt brev, gick hon på nytt till klockar Medberg. Hon hade varit så försiktig, att hon kom på eftermiddagen, när pojkarna var borta. Klockarn slog sig genast ner vid det stora bordet för att skriva efter hennes diktamen, och det såg ut att gå bra. Nu satt det inga pojkar och flinade åt henne. Hon fick säga vad hon ville utan att störas. Klockarfar förde pennan med kraft och kläm, och brevet var färdigt i en handvändning.

Efteråt läste han upp det för henne, och då kunde hon inte hjälpa, att hon blev litet förvånad. Se, klockar Medberg hade skrivit många kärleksbrev i sin dar, och vad ett sådant rätteligen skulle innehålla, det visste han mycket bättre än en lisskulla, som inte hade hunnit längre än till det första. Och inte brydde han sig om att skriva så, som en sådan oerfaren stackare dikterade för honom. Han började brevet med att säga, att det fägnade brevskriverskan att höra, att fästmannen hade hälsan, som var det förnämsta av allt gott, och det utbreddes han sig över på hela första sidan. Sedan talade han om, att hon längtade så orimligt, att var dag var som en månad lång, var månad som ett år. Och detta broderade han också ut vitt och brett. Till sist försäkrade han, att fästmannen kunde lita på hennes trohet, och förmanade honom att aldrig svika henne, för då skulle han få så många sorgenätter, som linden den bar löv och hasseln den bar nötter, som sand på havsens grund, som stjärnor utan tal på himlarunden klar.

När hon frågade klockarn varför han inte hade skrivit så, som hon hade dikterat, undrade han tillbaka om hon trodde, att inte han visste hur ett kärleksbrev skulle skrivas. Inte gick det an att skriva ner sådant

trams, som hon hade satt ihop. Hon fick komma ihåg, att det var en präst, som hon skrev till.

Med detta måste hon låta sig nöja. Brevet blev hopviket och förseglat och avskickat, sådant det var. Men vad skulle fästmannen tänka, då han fick det? Hon kände sin ovärdighet och ringhet värre än någonsin.

För tredje gången gick hon till klockar Medberg och frågade honom om han ville lära henne läsa och skriva. Han dolde inte, att han ansåg henne vara för gammal till att inlära så svåra konster, men hon övertalade honom att låta henne försöka. Hon skulle få komma till honom vid samma tid som småmasarna nästa förmiddag.

På det sättet kom det sig, att Anna Svärd satt vid klockarns stora bord några veckor senare med gåspenna i hand och papper framför sig och skrev efter förskrift: Morgonstund har guld i mund.

Det var ett förtvivilans arbete. Hon höll fast den smala gåspennan med hela sin styrka, tryckte ner spetsen, så att bläcket i små fina droppar stänkte ut över papperet, och ritade stora, konstiga krumelurer i stället för bokstäver.

Det var ett förtvivilans arbete på annat sätt också. För hon hade intet annat mål i sikte, när hon förvärvade denna tunga lärdom, än att hon ville säga honom där nere i Korskyrka, att hon inte var värdig honom och att han skulle slå henne ur tankarna.

Men fastän hon strävade för en så sorglig sak, så kunde ingen säga, att hon inte gjorde sitt bästa. Hon spände alla krafter, som om det hade gällt att lyfta en tunna råg. Varje ord kostade henne en sådan ansträngning" att hon måste lägga ifrån sig pennan och pusta ut, innan hon började med ett nytt.

--Pennan ska hållas ledigt och med raka fingrar, sade klockarfar. Men hon kände, att gasfjädern inte lät sig fasthållas, med mindre än att hon höll om den så hårt, att knogarna vitnade. Pojkarna småflinade hela tiden och gjorde narr. Anna Svärd var så ledsen åt alltsammans, att hon ämnade gå sin väg, då dörren öppnades och länsmansfrun kom in i skolkammaren.

Hon var sig lik, ivrig och rörlig, och var kommen för att avhandla en av byns affärer med klockar Medberg. Men när hon såg Anna Svärd sitta där mittibland småpojkar och skriva, så att bläcket stänkte om pennspetsen, väcktes hennes stora intresse.

--Jaså, sade hon, du har inte slagit ur hågen ännu att bli prästfru, kan jag se.

Anna Svärd svarade ingenting, men klockarfar muttrade något sådant, som att om hon inte kunde bli prästfru, med mindre än att hon lärde sig skriva, fick hon gå miste om den utmärkelsen.

Pojkarna flinade på nytt, men länsmansfrun gav dem en blick, så att de blev allvarsamma på en gång. Sedan lutade hon sig ner över Anna Svärd och såg på hennes papper, där skrivtecknen stretade åt alla håll som stöarna i en hopfallen gårdsgård.

--Vad är det du skriver? sade länsmansfrun. Låt mig se! "Morgonstund har guld i mund." Vänta litet! Låna mig din penna!

Hon skrattade, böjde sig över bordet och funderade, med pennfjädern mot läpparna.

--Vad är det din fästman heter? Jaså, Karl-Artur. Titta hit, ska du få se! Hon präntade två ord med stora, runda bokstäver.

--Kan du läsa vad jag har skrivit? Här står: KarlArtur. Försök att skriva det namnet! Du ska få se, att det går, ifall du tycker om honom.

Hon satte på nytt pennan i handen på Anna Svärd. Sedan tog hon klockarfar med sig ut i köket för att få tala ensam med honom.

Anna Svärd satt och såg på det vackra namnet, som fru Ryen hade präntat. Hon ville gärna skriva efter på samma sätt, men det var omöjligt. Hon kastade pennan ifrån sig.

Om en timme kom länsmansfrun och klockarfar tillbaka in i skolkammaren.

Där inne var det tyst som i graven. Pojkarna flinade inte längre, men de arbetade inte heller med abc-boken. De hängde allesammans framöver bordet för att se på något märkvärdigt, som Anna Svärd sysslade med.

Hon satt där leende och lycklig och arbetade med flygande fingrar. När länsmansfrun och klockaren kom in, stoppade hon sömnaden, som hon höll på med, under bordet.

--Fram med det, du! Fram med det bara! sade länsmansfrun.

Nu fick de se ett underverk. I stället för gåspenna och bläck hade Anna Svärd plockat fram ur taskan nål och garn och en liten vit klut, där hon hade sytt ut bokstäverna. De var fullt ut likaså välformade som länsmansfruns, och i gPädjen över att få se ner den älskades namn hade hon omgivit det med en liten blomranka.

Fru Ryen betraktade arbetet och lade fingret på näsan, såsom hon brukade göra, då hon skulle fundera ut något viktigt.

--Ser man på! Tycker du så pass mycket om honom? sade hon. Det visste inte jag. Jag trodde, att du bara tänkte på prästgården och på frutiteln. Du kan få flytta till mig i morgon, så att jag får försöka att göra folk av dig.

B R Ö L L O P I.

En lördagseftermiddag vid tretiden stod Anna Svärd på

förstubron i länsmansgården och betraktade en släde, som i sakta fart kom körande uppåt allen. Det var vinter och bitande kallt, men det kände hon inte. Hjärtat klappade, och kinderna brann. Hon visste, att i släden satt han, som hon hade skickat hälsningar till med flyttfåglarna.

Anna Svärd hade varit fyra månader i länsmansgården på uppfostran, och där hade hon gått i en rejäl skola. Fru Ryen hade lärt henne att ge akt på hur hon gick och hur hon stod, hur hon åt och drack, hur hon talade och svarade, hur hon hälsade och tog adjö, hur hon skrattade och hostade, hur hon nös och hur hon gäspade och tusen andra saker. Ingen kunde väl begära, att det skulle lyckas att göra Anna Svärd till en riktig herrskapsmänniska på så kort tid, men hon hade lärt sig att upptäcka sina egna fel och brister, och när hon såg hur släden med den älskade närmade sig, var det inte bara glädje, som hon kände. För det kunde ju hända, att han inte alls skulle tycka om henne, när han fick se henne bland herrskapsfolk. Länsmannens hade två döttrar, ja, de var ju uppnäsiga och linhåriga, men tänk, så de visste att skicka sig, hur lätt gång de hade och hur vackert det lät, när de talade! Och så fint, som de var klädda! Om hon bara hade haft råd att skaffa sig herrskapskläder! Men hon gick alltjämt i sockendräkten, och det var hennes stora bekymmer. Inte kunde väl en prästfru i Värmland gå omkring så grann som en gröngöling.

Det oroade henne också, att hon inte riktigt visste varför fästmannen kom hitresande. Kanske att han rentav kom resande för att göra slut på förlovningen. Strax efter jul hade han skickat brev och papper, så att det hade kunnat lysa för dem i kyrkan. Och när det var utlyst för ett par, brukade folk säga, att de var så gott som gifta. Men hon fann ingen trygghet i detta heller.

Alla människor i Medstubyn hade blivit glada åt lysningen. Jobs Erik till exempel hade inte riktigt kunnat tro på giftermålet, förrän han hade fått höra, att det förkunnades från predikstolen. Men på tredje lysningsdagen hade farbrodern högtidligt förklarat, att han ville göra bröllop åt henne. Det skulle bli ett tre dagars gästabad, vars make man inte hade skådat, med mat och dryckjom, spelmän och dans och all ungdomen i syskonsäng på golvet. För när brorsdottern gjorde ett så gott gifte, skulle bröllopet bli därefter. En av länsmansdöttrarna hade skrivit i hennes namn och talat om detta Jobs Eriks löfte för prästmannen, och det märkvärdiga var, att på det brevet hade han inte svarat annat, än att han ville komma och hälsa på henne. Hade han blivit ångerköpt, när han fick höra, att det blev tal om bröllop, eller vad var meningen?

Ja, hon hann inte reda ut den saken, för släden hade kommit uppför backen och körde in på gården. Nu skulle hon få se honom igen, och det var en härlighet. Ja, hur det än gick, så var det ljuvligt och gott att få se honom.

När han steg ur släden, stod inte bara Anna Svärd utan också länsmannen och länsmansfrun på trappan och tog emot. Och på dem hälsade han först. Sedan kom han fram till henne, slog armarna om henne och ville kyssa henne. Men hon blev förlägen och drog sig undan kyssen. Inte kunde hon låta honom kyssa henne, när det stod folk runtom och såg på! I nästa sekund kom hon ihåg, att det var brukligt bland herrskap, att man kysste varandra också i andras åsyn, och hon blev förargad på sig själv, därför att hon hade burit sig dumt åt.

Så snart som han hade pålsat av sig, gick de allesammans in i matsalen, där kaffebordet stod dukat med länsmansfruns finaste koppar och mycket och gott småbröd. Hon fick sin plats bredvid fästmannen, och hon hade ju nu druckit kaffe med länsmansfamiljen var dag, så att hon visste hur hon skulle bete sig. Men på en gång hade hon glömt bort all lärdomen. Utan att tänka på det höll hon koppen så full, att kaffet rann över på fatet, och sockret stoppade hon i munnen och drack på bit. Hon bar sig åt, som om hon skulle ha druckit kaffe med Svärdsmoder och Ris Ingborg, och hon fick sig en blick av länsmansfrun, så att hon höll på att få alltsammans i orätt strupe.

Hon blev förargad på sig själv än en gång, men hon tröstade sig med att det ingenting betydde. Hon kände på sig, att inte allt stod rätt till. Fästmannen var inte sådan mot henne, som när de råkades sista gången. Han var säkert kommen för att slå upp förlovningen.

Medan kaffedrickningen pågick, satt hon och lyssnade till hur fint och vackert han språkade med länsmansfolket. Det gick så lätt och ledigt för dem på ömse håll att säga artiga saker. Han tackade för allt, vad familjen under dessa fyra månader hade gjort för hans fästmoder, och fru Ryen svarade, att han var dem ingen tack skyldig. Hon, Anna, var på duktig och hade gjort så mycken nytta i hushållet, att det snarare var de, som borde tacka henne, än tvärtom.

Både länsmansfrun och döttrarna och länsmannen själv hade blivit vänliga och ljusa i ansiktena och lena i rösten, sedan fästmannen var kommen. De hade nog inte väntat sig, att han skulle vara sådan, som han var. Kanske att de hade inbillat sig, att han var puckelryggig eller enögd. Säkert hade de trott, att det var något fel på honom, eftersom han ville gifta sig med en fattig dalkulla.

Och detta kunde hon förlåta dem, för hon hade inte kommit ihåg, hon heller, att han var så vacker och fullkomlig till alla delar. Hon undrade om de såg det vita skimret som låg över pannan. Och att ögonlocken var så tunga och höll sig så gärna sänkta, det var en välgärning, för annars skulle man aldrig vilja göra annat än sitta dystilla och se in i de djupa, märkvärdiga ögonen.

Det såg ut, som om fästmannen trivdes med länsmansfolket. Kaffebordet blev avdukat, men han satt kvar än en stund och språkade med dem. Det var inte bara frun och mannen, som höll uppe samtalet, utan båda döttrarna sade sitt ord, de också. Hon tyckte, att de alldeles tog honom ifrån henne, och hon kände det så sorgligt och besynnerligt mer och mer för var minut som gick.

"Det är med dom, som han hör samman", tänkte hon, "mej bryr han sej int

mer om. Nu ser och förstår han, att jag int passar för honom. Jag har int ett ord å säga, varken han eller nån ann kommer ihåg, att jag finns."

Just då vände han sig hastigt emot henne. Han lyfte ögonlocken och gav henne en blick, som hon kände likaså tydligt, som man känner, när solskenet bryter fram bakom ett moln. Han sade, att han gärna skulle vilja gå och hälsa på i prästgården, om den inte låg för långt borta.

Nej, långt borta låg den ju inte. Han behövde bara gå igenom Medstubyn och sedan ta av åt vänster. Den låg ett litet stycke norr om kyrkan.

Hon sade det där så pass ovänligt, att allesammans märkte det och såg på henne förvånade och ogillande.

--Jag tänkte, att du skulle visa mig vägen, sade han.

--Å ja, det kan jag fäll också göra.

Hon ville inte neka, därför att hon förstod, att han ville tala ensam med henne för att göra slut. Men hon kunde inte se lycklig och glad ut. Hjärtat satt som en död klump i bröstet på henne. Han var olik sig på allt sätt. De andra, som inte hade sett honom förut, kunde inte förstå hur förändrad han var.

När fästmannen och hon kom ut på landsvägen, gick de så långt ifrån varandra, som det var möjligt. Men de var inte längre komna med året än till slutet av februari, och solen hade inte gjort någon skada på de höga snökanterna, utan dessa löpte fram utmed vägen orubbade. Körbanan mellan dem var ganska smal, så att Anna Svärd hade svårt att hålla sig så långt från fästmannen, som hon ville.

Dagarna hade hunnit att bli rätt långa, och det var ännu full dager. En liten månskära blickade fram på det bleka himlavalvet. Hon tyckte, att den såg farligt vass och finslipad ut, där den satt. "Det är nog den krokkniven, som ska skära sönder mi lycka", tänkte hon.

Hon var van vid köld och brukade aldrig fråga efter hur kallt det var ute. Men något så bittert i köldväg som den än att detta mål vinnes bäst och lämpligast just genom den plan, som jag har haft äran att utveckla.

Kyrkoherden blickade uppåt och neråt rummet, liksom sökte han efter ett sätt att undkomma den enträgne unge ämbetsbrodern. Äntligen föll hans blickar på Anna Svärd. Hans min ljusnade, han trodde sig tydligen ha funnit en utväg.

--Magister Ekenstedt har ännu inte låtit mig veta hur er fästmö ställer sig till dessa planer, som enligt min mening är en smula förhastade, sade han.

Karl-Artur svarade utan ett ögonblicks betänkande.

--Innan jag trädde in i detta rum, lovade mig min fästmö, att hon skulle godkänna mina anordningar.

Anna Svärd kunde inte hjälpa, att hon gjorde en aldrig så liten rörelse av förvåning, och kyrkoherden märkte det.

--Men är du, Anna, också verkligen fullt inne i naturen av dessa anordningar? frågade han och vände sig direkt till fästmön.

Hon blev röd över hela ansiktet. En sak hade hon blivit på det klara med under samtalet. Fästmannen ville gifta sig med henne. Hon behövde inte vara ängslig. Han hade inte funnit henne ville alltjämt ha henne till hustru.

Men på samma gång var hon missnöjd och orolig. Varför hade inte fästmannen frågat henne där ute på vägen om hon var redo att gifta sig med honom i morgon dag?

"Han håller int äv mej, som jag håller äv honom", tänkte hon. "Om han tyckte om mej, skulle han först och främst ha fråga hur jag ville ha't."

Men fastän hon i sitt innersta kände sig sårad och förolämpad, ville hon inte lämna fästmannen i sticket inför kyrkoherden.

--Det förstår du fäll, prostfar, att jag går in på å följa män vart i väla han vill dra äv mä mej, sade hon.

--Ja, om det förhåller sig på det sättet, så står jag naturligtvis till herr magisterns förfogande, sade kyrkoherden. /HHHH/ /X/

II.

Länsmansfrun satt i sitt förnlak med fingret på näsan, såsom hon brukade, då hon försökte komma till rätta med något.

I själva verket hade hon lärt sig att hålla av Anna Svärd, och det hade gjort henne ont, att den unga flickan skulle gå miste om det ståtliga bröllopet, som hon hade hoppats på. Också hade fru Ryen redan på lördagskvällen satt alla människor både i sitt eget hem och i Medstubyn i rörelse för att hjälpa upp saken. Brudstassen, som förvarades i Risgården, hade blivit översedd och uppsad, och på söndagsförmiddagen hade Ris Ingborg och hennes syster kommit till länsmansgården för att klä Anna

Svärd till brud på gammalt, övligt sätt Brudfölj et, som hade ordnats på backen utanför kyrkan, hade tack vare länsmansfruns bemödanden blivit både långt och ansevärt. Två spelmän hade gått i täten vid inmarschen i kyrkan. Länsmannen, klockar Medberg, Jobs Erik, kyrkovärdar och nämndemän med deras hustrur hade följt närmast efter brudparet. Unga masar och kullor i sina högtidsdräkter hade avslutat tåget. Alltsammans hade varit vackert och högtidligt. De mest långvariga förberedelser skulle knappast ha gett ett bättre resultat.

Något gästbud i Jobsgården hade inte kunnat åstadkommas, men i dess ställe hade länsmansfrun ställt till med ett litet bröllopskalas hemma hos sig. Hon hade lyckligtvis redan förut berett sig på att göra en bjudning för fästmannen och hans nya släktingar, så att hon hade tämligen väl kunnat gå i land med saken. Gästerna var ju dessutom klokt folk allesammans, så att de hade förstått, att det inte kunde bli fråga om någon överdådig traktering.

Men om hon hade vetat hur tråkig den tillställningen skulle bli, så hade hon visst låtit vara med sin välmening. Alla de, som kom, var annars språksamt anlagda, men i kväll hade de ingenting att säga. Hon själv bjöd till så gott hon kunde, hennes man och hennes döttrar gjorde sitt

/HHHH/

bästa. Även brudgummen ansträngde sig för att hålla samtalet i gång. Men det låg något tungt i luften. Man tänkte kanske på storbröllopet med all dess ståt och glädje, som man hade gått miste om.

Vad bruden beträffar, så underlät hon helt och hållet att säga något. Hon satt hela kvällen med de täta ögonbrynen sammandragna och stirrade rakt framför sig. Hon liknade en anklagad, som satt och väntade på sin dom.

"Det här äktenskapet börjar verkligen inte bra", tänkte länsmansfrun. "Jag skulle gärna vilja veta vad det är Anna Svärd grubblar över. Kan det vara fördenskull, att hon inte har fått fira storbröllop i Jobsgården, som hon ser så betryckt ut?"

För att få tiden att gå hade länsmansfrun vänt sig till magister Ekenstedt och frågat om han inte vore villig att säga dem ett par ord. Han hade genast tillmötesgått hennes önskan, och nu satt hon där och lyssnade till honom. Han talade ledigt och väl, men hon kunde inte neka till att hans ord skrämde henne. "Vad är det han säger?" tänkte hon. "Den här unge mannen ämnar sig bestämt ut på en is, som inte är tillräckligt stark att bära honom."

Hon blev mer och mer förvånad. "Vad i all sin dar betyder detta?" sade hon för sig själv. "Vill han leva sitt liv i fattigdom som en Kristi efterföljare? Och är det för att genomföra detta, som han har sökt ut åt sig en hustru, som är av samma sinnelag som han, som föraktar rikedomens liksom han, som förstår, att det inte ges någon annan lycka än att göra Guds gärningar bland sina medmänniskor?"

Länsmansfrun, som mer än väl visste, att den unga bruden under hela förlovningstiden hade drömt om en prästgård med häst och ko, piga och dräng, kunde inte neka till att det gick runt i huvudet på henne.

"Vilket förfärligt missförstånd!" tänkte hon. "Anna Svärd vet ingenting om allt detta. Vart ska det här bära i väg?"

Ju längre hon lyssnade, dess bättre förstod hon vad det var för en man, som hon hade framför sig. "Min kära Anna Svärd har råkat ut för en svärmare", tänkte hon. "Han har valt sig en hustru ur bondeklassen för att få en /HHHH/

människa vid sin sida, som är van att arbeta och själv kan sköta sitt hus. Han är en av de där ungdomarna, som vill leva på bondevis. Det är inte modernt längre att vara herreman."

Hennes blickar vandrade från den ena till den andra av åhörarna. Vad tänkte Jobs Erik, som aldrig gav ut en slant i onödan? Vad tänkte Gammel Berit, som hade kämpat på liv och död med fattigdomen? Vad tänkte Ris Ingborg, som var kväll somnade in med bekymmer för sin gård? Och vad tänkte den unga hustrun själv, som i tre år hade vandrat omkring med kramsäcken, om denna förkunnelse?

"De borde väl åtminstone vara lika skrämda som jag", tänkte hon, "men de sitter alldeles lugna och låtsar om ingenting."

Hon förstod, att dessa människor inte tog den unge prästen på allvar. Det där talet om fattigdomens välsignelse var något, som hörde till hans ämbete. Det var ett vackert tal och uppbyggligt att höra, men ingen av dem trodde ett ögonblick, att han ämnade leva, som han lärde. Varför skulle de oro sig? De visste nog, att det fanns fattiga präster, och ingen av dem inbillade sig, att en så ung karl redan hade kommit till ett stort gäll, men nog skulle han väl ändå kunna bjuda sin hustru mycket större välmåga, än vad hon hade varit van vid. Han var ju bättre mans barn, och sådana dör aldrig av svält i Sverige.

Länsmansfrun för sin del, som förstod, att han talade allvar och att det liv, som väntade hans hustru, skulle bli hårt och ansträngande, undrade hur hon skulle förhålla sig. "De här två unga människorna har ju knappast råkats", tänkte hon. "Och eftersom Anna Svärd inte kan skriva, har de inte heller kunnat lära känna varandra genom brev. De är ännu lika litet bekanta, som när de första gången möttes på landsvägen. Vore det inte klokt att öppna ögonen på bruden? Hon är en präktig människa, fastän hon inte ligger åt det försakande hållet. Jag har verkligen lärt mig att hålla av henne. Kan jag låta henne träda in i sitt äktenskap utan att säga henne vad hon går till mötes?"

Hur hon funderade, beslöt hon sig dock för att inte lägga

/HHHH/

sig i saken. Om de inte redan hade varit man och hustru, hade det säkert varit hennes plikt att ingripa. Men 90m det nu var, fann hon det klokast att lämna dem åt sig själva

Då kalaset var till ända, gästerna hade troppat av och länsmansfruns två döttrar hade följt bruden upp på gästrummet, där brudsängen stod bäddad, kom emellertid den unge äkta mannen själv och bad att få tala med sin värdinna.

Efter detta samtal, som torde ha varat minst en halvtimme, gick fru Ryen in i sin sängkammare och hämtade sin bibel på nattduksbordet. Med denna under armen begav hon sig därpå uppför trappan och in i gästrummet, där de två döttrarna just hade hunnit befria Anna Svärd från all brudgrannlåten och hjälpa henne i säng.

Hon behövde inte mer än kasta en blick på Anna Svärd för att se, att hon alltjämt höll de täta ögonbrynen sammandragna och att de djupa ögonen fortfor att stirra fram mot någon förfärlig olycka. Då hon såg länsmansfrun komma in med bibeln under armen, nickade hon ett par gånger betydelsefullt, liksom ville hon säga: "Nu får jag ändå rätt. Det här har jag väntat på hela kvällen."

Länsmansfrun gjorde sig ingen brådska. Hon putsade ljusen, skickade döttrarna att lägga sig, satte på sig sina brillor och bläddrade i sin bibel. Då hon hade funnit det ställe, som hon sökte, sade hon till Anna Svärd, att det var några ord här i Skriften, som hon gärna ville läsa upp för henne, nu då hon ginge in i sitt äktenskap.

Anna Svärd satte sig upp i sängen och knäppte händerna. Alldeles säkert fann hon bibelläsningen mycket onödig. Hon förstod, att den var en inledning till något svårt, som hon skulle få höra. Och hon hade helst velat slippa att vänta.

Länsmansfrun började läsa ur 1 Kor.: 13.

"Kärleken är tålig och mild; kärleken avundas intet; kärleken skalkas intet, han uppblåses icke;

Han skickar sig icke ohöveliga, han söker icke sitt, han förtörnas icke, han tänker intet argt;

Han gläds icke över orättfärdighet; men han fröjdar sig över sanningen.
/HHHH/

Han fördrager all ting, han tror all ting, han hoppas all ting, han lider all ting."

Länsmansfrun, som kanske tänkte på sin egen brudkväll, läste de märkvärdiga orden med rörd stämma, och Anna Svärd kunde inte låta bli att följa med. Det som lästes, föreföll henne som taget ur hennes eget hjärta. Aldrig hade hon hört något ur bibeln, som varit så riktigt och sant.

Då läsningen var slut, upprepade Anna Svärd den sista versen för sig själv.

--Vill du kanske höra det här en gång till?

--Ja, svarade bruden och bara viskade fram ordet, så rörd var hon.

Ögonbrynen var verkligen inte mer så hårt sammandragna. Ögonen stirrade mindre stelt. Länsmansfrun började hoppas, att hon skulle kunna genomföra sin beskickning utan alltför häftigt motstånd.

"Se där", tänkte hon, "Anna Svärd är långtifrån dum. Hon hörde sin mans tal för en stund sedan. Hon förstår kanske redan hur alltsammans hänger ihop."

När hon hade läst upp de sköna orden om kärleken ännu en gång, lade hon ihop bibeln.

--Om det skulle visa sig, att inte allting blir så för dig, som du har väntat, så tänk på detta!

De djupa, svårmodiga ögonen vändes mot den talande. Detta yttrande kunde vara sagt bara som en passande förmaning till en nygift hustru. Men det kunde också vara en inledning till det förskräckliga, som måste komma.

Länsmansfrun skyndade att ge en förklaring.

--Jag menar, ser du, att om man håller av någon med den ratta kärleken, så bryr man sig inte om hur man får det i världsligt hänseende. Det är inte hästar och kor eller pigor och drängar, som man ska gifta sig med.

Fru Ryen fann Anna Svärds uppförande mycket besynnerligt. En antydning som denna borde ha försatt henne i en förfärlig oro. Men hon varken sade ett ord eller gjorde en rörelse. Det måste skridas till ytterligare förklaringar.

--Du ska inte tro, barn, att jag oombedd blandar mig i dina affärer. Din man kom till mig nu nyss, då du redan

/HHHH/hade gått hit opp, och talade öppet med mig om hur ni skulle ha det i framtiden. Jag frågade honom då om du verkligen visste allt detta, och han svarade, att du hade vetat det från första stund.

Denna gång kom det verkligen ett par ord från Anna Svärd.

--Vad skulle jag ha vetat? sade hon, men tonen var fullkomligt likgiltig. Det förskräckliga, som hon väntade på, var tydligen inte något i den här vägen.

--Kommer du inte ihåg, sade fru Ryen och höjde ovillkorligen rösten, liksom hade hon talat till någon, som inte var riktigt vaken, kommer du inte ihåg, att han har talat med dig om att föra ett liv i Jesu efterföljelse? Han sa detsamma nu i kväll.

--Ja, men...

--Jag misstänkte genast, att du ingenting hade förstått. Och när jag förklarade detta för din man, bad han mig, att jag genast skulle låta dig veta vad som väntar dig. Han bad mig säga dig, att han inte har någon prästgård. Han är en hjälppräst med etthundrafemti riksdaler i lön. Ända hittills har han haft rum och kost i prostgården, men då han nu gifter sig, får han i stället visst med spannmål, smör och mjölk. Det blir säkert tillräckligt, men inte mer heller, och när du nu har gjort dig så stora förväntningar . . .

Anna Svärd gjorde en fråga, sedan hon hade hört detta. Länsmansfrun förstod, att det var av artighet mot henne, för själv tycktes hon inte känna det minsta intresse för saken. Hon undrade var de skulle bo.

--Din man fick ett litet arv i höstas efter en faster. sade fru Ryen. Det var inte mer än tusen riksdaler och möbler till ett rum. För pengarna har han emellertid köpt sig en liten stuga med kammare och kök. Ja, det räcker ju väl för er två. Men du förstår, det finns inga uthus, inga åkrar och ängar. Du får själv laga din mat, elda och baka och skura och göra allting.

Länsmansfrun undrade om Anna Svärd bara spelade likgiltig och om stormen, som borde rasa inom henne, skulle bryta ut över mannen, då han kom. Men ingenting tydde på detta heller. Den starka, kraftiga människan satt där och såg alla sina förhoppningar krossas utan att visa minsta tecken till saknad.

--Det är förargligt, att jag har narra dej å ge mej uppfostran, sade hon.

--Det är det minsta, sade fru Ryen. Det har varit roligt att uppfostra den, som är så kvick att ta efter. Vi tycker om dig här i länsmansgården, det förstår du väl, barn. Det här är den första ledsamma stund, som jag har haft för din skull.

Anna Svärd sade inte ett ord till tack för hennes vänlighet, och länsmansfrun blev nästan litet förargad.

--Du sitter kanske och tröstar dig med att din man snart ska få ett bättre gäll. Men du ska inte lita så säkert på det heller. Han säger åtminstone, att han alltid vill förbli fattig. Eller om du tänker på att föräldrarna är förmögna, så vill jag tala om för dig, att han har blivit osams med dem för din skull och att han varken har hjälp eller arv att vänta av dem.

--Det är synd om mor, sade Anna Svärd. Hon har nog trott, att hon skulle få sitt bröd hos oss te döddagar.

--Om prosten i Korskyrka skulle dö, fortfor fru Ryen obarmhärtigt, så blir din man skickad som hjälppräst åt något annat håll, och det är detta, som är det värsta, för då kan du ju inte följa med, utan blir sittande ensam i er stuga. Och prosten i Korskyrka är sjuttisex år, han kan inte leva länge.

--Ja, jag förstår, att det blir svårt för oss, sade Anna Svärd lika oberörd som förut.

--Eftersom ni alltså har att motse en ganska osäker framtid, sade fru Ryen, tycker jag, att din man har mycket rätt i sitt förslag. Han bad mig nämligen, att jag skulle fråga dig.. Han tyckte, att det var svårt att göra det själv. Han ville, att jag skulle föreslå dig att...

Hon avbröts av en häftig rörelse från sin åhörarinna. Anna Svärd hade vänt sig rätt emot henne. Hon satt framåt böjd och lyssnade. Nu var hon fullt vaken. Det var slut med all däsighet. Länsmansfrun blev litet röd på kinderna.

--Kära barn, sade hon, du ser på mig så, att jag nästan blir rädd. Men jag tycker, att hans betänkligheter är väl grundade. Det är säkert inte klokt av er att bilda familj. Ja, du förstår nog vad jag menar.

Anna Svärd hade sjunkit tillbaka ner på kudden. Hon grät inte, men hon vred händerna, och ansiktsdragen arbetade som på en förtvivlad.

--Det var det jag visste, sade hon, det var det jag vänta på. Han tycker int om mej mer.

--Kära barn, sade länsmansfrun, ta det inte på det sättet! Din man är inte som vi andra. Han är en helt annan sorts människa, förstår du. Han älskar dig, det vet jag, men folk av hans slag anser sig tjäna Gud genom att försaka det, som de mest önskar.

--Älskar han mej, då han skickar såna bud te mej? ropade Anna Svärd med

gäll stämman. Har du int märkt på allting, att han har tröttna på mej ? Men nu ska han också slippa mej.

Hon kastade av sig täcket, ryckte till sig strumpor och skor och började klä sig.

--Kära barn, försökte fru Ryen lugnande, jag försäkrar dig, att du tar miste. Din man sa till mig, att han hyser varm kärlek för dig. Alltsedan han kom hit och fick se dig, har han kämpat med sin böjelse. Han har inte vågat tala med dig.

Hon höll inne. Anna Svärd satte på sig kläderna med en fart, som om det gällde att komma undan en eldsvåda.

--Tok heller! skrek hon till. Tycker han om mej, när han ställer te mä ett sånt bröllop ? Jag vet int vad han vill mej.

Länsmansfrun såg hur hastigt hennes händer rörde sig och hur vilda ögonen lyste ur det vita ansiktet. Hon gick inte, nej, hon sprang ut ur rummet.

Hon fann Karl-Artur Ekenstedt i den skumma matsalen. Han låg på knä, försänkt i bön. Hon rusade fram och skakade honom i armen, och han reste sig med en förlägen rodnad över ansiktet.

Jag bad Gud, att han skulle låta Anna ta ert budskap på det rätta sättet.

Det är minsann inte tid att bedja nu, ropade fru Ryen och ruskade honom i armen än en gång. Om inte magister Ekenstedt skyndar opp till Anna och visar henne, att ni älskar henne, såsom en man ska älska sin hustru, så får vi i morgon dag leta efter henne i någon vak i Dalälven.

NYTT HEM.

Anna Svärd var säkert skapad för att gå omkring med

kramsäcken. Hon hade den rätta blicken för vad som helst borde bjudas kunderna. Det hade aldrig hänt henne, att hon hade lagt i sin påse en vara, som inte gick att sälja. Kom hon in på ett ställe, där man inte ville göra handel, gick hon sin väg utan att vara obehagligt envis. Råkade hon på sådana köpare, som tyckte om att pruta, så lät hon dem få sin vilja fram och såg lagom ledsen ut, för att de skulle tro, att de hade gjort en god affär. Till på köpet var hon fullt hederlig. Hon bjöd aldrig ut ett stycke tyg, som var malädet eller sjöskadat. Om en silkeduk hade legat i påsen så länge, att den hade blivit bruten i vecken, så visade hon själv på felet och sålde bort den för rakt ingenting.

Det råder inte minsta tvivel om att Anna Svärd skulle ha skapat sig en

liten förmögenhet, om hon hade fortsatt med handeln. Men från den dagen, då hon hade mött Karl Artur Ekenstedt på landsvägen, hade en stor förändring försiggått med henne. Hon hade på intet sätt blivit mindre förslagen, mindre beräknande, mindre vaksam. Det var endast så, att dessa goda gåvor, som förut hade hjälpt henne att förtjäna sin bärgning, alltsedan dess trädde i tjänst hos kärleken. Hon undrade många gånger själv över att hon förut hade varit så ivrig att tjäna pengar. Var det verkligen hon, som hade stått på marknader och varit lycklig över varje kund, som hade närmat sig? Var det hon själv, Anna Svärd, som hade vandrat kring landet och inte tänkt på annat än att lägga slant till slant? Det var förunderligt och otroligt. Men på den tiden hade hon inte vetat vad som var det viktiga i livet.

De nygifta hade stannat ett par dagar i Medstubyn, men tidigt på onsdagen hade de givit sig i väg, och på fredagens eftermiddag kom de körande till Korskyrka, nöjda och lyckliga, för att ta i besittning sitt lilla hem i backslutningen ovanför kyrkbyn.

Karl-Artur, som hade fått några välmentade påståtningar av länsmansfrun, hade väl aktat sig att hålla Anna i okunnighet om vad som väntade henne. Han hade frågat om hon från sin vistelse i Korskyrka förra sommarn kunde påminna sig ett par små stugor, som låg i backen ovanför doktor Romelius trädgård. Och hon, som under tre somrar hade vandrat härs och tvärs genom församlingen, hade genast sett för sina ögon två förfallna kåkar, som tycktes färdiga att när som helst störta samman. Hon hade inte varit inne i någon av dem, ty en gårdfarihandlerska besöker naturligtvis inte sådana ruckel, där man inte har råd att laga sina utslagna fönsterrutor. Men för ordningens skull hade hon tagit reda på vem som ägde dem, så att hon visste, att i den ena bodde en gammal knekt, som levde på en pension av tjugu riksdaler om året, och i den andra en stackars flicka, som kallades Torpar-Matts-Elin och hade tio minderåriga syskon att sträva och arbeta för.

Däremot var det en nyhet för henne, att Karl-Artur hade ropat in alla de tio barnen på en fattigauction, där de skulle bortackorderas, och likaså visste hon naturligtvis ingenting om den lyckliga förändring i deras förhållanden, som hade blivit följden av inropet. Flera av de mest inflytelserika fruarna hade bildat en förening, som hade tagit hand om barnflocken, som hade reparerat deras stuga och försett dem med kläder och mat. Allt skulle ha gått förträffligt, om inte äldsta systemen helt plötsligt hade lagt sig att dö. Det hade verkligen sett ut, som om den utslitna stackarn, då hon hade sett syskonen upplädda, källaren fylld med potatis och det lilla skafferiet med mjöl och sill, då stuggolvet hade blivit hopslaget, så att råttorna inte längre kilade upp genom springorna, då fönsterna inte mer behövde stoppas igen med trasor, hade tyckt, att inga vidare plikter återstod för henne att fylla i denna världen, utan hade lagt sig ner till välbehövlig vila.

Härmed hade hon emellertid skaffat Karl-Artur ett stort bekymmer. De förträffliga fruntimmerna, som beskyddade barnen, hade snart letat upp en ny vårdarinna, en gammal jungfru, som under en lång följd av år hade tjänat i prostgården, och denna skötte dem i vissa hänseenden alldeles utmärkt, men hon var gammal och rådde knappast med att öva tillsyn över tio ostyriga ungdomar. Karl-Artur för sin del hade gärna velat hjälpa henne att hålla ordning på sina skyddslingar, men detta hade ju sina stora svårigheter, så länge som han bodde i prostgården. Därför hade han, då han hade fått ut sitt lilla arv, skyndat sig att inköpa den gamle soldatens stuga, som låg tätt bredvid de tio barnens, och låtit reparera den.

I denna var det alltså, som de nygifta nu skulle bo. Den unge prästen hade

försäkrat hustrun, att den var så upp rustad, att hon alls inte skulle känna igen den. På det hela taget tyckte han sig ha gjort en god affär. Han hade fått ett hem, som låg väl till, som var litet och anspråkslöst och därifrån han lätt kunde övervaka den stora barnskaran.

Anna Svärd, som i de dagarna inte frågade efter något annat, än att hennes man älskade henne, hade skrattat åt allsammans och låtit sig nöja. Vad skulle hon för övrigt ta sig till? De var gifta, och hon hade lovat att dela ljuvt och lett med honom. Dessutom hade hon en stark tro på sin egen duktighet. Hon visste, att om allt skulle slå för galet ut, vore hon gott i stånd att skaffa bostad och föda både åt mannen och åt sig själv.

När de på sin hemresa hade kommit i närheten av Korskyrka, hade Anna Svärd talat om för mannen, att i hennes trakt hade man för sed, att då två nygifta för första gången trädde in i det egna hemmet, skulle de falla på knä på tröskeln och bedja Gud välsigna huset och deras liv inom dess väggar. Karl-Artur hade sagt, att detta var en vacker sed och att så borde också de göra. Men då de hade kommit fram, hade detta blivit glömt.

Det hade inte berott därpå, att Anna Svärd hade blivit överväldigad av stugan, då hon hade fått se den. Nej, den hade legat där ungefär likadan, som hon mindes den. Den var alls inte förbytt till någon herrgård. De, som hade ställt med reparationen, hade till och med glömt bort att lägga ut någon förstubro och lämnat kvar framför ingången samma rangliga sten, som hade legat där i den gamle knektens tid. Hon var alltjämt övertygad, att hon skulle ha betänkt sig två gånger, innan hon hade gått in i en sådan här kåk för att göra handel. Detta sade hon till mannen för att retas med honom, och de skrattade båda och var i det utmärktaste humör.

Det var alls inte något med bostaden, som gjorde, att de inte kom ihåg att falla på knä innanför tröskeln och bedja om Guds välsignelse över det nya hemmet. Utan skälet var det, att i samma stund, som släden stannade, slogs ingångsdörren upp, och en liten fet fru steg ut på den rangliga dörrstenen för att ta emot dem.

Anna Svärd hade inte förgäves gått härs och tvärs i Korskyrka under tre somrar och drivit handel. Hon visste namn på varenda människa i hela socknen, men denna hade hon svårt att känna igen. Om ett par ögonblick räknade hon dock ut, att det måste vara fru Sundler, organistens hustru. När Anna Svärd sist hade sett henne, hade hon haft långa, vackra lockar kring ansiktet, men nu var hon kortklippt som en pojke, och det var detta, som hade förändrat henne.

Ja, fru Sundler måste det vara, för om henne hade Karl Artur talat under hela resan. Hon hade hjälpt honom att köpa stugan, och hon hade ordnat med byggnadsarbetarna. Ja, hela det här giftermålet var hennes verk. De två skulle inte ha suttit här i släden så glada och så överjordiskt lyckliga, kunde man väl säga, om inte hon hade varit. Således var det ju helt naturligt, att fru Sundler hade kommit till deras lilla hem för att elda upp rummen och ta emot dem, hon, som hade varit så verksam, för att de skulle få varandra.

Fru Sundler bredde ut armarna emot dem o'ch slöt dem båda två i sin famn. Hon förklarade helt rörd, att hon var lycklig att se dem, att det var hennes varmaste önskan, som nu hade gått i verkställighet, och att det var underbart, att Karl-Artur hade fått uppfyllt drömmen om en liten grå

stuga och en enkel hustru, som han hade drömt, så länge hon hade känt honom.

Medan fru Sundler höll sitt lilla tal, hade föresatsen att bedja om Guds välsignelse över hemmet alldeles fallit dem ur tankarna. Båda två var från den stunden helt och hållet upptagna av organistfrun.

När hon äntligen hade släppt dem ur sin famn, öppnade hon ingångsdörren och förde in dem i en smal gång, som gick tvärsöver stugan och delade den i två hälfter.

Medan de tog av sig ytterkläderna och hängde upp dem där i mellangången, berättade fru Sundler, att det var någonting, som hade sagt henne, att denna kväll skulle de komma. Hon hade nått och jämnt hunnit att ta kaffekokarn under armen och skynda hit till det lilla sparvboet, som hon i tankarna brukade kalla Karl-Arturs hem, och duka kaffebordet, när hon hörde, att det pinglade i backen. Hon kunde inte säga hur glad hon var över att hon hade hunnit hit för att ta emot dem, så att de inte skulle behöva komma till ett tomt hus.

Men det var inte precis det, som fru Sundler sade, som gav Anna Svärd så mycket att tänka på, utan det var den stora förändring, som Karl-Artur undergick i sammå ögonblick, som fru Sundler visade sig. Han var inte längre käck och sorglös som förut under resan, han blev ängsligt ivrig att vara fru Sundler till nöjes.

Den unga hustrun kände på sig, att han inte hade varit riktigt nöjd att möta fru Sundler, just när han och hon skulle ta sitt nya hem i besittning, men så hade han väl besinnat alla hennes förtjänster och blivit slagen av ånger.

Han började åter berätta för hustrun hur Thea, som han sade i vart ord, hade hjälpt honom med allting. Det var hon, som hade slagit upp krokarna här i mellangången, så att de hade någonstans att hänga kläderna. Ja, tänk, att det hade hon ! Han öppnade dörren till höger och bad sin hustru stiga in och se. Om hon inte hade vetat bättre, skulle hon inte ha trott, att detta var det köket, där hon själv skulle leva och regera. Han tycktes bara föra in henne dit, för att hon skulle beundra alla fru Sundlers anordningar.

Köket upptog hela ena hälften av stugan, och hon tyckte, att det var mycket större, än hon hade väntat sig. Det var nog tre gånger så stort som fähuskammaren i Jobsgården. Väggarna luktade lim och kalk, såsom det brukar göra på nya ställen, och det var väl den lukten, som gjorde, att det inte kändes hemtrevligt där. Det såg också ganska tomt ut. Det var nog inte riktigt vad hon hade drömt om. Hon hade tänkt på storstugan i Risgården, där det fanns stort väggskaåp i brunt och blått, hög Moraklocka med rosor på fodralet och pelarsäng med hemvävda förhängen. Hon hade väl också önskat sig en Josef i grann guldskåpet på väggen mellan skåpet och sängen och en jungfru Maria, som neg för en Herrans guldsmidda ängel, över fönsterna. Men sådant var ju fåfänglighet att begära. Hon borde vara nöjd med det som fanns.

Det var mycket nog, och alltihop hade blivit anskaffat av fru Sundler. Både bordet, som stod framme vid fönstret, och stolarna framför det och vattensån vid dörren och vedlåren vid spisen hade hon plockat samman. När man hörde mannen tala, kunde man tro, att fru Sundler var den första

människa, som hade förstått, att i ett kök behövdes pannor och grytor, vispar och slevar, kaffekokare och baljor, skedar och knivar. Om det också inte var fru Sundler själv, som hade balkat av ett hörn till ett litet skafferi och satt upp en kärlylla på väggen, så nog var det hennes förtjänst, att det fanns där.

Så snart som Anna Svärd hade kommit in i köket, lade hon märke till en smal liggsoffa, som stod undanskjuten till bortersta hörnet av rummet, liksom om den skämdes för att stå där. Träsitsen stod upprest mot väggen, och soffan var bäddad. Allt var snyggt och ordentligt. Det var bara det felet med den, att den var så smal som en likkista, och Anna Svärd såg genast, att den inte var någon utdragssoffa. Den kunde inte bli bredare, än den var. Om man väl hade trängt sig ner i den, måste man säkert ligga hela natten i ängslan för att bli sittande fast och inte komma upp ur den nästa morgon.

Den där soffan upptog hennes tankar. Hon försökte höra på mannens berättelse om vad Thea hade gjort för dem. Hon hade gått på ett par auktioner för deras skull och ropat in husgeråd och möbler så ofantligt billigt. Men dels så hade han redan talat om alltihop det där på vägen, och dels så tänkte hon på liggsoffan. Eftersom den var bäddad, så var det väl meningen, att en av dem skulle ligga i den. Det var inte många att välja på.

Fru Thea bjöd inte bara på kaffe och småbröd utan också på smör och bröd, ost och ett par ägg. Anna Svärd kunde inte neka till att det smakade bra, men på Karl Artur lät det, som om han inte hade ätit ordentlig mat, sedan han sist var gäst hos fru Sundler. Länsmansfrun i Medstubyn var annars berömd för sin mathållning, men mannen hade glömt allt annat i världen, och hustrun med, bara för att ställa sig in med fru Sundler. Det var, som om han på något sätt hade försyndat sig emot henne och ville komma på god fot med henne igen.

När Karl Artur hade smakat på alla fru Sundlers anrättningar och berömt och krusat tillräckligt, reste han sig från bordet för att gå in i det andra rummet. Han gick tätt förbi liggsoffan, och Anna Svärd undrade om han inte skulle berömma den också, men han sade inte ett ord om den.

De gick tvärsöver mellangången och kom in i en kammare, som inte var fullt så stor som köket, men ändå ganska rymlig. När hustrun tittade in där, hade hon en känsla av att hon helst ville springa sin väg, därför att detta var ett herrskapsrum. Om det var tomt i köket, så var det fullt här: skrivbord, bokskåp, soffa med divanbord, byrå, säng och ännu mycket mer. Detta var alltså de möblerna, som han hade fått ärva efter sin faster. De var av ett mörkt och blankt träslag, stolar och soffor klädda med siden. Vart hon såg, blänktes det av beslag och vackra inläggningar.

I det här rummet fanns det tapeter på väggarna, långgardiner för fönsterna och inte spis, utan kakelugn. En stor spegel i guldrum hängde över soffan, det fanns ljuskrona i taket, silverstakar på skrivbordet. Rummet skulle ha passat i Ekenstedtska huset i Karlstad.

Sängen, som stod här, var liksom kökssoffan bäddad för natten. Det var en emanssäng, och inte var den så värst bred, den heller.

Ja, en sak var ju klar. Här inne skulle han bo och vistas, här skulle han både sova och arbeta. Hon skulle hålla till i köket och sova där. Han skulle ha det som en herreman, och hon skulle bli hållen som hans piga.

Mannen fortsatte med att berömma. När han reste till bröllopet, hade kakelugnen i det här rummet ännu inte varit riktigt färdig, och möblerna hade inte kunnat ställas in. Thea Sundler hade gjort i ordning alltsammans under hans bortovaro. Och tänk, så fint, så vackert, som hon hade ordnat rummet! Kunde man tro, att man befann sig i en liten backstuga? Måne det fanns ett elegantare rum i hela kyrkbyn?

Han ville förstå också henne, hustrun, till att berömma fru Sundler. Men hon hade sitt att tänka på och sade

ingenting.

De två var så inne i att undersöka de olika lådorna och klaffarna i skrivbordet, att de inte märkte, att hon smög sig ut. Hon gick in i köket, tog ett ljus från köksbordet och lyste för sig ut i mellangången, så att hon skulle kunna finna sin päls och sin huva. Hon var alldeles lugn. Det var inte något sådant uppror inom henne som på bröllopskvällen. Hon ämnade inte göra sig något illa, bara gå bort till ett folk här i kyrkbyn, som hade gett henne kvarter förra sommaren, då hon hade haft sin handel i Korskyrka, och stanna där över natten. Hon var nödsakad att företa sig något för att visa honom där inne och hans Thea, att hon ville ha en matmors plats i huset och inte en tjänarinna.

Medan hon höll på att söka efter kläderna, såg hon, att det fanns ännu en dörr i mellangången. Nyckeln var urtagen, men hon blev inte rådlös för så litet. Hon tog nyckeln ur köksdörren, satte den försiktigt i låset och fick det att ge med sig. Hon såg in i ett litet rum, ja, det var knappast annat än en skrub, ett smalt fönster fanns på ena väggen, men ingen eldstad. Det kändes inte kallt där inne i alla fall, därför att kakelugns-muren från mannens rum sköt in i ena hörnet. Väggarna var tomma och vita med endast några hängare högt uppe. Det var nog ämnat till klädkammare.

Men längst inne såg hon vad som väckte hennes stora förvåning: en hel paradsäng. Den stod där med vackra, röda förhängen, bäddad med pösande dunbolstrar, med breda spetsar på lakanen, med ett ord allt, vad hon kunde önska sig.

Då den unga hustrun en stund hade beskådat detta underverk, tog hon igen av sig huven och pälsen, satte den lånade nyckeln tillbaka på sin plats och gick in i köket.

Där var hon en stund ensam, men så måtte de andra ha lagt märke till att hon hade gått ifrån dem. De kom båda hastigt in till henne.

--Var blir du av? frågade Karl-Artur. Är du trött efter resan? Vill du gå och lägga dig?

--Jag gick in hit för å prova sänga, som jag ska ligga i. Jag var rädd, kan du förstå, att jag int skulle få rum i'na.

Hon såg litet förtretad ut, men skrattade på samma gång.

--Nå, hur gick det för dig? sade Karl-Artur och skrattade, han också.

--Det gick, som när en sätter ko i kalvkätte. Den räcker varken på längda eller tvärm. Kanske det skulle gå, om jag la mej på sida. Men det blir besvärligt, det mä, för jag får fäll kasta åv mej täcke och stiga opp på golve, för var gång jag vell vänna mej.

Hon talade alltjämt utan all vrede, och mannen fortsatte att skratta. Hon kunde nog märka, att han var litet förlägen och att han skrattade, för att detta inte skulle märkas.

--Ja, du skrattar du, Man, men du ska tänka på att jag har suttu tre dagar i en släde, så att jag är både skrumpen och stel.

Karl-Artur gick bort och såg på liggsoffan.

--Gå du och lägg dig i sängen i mitt rum! sade han. Jag ska försöka om jag inte kan få rum i den här lådan.

--Tok heller! Int har du fäll fått hustru, för att du ska behöva ligg på kant mä fötterna utanför sänga e hel natt. Nej, jag tänker på om jag skulle försöka ligga på golve. Int är det första gången, men jag är liksom lite ängslig för'et i alla fall. Det blir kallt här fram på natta, när det slocknar i spisen. Skulle fäll int ligg och dra döden på mej heller, när jag just har kommi te mitt eget.

Den äkta mannen föreföll rent rådlös. Han kastade en vädjande blick på fru Sundler, men den goda väninnan satt och trummade på bordskivan och låtsade, som om hon inte ville höra på, när man och hustru talade om sina angelägenheter.

--En behöver bädda mä fällar bå' över och under, fortfor hustrun, om en ska sova på golve e kall vinternatt, och när vi inte äger mer än en enda, så vill jag fråga dej, Man, om jag kan få gå te ett folk här i körkbyn, som gav mej kvarter i somras, och be dom hysa mej för i natt. Du kan fråga fru Sundler, som har ordna så väl för oss mä allt annat, om int detta är bästa utvägen.

Både man och hustru vände sig mot fru Sundler för att få ett gott råd av henne, men hon satt tyst. Det syntes på henne, att detta var något, som hon rakt inte ville blanda sig i.

Anna Svärd räckte mannen handen.

--Ja, farväl då! sade hon.

Karl-Artur hade blivit litet röd på kinderna, och den blick, som han sände fru Sundler, var inte alldeles för vänlig.

--Nej, detta är för omöjligt, sade han. Thea, kan du då inte hjälpa mig att hitta på något? Det måste väl gå för sig, att jag ligger på soffan i mitt rum. Där har jag sovit många gånger förr i världen, då jag var på besök hos domprostens. Och Anna kan väl ligga i sängen. Vi måste ju rätta oss efter omständigheterna. Den där soffan, som du har skaffat för Annas räkning, är verkligen för svår. Vi tar in sängkläderna.

Fru Sundler flyttade sig litet oroligt på stolen, då KarlArtur tilltalade henne så där häftigt, men hon gav inte ett ljud ifrån sig. Anna Svärd däremot var inte sen att svara.

--Tok heller! sade hon ännu en gång. Menar du, att du skulle få lov å ligg på det dyra sidentyge? Det finns ingen ting annat än lös halm under lakana här i liggsoffa, och den kan vi väl int dra in i det fina rumme, som fru Sundler har ställt så vackert i ordning åt dej. Nej, det är nog bäst, att jag går min väg.

Hon räckte ut handen än en gång för att säga adjö. Han slog häftigt undan den, men på samma gång var det en sådan tvekan och osäkerhet över honom, att hon började tycka synd om honom.

--Det är ju snällt av dej, att du vill låta mej ligg inne hos dej, sade hon i litet mildare ton. Men du begriper fäll, att det inte kan gå för sej. Hemma i Medstubyn och på gästgivargårdarna, där gjorde det ju ingenting, att vi sov i samma rum. Men här i Korskyrka vet alla människor hur mycket finare du är än jag. Här får jag lov å ligg ensam i köke, som pigorna ska göra.

--Men, Anna! ropade han till och slog än en gång bort handen, som hon sträckte fram mot honom. Något annat kom han sig inte för med. Hon hade allt bra gärna velat se om han skulle låta henne gå, men hon ville inte driva honom till någon ytterlighet. Allt detta retade henne inte så mycket, som det eljest skulle ha gjort, därför att hon visste, att hon satt med bästa kortet på hand. Hon hade snarast haft lust att storskratta.

Hon gick fram till fru Sundler.

--Det ser fäll märkvärdigt ut, att jag ska gå och du stå kvar här, sade hon, och folk finns det överallt i en tocken här körkby, som håller reda på det som sker. Det vore fäll kanske bäst att du gjorde slut på det här apspele.

Nu äntligen kom det liv i fru Sundler.

--Vad menar fru Ekenstedt? sade hon.

--Aldrig kunde jag tro, att jag skulle få så snart besannat vad farbror min sa om att folk här söder ut är så gruveligen lustiga och skämtsamma, svarade Anna Svärd. Här står du och hör hur mannen min och jag håller på å råka i gräl och ovänskap, därför att det inte finns sängplats åt mej. Och ändå vet du hela tiden, att det finns en sparlakanssäng i huse, fullbäddad mä dynor och bolstrar, den bästa en kan få. Det kallar jag å vara bra skämtsam.

Karl-Artur gjorde stora ögon. Han vände sig mot fru Sundler för att få en förklaring, men hon visste att reda sig.

--Jag har stått här i en så svår strid, sade hon. Det kom hit en säng i går kväll, en bröllopsgåva från prostfolket. Men jag trodde, att prostinnan ville överlämna den själv. Jag tyckte mig göra rättast i att låsa till om den. Men då fru Ekenstedt redan har sett den...

Hon letade fram en nyckel ur kjortelfickan och lämnade den till Anna Svärd.

Långt fram på natten vaknade Anna Svärd med en känsla av att hon hade glömt något viktigt. Det var det också. Hon kom ihåg, att hon och mannen hade försummat att lysa Guds välsignelse över sitt hem.

"Ja, Vår Herre får förlåta oss", tänkte hon. "Det var fru Sundlers fel."
Hon vände sig i sängen och somnade på nytt.

MORGONSTUND.

Anna Svärd vaknade nästa morgon, så snart som det bör

jade dagas. Men i stället för att genast stiga upp låg hon och höll ett litet samtal med sig själv.

--Månn tro om den nya prästfrua ligger och väntar, att den fina piga hennes ska komma in må kaffe och nybakat bröd? mumlade hon och skrattade och var i sitt bästa morgonhumör.

Hon stannade kvar i sängen än en stund. Gång på gång reste hon sig för att se mot dörren.

--Kan en begripa, att det inte rör sej i köke, fastän klocka bestämt går på sex? Det blir inga andra råd, än att jag får klä på mej och se efter hur

det står te.

Mannen sov ännu, och den unga hustrun klädde sig så tyst som möjligt för att inte väcka honom. Till sist smög hon sig i strumplästen genom mellangången ut i köket, och där först satte hon på sig skorna.

Då detta var gjort, såg hon sig omkring med ett par ögon, som vidgades av häpnad.

--Jag har då fått vara mä om bå' ont och gott i min dar, sade hon, men maken te detta har jag aldrig sett. Både köksa och huspiga har försövt sej. En tycker fäll annars, att första morron borde di ha vari mest påpassliga. Ena riktiga slarvor måtte di vara, för här finns varken ved eller vatten. Och elden har fått gå ut, det är då det allra värsta. Sanna mina ord: det är fru Sundler, som har statt tjänstfolke, liksom hon har ställt mä allt annat här i gårn, och då kan en int vänta bättre.

Mittunder klagovisorna tycktes det gå upp ett ljus för henne, och hon slog sig för pannan.

--Jag är då så dum, så jag borde ha stryk, utbrast hon. Jag kunde väl ha begripi från första stund, att di är ute i lagårn och mjölkar korna.

Hon gick ut i mellangången, klev ner på den rangliga dörrstenen och besåg omgivningen.

--Jaha, jaha, sade hon, medan hon med blickarna mätte en liten inhägnad, där det fanns ett vedskjul, en källare, en brunn och ingenting mer. Jag skulle just vilja veta vad den nya prästfrua säger, när hon får se alla di här uthusena. Det där är förstås lagårnslänga. Det blir int lätt för det nya prästfolke å skaffa så många kor, att di fyller opp ett så stort fähus.

Hon gick ner på gårdsplanen, men där stannade hon på nytt och gned sig i ögonen.

--Om jag bara kunde räkna ut var jag har drängstuga, mumlade hon. Det finns int en pinne i vedlårn. Men drängen är fäll i stalle och ryktar hästarna. Ja, jag säger då det. Det är väl, att Anna Svärd är mä på den här resa, annars skulle den nya prästfrua bli rent rådlös.

Ett par ögonblick efteråt stod hon i vedskjulet, fattade yxan, som låg på huggkubben, och började klyva kastved med både fart och kläm. Men efter några lyckliga hugg fastnade yxan i ett för grovt vedträ, och hon måste rycka och skruva en god stund för att få den loss.

Medan hon krånglade med detta, hördes steg utanför skjulet, och en lång pojke kom fram i dörröppningen.

"Vad ska den där här å göra?" tänkte Anna Svärd. "Nu ska ni få se, att hela körkbyn får veta, att den nya prästfrua får lov å hugga sin ved själv. Hur ska en få en tocken där å begripa, att det int är den nya prästfrua, som hugger ved, utan bara Anna Svärd?"

När hon hade lossat yxan och lyfte den till ett nytt hugg, kom pojken fram till henne.

--Jag ska hugga åt er, sade han.

Hon gav honom en snabb blick, såg, att han var mager och gulblek, och skakade på huvudet.

--Tok! sade hon. Du är fäll int mer än nie år.

--Jag är fjorton, sade pojken, och jag har hugge ved i all min dar. Jag har hugge åt oss själva nu på morron.

Han visade med handen mot en stuga alldeles i närheten, där en smal rökpelare redan steg upp ur skorstenen.

Anbudet var verkligen lockande, men Anna Svärd glömde inte sin vanliga försiktighet.

--Du vill fäll ha betalt, kan jag tro?

--Ja, svarade pojken och grinade till, så att hela tandraden syntes. Jag vill ha bra betalt. Men vad jag ska ha, det talar jag inte om så här på förhand.

--Då får jag fäll hugga min ved själv då.

För en stund gick det raskt undan med vedklyvningen. men snart hade hon den oturen, att yxan fastnade.

--Det är inte pengar, som jag viil ha, sade pojken.

Hon såg på honom än en gång. Han hade hårt hopknipen mun och små, pliriga ögon. Han såg småslug och lillgammal ut, men visst inte elak. På en gång förstod hon, att han var ett av de tio barnen, som mannen hade tagit vård om. "Han är ju åv vårt eget folk, så te sägandes", tänkte hon. "Då blir det fäll int så farligt mä betalninga."

--Du ska få hugga då, sade hon. Efteråt kan du komma in te mej å få en smörgås.

--Tack, sade pojken, men vi har mat hemma. Vi har nästan mer, än vi orkar äta.

--Vad i hela väla ska en kunna bju' en tocken storkarl ?

Pojken hade redan fattat yxan, men nu kunde han inte längre hålla på hemligheten.

--Ni har väl säcken mä er? Tror ni, att ni kunde gå inom hos oss och låta mej och syskona mina få se på dä, som finns där?

--Men är du nu rent galin? Tycker du, att den, som är gift mä en präst, kan gå omkring mä kramsäcken?

Hon hörde steg bakom sig i detsamma. En flicka kom fram till dem. Också hon var gulblek i hyn och hade ett bekymrat uttryck över ansiktet. Det var lätt att se, att båda barnen var syskon. Hon kom ivrigt fram till brodern.

--Vad säger ho? Får vi titta i säcken?

Det var en överlagd plan. De fattiga stackarna i TorparMatts stuga, som aldrig hade gästats av någon handlande, brann av längtan efter att få se de härligheter, som hon hade visat fram i andra gårdar.

--Ho säger, att ho inte kan gå omkring mä kramsäcken, sen ho har blivit gift mä en präst.

Flickan såg gråtfärdig ut.

--Jag ska gå efter vatten och mjölk åt er, sade hon övertalande. Jag ska göra opp eld i spisen.

Anna Svärd tänkte raskt efter. Säcken fanns ju med packningen, men hon hade bara sina egna kläder i den. Hon måste fundera ut något sätt att ställa barnen till freds, det var alldeles nödvändigt för grannsämjans skull.

--Ja, sade hon, det är, som jag säger. Den nya prästfrua kan int gå omkring mä kramsäcken. Men om ni hugger bra mä ved och bär in'en och springer hem te er efter eld, så ska jag laga, att en, som heter Anna Svärd, kommer in mä säcken te er.

Vid elvatiden på förmiddagen kom också verkligen en ung, vacker dalkulla med stor, svart skinsäck på ryggen in i Torpar-Matts stuga. Hon stannade

innanför dörren, neg och frågade om där fanns någon, som ville göra handel med henne.

De tio barnen omringade kullan i samma ögonblick. De två äldsta, som tycktes känna igen henne, hoppade upp och ner i glädjen och sökte förklara för de yngre vem hon var. Den gamla jungfrun, som hade vård om barnflocken, satt på bänken under fönstret och spann ull. Hon såg upp, då kullan kom in, och sade några ord om att här i stugan fanns det bara några fattiga barn, som ingenting kunde köpa. Men hon hejdade sig, då kullan blinkade åt henne.

--Det är di här barna själva, som har bett mej komma in, därför att di har så ogrundat mycke pengar å handla för, sade kullan.

Hon steg fram till bordet, vände ryggen till, sköt upp säcken på bordskivan och lossade axelremmarna. Därefter gick hon bort och tog jungfrun i hand.

--Jungfrua känner fäll igen Anna Svärd, sade hon, jungfrua köpte bå' kam och syring åv mej förra sommarn.

Den gamla reste sig, knep ihop ögonen ett par gånger och gjorde en nigning så djup, att den skulle ha anstått själva prostinnan Forsius.

Kullan gick fram till säcken och började snöra upp remmar och söljor. Barnen stod runtom i andlös förväntan, men det blev en stor besvikelse. Säcken var inte fylld med handelsvaror, utan med halm.

Ingen kunde bli mer ledsen och förvånad än den stackars kullan själv. Hon slog samman händerna och jämrade sig. Hon hade inte öppnat säcken sedan i går kväll, och nu i natt måtte någon ha passat på att stjäla undan alla hennes vackra silkedukar och knappar och band och kattunstycken och lagt dit bara halm. Ja, hon hade ju tyckt, att säcken kändes märkvärdigt lätt, då hon satte den på sig i morse, men hon hade ändå inte kunnat tänka på sådant här, för det folket, som hon hade bott hos, såg likaså redbara och riktiga ut som en guldpennig.

Barnen stod där ledsna och besvikna. Kullan fortfor att jämra sig. Tänk, att någon kunde vilja göra så illa: plocka bort allt vackert och fylla opp säcken med denna usla halmen !

Hon rörde om i halmen och kastade den åt alla sidor för att se om ingenting fanns kvar av hennes varor.

Längst ner på bottnen träffade hon på en liten silkeduk, en yllehalsduk och ett skrin, där det ännu låg kvar ett dussin bröstnålar med knapp av brokigt glas.

Hon var så över sig given för att hon inte hade mera kvar. Hon sade, att när allt det andra var borta, så var det här ingenting att gömma på. Utan om den äldsta tösen ville hålla till godo med silkeduken, skulle hon få

den, och pojken kunde ta halsduken. Småbarnen skulle få dela bröstnålarna mellan sig, och om jungfrun ville ta emot det lilla skrinet, som de hade legat i, så vore det bra, för hon själv hade inget bruk för det.

Ja, det blev ju en glädje i den lilla stugan.

SYNEN I KYRKAN.

Anna Svärd kom in sitt kök, trallande på en gammal vall-låt. Men hon avbröt sig hastigt. Medan hon hade varit borta i grannstugan, hade fru Sundler kommit på besök, och hon satt nu på den smala liggsoffan och väntade.

Det skulle vara en stor överdrift att säga, att hon var välkommen. Alldeles oavsett den lilla sammanställningen föregående kväll så hade den unga prästen ganska mycket att beställa denna förmiddag. Ett packlass med hennes kläder, med de enkla bröllopsgåvorna från grannar och fränder i Medstubyn, med hennes vävstol och spinnrock hade kommit för en stund sedan, och hon hade ännu inte hunnit packa upp och ställa allting på sin plats.

Till råga på olyckan kunde hon inte heller kalla på mannen och bedja honom hålla gästen sällskap. Karl-Artur hade strax efter frukosten gått till prostgården för att ta igen mycket försummat arbete och var inte att vänta förrän fram emot tvåtiden.

Det är inte så lätt att förstå orsaken, men i samma ögonblick, som Anna Svärd fick se fru Sundler, blev hon ytterligt bondsk både i tal och åthävor. De fyra månaderna i länsmansgården, vilka i själva verket hade ganska mycket förfinat henne, var alldeles bortglömda. Kanske kände den unga hustrun på sig helt instinktivt, att härvidlag hjälpte det inte att komma med några fina maner. Det är inte heller omöjligt, att det roade henne att låta den andra tro, att hon var mycket dum, mycket oerfaren, att hon, med ett ord, alls inte visste att skicka sig.

Fru Sundler kom mycket ivrigt emot henne. Hon förklarade, att när hon hade suttit där hemma nu på förmiddagen, hade hon kommit att tänka på att det måtte vara besvärligt för fru Ekenstedt, som denna dag säkert hade mycket att ordna med i det nya hemmet, att också behöva laga middag åt sin man. Men Karl-Artur kunde gärna, ack, så alltför gärna, få äta middag hos organistens. Ja, han kunde få äta där de följande dagarna också, ända tills att de hade kommit sig i ordning och hunnit köpa in litet förråd hos bönderna. Det skulle hon för resten vara lycklig om hon kunde hjälpa till med. Skulle inte fru Ekenstedt vilja sända till henne Karl-Artur redan i dag?

Medan fru Sundler hade hållit på med sin långa harang, hade den unga prästfrun börjat lossa omslaget kring ett stycke lärft, som var en bröllopspresent från Ris Karin, och som hon råkade på en motspänstig knut, bet hon helt enkelt upp den med tänderna. Härvid gick det en rysning genom fru Sundlers hela lekamen, men hon avhöll sig från varje anmärkning.

--Det är ju bara för den allra första tiden, innan ni har kommit er i

ordning, skyndade hon att än ytterligare betona.

Den unga hufitrun såg upp från lärftsbunten, gick bort till fru Sundler och ställde sig framför henne bredbent med händerna på magen.

--Fäll ska jag tala om för'n, att du väntar'n, sade hon.

Fru Sundler skyndade sig att uttrycka sin glädje över att hon tog emot hennes lilla förslag lika vänligt, som det var menat. Anna Svärd stod kvar framför henne i samma ställning, och hon fortsatte:

--Men jag säger'n fäll också, att kan han int äta den maten, som hustrua hans lagar, så är hon int sämre, än att hon kan gå ut mä kramsäcken och leva för sej själv.

Fru Sundler fick upp händerna och höll dem skyddande framför sig. Det såg ut, som om hon hade väntat, att den andra skulle slå henne.

--Det går fäll int an å tala så rättfram te e herrskapsmänniska, sade Anna Svärd.

Men detta behövde hon inte vara rädd för. Fru Sundler hade ögonblickligen lugnat sig och gjorde nu sitt bästa för att släta över och urskulda.

--För all del, för all del, kära fru Ekenstedt! Jag är säker om att fru Ekenstedt lagar just sådan mat, som Karl Artur önskar sig. Mitt förslag var gjort i all välmening. Men nu ska vi aldrig mer tala om det.

Härmed blev det stilla i rummet. Anna Svärd började mäta upp lärftsrullen, men inte med något alnmått, utan på sin vänstra arm. Hon kunde inte tydligare ha visat fru Sundler, att hon inte mera hade tid med henne.

---Se, jag hade tänkt, kära fru Ekenstedt, började fru Sundler med mycket mjuk röst, att vi två skulle bli riktigt goda vänner. Det har jag glatt mig åt. Jag är rädd för att fru Ekenstedt tror, att jag tycker mig stå högre i världens ögon än fru Ekenstedt. Men det är ett misstag. Mina föräldrar var mycket fattiga. Mamma fick gå och släpa från morgon till kväll, och vad mig själv beträffar, så skulle jag ha varit tvungen att gå ut som simpel piga, om inte baron Löwensköld på Hedeby hade kostat på mig litet lärdom, så att jag kunde bli guvernant. Mamma hade varit anställd hos hans föräldrar i femton år, och en gång hade hon gjort honom själv en stor tjänst, som han ville åter gälda. Och Karl-Artur är ju systerson till honom, som hjälpte mig. Min mamma sa alltid, att jag skulle försöka tjäna och bistå Löwensköldarna, varhelst jag råkade dem, och Karl-Artur och hans hustru är ett för mig.

--Sju och tjuge, åtta och tjuge, nie och tjuge, tretti! mumlade Anna Svärd för sig själv. Men då hon hade kommit så långt, gjorde hon ett uppehåll i mätningen för att rikta en anmärkning till fru Sundler.

--Om det vor' sällt, att du håller oss för ett, skulle du fäll ha bjudi mej på middag, när som du bjöd honom.

Fru Sundler vände ögonen mot taket, liksom hade det funnits någon där uppe, som kunde vittna om hur god och from hon var.

--Fru Ekenstedt är för svår, sade hon i skämtsamt jämmerlig ton. Fru Ekenstedt vill tyda allting till det värsta. Men jag försäkrar fru Ekenstedt, att detta inte var någon ovänlighet, fastän det kanske kunde se så ut. Det är ju lördag i dag, ser fru Ekenstedt, och vi har vanlig lördagsmat: stuvade morötter och Cill och ölsupa. Och med Karl Artur var det inte så noga. Han går ut och in hos oss, som han behagar. Men första gången jag såg fru Ekenstedt i mitt hem, kunde jag väl inte bjuda på sådan simpel kost.

Hon såg oroligt bönfällande ut, och Anna Svärd tänkte, att hon var hal som en orm. Hon slingrade sig undan, hur fast man än försökte att fatta om henne.

--Det är verkligen så svårt, suckade fru Sundler, det är något, som fru Ekenstedt borde veta. Det kan aldrig bli ett rätt förhållande mellan oss, förrän fru Ekenstedt får klarhet i hur allt förhåller sig. Men på samma gång är det så motbjudande för mig att berätta. Ack, jag skulle så mycket ha önskat, att Karl-Artur själv hade talat om allt detta ledsamma. Men det har han tydligen inte gjort.

Anna Svärd hade mätt upp väven en gång, men hon började om på nytt. Hon hade väl blivit störd, så att hon inte var säker om resultatet. För att inte komma ur räkningen återigen underlät hon att svara på fru Sundlers hemställan, men denna lät sig inte avskräcka.

--Jag förmodar, att fru Ekenstedt tycker illa om, att jag på detta sätt blandar mig i era angelägenheter, men jag kan inte låta bli, därför att jag tycker, att det är min plikt. Men ack, om fru Ekenstedt ville komma mig till mötes med förtroende! Jag vet inte en gång om Karl-Artur har berättat för fru Ekenstedt om sin mor och om det innerliga förhållande, som rådde mellan dem båda. Men fru Ekenstedt vet då åtminstone, att den kära tant Ekenstedt inte gillade er förening. Kort efter domprostinnan Sjöborgs begravning uppstod en ordväxling mellan Karl-Artur och hans mor av den anledningen, och Karl-Artur tog kanske i litet för häftigt, och tant Ekenstedt var mycket svag--ja, det slutade så, att hon fick ett slaganfall. Och nu förstår fru Ekenstedt, att Karl-Artur anklagar sig själv för att ha vållat denna olycka. Ja, vet fru Ekenstedt, jag tror nästan, att det en tid var hans mening att bryta förbindelsen med er för att göra modern till viljes, men så fick han ju veta, att det inte skulle ha tjänat något till. För den kära tant Ekenstedt har någorlunda hämtat sig nu, så att hon är tämligen frisk, men hon har alldeles förlorat minnet. Vad än Karl Artur skulle vilja offra för att ställa henne till freds., tjänar

till ingenting. Det som är gjort är gjort.

Ifrån det ögonblick, då fru Sundler hade talat om, att överstinnan Ekenstedt hade drabbats av ett slaganfall genom Karl-Arturs förvållande, behövde hon inte klaga på bristande uppmärksamhet. Vävbunten sjönk till golvet och fick ligga kvar där. Anna Svärd satte sig utan ett ord mitt framför fru Sundler och stirrade på henne.

--Ja, det var detta, som jag fruktade, sade fru Sundler.

Fru Ekenstedt har inte fått veta något om det svåra, som Karl-Artur går och tänker på. Han har naturligtvis velat skona er i det längsta. Och kanske att jag ingenting ska säga, jag heller. Fru Ekenstedt så, så lycklig ut för en stund sedan. Kanske att det är bäst, att fru Ekenstedt ingenting vet.

Anna Svärd skakade på huvudet.

--Nu har du allt skrämt opp mej så pass bra, sade hon, så att det är bäst, att du plockar opp allt ont, som du har i

påsen, på en gång.

Det ryckte till i fru Sundler för var gång, som Anna Svärd sade "du" till henne. Hon var ju nu dock en prästfru, hon borde väl inte längre tillåta sig "en dylik frihet, fastän det brukades så i hennes hembygd. Karl-Artur måste verkligen vänja henne av med detta oförsynta duande. Men nu var inte tid att tänka på sådant.

--Ja, hur ska jag börja? sade hon. Jo, för det första måste jag tala om, att Karl-Artur en söndag i september, bara en månad efter den dagen, då olyckan skedde, fick se sin mor i kyrkan. Han såg henne sitta i en av bänkarna under läktarn, och där är det ju inte så god dager som på andra ställen i kyrkan, men han kände igen henne alldeles tydligt i alla fall. Hon var klädd på det vanliga sättet i en liten kapotthatt, som knöts under hakan, och för att höra bättre hade hon lossat på banden och kastat dem åt sidan. På det sättet hade han sett henne sitta mångfaldiga gånger i Karlstads kyrka, så att bara detta gjorde honom alldeles säker på sin sak. Hon höll huvudet litet snett uppåtvänt för att bättre kunna se honom, och han tyckte sig till och med kunna spåra i hennes ansikte samma uttryck av glad förväntan, varmed den kära tant Ekenstedt alltid hälsade ett tillfälle att höra honom tala eller predika.

Han kunde ju inte låta bli att undra över att hon hade orkat med en lång resa så kort efter det svåra slaganfallet, men han tvivlade inte alls på att det var hon. Och vet fru Ekenstedt, att han blev så glad, att han knappast kunde fortsätta sin predikan. "Mamma är frisk igen", tänkte han. "Hon har rest hit, därför att hon vet hur olycklig jag känner mig. Nu blir allt bra." Och så sa han till sig själv, att i dag fick han lov att tala dubbelt så bra som vanligt.

Men det får ju ingen undra på att detta inte kunde lyckas honom. Han tordes inte se bort till modern för att inte tappa koncepterna. Men inte ett ögonblick kunde han glömma, att hon fanns i kyrkan, och predikan blev både kort och osammanhängande. När han äntligen var färdig att stiga ner

från predikstolen, kastade han en blick åt hennes håll. Då såg han inte till henne, men detta oroade honom inte det minsta. Han trodde helt enkelt, att den kära tant Ekenstedt hade tröttnat att lyssna till de långa bönerna och att hon väntade honom ute på kyrkbacken.

Ja, fru Ekenstedt får ursäkta, att jag är så här omständlig, men jag vill, att fru Ekenstedt ska för han hade sett sin mor. Han var så säker på sin sak, att då han inte fann henne ute på kyrkbacken, gick han omkring och frågade folket vart överstinnan hade tagit vägen. Ingen hade sett till henne, men han misströstade inte fördenskull, utan trodde, att hon hade rest före honom till prostgården. Det var, först då han inte fann henne där heller, som han började undra om han kunde ha sett miste. Han blev mycket ledsen, men att det kunde vara något märkvärdigt med saken, det föll honom inte in.

Anna Svärd hade hittills suttit stilla och bara stirrat rätt in i fru Sundlers ansikte. Här avbröt hon den berättande för att göra en fråga.
/HHHH/

--Överstinna var då föll int död heller?

Fru Sundler nickade.

--Jag förstår vad fru Ekenstedt tänker på, sade hon. Jag ska återkomma till detta senare. Nu för det första vill jag bara tala om för fru Ekenstedt, att Karl-Artur står på så utomordentligt god fot med prostfolket. Det har inte alltid varit på det sättet. I fjol somras, ser fru Ekenstedt, innan den där olyckan med modern inträffade, predikade Karl-Artur så underbart snillrikt och gripande. Han höll på att framkalla en stor omvändelse. Folket här dyrkade honom. De var färdiga att avsäga sig sina jordiska ägodelar för att vinna hus och hem i himmelen. Men det gamla prostfolket gillade inte hela denna rörelse. De är så gamla, förstår fru Ekenstedt, och gammalt folk önskar helst, att allt ska få förbli vid det gamla. Men efter olyckan med modern blev Karl-Artur skrämmd, han vågade inte mer lita på sin egen ingivelse, utan han vände sig till prosten och tog råd av honom. Och han fortfor ju att predika mycket vackert, men så utomordentligt varsamt. Den forna elden var borta. Den stora väckelsen, som han hade varit nära att framkalla, dog alldeles ut. Det var många, som sörjde över detta, men de gamla i prostgården blev så belåtna. Och Karl-Artur har slutit sig till dem som en son. Jag har hört prostinnan säga, att de aldrig skulle ha kommit över saknaden efter fru Schagerström, som förut i många år bodde i prostgården, om inte Karl-Artur på ett så älskvärt sätt hade fyllt opp tomrummet. Men frågan är, förstår fru Ekenstedt, om detta är till nytta för Karl-Artur. Jag för min del är glad över att han har kommit bort från prostgårdsinflytandet, nu då han har fått hustru och eget hem. Ja, jag säger inte detta för att ställa mig in med fru Ekenstedt, utan bara för att fru Ekenstedt ska förstå de förhoppningar, som Karl-Arturs sanna vänner sätter till er.

För att säga sanningen, såg det ut, som om allt detta skulle bli för mycket för den unga hustrun. Ögonbrynen drog sig samman, man kunde se hur det arbetade inne i huvudet på henne. Hon gjorde tydligen sitt bästa för att följa med, men det kostade henne stor ansträngning.

/HHHH/

--Men skulle du int tal om vad det var han såg i körka? frågade hon.

--Jo visst. Fru Ekenstedt har rätt, sade fru Sundler Jag ska inte uppehålla mig vidare med förhållandet till prostfolket. Det är alldeles nog, att fru Ekenstedt vet, att de håller av Karl-Artur och vill hans bästa. Men det oaktat berättade han inte för dessa goda vänner, att han hade tyckt sig se sin mor i kyrkan. Han vill så ogärna tala om henne. Det är också möjligt, att han teg därför, att han hade en svag förhoppning, att hon skulle ha tagit in hos oss, hos mig, förstår fru Ekenstedt. Det var ju ganska orimligt, men den kära tant Ekenstedt var sådan, att man aldrig riktigt kunde veta vad hon skulle komma att hitta på. Därför begav han sig till vårt hem strax efter middagen, men han fann henne naturligtvis inte där heller.

Emellertid vill jag säga fru Ekenstedt, att vi blev så utomordentligt glada, både min man och jag, att få råka Karl-Artur. Ack, prästerna har ju så ofantligt mycket att göra på hösten med alla husförhör och inskrivningar, och vi hade inte sett till honom på flera veckor. Jag tror också, att han kände det trevligt hos oss. Han stannade åtminstone hela eftermiddagen. Min man satt inne med hela tiden, och vi roade oss på det oskyldigaste sätt i världen, spelade, sjöng och läste poesi. Det är väl inget ont i att jag säger det, men sådana där saker förstår de sig inte på i prostgården, och jag tror, att Karl-Artur på visst sätt fick en ersättning för missräkningen med modern. Efter kvällsvarden kom vi in i ett mycket förtroligt samtal om de ovissa tingen på andra sidan av tillvaron -- j a, fru Ekenstedt förstår väl vad jag syftar på--, och härunder först kom Karl-Artur att berätta, att han denna samma dag hade trott sig se den kära tant Ekenstedt i kyrkan. Vi satt sedan länge och talade om vad det kunde ha varit, och han kom inte att gå hem förrän vid tolvtiden. Men på måndagen måste han igen ut på sina husförhör, och fastän han hade trivts så bra hos oss, såg jag inte till honom på hela veckan. Det kan ju också hända, att han tyckte, att han borde hålla sig hemma hos de gamla, då han hade en kväll ledig. Det /HHHH/

finns ingen i världen, som är så hänsynsfull som KarlArtur.

Anna Svärd hade dragit ihop ögonbrynen än ytterligare och såg ganska brydd ut. Men hon lät den talande fortsätta utan att avbryta.

--Ja, som sagt, jag hade inte träffat honom, och det där, som han hade berättat om sin mor, hade jag inte en gång tänkt på. Men på söndagen råkade jag stöta ihop med honom på kyrkvägen, och då sade jag till honom helt skämtsamt, att jag hoppades, att han inte skulle få se den kära tant Ekenstedt den här söndagen också, så att han skulle bli störd i sin predikan. Och vet fru Ekenstedt, att jag hade en känsla av att han inte tyckte om, att jag sade de orden. Han svarade mig helt kort, att han hade kommit till den slutsatsen, att någon resande dam, som hade tycke av modern, hade varit inne i kyrkan en stund och att han alls inte ville tänka sig, att det kunde ha varit något annat.

Jag hann inte svara honom på detta. Vi råkade andra kyrkobesökare, och samtalet kom in på alldagliga ämnen. Sedan under gudstjänsten satt jag verkligen och var ängslig för att jag kunde ha sagt något galet. Jag sökte lugna mig med att Karl-Artur omöjligt kunde fästa någon vikt vid en sådan där skämtsamt ammärkning. Men fru Ekenstedt kan förstå hur rädd jag blev, när han gjorde ett uppehåll mittunder predikan och ställde sig att stirra bortåt läktarhållet. Om en sekund började han tala igen, men nu var han besynnerligt förströdd och oredig. Ack, han hade varit inne på en mycket

fängslade tankegång, men kunde inte återfinna den. Jag kan inte beskriva hur förskräckligt det kändes.

--Han kom till mig på eftermiddagen och var djupt nedslagen och sade mig rent ut, att det berodde på de orden, som jag hade sagt, att han hade sett sin mor för andra gången. Förut under veckan hade han alls inte väntat sig detta. Ja, man kan ju inte veta något bestämt om sådana här saker, men nog föreföll det mig, att detta var bra orättvist. Då skulle det väl också ha varit mitt fel, att han hade fått se henne första gången. Och då hade jag inte råkat honom på veckotal.

/HHHH/Anna Svärd hade suttit och ritat med nageln på förklädet. Hon följde ränderna ner och upp, upp och ner under tystnad. Men nu gjorde hon en anmärkning.

--Men att han kunde tro, att överstinna skulle visa sej för'n, när hon int var död!

--Det var just detta, som jag sade honom. Jag försäkrade honom, att han hade sett miste nu som förra gången och att den kära tant Ekenstedt, som efter allt, vad vi visste, var vid liv och hälsa, omöjligt kunde visa sig för honom. Men han påstod, att det var modern och ingen annan, som han hade sett. Han hade känt igen henne, och hon hade suttit där och nickat åt honom. Och fru Ekenstedt förstår, att han var i full förtvivlan. Han sade, att om detta skulle fortsätta, då kunde han likaså gärna genast upphöra att vara präst, ty han blev så skrämnd och störd, då han fick se henne, att han inte mera visste vad han sade. Han trodde, att modern visade sig för honom för att hämnas, och han påminde mig om att hans förra fästmö en gång hade sagt till honom, att han aldrig mer skulle kunna hålla en god predikan, om han inte hade försonat sig med modern. Det var den spådomen, som nu höll på att gå i uppfyllelse.

Man kunde inte neka till att den unga hustrun följde allt, som sades, med den mest spända uppmärksamhet. Och som den kloka människa hon var, satt hon där hela tiden misstrogen och rädd för att den andra skulle lura i henne något, som inte var sant. Men alltsom fru Sundler kom längre in i sin berättelse, blev hon på något sätt bedövd. Inte så, att hon blev sömnig, men hon blev mindre misstrogen, mindre granntyckt.

--Detta kan ju int vara annat än sanning, sade hon till sig själv. Int kan hon sitta och smi ihop allt det här.

--Ja, fru Ekenstedt, sade fru Sundler, vad skulle jag säga eller råda? Jag kunde inte annat än hålla fast vid att alltsammans var en inbillning, en sinnessvill. Någon annan möjlighet fanns inte. Hur skulle den kära tant Ekenstedt kunna visa sig här i kyrkan, och, framför allt, hur kunde han tro, att en så öm mor skulle vilja komma hit för att skada honom? Och på det sättet fick jag honom så tämligen lugn igen. Min man hade lyckligtvis varit ute på en promenad, så att vi hade hunnit tala ut om detta svåra och ömtåliga, innan han kom hem. När Sundler vände åter, fick Karl-Artur höra mycken vacker musik, och det är alltid bra för honom. Det ska fru Ekenstedt komma ihåg. Under den följande veckan kom han opp till mig flera gånger, och alltid ville han, att jag skulle övertyga honom om att synen i kyrkan var rena inbillningen. Jag trodde också, att han var fullt säker på detta, då vi skildes åt på söndagsmorgonen, men det måtte han inte ha varit, för den dagen såg han modern för tredje gången.

Och vet fru Ekenstedt, att nu började jag verkligen på att bli orolig. Folk talade om att Karl-Artur predikade så mycket sämre än i somras. Nu anmärkte man inte bara på, att han var försiktig och varsam, nu fann man honom oredig och intetsägande. Ack, fru Ekenstedt, det var en förfärlig tid. Tänk, vilken tillbakagång för en så benådad talare! Åhörarskarorna blev hastigt mycket, mycket glesare än i somras, och han själv, hur olycklig måste han inte känna sig! En upplyst och bildad man som han kan ju omöjligt tro på att det var något övernaturligt med i spelet, men å andra sidan kunde han inte heller misstro sina sinnens vittnesbörd. Han måste ju frukta, att han var på vägen mot vansinne.

Fru Sundler talade med verklig känsla. Hon hade tårar i ögonen. Det var intet tvivel om att hon hade varit mycket djupt bekymrad. Anna Svärd blev också allt mer och mer infångad. De många orden slingrade sig omkring henne som en fin, omärklig snara. Hon kunde snart inte se saken på annat sätt än fru Sundler. Hon skulle inte nu ha kunnat resa sig till motstånd och vara ohövlighet som i början av samtalet. Nej, det var något, som band henne.

--Men vad tror du då att det var för slag? frågade hon.

--Jag säger, som sanningen är, fru Ekenstedt. Jag vet inte. Kanske att det var samvetsqualen, som tog sig detta uttryck, kanske var det moderns tankar, som på något sätt framkallade hans synvilla. Men han känner det så förödmjukande och förskräckligt. Han tycker inte, att han kan råda över sig själv. Han har bett Gud otaliga gånger att slippa se dessa syner, men de kommer ändå tillbaka. Han såg modern också den fjärde söndagen.

Den unga hustrun såg helt förskrämd ut. Det var, som om hon själv skulle ha sett överstinnans bild framträda ur ett mörkt hörn av rummet.

--På eftermiddagen kom han till mig, fortfor fru Sundler, för att tala om, att han ville skriva till biskopen och avsäga sig prästämbetet. Han kunde inte stå ut med att skämmas inför församlingen, såsom han hade måst göra fyra söndagar i rad. Jag förstod ju hans känslor mycket väl, men jag lyckades ändå för den gången avstyra avskedstagandet. Jag rådde honom nämligen att åter börja skriva sina predikningar, så att han inte skulle behöva komma av sig, såsom han hade gjort den sista tiden. Och han har verkligen följt detta råd. Han har inte talat fritt någon enda gång sedan dess. Men fru Ekenstedt kan inte tro vad det är för en skillnad. När Karl-Artur skriver sina predikningar, kan man inte mer känna igen honom. Men hur som helst var det honom en god hjälp, för synen upphörde att visa sig. Det var kanske därför, att han kände sig lugnare. Ja, jag vet inte...

Anna Svärd gjorde en fråga.

--Men tror du då int, att han nånsin ska komma ifrån den där inbillninga?

--Det är just det, som fru Ekenstedt ska hjälpa honom med. Karl-Artur kom till mig en dag i julas och berättade, att han hade fått ett litet arv efter sin faster, domprostinnan Sjöborg, hon, som dog, då fru Ekenstedt var i Karlstad i höstas. Det var inte mer än tusen riksdaler och möbler till ett rum, men då han nu hade detta att leva på, ville han bestämt ta

avsked som präst. Men då jag hörde detta om arvet, föreslog jag honom i stället, att han skulle göra allvar av sin gamla föresats att leva samma liv som en enkel arbetare. Jag rådde honom också att passa på tillfället och förena sig med den brud, som Gud hade utsett åt honom. Jag tänkte, ser fru Ekenstedt, att han borde företa sig något stort och upplyftande för att komma ifrån sina samvetskval. Han borde göra sig till en föresyn för oss andra. Han skulle visa oss vägen till ett gott och heligt liv. Om han kunde göra något, för att Guds rike kunde komma till oss redan i denna världen, då skulle Gud kanske skydda honom för dessa syner, som hotade att förstöra honom.

Han var tveksam till en början, men hur jag talade, dröjde det inte länge, innan han kom att omfatta planen med samma entusiasm som jag själv. Jag tror nästan, att han gick till gamle soldat Berg och bad att få köpa hans stuga redan samma kväll. Och sedan dess har tanken på att äntligen få leva ett liv i Kristi efterföljelse hållit honom oppe. Han sa många gånger, att bara han bleve gift med er, bara han hade flyttat hit till sitt fattiga hem, skulle han nog våga sig på att predika fritt. Han trodde inte, att synen då vidare skulle kunna störa honom.

Men, kära fru Ekenstedt, det är en sak, som måste sägas, en mycket svår sak, men kanske att fru Ekenstedt redan nu har förstått, att Karl-Artur inte får dras ner i det jordiska. Jag vet bäst hur lycklig han har varit vid tanken på att få leva här i denna lilla stuga tillsammans med er. Han räknar er som en skyddsande, som ska rädda honom från allt ont. Han sörjde mycket över att inte kunna skriva till er om allt detta, men han kunde ju inte skriva sådant i brev, som skulle läsas upp för er av andra. Det var endast till mig, fru Ekenstedt, som han kunde anförtro de känslor av ömt svärmeri, som fyllde honom vid tanken på den unga bruden från höga norden, som skulle gå vid hans sida och hjälpa honom att visa mänskligheten en rätt väg.

Fru Sundlers röst hade fått något hemlighetsfullt betvingande, och Anna Svärd satt stilla som under en förtrollning.

--Ja, fru Ekenstedt, började fru Sundler på nytt, då Karl-Artur for till Medstubyn, var det hans bestämda avsikt, att ni två skulle leva i en helig förening som tvenne syskon. Han var rädd för att om något av vanlig jordisk lycka inblandades i ert liv, skulle synen komma tillbaka.

Kan fru Ekenstedt förstå detta? Kan ni förstå, att ni inte är gift med en vanlig man, utan med en av Guds utvalda? Och kan ni nu förstå mig och mitt handlingssätt? Jag visste ju inte, att Karl-Artur hade avvikit från sin föresats. Jag hade ordnat allt här i rummen efter hans föreskrifter.

Fru Sundlers röst ljöd inte längre mjuk och inställsam. Den hade blivit myndig och anklagande. Då Anna Svärd tänkte på sin bröllopskväll, erfor hon riktiga samvetskval.

--Men int fick jag veta någe åv det, som du nu har talt om. Te mej blev det bara sagt, att han var fattig.

--Kära fru Ekenstedt, det var ju också sant. Men det var detta andra, som låg under. Karl-Artur kände er så litet. Han kom kanske inte i tillfälle att tala förtroligt med er i det främmande huset. Därför skylldde han på sin fattigdom. Det kan jag så väl förstå. Men nu tänker jag mig, att fru

Ekenstedt ser saken på ett annat sätt. Ack, det är så viktigt, att Karl-Artur blir räddad. Den där synen får inte komma tillbaka.

Den unga hustrun var så insnärjd och inlindad i de fina och mjuka snarorna, att hon var färdig att låta sig föras vart fru Sundler önskade. Ja, hon öppnade sin mun för att ge löftet, som den andra begärde.

--Jag för min del, jag lovar då, sade hon. Men därmed avbröt hon sig.

Fru Sundler hade helt hastigt rest sig för att se ut genom fönstret, och därvid hade ett sådant skimmer av lycka flugit över det fula ansiktet, att hon nästan hade blivit vacker.

Anna Svärd reste sig också och såg då, att den, som fru Sundler hade sett komma gående utanför fönstret, var KarlArtur.

Och helt hastigt föll det henne in, att det kanske inte var Vår Herre, som önskade, att hon skulle avlägga det där löftet, utan bara fru Sundler, och hon lät det vara utsagt.

S Ö N D A G S H A T T E N . I .

em var hon, att hon skulle tro sig om att vara klokare V än en sådan höglärd man som Karl-Artur, hon, som aldrig hade kommit så långt, att hon kunde läsa i bok, hon, som hade gått i skola hos klockar Medberg en hel höst utan att lära sig så mycket som att skriva: Morgonstund har guld i mund?

Ja, vem var hon, att hon kunde våga påstå, att allt det här spektaklet med Karl-Artur, det var ingenting? Det var inte samvetsqual, det var inte någon straffdom, det var just jämnt ingenting.

Medan hon hade suttit och hört på fru Sundler, då hade hon blivit förtvivlad och bortkollrad, men knappast var den främmande gången, förrän hon förstod hur alltsammans hängde ihop.

Men för all del, för all del! Hon visste ju vad hon var för ett ovetandes kräk, så att inte sade hon ett ord till mannen om vad hon hade funderat ut. Tycker nån det ! Hon var väl inte så förmäten, hon, som bara var en fattig gårdfarihandlerska.

Fram på eftermiddagen gick Karl-Artur in till sig en stund för att tänka på sin predikan, som han skulle hålla i kyrkan nästa dag, så att hon blev ensam. Då tog hon fram ur sitt skafferi, som tack vare fru Sundler var så välförsett, en stickkorg med lock, plockade ner i den några av mannens begagnade prästkragar och begav sig i väg till organistens.

Inte heller till fru Sundler sade hon någonting om det, som hon trodde sig ha räknat ut. Det skulle väl ha varit den sista, som hon hade velat anförtro sina funderingar. Anna Svärd hade, minst sagt, lika mycken respekt för fru Sundlers lärdom som för sin mans.

Hon bara frågade om fru Sundler skulle vilja hjälpa henne litet med prästkragarna. Mannen hade bett henne, att hon skulle stärka och stryka några stycken åt honom, men hon hade blivit rent bet. Nu hade hon hållit på i ett par timmar, men den ena blev sned, och den andra blev rynkig. Hon fick lov att be om undervisning.

Fru Sundler sade, att hon var mycket glad över att fru Ekenstedt hade vänt sig till henne i detta lilla trångmål. Det var en stor konst att stryka prästkragar, hon var inte säker på att hon själv var tillräckligt hemma i saken, men hon skulle ändå göra sitt bästa. Därpå hade de gått ut i fru Sundlers nätta kök och tvättat och strukit prästkragar, ända till dess att Anna Svärd hade fått in det rätta handlaget.

Då de var färdiga, hade fru Sundler sagt, att hon ville bjuda på litet kaffe, men Anna Svärd hade undanbett sig detta, därför att hon måsh skynda hem. Då föreslog fru Sundler, att de skulle dricka ett glas saft. Hon hade mycket god saft, till och med rika fru Schagerström hade berömt den, och den skulle smaka uppfriskande efter det brådsnkande arbetet. Anna Svärd hade inte sagt nej, och organistfrun hade gått ner i källarn för att hämta upp saften. Men medan värdinnan befann sig där nere, smög sig hennes gäst ut i förstugan, tog fru Sundlers fina hatt, som hängde på en knapp, bar in den i köket och stoppade ner den i en stor kittel, som stod på kökshyllan så högt uppe, att ingen kunde se vad som fanns i den.

Då Anna Svärd gick sin väg, följde henne fru Sundler genom förstugan ut i det fria, men inte ett ögonblick föll det henne in att se efter om hennes fina söndagshatt hängde kvar på sin plats. I en trakt, där människorna var så ärliga, att det ansågs överflödigt att låsa sin dörr, då man gick hemifrån, tänkte man aldrig på att något kunde vara bortstulet eller ens undangömt.

Anna Svärd vandrade hemåt, mycket nöjd med vad hon hade uträttat. Hon trodde, att fru Sundler skulle få söka ganska länge, innan hon kunde finna söndagshatten. Hon tyckte, att hon som en rätt hustru hade gjort vad hon för mådde, för att hennes man nästa dag skulle få predika ostörd och slippa att bli skrämnd.

Följande morgon, när hon i sällskap med mannen vandrade till kyrkan, kände hon samma belåtenhet. Hon erfor inte mer samvetskval, därför att hon hade gömt undan hanen, än jägarn, som har gillrat en grop för en varg. För vem var hon? Hon var inte härifrån Korskyrka, där alla människor var upplysta och vällärda. Hon var Anna Svärd från Medstubyn, och vad som troddes och hölls för sant i de låga grå stugorna i Medstubyn, det hade hon inhämtat, och det var den visdom, som hon rättade sig efter.

Hon var väl belåten med allting den där morgonen. Mannen tog henne med sig in i kyrkan prästvägen genom sakristian, och där blev hon omhändertagen av gamla prostinnan och fick sitta vid hennes sida i prästgårdsbänken framme i koret. Hon önskade, att någon hemifrån hade varit där och sett henne, för det visste hon, att varken länsmansfrun eller Ris Karin någonsin kunde bli upplyftad till en sådan ställning som den hon nu intog.

Hon såg efter om fru Sundler fanns i kyrkan, men hon kunde inte upptäcka henne. Då hon var fullt viss om detta, lutade hon sig ner i bänken och bad liksom prostinnan och alla, andra. Hon anropade Gud, att han måtte stå henne bi, så att fru Sundler inte skulle hitta på att söka efter sin hatt i den stora kopparkitteln. Om hon bara inte funne hatten, var Anna Svärd ganska säker om att hon inte skulle komma i kyrkan. En fattig organistfru hade väl inte mer än en enda söndagshatt, och när denna var borta, måste hon stanna hemma.

Sedan satt Anna Svärd och betraktade människorna, som sakta vandrade in i kyrkan, och blev ganska missnöjd, därför att den inte blev alldeles full.

Det fanns tomrum i alla bänkar. Men ögonblicket därefter skrattade hon åt sig själv.

--Du börjar visst bära dej åt som e riktig prästfru, du Anna.

Och därmed kom hon att tänka på alla de prästfruar, som före henne hade suttit här i bänken och väntat på att deras man skulle stiga upp i predikstolen. Vad skulle en mena, att de hade haft för tankar? Kunde de ha känt det kulet och kusligt, därför att karln deras skulle stå där uppe och tala Guds ord? Ja, hon var så mycket sämre än de alla, men hon vågade sig ändå på att sända en suck till de gamla prästfruarna.

--Hjälp mej ni, som vet vad det vill säga å sitta här och vänta och ängslas, så att hon, som jag tänker på, int kan komma te körka den här söndan!

Hon blev mer och mer orolig, alltsom altartjänsten fortgick och den stunden närmade sig, då predikan skulle börja. Hon spratt till för var gång, som kyrkdörren öppnades av någon senkommen åhörare. "Nu är det fäll ändå organistfrua, som kommer te sist", tänkte hon.

Men fru Sundler var och blev borta. Altartjänsten tog slut, predikstolpsalmen sjöngs, och Karl-Artur steg uppför predikstolstrappan. Fru Sundler syntes inte till.

Det var fastlagssöndag, och i dagens epistel hade Anna

Svärd återfunnit de vackra orden om kärleken, som fru Ryen hade läst upp för henne på hennes bröllopskväll. Det kunde väl inte vara annat än ett gott tecken, och när Karl-Artur, sedan han hade hållit en grann inledning, började tala över just den texten, blev hon övertygad om att Vår Herre och de gamla prästfruarna hade hört hennes böner. Fru Sundler skulle nog komma att hålla sig borta, och hon själv skulle få sitta där i lugn och ro i prästgårdsbänken och höra den mannen, som hon älskade, tala kärlekens pris.

Ja, vem var hon? Inte visste hon vad som kunde räknas som en god predikan, men -- det kunde hon svära på-- något så ljuvligt hade hon aldrig hört. Och inte var hon den enda, som lyssnade med glädje. Hon såg hur människor vände på huvudena och tittade upp till predikanten. Somliga flyttade sig närmare intill grannen i bänken och stötte till honom för att mana till uppmärksamhet.

--Hör på detta! Det kär är en riktig predikan.

Det var det också. Hade en någonsin förut hört en människa tala på det sättet, så ville hon bli förbytt till en gråsten. Hon, som satt i koret, kunde se hur ansiktena i bänkarna blev milda och högtidliga. Ett par unga töser fick ett sken i ögonen, så att de lyste som stjärnor.

Just som det var som bäst, blev det en liten rörelse i kyrkan. Fru Sundler kom insmygande. Det märktes, att hon var generad, därför att hon kom försent. Hon gick på tå, och hon liksom tryckte sig intill bänkdörrarna för att inte synas. Men alla människor lade märke till henne likaväl och såg på henne förvånade och ogillande.

Någon hatt hade hon inte på huvudet, utan bahytten, som hon brukade gå med i vardagslag. Den såg gammal och ruskig ut, och hon hade sökt hjälpa upp den genom en stor bandrosett framtill.

Men om ett ögonblick var fru Sundler glömd, alla människor vände åter sina ansikten mot predikstolen och hörde på de vackra orden, som kom nerströmmande därifrån.

"Han är så bra i tagena", tänkte Anna Svärd. "Jag tror aldrig, att han såg'na, när hon kom. Hon kanske inte kan få nån makt över'n."

Men fru Sundler hade inte varit i kyrkan mer än fem minuter, så avbröt sig Karl-Artur mitt i en mening. Han böj de sig långt utöver predikstolen och stirrade bort mot ett mörkt hörn av kyrkan. Och vad han där såg, det skrämde honom så, att han blev vit i ansiktet som ett lakan.

Det såg ut, som om han skulle svimma, och Anna Svärd reste sig halvvägs för att skynda upp till honom och hjälpa honom ner från predikstolen. Men det behövdes inte. Han rätade hastigt upp sig och började tala på nytt.

Men någon glädje var det inte mer med att höra honom. Den unge prästen hade alldeles kommit bort ifrån det, som han förut hade talat om. Han yttrade några ord, som alls inte hörde ihop med det föregående, tvärtstnade därpå och övergick till något annat, som det inte heller var någon mening i. Folket flyttade sig litet otåligt i bänkarna. De flesta såg skrämda och ledsna ut, och detta gjorde väl sitt till, för att han där uppe skulle bli mer och mer förvirrad. Han torkade svetten ur pannan med den stora kyrknäsduken och sträckte händerna upp över huvudet liksom i en förtvivlad bön om hjälp.

Anna Svärd hade aldrig sett någon, som det hade varit så synd om.

Hon ville helst gå sin väg. Hon behövde väl inte sitta här och se hur mannen plågades. Men innan hon reste sig, kastade hon från sidan en blick på gamla prostinnan Forsius. Gumman satt orörlig med andäktigt ansikte och knäppta händer. På henne kunde ingen märka, att inte allt i kyrkan var, som det skulle vara.

På det sättet skulle en prästfru bete sig. Inte skulle hon springa sin väg. Hon skulle sitta stilla med knäppta händer och andäktigt ansikte, vad som än hände.

Anna Svärd blev också sittande. Hon dröjde kvar orörlig och högtidlig, tills utgångspsalmen var sjungen och prostinnan reste sig för att gå.

På det sättet fick hon tid att lugna sig. Hon hann att besinna sig på att hon var en fattig dalkulla, som ingenting begrep.

Hemma i Medstubyn, där trodde både kulla och mas, att det fanns gott om sådana leda troll ute i världen, som kunde förvända synen på folk, så att de såg det, som inte fanns. Här i Korskyrka hade de kanske aldrig hört en sådan sak nämnas.

Hemma hos henne, där visste de att berätta om Finn-Lotta, som hade varit en elak trollpacka och skulle brännas. Hon fördes ut till avrättsplatsen med förbundna ögon, men innan hon bands vid bålet, bad hon, att hon skulle få se ut över jord och himmel än en gång. Då lossade skarprättarna på bindeln, och med detsamma såg allihop, att tingshuset stod i brand. Alla människor sprang då ifrån Finn-Lotta för att rädda och släcka, och gumman gjorde sig fri och kom undan. Men inte hade elden varit lös i tingshuset. Det var bara trollpackan, som hade förvänt synen på menigheten.

Hemma hos henne, där visste de mycket mer än så. Där kunde de tala om hur Jobs Erik en gång stod på en marknad med ståndet fullt av varor, men ingenting fick sälja, därför att en trollkarl, som huserade näst intill, en sådan där, som kunde äta blåar och spruta eld, förvände synen på marknadsfolket. Han hade ställt så till, att Jobs Eriks blanka knivar och skarpeggade sågar och präktiga, uddvassa liar såg ut som rostigt skrot. Inte så mycket som en tretumsspik fick hennes farbror sälja, förrän han kom underfund med det spratt, som trollkarlen hade spelat honom, och körde bort honom från marknaden.

Där hemma skulle både kulla och mas genast ha förstått, att det var organistfrun, som förvände synen på KarlArtur, så att han tyckte sig se sin mor i kyrkan. Om någon ifrån Medstubyn hade varit med i dag och sett hur allt hade gått till, skulle han ha blivit tvärsäker alldeles som hon själv.

Men Korskyrka var inte Medstubyn. Anna Svärd fick lov att tänka på vem hennes man var och vem fru Sundler var och vem hon själv var och hålla tyst med vad hon visste och trodde.

Hon fick tåla sig med det, att mannen inte sade ett ord till henne på hemvägen från kyrkan, utan gick bredvid henne, som om han inte visste, att hon fanns till. Hon tänkte på alla de ögon, som följde henne, och försökte att se ut som en rätt prästfru, men kunde inte riktigt veta om det lyckades henne.

När de hade kommit hem, gick mannen genast in i sitt rum och stängde in sig där. Inte den minsta handräckning gav han henne med dukning eller matlagning. Annars brukade han tycka om att hjälpa till litet, bara på lek förstås.

Under middagen satt han mittemot henne och sade inte ett ord. Ja, hon fick då känna sig som den svartaste synderska. Nu trodde han, att det hade gått galet med predikan, därför att de inte hade hållit sig till fru Sundlers föreskrifter. Hon hade lust att storskrika. Kanske skulle han aldrig mer vilja veta av henne.

Länsmansfrun hade gett henne det rådet att steka några järpar och annan skogsfågel, som det var gott om uppe hos dem, och ta med sig, så att hon hade färdig mat att sätta på bordet under de första dagarna. Men det var väl inte så, att järpar hölls för en stor läckerhet här neråt bygden. Mannen lade ifrån sig kniv och gaffel, sedan han hade ätit ett par små bitar.

Inte en fråga tordes hon göra, så länge som middagen varade. I samma ögonblick, som de hade rest sig från bordet, mumlade Karl-Artur något om att han hade huvudvärk och var tvungen att göra en promenad och lämnade henne ensam med sina sorgsna tankar.

II.

Ar det inte märkvärdigt, att det ska vara så svårt att få det man önskar sig?

Om man önskade sig något orätt, då kunde det så vara, men när man ingenting annat begär, än att den mannen, som man längtar efter, ska komma på besök en eller två eftermiddagar i veckan och sitta och språka eller höra på musik i det lilla förmaket, då borde man ju kunna få en sådan önskan uppfylld. Om man nödvändigt ville vara ensam med honom, vore det ju en annan sak, men det fordrar man alls inte. Sundler får så gärna vara närvarande. De två har ingenting att dölja. Inte hon och visst inte KarlArtur.

Om man hade skickat bort Charlotte Löwensköld på något grymt eller obarmhärtigt sätt, om hon hade måst gå ut som fattig lärarinna eller hushållerska, då hade man ju kunnat vänta sig straff och besvikelse. Men när man skaffar henne det bästa parti i hela landet, ställning, rikedom och en utmärkt man, varför ska man då inte få njuta den lilla anspråkslösa lycka, som man begär för egen del? Varför ska man få prostinnan Forsius till fiende fördenskull? Ty man förstår nog, Karl-Artur skylldes på husförhör och på allt möjligt, men naturligtvis var det prostinnan, som hade viskat honom i örat, att folk hade börjat undra över deras förtroliga vänskap. Naturligtvis var det för det skvallrets skull, som vecka efter vecka gick i höstas, utan att han visade sig.

Om man hade varit på minsta sätt skuld till att KarlArtur hade fått se den kära tant Ekenstedt i kyrkan, om man hade skrämt upp honom efteråt, i tanke att detta möjligen kunde bli en anledning till att det förtroliga

umgänget återupptogs, ja, då hade man ju haft skäl att vänta sig motgångar och obehag. Men då man endast hade försökt trösta och bortförklara, borde man inte då ha fått tillfälle att i lugn och ro hjälpa honom i hans bekymmer? Hade man förtjänat, att ens man just då skulle börja att bli svartsjuk och ställa till uppträden, så att det nästan blev omöjligt att ta emot Karl-Artur i ens hem? Karl-Artur hade aldrig så väl som då behövt en vän och förtrogen, och man begärde ingenting, ingenting alls annat än att få hjälpa honom.

Och om man då, för att lugna mannens svartsjuka, föreslog Karl-Artur, att han skulle gifta sig, kunde däri ligga något straffvärt och fördömligt? Visserligen kunde man inte säga Karl-Artur det verkliga skälet, han var ju en så världsfrämmande natur och förstod ingenting dylikt, men, i alla fall, vad kunde det ligga för orätt i detta, att man hjälpte honom att genomföra sin käraste ungdomsdröm? Och den där enkla kulan uppifrån vildmarken, borde hon inte ha varit nöjd med att få leva i hans hus och

person skulle kunna fångsla honom, att han skulle komma tillbaka från bröllopsresan alldeles förälskad och utan en tanke för någon annan än hustrun?

Det hade varit bra kärt att få hjälpa honom att ordna det lilla hemmet, att i samråd med honom köpa in bohag och bestämma om reparationsarbetet. Man kunde drömma många ljuva drömmar, medan detta pågick. Men borde man därför straffas med att känna sig överflödig i samma ögonblick, som den egna hustrun steg in i huset? Vem var det, som hade gjort denna simpla varelse till prästfru? Vem var det, som hade skänkt henne den äldaste, snillrikaste, mest förändligaste man? Men vad visade hon för tacksamhet? När man kom in i det lilla hemmet, som man själv hade ordnat, då kände man hur de, som hade flyttat in där, endast längtade efter att bli av med en.

Inte ett ögonblick hade man önskat det, men man kunde knappast låta bli att känna en liten skadeglädje över att "synen" hade kommit tillbaka. Det var ju vad man kunde

/HHHH/

vänta sig, då de rådd, som man hade givit, hade blivit åsidosatta. Nej, man hade visst inte önskat det, men man hade verkligen svårt att känna något medlidande.

Det var ju också ganska irriterande, att någon hade stulit bort ens söndagshatt. Det var inte troligt, att det var någon verklig stöld. Det var helt säkert bara någon spjuver, som hade tagit bort hatten för att hindra henne att gå i kyrkan och höra Karl-Artur predika. Det var högst irriterande att tänka på vem denne någon kunde vara. Om det möjligen, om det verkligen kunde vara hennes man, som hade tagit sig det orådet före att gömma undan hatten?

Man visste ju, att Karl-Artur skulle komma för att beklaga sig, och man väntade honom strax efter middagen, men i stället dröjde det timme efter timme, innan han kom. Man hade redan hunnit intala sig, att han hade anförtrott sig till hustrun, att han hade sökt tröst hos henne också i denna angelägenhet, som de två hittills hade varit ensamma om. Man hade hunnit påminna sig alla misräkningar, alla otillfredsställda önskningar, och man var inte i det rätta lynnet att ta emot honom, då han äntligen steg in. Man förde in honom i det lilla förmaket, man satte sig i ett

soffhörn och hörde på honom, men man var så underligt förstämd. Man hörde honom klaga utan att bli rörd. Man måste bita ihop tänderna för att inte ropa åt honom, att man var trött, trött, trött, att man inte alltid kunde vara mild och undergiven, att det fanns en gräns för ens tålmod, att man inte var den, som kunde tagas och slängas efter behag.

Man hörde honom säga, att han hade gjort en lång promenad för att kunna fatta ett lugnt beslut, men att allt ännu gick runt för honom. Sedan kom allt det gamla om att han inte stod ut med denna förföljelse, att han maste ta avsked från prästämbetet, att det var detta, som modern fordrade av honom.

En annan gång skulle man ha ansträngt sig till det yttersta för att trösta honom. I dag är man knappast i stånd att höra på honom. Man håller sig stilla, men det rycker i fingertopparna. Man ville sätta in naglarna i /HHHH/

skinnets och klösa. Man vet inte om man ville sätta in dem i hans skinn eller i ens eget, men man känner, att det skulle vara en stor lisa att få företa sig något i den vägen.

Han talar och talar, men till sist märker han dock, att man inte svarar honom, att man inte ger honom den vanliga medkänslan. Han blir förvånad och frågar om man är sjuk. Och man svarar helt ovänligt, att man mår alldeles bra, men att man förvånar sig över att han ännu kommer hit för att beklaga sig. Han har ju nu en hustru.

Så där svarar man. Man säger just det dumaste man kunde säga. Kanske hade man hoppats, att han skulle invända, att hustrun är för oerfaren och okunnig, att han behöver

tala med en bildad kvinna, som kan följa hans tankegång. Men det, som man hade hoppats, inträffar inte.

I stället ser han litet förvånad ut, säger några ord för att beklaga, att han har kommit olägligt, och går sin väg.

Man sitter kvar orörlig, ända tills man hör honom stänga ytterdörren. Man kan inte tro, att han går på allvar, man är säker om att han ska komma tillbaka. Först då dörren faller igen efter honom, rusar man upp, man ropar, man kallar. Vad har man gjort? Är han borta för alltid? Hur är detta möjligt? Han var här, och man visade bort honom. Man ville inte höra honom klaga. Man rådde honom att

söka hjälp hos sin hustru. Och detta i dag, just i dag, då allt stod på spel, då man kunde ha vunnit honom för alltid!

/X/ III.

Den där egendomliga trevnaden och tryggheten, som var och en brukar erfara, då han närmar sig sitt hem, den

kunde Karl-Artur naturligtvis inte känna, då han i den sena skymningsstunden vände tillbaka från sitt besök hos fru Sundler. Han sade visst inte till sig själv, då han såg den lilla stugan skymta fram i backen ovanför doktorsträdgården, att här hade han den lilla vrå av världen, där han alltid var välkommen, där han alltid skulle bli tagen i

/HHHH/

försvar, där han hade sin bestämda plats och inte gick i vägen för någon. Han kom tvärtom på sig med att önska, att han aldrig hade skaffat sig en hustru, aldrig hade köpt in den gamla stugan, aldrig hade inlåtit sig på hela detta äventyr.

"Detta är ju förskräckligt", tänkte han. "Så olycklig, som jag känner mig, så kan jag ändå inte få vara ensam. Jag har en hustru, som har suttit och haft tråkigt hela eftermiddagen. Jag måste ägna mig åt att förströ henne. Hon kommer kanske att visa sig förargad och säga bittra saker. Och hon har verkligen rätt att göra det, men hur ska jag kunna bära hennes jämmer?"

Han steg upp på den rangliga dörrstenen och sträckte helt motvilligt ut handen för att vrida upp låset. Men innan den ännu hade nått fram, ryckte han den tillbaka. Inifrån huset ljöd sång, psalmsång av barnröster.

Nästan genast erfor han en känsla av befrielse. Det förfärliga trycket över hjärtat, som hade gjort, att han alltsedan förmiddagen hade levat endast med halvt liv, blev märkbart lättare. Något inom honom viskade, att han kunde stiga på utan fruktan. Här inne väntade honom vad han alls inte hade vågat tänka sig.

Ögonblicket därefter öppnade han köksdörren mycket sakta och såg in. Nästan hela rummet låg i mörker, men i spisen flammade ännu ett par eldbränder, och framför den utdöende brasan satt hans hustru med den stora barnskaran från Torpar-Matts stuga samlad omkring sig.

Oaktat den klena belysningen, eller kanske just tack vare att den var så otillräcklig, tog sig den lilla gruppen förtjusande ut. Det minsta barnet låg i hustruns knä och sov tryggt och gott. De andra stod så tätt intill henne, som de kunde komma, höll blickarna stadigt fästade på hennes vackra ansikte och sjöng: "Så går en dag än från vår tid."

Karl-Artur stängde dörren efter sig, men steg inte fram i rummet, utan blev stående i mörkret invid väggen.

Till hans hjärta, som var utpinat av ångest och samvetsqual, smög sig på nytt den helande tanken, att här satt den kvinnan, som av Gud var utsedd till hans räddning. Hon /HHHH/

var Kanske inte sådan, som han först hade drömt sig henne, men vad förstod han ? Se här ! I stället för att sitta och gräma sig över hans bortovaro hade hon gått efter barnen, som han en gång hade räddat från det största elände, och fått tiden att gå genom att lära dem sjunga psalmer. I detta hennes handlingsätt fann han något mycket klokt och på samma gång mycket rörande. "Varför skulle jag inte helt uppriktigt vända mig till henne och be henne hjälpa mig?" tänkte han.

Så snart som psalmen var sjungen till slut, reste sig hustrun och skickade hem barnen. Kanske hade hon inte ens märkt, att mannen var kommen, i alla händelser lämnade hon honom i ro, där han stod i sitt hörn. Alltunder det att hon gnolade på aftonpsalmen, som hon nyss hade sjungit med de små, gick hon till skafferiet för att hämta mjölk och dricka, lade ny ved på härden för att friska upp elden och satte ner bland glöden en liten trebent gryta för att värma mjölk till ölosten.

Därefter följ de nya vandringar genom rummet för att duka, för att sätta fram smör och bröd, för att flytta ett par stolar bort till bordet under fönstret.

Det var vackert att se hustrun röra sig i den ovissa be lysningen. De bjärta färgerna i dräkten, som vid dagsljus kunde förefalla en smula hårda, smälte nu samman till varm skönhet. Det styva tyget förde sig som brokad. KarlArtur fick på en gång klart för sig vad meningen var med alla dessa sockendräkter. Det var bondkvinnornas sätt att efterhärma forntida drottningars och adelsdamers kläder av siden och sammet. Den brokiga framvåden, de vita, pösande ärmarna, huvan, som gömde bort det mesta av håret, man kunde vara viss om att något i den vägen en gång hade burits av de förnämsta kvinnor i landet.

På samma gång syntes honom hustrun genom något trolleri upphöjas till arvtagare av den värdighet, som hade omgivit gamla borgfruar. Vad andra fann simpelt i hennes åthävor, det var helt enkelt gammalmodiga sedvänjor från den tid, då drottningar själva tände elden på sin hård och prinsessor sköljde tvättkläder vid älvbrädden.

/HHHH/Då hustrun hade hållt upp ölosten i två koppar, tände hon ett talgljus, som hon ställde-mittpå bordet, satte sig ner på den ena stolen och knäppte händerna till bordsbönen. I skenet från ljuslågan tyckte Karl-Artur sig se, att hennes ansikte denna kväll var på något sätt förädlad. En prövad kvinnas klokhet och stilla allvar hade efterträtt den förra ungdomliga trotsigheten och självtilliten.

Sådan hon nu var, föreföll det inte alls omöjligt att inviga henne i de mest ömtåliga och djupgående frågor. "Det har varit barnsligt av mig att tro, att hon inte skulle förstå mig", tänkte han. "Hennes naturs idelhet ska föra henne på rätt spår."

Innan hustrun ännu hade slutat bordsbönen, satt KarlArtur mittemot henne vid bordet och knäppte sina händer till bön, han som hon.

De åt under tystnad. Han tyckte om hennes sätt att tåga, medan hon åt, liksom det vore en helig handling att förtära maten, gudslånet, som skulle uppehålla livet.

Så snart som den enkla måltiden var till ända, flyttade Karl-Artur sin stol runt bordet, satte sig vid hustruns sida, lade armen om hennes skuldra och drog henne intill sig.

--Du måste förlåta mig, sade han. Jag var häftig och otålig i middags, men du vet inte hur olycklig jag kände mig.

--Var inte ledsen fördenskull, du Man! Du behöver aldrig tänka på hurudan du är mot mej. Jag tycker om dej, vad du än hittar på.

I detta ögonblick, som säkert föreföll henne mycket högtidligt, hade Anna Svärd lagt bort sitt dalmål och talade högsvenska. Detta gjorde väl sitt till, att Karl-Artur fann hennes yttrande mycket vackert. Han kysste henne till tack.

Men denna kyss bragte honom en smula ur fattningen. I själva verket skulle han helst ha velat fortsätta med att kyssa sin hustru utan att tänka på något annat.

"Jag älskar henne som en galning", tänkte han. "Hon är min, och jag är hennes. Den där synen kommer troligen att visa sig för mig, varje gång jag stiger upp i en predikstol. Jag kan aldrig bli någon god predikant, men varför skulle jag låta detta hindra mig från att vara lycklig med min hustru, i mitt hem?"

Hustrun tycktes gissa hans tankar.

--Nu ska du veta en sak, du Man, sade hon. Du ska

aldrig mer behöva bli skrämmd i körka. Det ska jag svara för.

Karl-Artur smålog åt denna trygga försäkran. Han visste mer än väl, att hans oerfarna och okunniga hustru inte kunde hjälpa honom, men den medkänsla, som förrådde sig i hennes ord, verkade lugnande och befriande.

--Jag vet, att du älskar mig tillräckligt för att vilja bära alla mina bördor, sade han med ett varmt tonfall och kysste henne än en gång.

Detta var ett ögonblick av stor och välgörande lycka. Kärleken ingöt i den unge mannens sinne sin glädje och sitt mod. Han såg in i en framtid, där han och hans hustru, alltid förenade i samma ömhet, i detta lilla hem skapade ett paradiset, som skulle bli hela församlingen till ett föredöme.

--Hustru, viskade han, hustru, vi ska hjälpas åt. Vi ska bli mycket

lyckliga.

Han hade knappast talat ut, förrän de hörde den yttre dörren ryckas upp häftigt och bullersamt och fotsteg stampa mot golvet i mellangången.

Anna Svärd reste sig hastigt, och då de besökande kom in, stod hon och plockade bort smörasken och de överblivna brödsnivorna från matbordet.

Karl-Artur satt kvar på sin plats och mumlade något om att det var märkvärdigt, att man inte kunde få vara i fred så här sent på kvällen. Men då han såg, att det var organist Sundler och hans hustru, som hade kommit, reste han sig och gick emot dem.

Organisten, som var en storväxt, gammal man med uppstående vitt hår över ett ansikte, som alltid var rött och svullet, tycktes den här kvällen vara rödare och mera svullen än vanligt. Han hade sin hustru under armen och tågade med henne fram mitt i rummet. Så frisk vinter det än rädde ute, lät han dörren stå öppen efter sig. Han varken sade god afton eller sträckte ut handen för att hälsa.

Det var lätt att se, att han var fruktansvärt uppretad, men just detta gjorde väl, att han såg ganska ståtlig ut. Anna Svärd förstod, att han var en duktig karl, medan fru Thea, som hängde vid hans arm, föreföll henne som en utsliten gammal disktrasa. "Hon har en bra man", tänkte hon, "men själv har hon varit doppad i alltför mycken smuts. Hon kan aldrig bli ren mer."

Knappast hade hon tänkt ut, förrän hon märkte, att fru Thea bar sin fina söndagshatt på huvudet.

--Aha, sade hon för sig själv, nu kommer det.

Hon gick bort till dörren för att stänga och undrade då om det inte skulle vara klokast att springa sin väg från alltsammans. Men hon bemannade sig och stannade tappert kvar.

Organisten gick till anfall utan krus och komplimanger. Han berättade, att hans hustru inte hade kunnat finna sin söndagshatt, då hon skulle gå till kyrkan denna samma morgon. Hon hade trott, att den hade blivit stulen, men nu på kvällen hade de efter ett långt gemensamt sökande funnit hatten nerstoppad i en kopparkittel, som stod högst på kökshyllan. Hustrun hade då anklagat honom, organisten, för att ha gömt undan hatten, men han visste, att han var oskyldig, för så vitt som han inte skulle ha gjort det i sömnen. Däremot hade han hört, att Karl-Arturs hustru hade varit hos dem flera timmar föregående dag. Ja, nu var han där för att göra en öppen fråga och få rent besked.

Anna Svärd steg genast fram och förklarade, att det förhöll sig, som han trodde. Medan fru Sundler hade gått ner i källarn för att hämta saften, hade hon smugit ut i förstugan efter hatten och gömt den i kitteln.

Under det att hon avlade sin bekännelse, kände hon hur hon sjönk och sjönk. Hon sjönk i organistens ögon, och hon sjönk i Karl-Arturs. Däremot drog fru Sundler ihop ögonen och kisade bort till henne med tydligt intresse.

--Men varför i Herrans namn bar fru Ekenstedt sig åt på det viset ?
frågade organisten helt bestört, och KarlArtur upprepade frågan med gäll röst.

--Varför i Herrans namn? Vad ville du? Vad menade du ?

Anna Svärd förstod efteråt, att det hade varit bättre, om hon inte hade sagt sanningen, utan hittat på någon undskyllan. Men i det ögonblicket var hon glad att få tala om rätta sammanhanget. Hon glömde bort, att hon inte var i Medstubyn och talade med Svärd mor och Jobs Erik. Hon trodde, att hon skulle kunna krossa och tillintetgöra Fru Sundler, den där disktrasan.

--Jag ville, att hon där int skulle komma te körka i dag, sade Anna Svärd och pekade på fru Sundler.

--Men varför då? Varför?

--Därför att hon förvänder syna på mannen min, så att han ser vad som int finns.

De blev häpna alla tre. De stirrade på henne, som om hon skulle ha varit en död, som stigit upp ur sin grav.

Vad var det hon sa ? Hur kunde hon tro ? Hur kunde hon inbilla sig?

Anna Svärd vände sig direkt till fru Sundler. Hon tog ett par steg framåt, så att hon kom tätt inpå henne.

--Vill du neka te att det är du, som förvänder syna på'n ? Du kan fråga
prostinna, j a, du kan fråga varenda en,
bättre predikan än den han höll i dag. Men så snart som du kom in, så var det slut för'n.

--Men fru Ekenstedt, kära fru Ekenstedt! Hur skulle jag kunna? Och även om jag kunde, hur skulle jag vilja skada Karl-Artur, min och min mans bästa vän?

--En kan aldrig veta vad tockna som du kan hitta på.

Karl-Artur grep hustrun hårt i ena armen och ryckte henne tillbaka. Han

tycktes frukta, att hon skulle kasta sig över fru Thea och slå henne.

--Ty

Organisten stod framför henne med knutna näver.

--Akta dig föl vad du säger, din bondjänta!

Den enda, som bibehöll sitt lugn, var fru Sundler. Hon började till och med skratta.

--För all del, låt oss inte ta detta så allvarligt! Fru

/HHHH/

Ekenstedt tycks vara lite vidskeplig. Men vad annat kan man väl begära?

--Förstår du inte, sade hennes man, att hon tar dig för att vara någon sorts trollkärning?

--Jo, naturligtvis. Jag berättade i går för henne, att Karl-Artur ibland tycker sig se sin mor i kyrkan, och detta är hennes sätt att förklara saken. Hon har velat rädda sin man, så gott som hon förstår. Alla kullor i Medstubyn skulle säkert ha handlat som hon.

--Thea! utropade Karl-Artur. Du är storartad.

Fru Sundler förklarade genast, att det var hon visst inte. Hon var bara glad, att detta lilla trassel hade blivit så fort och lätt uppkärlat. Nu, då detta var gjort, fanns det intet skäl för henne och hennes man att stanna där längre. De skulle genast gå sin väg och lämna de unga makarna åt sig själva.

Hon sade mycket vänligt godnatt både till Karl-Artur och hans hustru och gick sin väg med mannen, som ännu var ilsken och brummade över att han inte hade fått ge luft åt allt sitt raseri.

Karl-Artur följde dem till dörren. Sedan gick han fram till hustrun och ställde sig med armarna korslagda över bröstet att se på henne. Han gjorde henne inga förebråelser, men hans ansikte uttryckte leda och avsmak.

"Han ser ut som en, som har blivit bjuden på grädde och int fått annat än vassblandning", tänkte Anna Svärd.

Till slut kunde hon inte längre håra ut med tystnaden, utan sade ett par ödmjuka ord.

--Ska du aldrig bry dej om mej mer?

--Kan du ge mig igen tron på att du är den kvinnan, som Gud själv har valt ut åt mig? sade han med bruten rost.

Han gav henne en ny lång blick av vrede och sorg. Därpå lämnade han rummet. Hon hörde hur han över mellangången begav sig in till sitt rum och stängde dörren med dubbla lås. /HHHH/ /X/

V I S I T E N.

Helt säkert hade de gamla människorna i prostgården kommit att tänka på att det inte kunde dröja särdeles länge, innan den stora glädjen att varje dag råka varandra skulle förmenas dem. Liksom för att ta väl vara på de dyrbara stunderna var de tillsammans mycket mer än förr, och det hände, att den gamla prostinnan mittpå blanka förmiddagen kom in till mannen i hans arbetsrum utan att ge någon förklaring. Hon slog sig ner i soffan och satt där tyst med en stickning eller kanske med en surrande spinnrock, som gav en kärare sysselsättning, medan gubben utan att låta sig störas fortsatte med att ordna sitt herbarium och suga på sin långa pipa.

På det sättet satt de den måndagen, då Karl-Artur hade tagit sin hustru med sig för att göra den första visiten. Den unge prästen, som kände husets vanor, brydde sig inte om att söka värdinnan i matsal eller förmak, utan gick direkt in i arbetsrummet, där prostinnan satt med en bandstol, medan de stora gråpappershögarna tornade upp sig på skrivbordet och några lätta rökskyar, som svävade under taket, bidrog att öka trevnaden.

Karl-Artur höll ett litet tal för att tacka för allt gott, som han hade njutit i prostgården, varvid han särskilt framhöll den sista stora presenten. Prosten svarade med några hjärtliga ord, medan prostinnan i all hast förde undan bandstolen i ett hörn och lät den nya prästfrun ta plats i soffan bredvid henne.

Prostinnan Forsius, som var mycket fallen för allt slags kruserlighet, torkade bort en tår ur ögonvrån, medan hon hörde Karl-Arturs vackra harang. Men om någon av den orsaken hade trott, att hon gillade hans giftermål, skulle detta ha varit ett stort misstag. En gammal fru med en sa rik livserfarenhet kunde naturligtvis inte annat än beklaga,

att en obemedlad pastorsadjunkt gick och gifte sig, och att den utvalda var en fattig bondflicka gjorde inte saken en bit bättre. Nej, man kunde vara viss om att hon hade motarbetat denna galenskap av all sin makt, men fru Sundler hade velat ha Karl-Artur gift, och mot fru Sundler hade prostinnan varit vanmäktig.

Prostinnan kunde inte låta bli att betrakta den forna gårdfarihandlarskan med en viss nyfikenhet. Hon såg ganska bortkommen ut, där hon satt i soffan, och på några frågor, som ställdes till henne, svarade hon fåmält och blygt. Något annat var inte att önska eller vänta, men vad som i hög grad förvånade prostinnan, var Karl-Arturs sätt emot hustrun. "Om jag inte visste bättre"; tänkte hon, "skulle jag inte tro, att han är en nygift äkta man, som kommit hit med sin hustru, utan en gnatig gammal skollärare, som vill visa 099 en dålig elev."

Hon hade skäl för sin undran. Karl-Artur lät inte sin hustru säga ett ord utan att rätta henne.

--Min nådiga tant får ursäkta, hette det oupphörligt. Anna kan inte veta bättre. Medstubyn är ju ett förträffligt ställe, men i jämförelse med Korskyrka är den väl hundra år efter sin tid.

Hustrun försökte aldrig försvara sig. Den stora, kraftiga människan var så medveten om sin ringhet i jämförelse med mannen, att det var rent ynkligt.

"Jaha, jaha", tänkte prostinnan, "det var detta jag väntade mig. Det går an, så länge hon tiger och inte sätter sig till motvärn, men det kommer väl också den tiden."

Karl-Artur berättade vitt och brett om resan till Medstubyn, om bröllopet och de nya släktingarna. Hans skildring var mycket humoristisk, och helt säkert fanns det åtskilligt i hans framställning, som måste såra hustrun. En gång vågade hon en invändning.

--Tok heller! du tror fäll int, du prostmor, att det är. . .

--Anna! utropade Karl-Artur med sträng röst, och hustrun avbröt sig mitt i meningen. Den äkta mannen vände sig till prostinnan.

--Min nådiga tant måste ursäkta. Jag har sagt till Anna mångfaldiga gånger, att det inte går an att säga "du" eller "prostmor". Vi kan verkligen inte här nere i landet rätta oss efter det, som är skick och sed i Medstubyn.

Han fortsatte sin berättelse, och prostinnan lyssnade helt förstrött. "Vad ska det här bli av?" tänkte hon ganska orolig. "Och jag, som hoppades, att han skulle få en hustru, som kunde hjälpa honom ur allt hans trångmål!"

Vad prostinnan i första rummet tänkte på, var naturligtvis förhållandet till fru Sundler. Hon för sin del förstod mycket väl, att däri inte fanns något otillbörligt, men det var mycket förargligt, att det skulle gå onda rykten om hennes mans ställföreträdare. Hon hade försökt övertyga skvallersystrarna borta i kyrkbyn, att Thea Sundler var för klok för att kasta sig i något äventyr och att hon inte begärde något annat än att få sjunga för Karl-Artur eller promenera uppåt Korpåsen i hans sällskap i solnedgången och stirra efter moln med guldkanter. Men vad hjälpte det?

Eftersom hon var Regina Forsius och hade suttit som prostinna i Korskyrka i femtio år, hörde de på vad hon sade, men i nästa ögonblick var förtalet i full gång igen.

--Ett mer, syster lilla! Nog förstår vi varför Thea ställer till med det här giftermålet. Ett mer, ett mer! Det är organisten, eom ska lugnas. Ett mer, ett mer! Vet syster, att hustrun ska ligga i köket som en piga? Ett mer, ett mer! Har syster sett liggsoffan? Ett mer, ett mer, ett mer! Kan syster tycka, att detta är något äktenskap?

Liggsoffan hade prostinnan hört så mycket talas om, att hon hade beslutat sig för att göra i ordning en gammal paradsäng, som hon hade stående på ett gästrum, och skicka den till det nya hemmet. Hon antog, att detta hade bidragit ganska mycket till att lugna förtalet, men den bästa medicinen för de onda tungorna hade varit, om Karl-Artur hade älskat sin hustru och vieat det.

"Jag undrar just vad Forsius menar om allt det här", tänkte prostinnan.
"Då Karl-Artur var hos honom i lördags, talade han om hustrun med stor förtjusning. Jag säger då det. Matte inte Thea Sundler ha varit framme och ställt till någon olycka!"

Hon kände ett verkligt medlidande med den stackars dalkullan och undrade hur hon skulle kunna hjälpa henne.

I alla händelser hade nykomlingen nu övervunnit blyg, heten så pass, att hon vågade lyfta blickarna från golvet och se sig om i rummet. Varken bokskåpen eller prostens herbarium tycktes fångsla uppmärksamheten. Däremot spred sig ett förtjust leende över ansiktet vid åsynen av bandstolen.

--Men se en bandstol! utbrast hon och såg verkligen så glad ut, som om hon hade velat ta den i famn.

Den förtrollning, som den enkla tingesten utövade, var så stor, att hon inte kunde sitta stilla. Hon lämnade den trygga platsen i soffan, vågade sig ut på golvet och nådde fram till bandstolen, som hon kände på och beskådade.

--Du kan tro, att jag har vävt många buntar band, jag, i mi tid, sade hon till mannen liksom för att urskulda sitt handlingssätt.

Bandstolen hade tydligen givit henne en stor trygghetskänsla, och prostinnan, som antog, att en kär sysselsättning skulle göra henne ytterligare hemmastadd, frågade om hon inte ville slå ett par slag i den smala väven.

--Min nådiga tant är alltför god, sade Karl-Artur. Min hustru kommer bara att ställa till oreda. Det kan inte bli fråga om att hon tar emot ett sådant anbud.

--Så Karl-Artur pratar! Visst ska hon väva, om det roar henne.

Ögonblicket därefter satt den nya prästfrun vid bandstolen, och nu vidtog ett vävande, som satte till och med gamla prostinnan i förvåning. Både hon och de två männen samlades omkring vävstolen, väverskans fingrar flög som på en taskspelare. Man kunde inte följa deras rörelser med ögonen.

--Gina, min hjärtevän, sade prosten, du har visst inbillat dig, att du förstod konsten att väva band. Här ser du hur långt du har kvar, innan du kan räknas som mästare.

Över den nygifta unga fruns ansikte spred sig ett lyckligt leende. Man kunde förstå, att hon helt hastigt kände sig förflyttad till hemmet. Runtomkring sig hade hon kända föremål: modern sysslade vid spisen, utanför fönstret skymtade långa, gråa huslängor, hon uppfattade ord, som uttalades på sjungande dalmål.

Efter några minuters hastig vävning fanns inte mer garn på spolen. Den lyckliga väverskan såg upp med en suck. Hennes ögon sökte mannens. Var han missnöjd? Hade hon burit sig galet åt nu igen?

Mannen höll sig avvaktande, men prostinnan Regina Forsius böjde sig framåt, kände på väven, nickade gillande och gjorde en reverens för Karl-Artur.

--Jag får säga! Jag är verkligen imponerad. ch jag får på det allra hjärtligaste lyckönska. Den som kan bruka sina händer på det sättet! Jag är alldeles viss, att KarlArtur har fått den hustru, som Karl-Artur behöver.

Den unge prästen gjorde en liten grimas:

--Min nådigaste tant... började han.

Men prostinnan avbröt honom.

--Jag vet vad jag säger, Karl-Artur. Och gå nu inte och låt någon annan inbilla sig, att Karl-Artur kunde ha gjort ett bättre val!

En-stund efteråt, då de främmande var gångna, reste sig prostinnan ur soffan och gick fram till skrivbordet för att höra efter vad Forsius hade fått för intryck av besöket.

Gubben, som hade flyttat gråpappershögarna åt sidan, satt med gåspennan i hand och fyllde ivrigt ett stort pappersblad med prydliga bokstäver. Då prostinnan lutade sig framåt, såg hon, att han var i färd med att avfatta en skrivelse till hans högvördighet biskopen i Karlstad.

--Men vad i all sin dar, Forsius! utropade prostinnan.

Hennes man avbröt skrivningen, satte ner pennan i den lila burken med hagel och vände sig mot hustrun.

--Gina, min hjärtevän, sade han. Jag skriver till biskopen för att be honom förflytta Karl-Artur till en annan församling och skaffa mig en ny adjunkt. Jag lovade Charlotte, att jag skulle ha fördrag med honom, och jag har försökt i det längsta, men nu måste han härifrån. Besinna, min vän, hela församlingen påstår, att han är så förälskad i organistens hustru, att han tappar koncepterna, då hon visar sig i kyrkan.

Prostinnan blev högst förskräckt.

--Men, Forsius, Karl-Artur har ju gift sig, han har skaffat sig eget hem här i församlingen. Han tror, att han ska få stanna här, åtminstone så länge som du lever, och har inrättat sig därefter. Tänker du inte på hans hustru?

--Min hjärtevän, sade prosten, jag känner ett mycket stort medlidande med den präktiga unga människan, som har övergivit sin hembygd för att följa sin man hit till våra trakter. Det är för hennes skull, som jag skriver redan i dag. Om Karl-Artur får stanna många dagar till borta i kyrkbyn, så kan du vara förvissad om att hon blir förskjutet som Charlotte, som hans mor.

ANDRA DELEN

PARADiset. I.

Karl-Artur Ekenstedt, som i ett och ett halvt år hade skickats från församling till församling utan att någonsin få fast anställning, kom en ruskig höstdag resande framåt landsvägen. Färden gällde Korskyrka, där prosten Forsius hade avlidit för någon månad sedan. Änkeprostinnan Forsius, som av gammalt hyste en viss fäbless för Karl-Artur och dessutom troligen hade påverkats av fru Charlotte Schagerström, hade anhållit hos biskop och domkapitel, att han skulle få sköta tjänsten i Korskyrka, intill dess att ny kyrkoherde hade hunnit tillsättas, och denna begäran hade bifallits, om än med en viss tvekan, ty överste Ekenstedts son var ingen persona grata på högre ort.

Den resandes tankar vände helt naturligt tillbaka till tiden för halvtannat år sedan, då han som nygift äkta man hade blivit bortskickad från hustru och hem. I själva verket hade han inte varit alltför olycklig över att nödgas resa. Med ousäglig besvikelse hade han råkat upptäcka, att hustruns själ var uppfylld av rå vidskepelse, och det förakt och den avsmak, som härav hade framkallats, hade förbittrat samlivet. Numera hade denna misstämning försvunnit. Efter den långa skilsmässan ägde han för hustrun inga andra känslor än kärlek, tacksamhet, ja, man kan nästan

säga, beundran.

"Äntligen", tänkte han, "äntligen är tiden kommen, då vi ska skapa detta paradiset, som jag alltid har drömt om."

Han tyckte sig ha inhöstat en massa nyttiga erfarenheter under sitt kringflackande från prästgård till prästgård. Mer än någonsin var han övertygad om att hans ursprungliga plan hade varit den rätta. Det var människornas dåraktiga fasthållande vid de jordiska tingena, som vållade de flesta av deras olyckor. Nej, att leva i största enkelhet, frigjort från behoven, höjd över varje småaktig önskan att överglänsa sina likar, se där vad som var det rätta sättet att vinna lycka i denna världen och salighet i den tillkommande.

Men predikningar och förmaningar var inte tillräckliga för att bibringa människorna dessa enkla sanningar. Här fordrades ett exempel att peka på, ett exempel, som bättre än de mest rörande ord skulle locka till efterföljd.

Då Karl-Artur hade kommit så långt i sina tankar, slöt han ögonen. Han såg för sig sin hustru, och han genombävades av ömhet och hänförelse.

När han hade flyttat från Korskyrka, hade han förklarat för henne, att hon troligen måste vända om hem till Medstubyn. Honom kunde hon inte följa, då han skulle äta och bo i prästpenninglön, som han erhöll och som inte uppgick till mer än 150 riksdaler, skulle han sända henne, men han trodde, att hon där hemma hos sina anhöriga lättare skulle kunna leva på denna summa än här i Korskyrka. Han visste inte heller om det kunde gå för sig, att hon bodde kvar i deras lilla stuga ensam och oskyddad.

Men hustrun hade inte velat fara sin väg.

--Det blir fäll int värre för mej än för andra käringar, då mannen deras är borta på arbete, sade hon. Nog ska du ha en spis och en säng å komma te, när du får ledigt en gång.

Det var redan vackert, att hon sålunda hade blivit kvar för att vänta på honom trots ensamhet och fattigdom. Dock hade detta inte varit mer, än vad kanske mången annan skulle ha gjort, men det hade inte stannat därvid.

Kort efter att han hade lämnat Korskyrka, hade den gamla jungfrun, som skötte Torpar-Matts barn, sagt upp platsen, och de välgörande fruarna, som hade åtagit sig vården om barnskaran, hade förgäves ansträngt sig för att finna en efterträderska. De såg ingen annan utväg än att ackordera bort barnen vart för sig. Naturligtvis ställde man inte till med någon auktion, och överenskommelse träffades /HHHH/

endast med välkända och hyggliga hem, men en förfärlig sorg uppstod likafullt bland de fattiga syskonen, då de fick veta, att de skulle åtskiljas. De ville inte finna sig i det oundvikliga, och då de utsedda

fosterföräldrarna infann sig för att hämta sina skyddslingar, fann de stugan tom och barnen borta.

Man visste inte var man skulle öka den laglösa flocken, och helt naturligt gick man in i grannstugan för att begära upplysningar. Då visade det sig, att alla tio barnen hade tagit sin tillflykt just dit. De hade församlat sig omkring Karl-Arturs hustru, den fattiga dalkullan, och hon förklarade nu för de inträdande, att de här barnen hade hennes man ropat in på auktion, så att de var hans egendom. De var nu i sitt rätta hem, och det skulle inte hända, att någon fick dra i väg med dem utan hans tillstånd.

Karl-Artur njöt av att i tankarna genomgå denna scen, som hade blivit skildrad för honom i långa brev både av prostinnan och av fru Sundler. Det hade kommit till en rätt animerad ordväxling, några av de välgörande fruarna hade tillkallats, och dessa hade låtit den unga kvinnan förstå, att om hon inte lämnade ut barnen, skulle ingen hjälp vidare ges till deras underhåll. Men Anna Svärd ifrån Medstubyn hade skrattat åt den hotelsen. Vad skulle det behövas för hjälp? Barnen kunde själva arbeta för sin bärgning. Det hade hon fått göra i hela sitt liv. Och förrän de här barnen, som Karl hennes hade tagit sig an, skulle skickas ut bland främmande, fick de slå ihjäl henne.

Den äkta mannen hörde det klingande dalmålet och såg gesterna. Hustrun stod där som en hjältinna, tagande den förskrämda barnskaran i försvar. Hur skulle han kunna undgå att vara stolt över henne?

Hon hade också fört sin sak till seger. Barnen hade fått Stanna under hennes vård, men naturligtvis hade hon därigenom dragit över sig stora bekymmer. De välgörande damernas hotelse hade nog inte varit så allvarligt menad, men hans hustru hade inte tillåtit barnen att vidare ta emot några gåvor. Hon hade satt sin ära i att hon och de skulle försörja sig själva genom sina händers arbete.

/HHHH/

Ack, han längtade verkligen att få komma hem och tacka henne, att få omge henne med ömma omsorger, att få utplåna minnet av den missaktning, som han en gång i sin förmätenhet hade visat henne.

Den resande väcktes plötsligen ur sina tankar. Skj utsbonden hade hastigt vikit av åt väggkanten för att lämna rum åt ett stort ekipage, som kom framrullande, draget av fyra svarta hästar.

Karl-Artur kände genast igen både vagnen och dem, som åkte där. Så egendomligt, att han skulle möta dem nu vid ankomsten till Korskyrka!

Charlotte satt på bocken och körde spannet, stolt och strålande, medan kusken satt bredvid med armarna korsade över bröstet. Inne i själva vagnen åkte Schagerström och prostinnan Forsius.

Charlotte, som hade hela sin uppmärksamhet riktad på hästarna, såg honom

inte, men prostinnan och Schagerström hälsade. Han i sin ordning höll på att glömma sig och inte besvara hälsningen. Han förstod sig inte själv. Åsynen av Charlotte hade förvirrat honom. En stöt av lycka och glädje for genom hela hans varelse. Men han hade ju för länge sedan upphört att älska Charlotte.

När han påminde sig sista gången, som de råkades, förstod han bättre sina känslor. Det var hustrun, som han älskade, men Charlotte var hans goda vän, hans skyddsängel. Det var därför, som han gladde sig åt att se henne.

Han tyckte, att detta möte på något sätt bekräftade de glada aningar, med vilka han motsåg framtiden.

II.

Ingen har någonsin hört talas om att Adam och Eva hade några barn, så länge som de ännu var kvar i paradiset. Det finns inga gamla sägner om huru de små människosönerna sprang och lekte ta fatt med lejonets ungar eller huru de red grense på ryggen av leviatan och behemot.

Utan barnen måtte ha kommit till efter utvisningen, om /HHHH/

det inte rentav var så, att det var de, som mer än ormen och de vackra äpplena på kunskapsträdet var orsaken till att föräldrarna måste ge sig ut ur lustgården. Sådant kan man åtminstone få bli vittne till än i dag.

Man behöver inte gå längre än till Karl-Artur Ekenstedt, han, som kom hem med så vackra avsikter och var beredd att skapa ett nytt paradiset i den lilla backstugan ovanför doktorsträdgården. Han var alldeles viss om att han skulle gå i land med uppgiften, men han hade inte tagit de tio barnen med i sina beräkningar.

Så till exempel hade det aldrig fallit honom in, att de skulle vistas i hans hem dygnet runt. Han hade trott, att de åtminstone om natten skulle sova i sin egen stuga, som ju låg alldeles i närheten. Men när han frågade hustrun om inte barnen kunde ligga hemma hos sig, så hade hon skrattat ut honom.

--Du tror visst, du Man, sade hon, att vi har en guldgruva å ta ur. Inte kan du fäll vilja, att barna ska sova i oeldad stuga, och ved kostar pengar.

Han fick alltså lov att finna sig i att hans kök, som en gång hade blivit så propert ordnat av fru Sundler, belamrades med en stor fällbänk och två stycken liggesoffor. Vad som sedan fanns kvar av utrymmet, upptogs av en vävstol, tre spinnrockar, två bandstolar, en knypeldyna, en garnvinda, en härvstol och ett litet bord, där hustrun förfärdigade hårarbeten. Där fanns med ett ord en sådan myckenhet verktyg, att man med knapp nöd kunde leta sig fram mellan dem. Men de behövdes allihop, därför att hustrun och barnen skaffade sig sitt uppehälle genom att ta emot beställningar från sockenfolket av spetsar och klockkedjor, av bandbuntar och vävnader.

Dessutom hade de ju sina egna kläder att tillverka.

För varje slag i vävstolen skalv hela den lilla stugan på Sina grundvalar, och när spinnrockar och härvstolar och allt annat kom i gång, hördes det ett surrande brus ända in till Karl-Arturs skrivrum, så att han kunde tro, att han satt i en kvarnkammare. När han kom ut i köket för att äta, fann han maten framsatt på en bordskiva, som var lagd över

/HHHH/fällbänken, där barnen hade sovit, och om han antydde, att man borde öppna dörren en smula och få in litet frisk luft, så förklarade hustrun, att hon hade haft dörren ståendes öppen en lång stund, när hon sopade golvet på morgonen, och att de inte hade råd att kyla ut stugan mer än en gång om dagen, för de hade ju ingen guldgruva att ta ur.

Eftersom alla tio barnen skulle bo hos honom, så fick han också lov att finna sig i att deras söndagskläder, jackor och rockar, kjolar och byxor hängde i mellangången, där alla de, som hade något ärende till den lilla prästgården, kom i tillfälle att betrakta dem. Men något dylikt var alls inte brukligt i Korskyrka, och han sade till hustrun, att kläderna måste bäras upp på vinden. Då fick han veta, att på vinden fanns det både råttor och mal. Där skulle kläderna bli fördärvade på ett par månader, och att ersätta den förlusten, det visste hon sig rakt ingen råd med, för hon hade ju ingen guldgruva att ta ur.

Hustrun var vackrare än någonsin, hon älskade honom med den ömmaste kärlek, och hon var stolt och lycklig över att ha honom hemma. Han för sin del älskade henne tillbaka. Det fanns inte det minsta tvivel om att inte han och hon skulle ha blivit lyckliga, om inte barnen hade varit.

Han måste erkänna, att ingen människa kunde ha bättre hand med barn än hans hustru. Han såg aldrig en enda gång, att hon smekte dem, och slog dem gjorde hon inte heller, men gräla det kunde hon göra med besked, och om det var någonting, som var i olag, så var hon ganska vresig emot dem. Hurudan hon visade sig, betydde emellertid ingenting, de små fann henne alltid lika tilldragande. Det var inte bara Torpar-Matts barn, som tyckte om henne. Om det hade funnits rum i köket, så skulle alla barn i kyrkbyn ha kommit dit för att sitta i timtal och följa hennes minsta rörelse med ögonen och tåligt vänta på att hon skulle ge dem ett gott ord.

Var det inte ett under hur hon hade förvandlat de tio barnen från de värsta latmaskar till de raskaste arbetsmyror? Och fastän de måste arbeta från morgon till kväll, så var de numera rödkindade och knubbiga. Det tycktes vara den stora lyckan att få leva i hennes närhet, som kom dem att blomstra.

När Karl-Artur först var hemkommen, så var alla de

tio färdiga att ge honom samma dyrkan, som de ägnade hustrun. Framför allt hade den yngsta lilla flickan fattat ett obegripligt tycke för honom. Hon kröp upp i hans knä och klappade honom på kinden. Inte visste hon om, att hon hade smutsiga fingrar och en osnuten näsa, hon kunde inte begripa, varför hon helt omilt blev nersatt på golvet, och började storskrika.

Men då skulle man ha sett hustrun. Hon kom farandes som ett oväder, tog upp barnet och slöt det intill sig liksom för att skydda det mot en fiende, och mannen fick sig en blick, som gjorde honom helt bestört.

På det hela taget, så fastän hustrun var likaså vacker som förr, var hon allt litet förändrad. Sedan hon hade fått så många små att befalla över, hade hon blivit myndig som en nämndemansmor. Det ödmjuka och flickaktiga och skälmska, det hade gått sin väg.

3.

Ingen skulle säga om Karl-Artur, att han var bortskämd. Han brydde sig inte om vad han åt eller drack, han var van att arbeta hela dagarna, och han beklagade sig aldrig över att nödgas åka i skakande skjutskärror eller predika i iskalla kyrkor. Vad han däremot hade svårt för att undvara, var en viss ordning, en viss snygghet, trevnad och arbetsro, men det var just detta, som han inte kunde finna i sitt hem, så länge som barnen fanns där.

En morgon, då han kom ut i sitt kök för att äta frukost, fann han, att sockenskomakarn var kommen. Han hade slagit upp skomakarbordet vid ena fönstret, just på den plats, där Karl-Artur tyckte om att sitta. Hela rummet luktade läder och beck, och den vanliga oredan var förökad av näverbuntar, lästknippen och smörjburkar.

På matbordet, som var framdraget mittpå golvet, hade hustrun dukat fram två vällingtallriker och två stora tennskalar, som var fyllda med välling, de också. De två tallrikarna var förstas framsatta för honom och mästern. Hustrun och barnen skulle som vanligt sleva i sig maten ur tennfaten.

Nu var detta något, som han redan förut hade anmärkt på. Ja, inte på själva maten, den var alltid enkel och tarvlig, men det måste ju så vara. Däremot hade han bett hustrun, att hon skulle låta barnen äta ur var sin tallrik. Han hade föreställt henne, att det skulle vara nyttigt för dem att få lära sig litet bordskick strax från början.

Hon bara frågade om han var galen, som kunde tro, att hon hade tid att stå och diska tio tallriker tre gånger om dagen. Men han, mannen, skulle få sin tallrik för sig, som han var van vid.

För resten så måste han erkänna, att barnen inte bar sig opassande åt, medan de satt till bords. De läste sin bordsbön utan att behöva någon påminnelse, de åt vad som sattes för dem, och de kivades inte med grannarna i grötfatet. Han hade inte så värst svårt för att äta med dem, men att nu sätta sig ner vid samma bord som skomakarn, det bar honom alldeles emot. När han kastade en blick på de svarta, beckiga fingrarna, förlorade han matlusten.

Innan han rätt visste vad han gjorde, tog han tallriken, skeden och ett stycke bröd och bar in alltsammans i skrivrummet. Där hade han alltså en fredad fristad, där var luften ren och dammet borttorkat. Litet skamsen

över flykten kände han sig nog, men på samma gång måste han erkänna, att det var längesedan maten hade smakat honom så bra.

När han om en stund gick tillbaka ut i köket med tallriken, så var där moltyst. Mäster salt och åt med djupa rynkor i pannan, och hustrun och barnflocken satt med ögonen nerslagna, som om de skämdes på hans vägnar.

Han kände ingen rätt trevnad hemma den dagen, utan om en stund satte han på sig hatten och gick ut. Han strövade framåt landsvägen, han visste inte vart annars han skulle ta sin tillflykt. Inte kunde han gå till fru Sundler, därför att organisten låg sjuk i reumatisk värk och hustrun skötte honom så obeskrivligt kärleksömt och vek inte ur sjukrummet varken natt eller dag. Inte heller kunde han gå till prostgården och språka med prostinnan. Charlotte hade inte velat, att hennes gamla vän skulle sitta där ensam med sin änkesorg, utan hade bjudit henne att bo på Stora Sjötorp under hela vintern.

I alla fall, när han nu gick förbi prostgården, kom en besynnerlig längtan efter det gamla, fina hemmet där över honom. Han öppnade grinden och gick sedan över gårdsplanen bortåt trädgården.

Och man förstår, att då han vandrade omkring bland de höga klippta häckarna där inne, kom minnet av den sista gången, som han hade gått här med Charlotte, tillbaka till honom. Han mindes hur de hade råkat i gräl och hur han hade förklarat för henne, att han inte ville gifta sig med någon annan än den, som Gud själv skulle utse till hans hustru.

Och nu var han gift med den kvinnan, som Försynen hade skickat till hans möte på landsvägen, och han var viss om att hon var den rätta för honom och att han och hon skulle kunna skapa ett nytt paradiset på jorden. Skulle nu alltsammans slå fel, bara därför att de hade fått den här barnflocken på halsen? Han kunde inte neka till att Charlotte skulle ha rätt att skratta ut honom, om han läte alla de stora planerna misslyckas, bara därför att han inte kunde reda sig med en skara barn.

Det var middagstid, då han kom hem, men innan han hade hunnit visa sig i köket, kom hustrun in till honom med maten snyggt ordnad på en bricka. Hon var glad och vänlig, som hon brukade.

--Du förstår, Man, jag trodde, att du ville äta mä oss andra. Om du bara hade sagt ifrån, så skulle du ha fått maten hit in från första stund.

Han skyndade sig att svara, att han inte hade något emot att äta med henne och barnen. Det var mästerns beckiga nävar, som hade skrämt bort honom. Och nu föreslog han, att hon skulle spisa här inne, hon också. Kunde det inte vara trevligt, att de två en enda gång finge äta på tu man hand?

Nej, det kunde hon inte vara med om. Hon var tvungen att sitta till bords med de små för att hålla ordning. Men hon ville gärna stanna här inne, medan han åt.

Hon slog sig ner i hans skrivstol och språkade, och rätt snart fick han veta, att mästern inte ville stanna kvar längre än till kvällen. Sedan var han borttingad ända till efter nyår. Barnen skulle inte få gå till kyrkan på julottan med nya skor, såsom hon hade lovat dem.

Karl-Artur förstod, att mästern hade blivit stött och att det var hans skull, att han gick sin väg. Men vad kunde han göra åt den saken?

Han hade Charlottes ansikte framför sig i desamma och såg hur hon gjorde narr av honom, som inte var i stånd att reda ut en sådan här småsak.

När hustrun hade gått sin väg med matbrickan, blev han sittande och funderade. Men snart fick han klart för sig vad som borde göras. Han gick in i köket med ett par skor, som behövde halvsulas, och slog sig med dem ner vid skomakarbordet. Han bad, att mästern skulle visa honom till rätta, så att han kunde laga de här skorna själv. Och som mästern inte var ovillig till detta, så lånade sig Karl-Artur ett stort förkläde av hustrun och satt sedan och tog emot undervisning i skomakeri ända till kvällsdags.

Han kunde ju emellertid inte bli fullärd på en eftermiddag, utan han gjorde upp med mästern, att de skulle fortsätta nästa dag. Och gubben, som var en vänlig och hjälpsam karl och hade haft en trevlig eftermiddag, tänkte inte ett ögonblick på att säga nej.

IV.

Det var inte nog med att han för de där barnens skull hade varit tvungen att sätta sig till skomakarbänken. Det var också deras fel, att han måste gå klädd i simpla, grå vadmalskläder och se ut som en mjölnare.

Han ville inte neka till att de hade haft en riktigt bra julafton. Köket hade varit nyskurat, redskapen utburen, golvet strött med gul, doftande halm, och ett stort bord med vit duk på hade stått mitt i rummet. Barnen var badade och rena, i nya skor och nya kläder, uppsluppna och lyckliga över att det nu äntligen var jul. Till det lilla hemmet hade kommit gåvor av korv, smör, limpor, ost och julljus från nästan vartenda hus i kyrkbyn, och eftersom man inte kunde neka att ta emot så här på julen, så var skafferiet fullproppat, för att inte tala om att tolv julhögar med bullar, kransar och äpplen var uppradade på bordet.

Karl-Artur hade hållit en liten julbön och sjungit julpsalmer tillsammans med hustru och barn. Efteråt, medan hustrun stod och rörde i grötgrytan, hade han och barnen lekt och rasat i julhalmen.

Mot slutet av kvällen hade han tagit fram några små julgåvor. Barnen fick skridskor och en kälke, som han hade beställt åt dem, hustrun en gammal kråsnål, som han en gång hade fått av sin mor. Alltsammans hade blivit mycket välkommet, och glädjen hade stått högt i tak.

Att han själv skulle få någon present, hade han varken väntat eller hoppats, men just som man hade stigit upp från bordet, kom de två äldsta

barnen släpande med en stor rulle tyg. Hustrun och de andra följde efter i procession, så att nu kunde han begripa, att turen var kommen till honom.

--Di har vari så glada, barna, över att di skulle få ge dej nånting, sade hustrun. Det här har di arbeta mä hela hösten.

Men det, som de kom med, var ingenting annat än ett stycke grått vadmal. Han böj de sig hastigt ner över tyget och kände på det. Det vet ju var och en, att sådant där hemspunnet och hemmavävt vadmal är det mjukaste, varmaste och starkaste tyg, som finns, men det är grovt och tjockt och grått. Och i hela sitt liv hade Karl-Artur begagnat dräkter av fina, släta tyger, som passade hans utseende. Det hade aldrig fallit honom in, att han skulle sätta på sig en vadmalsjacka.

Den här presenten gjorde honom riktigt olycklig, och han tänkte inte på något annat, än hur han skulle kunna slippa undan att sy tyget och gå klädd som en bonde.

Hustrun och barnen stod kvar framför honom och väntade på pris och beröm. När ingenting hördes av, blev de både snopna och ängsliga.

Karl-Artur begrep ju hur de hade måst arbeta för att skaffa ull och för att karda och spinna och väva. Det var alldeles säkert, att de hade strävat med detta under hela hösten. Och under det att de hade kardat och spolat och vävt, hade de muntrat upp sig med att tala om hur glad han skulle bli och hur han skulle komma att berömma vadmalet. Han skulle förundra sig över att de hade kunnat skaffa honom något så dyrbart, och han skulle säga, att när han nu fick vadmalskläder, så behövde han aldrig mer frysa varken ute eller inne. Det var detta, som de väntade av honom.

Ja, hur skulle han bära sig åt? Om han inte sade någonting vackert, så att de blev nöjda, skulle hela julglädjen bli förstörd.

Han hade ju ärvt något av sin mors, överstinnans, förmåga att reda sig i kinkiga situationer, så att han genast insåg vad som borde sägas, men det var ganska påkostande att komma fram med det.

--Jag undrar, sade han, om Skräddar-Anders ska ha ledigt hela julen. Jag skulle allt ha lust att gå till honom och fråga. Kanske att han kunde sy tyget åt mig nu i mellandagarna, så att jag finge något varmt att sätta på mig, när den värsta kölden börjar.

De sken upp alla elva. De förstod, att det bara var av förvåning och häpnad över deras duktighet, som han till en början hade sett så skrämde ut.

5 Alltsedan den där fastlagssöndagen, då Karl-Artur hade kommit av sig i sin predikan över kärleken, hade han inte mer gjort något försök att tala fritt. Han satte ihop alla sina predikningar vid skrivbordet, och medan arbetet fortgick, var han mycket noga med att det skulle vara tyst omkring honom.

En förmiddag tog han alltså ett löfte av hustrun och barnen, att de varken skulle prata eller sjunga, som de annars brukade, därför att han skulle skriva predikan. De höll också sitt ord under en hel halvtimme, därpå bröt det löst med aldrig upphörande skrattsalvor.

Han väntade i minst två minuter, innan han slog upp köksdörren för att se efter vad som stod på.

--Ja, nu ska du int bli ond på oss, du Man, sade hustrun och skrattade, hon också, så att ögonen rann. Det var kattungen, som bar sej så tokigt åt, och vi försökte å hålla oss för skratt, och därför blev det visst värre än vanligt.

Men det blev allt slut på skrattet, när han med sträng röst förklarade för dem, att de här ute i köket fördärvade allting för honom och att han helst skulle vilja flytta sin väg och aldrig mer höra deras eviga skratt och skrik.

--Låt nu se, att här blir tyst! Ingen får komma och störa mig före middagen, sade han till sist och slängde hårt igen dorren efter sig.

Han fick också sin önskan uppfylld, arbetade i frid och ro hela förmiddagen. Men när middagen kom, talade hustrun om för honom, att doktorinnan Romelius och fru Schagerström hade varit inne i köket för en stund sedan och beställt klockkedjor och armband. Hon var lycklig över besöket. Hon hade fått en stor beställning, och de båda systrarna hade varit glada och vänliga.

Karl-Artur visste, att doktorinnan nyligen var hemkommen och att hon nu skulle vara alldeles frisk. Det låg j u ingenting märkvärdigt däri, att Charlotte, när hon hade hälsat på hos sin syster, hade gjort sig en förevändning för att kunna komma upp i hans stuga och se hur han hade det. Men dock var denna nyhet fullkomligt överväldigande. Han blev stående och drog tungt efter andan ulan att kunna säga ett ord.

Charlotte hade varit där! Hon hade stått under hans tak, och han hade inte fått veta det!

Han frågade med avsiktlig liknöjdhet om de främmande inte hade velat råka honom.

Jo, de hade allt frågat efter honom flera gånger, men han hade ju givit så sträng befallning, att ingen fick störa honom.

Det var ingenting att säga till detta. Det fanns ingen att gräla på. Han kunde bara inte förstå, att han inte hade hört dem och känt igen rösterna. Han bet ihop läpparna och molteg.

Hustrun kastade ett par prövande blickar på honom.

--Du förstår fäll, att jag helst hade bett så fint folk stiga in hos dej, sade hon. Jag var så rådlös för att di skulle stå här i köke i allt ramle, men jag tordes int gå in te dej.

Det var som sagt intet annat att göra än att tuga, men missräkningen lade sig över honom som en blytyngd. Om det endast hade funnits någon, som han kunde ha gett skulden för olyckan ! Maten smakade honom inte. Han kunde knappast få ner ett par bitar.

Han kastade sig ner på soffan i sitt rum efter middagen, men han kunde inte bli liggande. Det jäste och sjöd inom honom. Längtan och saknad jagade fram genom hans kropp.

Han satte på sig för att gå ut, men han kände, att han inte var i Etfind att gå fredligt och stilla framåt vägen. Han hade velat skrika, slåss, fäkta.

Han gick in i vedskjulet, fattade yxan och stod en stund och lekte med den. Helt hastigt började han hugga löst på veden, som låg där. Det var visst inte hans mening att göra någon nytta, endast att finna ett utlopp för allt det, som rasade och väste och dånade inom honom.

Och det gjorde gott. Han kände genast efter de första huggen, att det lindrade. Han fortsatte att hugga ett par timmar, men då var han också lugn, smärtan var övervunnen.

Han stod där varm och svettig och vilade på yxan, då ett av barnen kom till synes i dörröppningen. Det var så, att mor frågade om hon inte fick bjuda på kaffe nu i eftermiddag.

Han följde med in i stugan. Hustrun bjöd således på kaffe för att fira hans vedhuggning.

Det var en annan atmosfär än den vanliga, som slog emot honom där inne. Inte bara att man hade vädrat, röjt undan en smula mitt på golvet och dukat fram kaffekopparna på ett riktigt bord. Nej, det var också detta, att både hustrun och barnen betraktade honom på ett helt annat sätt än förut. Han orkade således hugga ved, han kunde bidra till hushållet, han som de andra, han var en riktig karl!

Han var med ens bliven husfadern, medelpunkten i hemmet, som de alla såg upp till.

SYNDAFALLET. I.

Karl-Artur, som hade fått för vana att hugga ved några timmar varje dag, såg en morgon, då han nyss hade börjat arbetet i vedskjulet, att en skugga skymtade förbi. Han tittade upp och tyckte sig igenkänna Thea Sundler, som han knappast hade råkat på hela vintern. Hastigt kastade han yxan och sprang ut. Det var mycket riktigt fru Sundler, men hon var redan utanför grinden och skYndade neråt backen. Han ropade efter henne, men hon ökade farten i stället för att stanna. Han hade stått och arbetat i skjortärmarna, nu slängde han hastigt på sig rocken och följde efter henne. Det här var något, som han måste få reda i.

Organisten hade hela vintern varit så ansatt av reumatism, att han knappast hade kunnat röra sig. För att han emellertid skulle kunna sköta sin tjänst, brukade orgeltramparn och kyrkvaktarn med mycket besvär hjälpa honom uppför den smala trappan till orgelläktarn. Thea följde alltid med honom dit upp och satt vid hans sida under hela gudstjänsten. Hon visade sig varken nere i kyrkan eller i sakristian.

Karl-Artur hade börjat misstänka, att det inte enbart var mannens sjukdom, som var skuld till att de aldrig råkades. Hon hade troligen något annat skäl att hålla sig undan, och han, som verkligen höll av henne, ville inte försumma detta tillfälle att få en förklaring.

Han lyckades hinna upp henne, innan hon hade hunnit utför backen och vikit in på bygatan.

--Thea! ropade han och lade handen på hennes axel. Stanna för all del! Vad går det åt dig? Är du rädd för mig?

Hon såg inte upp, men sökte skjuta undan hans hand för att bli fri.

--Låt mig gå! mumlade hon nästan ohörbart.

Karl-Artur lydde inte, utan ställde sig mitt i vägen för henne. Han lade märke till att hennes ögon var rödkantade och att hon hade magrat. Det såg ut, som om hon hade genomgått en svår sjukdom, hon såväl som mannen.

Han lät henne veta, att han inte skulle lata henne gå vidare, förrän han hade fått höra varför hans trogna vän och rådgiverska från forna dagar numera aldrig ville råka honom. Vad hade han gjort? På vad sätt hade han förbrutit sig?

--Du! sade hon, och hennes röst kom nu med en stark biklang av smärta, du ! Skulle du ha förbrutit dig emot mig ?

--Ja, just jag. Du undviker att råka mig.

Hon såg upp till honom med ett ansikte, som återspeglade ett lidande utan gräns. Karl-Artur iakttog henne med förvåning. Thea kunde aldrig kallas vacker, men hennes synbara förtvivlan hade gjort de fula dragen uttrycksfulla och rörande.

--Låt mig gå! utstötte hon. Prostinnan Forsius tog ett löfte av mig. Jag har svurit att aldrig råka dig. Det var villkoret för att du skulle ffa komma tillbaka hit till hustru och hem.

Därmed sköt hon honom åt sidan och vek in på bygatan. Karl-Artur hindrade henne inte. Hennes ord hade gett honom så pass mycket att tänka på, att han stod där helt handfallen.

Nästa dag kom Karl-Artur att än en gång sammanträffa med fru Sundler. Ett av barnen hade insjuknat i feber, och han hade gått ner till doktor Romelius för att hämta honom upp till den lilla sjuklingen. Men det visade sig, att doktorn den dagen verkligen hade en patient inne hos sig, och Karl-Artur blev invisad i väntrummet. Där fann han före sig fru Sundler, som satt i ivrigt samspråk med en äldre bondkvinna.

Då Karl-Artur kom in i rummet, reste hon sig genast liksom för att gå sin väg, men hon ändrade mening och blev sittande. Han bugade sig tyst utan att göra något försök att tilltala henne, men det dröjde inte länge, förrän fru Sundler vände sig till honom.

--Vi blev generade, Per-Ers-mor och jag, när du kom in, därför att vi just hade suttit och talat om dig. Men det behövde vi då egentligen inte, för vi hade inte sagt något annat än gott. Eller hur, Per-Ers-mor?

Den stora och kraftiga bondkvinnan smålog helt belåtert.

--Jo, magistern kunde ha hört vart ord, sade hon.

--Ja, bekräftade fru Sundler, det kunde du. Vi sa bara, att vi inte kunde begripa hur du står ut. Du sitter där med tie skrikiga ungar omkring dig dygnet om och får aldrig någon ro. Vi sa också, att från början var du väl skapad för något annat än att vara vedkarl och skomakare åt Torpar-Matts ungar. Men så mycket mer märkvärdigt är det ju, att du inte tröttnar.

--Magistern tycks då inte fara illa åv slitet, ifyllde bondhustrun. Han har aldrig sett så rask och duktig ut.

--Vi säger också, att det är så klokt av dig att gå klädd i vadmal, sade fru Sundler. Det visar folk, att du har brutit med forntiden på allvar. Du vill leva den fattiges liv, och du avstår till och med från att se ut som en herreman.

--Te en början, sade bondkvinnan, te en början trodde vi allihop, att då var bara spektakel mä den lilla stuga och mä fattigdomen. Men vi har fått se på annat.

Karl-Artur kände hur en stark förtrytelsens rodnad steg upp på hans kinder. Han fann Thea hänsynslös och antydde genom en skakning på huvudet, att hon borde välja ett annat samtalsämne.

--Vad betyder det, att du inte predikar så bra som förr? sade Thea. Jag har just sagt till Per-Ers-mor, att hela ditt liv är en predikan.

--Ja, hans och hustruas liv ä en predikan för oss annre, kom det genast bestyrkande från bondhustrun. När hon kommer te körka om söndagarna mä hela barnflocken ätter sej, välklädda och rödkindade och ordentliga i seder och skick, så får vi gamla bondmoror lov å stå stilla och se ätter dom. Vi tänker på hur dessa barna förut sprang omkring här på backera trasiga och vilda. Dä ä e stor gärming, som prästfolke har gjort.

--Ja, det är det, sade Thea, och vet Per-Ers-mor, att om det finnes en människa, som visste en utväg att göra slut på detta strävandet med barnen, så skulle hon knappast vilja komma fram med den. För det är synd att avbryta något, som är så vackert och som väcker en så allmän beundran.

Karl-Artur hade suttit med nedböjt ansikte, nu såg han hastigt upp. Det kom ett uttryck av förväntan och förhoppning över dragen.

--Fru Sundler menar fäll inte, att dä skulle finnas någon

ann, som skulle vilja ta hand om barna? sade bondhustrun. Vi vet då inte om här i Korskyrka, att di har nära andra släktingar än en farbror, och han var utfattig, han liksom far deras.

--Men om nu den farbrodern hade fått ett gott gifte och satt med egen gård och en god hustru? Man tycker inte, att det skulle vara omöjligt, att han toge hand om barnen, ifall han visste, att brodern vore död.

--Nä, om dä förhåller sej på dä vise, sade bondkvinnan.

Hon hann inte fortsätta. Dörren till doktors rum öppnades i detsamma, en patient kom ut, och det var hennes tur att stiga in.

Då Karl-Artur och Thea hade blivit ensamma, uppstod några ögonblicks tystnad.

Thea började därpå i en helt annan ton än den hon dittills hade begagnat. Hon var idel skälvande lidelse.

--Jag har suttit där hemma och bett till Gud, att han skulle hjälpa dig, sade hon. Jag visste ju, att du ville leva

fattigt och enkelt, men aldrig kunde jag tro, att du själv skulle sitta och pligga skor och hugga ved. På det här sättet måste du gå under. Jag tycker, att jag står i ansvar för dig. Jag borde vaka över dig, och jag får inte en gång bjuda dig hem till mig. Det är förskräckligt, förskräckligt.

Karl-Artur slog ut med handen liksom för att hindra henne från att säga något mer, men i stället gick hon tätt inpå honom och talade med ett eftertryck, som om hon ville, att orden skulle tränga långt in i hans själ.

--Sundler har en bror, sade hon, som är organist oppe i Ekshärad. Han är nu hos oss på besök, och i går, då vi satt och språkade, kom också talet in på dig och de tio barnen. Då råkade han berätta, att i Ekshärad finns en man, som är ifrån Korskyrka och torde vara bror till TorparMatts. Mannen har åtminstone flera gånger talat vid min svåger om sin fattiga bror och hans många barn, men han vet inte om, att brodern är död. Min svåger reser hem i eftermiddag. Ska jag be honom tala om för barnens farbror, att de lever på din och din hustrus barmhärtighet, eller ska jag be honom, att han ingenting säger?

Karl-Artur hade rest sig upp. Han höjde bröstet och lyfte på axlarna. Allt, vad han under denna vinter hade lidit och plågats för barnens skull, kom upp i hans minne. Att bli fri dem, att bli fri dem på ett gott och hederligt sätt!

--Du får ju ingen ro att tänka, ivrade Thea. Dina predikningar är sådana, att en skolpojke skulle skämmas för att skriva dem. För kunde du tala som en ängel, som kände alla Guds rikes hemligheter. Nu vet du ingenting.

Karl-Artur satt alltjämt tyst. På sista tiden hade han börjat vänja sig vid sitt torftiga levnadssätt. Barnen och han var nu goda vänner. Han kände det en smula fegt att sända bort dem, att inte kämpa kampen till slut.

--Säg något! bad fru Sundler. Jag måste ha besked. Per-Ers-mor kan när som helst vara här igen. Ge mig det allra minsta lilla tecken!

Han skrattade till. Som om svaret skulle kunna bli mer än ett! Medan Thea hade talat, hade han känt bojor brista, sett isar smälta, hört frihetssånger ljuda.

Han gjorde vad han aldrig förr hade gjort. Han böjde sig ner, slog armarna om Thea, och i sitt hjärtas oändliga tacksamhet och glädje kysste han den fula lilla människan mittpå munnen.

II.

Vem var hon, att hon skulle gå till rätta med sin egen man, han, som visste så mycket mer än hon, som kunde predika Guds ord och varna och förmana alla arma syndare, som hade kommit in på en ond väg? Hon fick väl lov att tro, att han hade gjort rätt nu också, när han hade låtit barnen

flytta ifrån dem.

När hon riktigt tänkte efter, så visste hon inte heller vad annat mannen kunde ha gjort, när barnens egen farbror hade kommit resande för att ta hand om dem. Om farbrodern hade varit en fattiglapp, då kunde det ju ha haft sina sidor, men när han nu var välbärgad och hade egen gård och en snäll hustru, men inga barn, hur skulle Karl Artur då ha kunnat neka honom att föra brorsbarnen hem med sig?

Till en början hade hon inte velat tro, att karlen var annat än en bedragare, som kom för att locka barnen ifrån henne. Men de två äldsta syskonen hade känt igen honom, och det hade annat folk också gjort. Det var bara så, att ingen förut hade vetat om, att det hade gått bra för honom. När han hade gett sig av ifrån Korskyrka, hade han varit likaså fattig som brodern.

Den socken, där han bodde, denne farbrodern, låg långt uppe i norr, så att det var inte så underligt, att han inte hade hört talas om att Torpar-Matts var död och att barnen hade blivit omhändertagna av främmande. Men så snart som han hade fått veta hur saken förhöll sig, så hade han genast rest i väg ner till Korskyrka för att bjuda de tio barnen att komma till honom i hans goda hem.

Det var ju vackert gjort av honom. Hon måste tro, att det var en god och präktig karl. Inte hon och ingen annan människa heller kunde misstycka, att mannen hade låtit barnen följa med honom upp till Ekshärad.

Karl-Artur hade alls inte varit påstridig. Men han hade talat så vackert om att det var en särskild Guds skickelse, som hade fört den främmande mannen till dem för att lätta den tunga bördan, som vilade över dem båda, och mest över henne förstås. Han hade föreställt henne, att när hon nu fram på sommarn skulle få ett eget litet barn, skulle hon inte kunna hålla på att arbeta för de andra såsom hittills.

I detta hade hon tyckt att han hade haft rätt, och hon hade blivit tvehgäsen och inte rätt vetat hur hon ville ha det. Detta talet om Gud hade förvirrat henne. Barnen var så snälla. Gud ville kanske, att de skulle få det bättre, än de hade haft det hos henne. Och Karl-Artur hade visst haft det svårt, värre, än hon hade förstått. Men hon begrep det nu, när hon hörde hur vackert och väl han talade för att barnen skulle få resa.

Barnen hade varit märkvärdigt litet ledsna över att lämna henne. De skulle få komma ut och se nytt. Farbrodern hade hästar och kor och grisar och höns, som de skulle få fodra och ställa med. Och han hade en hund, som kunde tacka för mat och härma klockarn, när han tog upp psalmen i kyrkan. Barnen hade väl aldrig trott, att de skulle bli så lyckliga, att de skulle få höra en hund sjunga psalmer.

När de var resta, hade hon satt sig på den rankiga stenen utanför stugan, och där satt hon kvar alltjämt. Hon var alldeles håglös. Så där hade hon inte suttit stilla med händerna i kors på ett par år annat än om söndagarna och knappast då. Hon sade till sig själv, att hon borde vara nöjd nu, när hon äntligen kunde få vila ut ett tag.

Mannen kom ut till henne. Han satte sig tätt intill henne, tog hennes hand och talade om hur lyckliga de nu skulle bli. Han trodde, att barnen hade blivit skickade i deras väg som en prövning, och när de nu hade tagits ifrån dem, så var detta ett tecken till att Gud med välbehag hade sett vad de hade gjort för dessa små.

Hon visste ju, att hon var ingenting emot honom, att hon ingenting förstod av Guds vägar och att hon inte en gång hade kunnat lära sig att läsa i bok, men hon blev ond på honom i alla fall. Hon svarade honom, att de här barnen hade blivit skickade till henne av Guds nåd och att hon inte visste vad ont hon hade gjort, eftersom de hade blivit tagna ifrån henne.

När mannen hade fått det svaret, hade han rest sig och gått sin väg utan ett ord. Och hon hade inte kallat honom tillbaka, och inte heller ångrade hon sig. Hon var som ett fat fyllt med besk galla. Det var inte lätt att komma nära henne, utan att bitterheten sköljde över.

Hon visste, att hon borde gå in i stugan och städa och flytta undan efter barnen, men hon var rädd för att gå in. Hon var rädd för den stora tomhet, som skulle möta henne.

Nu skulle hon komma att känna sig lika hjälplös och övergiven som första tiden efter giftermålet, innan hon hade tagit sig an barnflocken. Sedan dess hade hon känt trygghet och ro. Nej, att hon hade kunnat vara så dum och låta någon ta barnen ifrån henne!

Hon satt och såg för sig arbetsvagnen, som hade kört bort med dem. Barnen hade lastat den med sina klädbylten och med annat, som passade för dem att ta med sig. Några av de minsta hade fått åka, men farbrodern och de äldre skulle gå. Han hade skrattat och sagt, att det såg ut, som om han komme körande med ett skojarlass, för skojare bruka ju åka omkring på det där sättet med ungar och klädbylten.

Det hade gått så märkvärdigt lätt för barnen att säga farväl till henne. De hade bara tänkt på vagnen och hästen och på det, som de skulle ta med sig, och de hade varit mest ledsna över att kattungen inte ville följa dem. De hade knappast fällt en tår. Hon hade inte gråtit, hon heller. Men knappast var de borta, förrän hon blev rädd. Hon tänkte på farbroderns ansikte. Det var inte så säkert, att han var så där mild och godmodig, som han hade visat sig i deras stuga. Han var visst både falsk och elak och snål. Barnen skulle få det svårt hos honom.

Detta kom för henne som något alldeles säkert, det var ingenting att tvivla på. Hon hade velat springa efter barnen och hämta dem tillbaka, men hon hade inte kommit sig för. Varför gjorde hon det inte, medan det ännu var tid? Nu kunde hon inte få ro för den tanken, att barnen skulle få frysa och svälta.

Det höll på att bli vår nu. Snön var borta, och solen sken milt och vänligt på henne, där hon satt. Barnen skulle snart ha kunnat flytta över i sin egen stuga, och då hade inte Karl-Artur fått det så svårt.

Hon försökte att muntra upp sig med att tänka på att hon hädanefter inte skulle behöva laga mat mer än åt en enda. Inte heller skulle hon behöva sitta uppe halva nätterna och stoppa trasiga strumpor.

Om hon bara visste, att de skulle få sina strumpor stoppade, dit de nu kom ! Om hon visste, att de skulle bli tillhållna att läsa sina böner om kvällarna! Den allra minsta, hon var så mörkrädd. Om hon bara visste, att någon tog värd om henne, som bara var sex år och inte tordes somna, om det inte satt någon bredvid henne och höll hennes hand!

SKÅPET.

Ett par dagar efter att Anna hade lämnat barnen ifrån sig, var hon så rådlös och ångerköpt, att hon inte en gång förmådde städa undan efter dem. Hon var viss om att barnen fick lida nöd och hård behandling hos sina släktingar och att en sträng räkenskap skulle bli avfordrad henne och hennes man, som hade låtit dem flytta till så dåligt folk.

Detta kom över henne utan hennes vilja liksom en febersjukdom. Hon sökte strida emot, men det gick inte. Hon hade ingen anledning i världen att oro sig på detta sätt, men hon kunde inte bli fri tanken, att farbrodern, som hade kommit och hämtat barnen, hade ett styggt och farligt ansikte, och hans hustru, om vilken hon ingenting visste, utmålade hon för sig som den värsta häxa. Hon hade också klart för sig, att straffet i främsta rummet skulle komma att gå ut över det barnet, som hon väntade. Det skulle komma till världen vanskapt eller utan syn och hörsel. Eller också skulle hon, Anna, dö i barnsäng, så att hennes barn finge växa upp moderlöst.

Hon hade inte stor nytta av att tala med Karl-Artur om dessa saker. Han ville varken höra på henne, då hon sade, att barnen led nöd, eller då hon talade om att de själva skulle bli straffade. Han var mycket vänlig mot henne för allan del, men dessa farhågor, som hade kommit över henne, fann han inte värda någon hänsyn, utan hon fick strida med dem på egen hand.

En morgon trodde hon sig ha funnit ett botemedel. Hon gav sig i färd med att flytta vävstolen, spinnrockarna och all annan redskap ut ur köket. Fällbänken och liggsoffan, som var barnens egendom, bar hon upp i deras egen stuga och stängde väl till om dem där. Därpå skurade hon golvet, strök ny limfärg över väggarna, tvättade och torkade allt husgeråd och satt snart i ett kök, som var lika städat och fint och ödsligt, som det hade varit, då hon första gången trädde in där.

När hon sålwlada hade fört bort allting, som kunde dra hennes tankar till barnflocken, sade hon till sig själv, att hon ville låtsas, att allting var som i första början av hennes äktenskap. Barnen hade aldrig varit där, det var bara en dröm, som hon hade haft. Om hon kunde komma ifrån tanken på att de verkligen hade bott i stugan hos henne, skulle allt bli bra. Ingen människa gick väl och gjorde sig sorg och bekymmer bara för en dröm.

--Det vet du fäll, att di unga, nygifta hustrurna, di sitter bara och tänker på sina män, mumlade hon för sig själv. Ta nu fram garn och stickor, och lägg opp ett par vantar åt'en, så att du har ett kärt arbete ! Tänk int på någe annat, än att det är märkvärdigt, att du nu är prästfru och har blitt upphöjd över alla andra gårdfarihandlerskor!

Hon tog också itu med vantarna, men knappt hade hon hunnit sticka ett par varv, förrän hon märkte, att i bordkanten framför henne hade några figurer blivit inristade med en skarp kniv. Här hade väl någon av småpojckarna varit framme. De skojarna visste nog, att det var förbjudet att skära i bordet, men det var omöjligt att vänja dem av med att tälja och rista i allt trävirke.

Hon lyfte huvudet och skulle börja sin straffpredikan. Men då fanns där inga linhåriga huvuden att låta vreden gå ut över. Där fanns ingenting annat än de limvita väggarna, som stirrade på henne tomma och intetsägande.

Hon rörde inte stickorna på en lång stund. Men med ett reste hon sig, hämtade en kniv och skar bort ristningen i bordkanten med ett häftigt snitt. Hon förvred ansiktet, som om hon skulle ha skurit i sitt eget kött, men tog sedan utan tvekan ihop med stickningen.

"Så dum jag är !" tänkte hon. "Det är Karl-Artur och ingen ann, som har vari klåfingrig. Han brukar ju sitta och äta på den här sida. Här i köke har det aldrig funnits nåra barn. Hur skulle fattigt folk som vi kunna våga sej på å ta te sej främmande barn? Det är en omöjlighet. Vi får vara glada, om vi kan fö och klä oss själva och den lille, som vi väntar."

Hon fortfor att sticka, med munnen stramt hopknipen och Ögonen stelt riktade på arbetet. Under tiden tänkte hon efter om allt, som påminde om barnen, nu var bortskaffat, så att hon skulle kunna fortsätta att inbilla sig, att hon aldrig hade haft dem omkring sig.

Strax därefter hörde hon först ett svagt buller och så en duns. Kattungen, som hade varit de tio barnens bästa lekkamrat, hade vaknat ur sin söta sömn i spisen och hoppat upp på bordskivan för att leka med hennes garnnystan.

Hon fångade fort in kattungen. Ingen kunde mer än den föra tankarna på de förra lekkamraterna, och hon ville slänga ut den genom dörren. Men då hon kände den varma, mjuka kroppen under handen, kunde hon inte låta bli att smeka den. Därvid trillade ullgarnsnystanet ner på golvet, och katten for med ett par långa skutt efter det. Nystanet rullade undan. Katten ville hålla det stilla, men det for undan alltjämt. Också Anna sökte fånga in nystanet, för att inte garnet skulle fördärvas, och det blev en vild lek. Kattungen jagade från hörn till hörn, och nystanet bar sig åt, som om det hade fått liv, det också. Anna måste Ekratta, medan hon förgäves sökte hejda dess fart. "Nu har barna roligt åv detta", tänkte hon och lät leken fortgå längre än nödvändigt, för att de små skulle få en liten lustighet.

--Men, barn, kom och hjälp mej ! ropade hon.

Knappt var det sagt, förrän hon kom ihåg sig. Nu fick hon raskt tag i katten, gav den ett slag över ryggen, så att den skrek, och slängde ut den.

--Ska jag aldrig få di här barna ur tankarna? sade hon helt högt, medan hon nystade upp garnet. Jag ska då fäll aldrig gå och bli tosig heller.

Hon gick fram och tillbaka en stund och vred sina händer liksom i plågor, men hon satte sig rätt snart ner till arbetet igen. Och glad var hon, att hon detta hade gjort, för det dröjde inte två minuter, innan dörren gick upp och gamla Ris Karin från Medstubyn stod på tröskeln.

Ris Karin hade varit inom hos henne med hälsningar ifrån Medstubyn både detta året och det föregående. Men de förra gångerna hade köket varit fullt av barnungar, redskap och surrande arbete. Hon gjorde stora ögon, då hon såg den nuvarande ordningen.

--Men vad i all sin dar! utropade hon och tittade åt alla håll.

Hon fick så många frågor över sig, Ris Karin. Hon fick lov att tala om hur det stod till med Svärdsmor och Jobs Erik, med länsmansfolket och prostens, med Ris Ingborg och klockar Medberg. Det fanns ingen människa i hela Medstubyn, som hon inte var tvungen att lämna besked om.

När den första nyfikenheten var stillad, fick Anna brått med att koka kaffe. Hon skyndade till vedskjulet efter ved och till brunnen efter vatten. Hon blåste på elden för att få den att låga upp. Hon malde kaffe, hon skar upp ett par mjuka brödsivor och dukade fram koppar och fat. Hon småsprang i brådskan och skramlade hårt med allt, som kom under hennes händer. Ris Karin förstod, att hon måste skjuta upp med att fråga efter de tio barnen, tills Anna hade kommit i ro vid kaffebordet.

När de äntligen satt med var sin sockerbit i munnen och det skällheta kaffet var uthållt på faten för att svalna, fick Karin över sig en ny störtflod av frågor. Nu gällde det de gamla kamraterna. Hur gick det för dem alla, både karlar och kvinnfolk? Höll Annstu Lisa på att vandra, så gammal som hon var, och var hon likaså galen efter att spela kort som förr i världen?

Men Annstu Lisa var Karins särskilda goda vän och medtävlare, och det gav samtalsämne tillräckligt under både tår och påtår att tala om alla hennes missgärningar och småknep. Ris Karin tyckte, att en sådan människa inte borde släppas ut på landsvägen för att driva handel. Det var en skam för alla, som sökte att göra rätt för sig, att en sådan skulle få vara deras kamrat.

Så blev kaffet drucket, och det var tid för den gamla dalkullan att gå sin väg. Hon var inte dummare, än att hon begrep, att Anna inte ville tala om för henne vart barnen hade tagit vägen, men som hon visste, att hon kunde få be sked om detta i nästa gård, så brydde hon sig inte om att plåga henne med några frågor.

Men när Ris Karin hade fått säcken upphissad på den gamla krokiga ryggen och hade sagt farväl och stod vid dörren med handen på låset, så vände hon huvudet inåt rummet än en gång.

--Jag får fäll int glömma själva ärendet, som jag kom hit för, sade hon och började gräva i kjortelsäcken efter penningpungen.

--Du frågar mej int om jag har tjäna ihop någe åt dej, fortfor hon och räckte Anna en femtiriksdalerssedel.

Då Karin hade varit i Korskyrka förra våren, hade Anna lämnat henne en packe bandbuntar och några spetslängder, som barnen hade förfärdigat, och bett henne sälja detta. Anna hade nog inte glömt saken, men hon hade inte velat föra talet in på något, som rörde barnen.

Femti riksdaler var ju också rent galet för mycket, och hon frågade om inte Karin hade en mindre sedel. Hon hade inte pengar, så att hon kunde ge tillbaka.

--Int behöver du ge tebaka, sade Ris Karin. Det är ditt alltihop. Sir du, först sålde jag det, som du skicka mä mej, och sen har jag handla och vandla mä pengarna, så att nu är di oppe i femti. Och här har du dom. Du behöver dom, du, som har många å sörja för.

Ris Karin var kvick i vändningarna, så gammal hon var. Hon skyndade att stänga dörren efter sig och gick fort utför backen för att slippa undan alla tacksägelse. Ett par minuter dröjde det, men inte mer heller, innan Anna kom efter henne. Hon var då mera lik sig än förut, tackade Karin med många ord och följde henne ända fram till doktorsbostaden, där Karin hoppades att få göra god handel, för nu fick väl doktorinnan så mycket pengar av den rika system, att hon inte behövde vända på styvrarna så många gånger som förr i världen.

Anna satt i köket med femtiriksdalern i handen en lång stund och såg ner på den med ett lyckligt leende på läpparna. Hon var glad åt pengar, det hade hon alltid varit, men den här gången var det inte den oväntade förtjänsten, som hon fröjdade sig åt. Det här var vida förmer, det var tecken och under. Hon hade väntat sig straff, därför att hon hade lämnat ifrån sig barnen, men nu fick hon i stället den här stora gåvan ifrån dem. Aldrig hade hon kunnat tänka sig en sådan lycka. Fruktan och ängslan försvann ur hennes själ. Detta var raka motsatsen.

Hon kunde inte behålla sin lycka för sig ensam, utan hon gick in till mannen, som satt vid skrivbordet i sitt fina rum, visade honom sedeln och bad, att han skulle förvara den åt henne. Hon hade ju inga säkra gömmor, hon, där ute i köket.

Karl-Artur såg litet förstrött upp *ån arbetet, då hon kom in. Han följde knappast riktigt med, då hon förklarade för honom, att detta var arbetslön för småsaker, som barnen hade förfärdigat, de och ingen annan, och att de skickade pengarna som ett tack för sist och till ett tecken, att han och hon inte skulle bli straffade för att de hade sänt dem ifrån sig.

Karl-Artur gjorde inga motsägelser, oaktat tankegången föreföll honom ganska dunkel. Han såg, att hustrun hade återfått trygghet och gott humör,

och det var nog för honom. Han föreslog till och med, att hon för de här pengarna, som hade kommit så oväntat, skulle skaffa sig något, som hon riktigt kunde få glädje av.

Detta tyckte Anna var ett gott påfund, och hon gick genast in till sig för att tänka över vartill hon bäst skulle kunna använda den här rikedomen, som hade kommit alldeles från skyarna. Det dröjde inte heller länge, innan hon visste vad hon önskade sig. Alltsedan hon första gången kom in i sitt kök, hade hon saknat, att där inte fanns ett stort väggskåp med lådor nertill och hyllor och skåpdörrar upptill. Ett stort skåp, som räckte från golvet till tak, var inte bara något, som man hade nytta av. Det gav ett visst anseende åt det rum, där det stod.

Anna kunde inte tänka sig något, som de bättre behövde, och som mannen var med om saken och pengarna låg till hands i hans skrivbordslåda, så visste hon inte vad som /HHHH/

kunde hindra henne från att gå till bysnickarn, som var en skicklig hantverkare, och beställa skåpet av honom.

Snickarn bodde vid själva bygatan ett par hus bortom organistens, och då Anna vandrade vägen fram, kom hon i möte med fru Sundler, som måtte ha varit ute för att söka efter vårblommor. Hon hade åtminstone ett par små blåsippor i handen.

Fru Sundler gick utan kapp, och Anna blev som slagen av detta. Självt hade hon inte alls lagt märke till att det hade blivit riktigt varmt. Alltsedan barnen hade rest ifrån henne, hade hon inte tänkt på annat än dem. Väderlek och allt annat hade hon inte alls fäst sig vid. Nu såg hon då återigen hur solen sken och att himlen var hög och blå och full av små ulliga moln. Detta tycktes henne höra ihop med glädjen, som hon den dagen källde inom sig, och då fru Sundler hälsade och sträckte ut handen, så skyndade hon inte vidare, som hon väl skulle ha gjort en annan dag, utan stannade. Hon sade till sig själv, att det kunde väl inte vara farligt att tala ett ord med henne. Hon kunde väl inte gå i evighet heller och vara ovän med en människa, som bodde i samma by.

Fru Sundler berättade, att hon kände sig som en lössläppt fånge, därför att hennes man nu var så mycket bättre, att han kunde gå ut på egen hand. Hon själv hade varit i skogen ett par timmar, och hon kunde inte beskriva hur utomordentligt skönt det hade varit. Hon hade tinat upp invärtes och fått nytt liv, hon som naturen.

Anna kände för första gången, sedan hon kom till Korskyrka, ett slags medkänsla för fru Sundler. Hon sade några ord om att det visst hade varit en svår tid för henne denna vinter, och därmed ville hon gå vidare.

Men fru Sundler höll henne kvar. När man hade suttit instängd en hel vinter, var det alltid så kärt att få språka med en gammal vän, för som en sådan betraktade hon alltid den, som var gift med Karl-Artur. Skulle inte fru Ekenstedt vilja titta in hos henne och språka en stund? De hade ju bara två steg till hennes hem.

Anna ville inte låta hindra sig från att beställa skåpet,

/HHHH/

och hon sade tvärt nej. Men hon kände sig alltid litet osäker tillsammans med herrskapsfolk. Kanske att fru Sundler nu bleve stött, därför att hon nekade att gå inom hos henne utan att ge skäl. Hon gav sig till att berätta, att hon hade fått pengar helt oväntat och ämnade sig till snickarn för att beställa ett skåp. Fru Sundler ljusnade under berättelsen, sade, att hon visst inte undrade på hennes brådska, och gratulerade henne till att kunna skaffa sig något så trevligt

och praktiskt som ett skåp.

Efter detta lät hon henne verkligen gå, och Anna stod snart i bysnickarns verkstad. Här gjorde hon sig inte bråttom, utan gav sig god tid. Det dröjde väl en timme, innan hon och snickarn hade fått bestämma allting om form och höjd, lådor och beslag, färg och ornering. Priset var inte heller så lätt att få fastställt, men till sist blev de eniga också om den saken.

När Anna vände om hem med bysnickarns löfte, att hon skulle få skåpet om en månad och att det inte skulle komma att kosta mer än fyrti riksdaler, var hon så själaglad, att hon inte kunde låta bli att gå in till Karl-Artur och berätta honom om avtalet.

Men Karl-Artur föreföll allt annat än nöjd.

--Jag kunde aldrig tro, att du skulle vara så fortfärdig, sade han. Jag skulle ha velat gå med och tala med snickarn.

--Int kunde jag tro, att du skulle ge dej tid mä slikt.

--Nej, inte annars, men detta...

Han hade börjat helt ivrigt, men avbröt sig och bet sig i läppen.

Hustrun betraktade honom forskande. Hon såg, att han rodnade och var förlägen som en flicka.

--Du får säga mej hur du menar, du Man, sade hon.

--Hur jag menar? sade Karl-Artur. Jo, jag tycker, att när du själv anser, att dessa pengarna har kommit till oss på ett så märkvärdigt sätt, så borde vi inte använda dem för våra egna behov, utan göra ett riktigt vackert bruk av dem.

--Du har då föll aldrig gått och gett bort mina pengar? /HHHH/

sade hustrun utan att dock på minsta sätt misstänka, att så kunde vara förhållandet.

Karl-Artur hostade och harklade ett par gånger, men så kom det fram, att organist Sundler hade varit där. Han hade varit så lycklig över att han nu kunde gå upp efter att ha varit sjuk hela vintern. Karl-Artur hade sagt, att han borde sköta sig denna sommar, för att inte eländet skulle börja på nytt nästa vinter, och organisten hade svarat, att han inte begärde bättre än att få fara till Loka brunn och bada bort sin gikt, men han hade ju inga pengar.

--Men int har du föll gett'en detta, som barna har skicka oss? for Anna ut i häftigt förebrående ton.

--Min kära vän, sade Karl-Artur och blev mycket stel och högdragen, kan du säga mig något ädlare bruk av en Guds gåva än att använda den till ett barmhärtighetsverk?

Anna gick tätt in på honom. Hon var blek, och de djupa ögonen låg som skälvande gnistor inne i ansiktet. Det såg nästan ut, som om hon hade velat med våld ta tillbaka sina pengar.

--Men förstog du int vad jag sa, du Man, att detta var ett tecken och en hälsning, som barna hade gett oss? Du tänker int på hur den karln bar sig åt mot mej, sist han var inom här hos oss.

--Kanske det var just på detta, som jag tänkte, sade Karl-Artur.

Anna tog till att skratta högt och våldsamt, men utan all munterhet. Karl-Artur vände sig otåligt emot henne.

--Finner du detta så löjligt?

--Å nej, inte detta. Men jag kom å tänka på någe annat. Jag undrar när det var, som organisten kom hit te dej.

--Han? Nå, det var kanske för en halvtimme sedan. Han var inte länge här. Du borde ha mött honom på hemvägen.

--Han var föll int så noga om å komma i möte mä mej, tänker jag.

Hon tog till att skratta på nytt, hemskt och ohyggligt. Karl-Artur stramade upp sig till allt större värdighet.

/HHHH/

--Kanske att du vill vara så god och tala om varför du skrattar?

--Jag skrattar int åt dej, utan bara åt mej själv. Att jag skulle vara så dum å tala om för den där Thea om femtiriksdalern! Jag kunde fäll ha veta, att hon skulle locka den åv dej.

Han kände sig litet rädd. Det lyste en sådan skadeglädje ur hustruns ögon, att han förstod, att här måtte ligga något under, som han inte hade reda på, men han slog handen hårt i bordet för att inge en smula respekt.

--Nu talar du om ordentligt vad det är, som du skrattar åt!

Han fick äntligen reda på hur allt hängde samman, men han kunde på intet sätt förmå sig att tro, att fru Sundler hade skickat sin man till honom för att locka av honom femtiriksdalerssedeln. Det kunde inte vara annat än en tillfällighet.

--Det är inte möjligt, sade han. Det vore ju nästan skurkaktigt att handla på det viset. Skulle Thea ha skyndat sig att skicka hit sin man, därför att hon hade fått veta, att vi hade fått in de där pengarna? Thea, som är så ädelmodig, så upphöjd, så samvetsöm!

--Ja, int vet jag hur det hänger ihop, men nock är det konstigt, att han skulle komma hit för å låna pengar just i dag.

Fastän Karl-Artur försvarade fru Sundler, såg han så bestört ut, som om tornet i Babel skulle ha störtat samman inför hans ögon. Anna tänkte på den söndagskvällen för två år sedan, då Thea och organisten hade kommit till dem för att fordra räkenskap för söndagshatten. Det var kanske värt femti riksdaler att få se mannens besvikelse nu.

Men någon långvarig upprättelse blev det inte för henne. Steg hördes i mellangången, strax därpå ljöd en svag och försynt knackning mot Karl-Arturs dörr, och Thea steg in.

I samma ögonblick vände sig Karl-Artur mot skrivbordet och rotade i sina papper utan att se på henne. Fru Sundler låtsade inte om honom, hon vände sig uteslutande till hans hustru. /HHHH/

--Kära fru Ekenstedt, sade hon, jag är så ledsen. Jag hörde av min man, att Karl-Artur hade varit så utomordentligt vänlig och lånat honom femti

riksdaler. Jag sa genast till honom, att troligen var det den femtiriksdalern, som fru Ekenstedt hade förtjänat, och den kunde vi inte ta emot. Den skulle fru Ekenstedt ha till ett skåp, och det var ju visst så nödvändigt, för hon hade det så otrevligt nu, då allt hennes husgeråd måste stå framme på hyllorna i köket och bli nerdammat. Och så bad jag Sundler, att han skulle ge mig femtiriksdalern, a att jag kunde gå hit och höra hur det förhöll sig. Jag sa till honom, att om sedeln var fru Ekenstedts, så finge han hellre härda ut med sin gikt, för då måste vi lämna den tillbaka. Men om det är KarlArturs egna pengar, då kunde han naturligtvis ta emot dem. Ja, jag försäkrar fru Ekenstedt, att det gjorde mig riktigt ont om honom, därför att han kom hem så glad över att få fara till Loka och bada bort sin gikt. Men han förstod ju genast, att jag hade rätt.

I samma ögonblick, som hon hade slutat sin harang, tog hon fram sedeln ur fickan och räckte fram den mot Anna på samma sätt, som Ris Karin hade sträckt den emot henne för ett par timmar edan.

Men Anna märkte det knappt. Hon såg inte åt fru Sundler, utan höll ögonen på mannen. Han stod kvar vid skrivbordet utan att säga något, men för varje ord, som Thea sade, blev han rakare och högre och vände sig mer och mer mot henne. När talet var slut, stod han där med klar panna och ögonlocken lyfta, och den lilla människan med fiskögonell fick en blick, som hustrun kunde ha avundats henne. Sedan vände han sig mot henne, Anna, som just hade sträckt ut handen för att ta emot sedeln, och då mörknade pannan, ögonlocken sänkte sig, och armarna kom i kors över bröstet.

Det var ingen annan råd. Hon fick offra femtiriksdalern, hellre än att den andra kulle framstå för honom såsom ett under av rättfärdighet.

--Ta du bara tebaka sedeln! sade hon till fru Sundler.

/HHHH/Det är int den, som jag tala mä dej om i förmiddags, utan en ann. Den här är Karl-Arturs.

--Ar det möjligt, är det verkligen möjligt? ropade Thea och blev så utom sig av lycka och tacksamhet. Men hon sade ändå inte så värst mycket, utan hon gick sin väg nästan genast, liksom vore hon rädd för att det skulle hända något, så att hon skulle bli tvungen att lämna sedeln ifrån sig.

Hustrun undrade på att Karl-Artur, som annars var så noga med sanningen, inte sade Thea, att detta var lögn, men för den gången tycktes han vara nog så belåten med hennes osanning.

Han följde Thea ut i förstugan, och då han sedan kom tillbaka in, ville han sluta Anna i sin famn.

--Ack, min vän, sade han, jag vet mig inte ha upplevat något så storartat. Både du och Thea! Jag vet inte vilken av er som är mest beundransvärd.

Hustrun stötte honom tillbaka och stod där med nävarna hårt knutna och

ansiktet förvridet av vrede.

--Jag skulle ha kunna förlåta dej allting utom detta, att du lät henne ta den sedeln ifrån mej, sade hon och gick ut ur rummet.

KORTLEKEN. I.

Hon hade inte gjort sig själv, hon kunde inte hjälpa, att hon var sådan hon var. Hon rådde inte för, att hon hörde till dem, som är tvungna att gå och moltiga, när som de är förbittrade på någon. De allra värsta av det slaget brukade ändå få igen målföret, när en dag hade gått eller två, men hon hade lidit en så stor oförrätt, hon hade måst bita ihop tänderna om den utan att säga ett ord i väl en vecka.

Inte heller fick hon lov att gripa sig an med ett arbete. Hon måste sitta ihopkurad på spishällen så nära elden, som hon kunde komma, och vagga fram och tillbaka med händerna för ansiktet. Det enda hon var i stånd att företa sig var att dricka kaffe. Hon ägde en liten trebent kokare, som hon hade brukat föra med sig nederst i säcken under sina vandringsår. Den stod nu på elden jämt och samt, och ur den drack hon kopp på kopp.

Hon stökade litet i hushållet och lagade mannens mat, men det var också allt. Hon fick inte mer sitta till bords med honom, utan så snart som hon hade ställt fram maten, kröp hon igen upp i spisen och satt där och vaggade utan att se åt hans håll.

Mannen, ja, mannen! Hade hon bara varit gift med en dalmas ifrån Medstubyn, en, som hade förstått hur rådlös hon satt där och att hon behövde hans hjälp ! En sådan skulle väl åtminstone ha slängt kaffekokarn ut på backen och tvingat henne att ta itu med något handarbete, och det skulle ha varit till stor nytta för henne.

Men den här, han kom in till henne litet emellan, frågade hur hon mådde och bad så vackert, att hon skulle säga ett ord. När hon likafullt molter, så klappade han till henne litet på skuldran, uttalade sin förvissning, att det snart skulle bli bättre med henne, och gick sin väg.

Det var all den hjälp, som hon fick av honom.

Hon förstod vad det var, som han hade fått för sig. Han hade nog hört någon säga, att kvinnfolk brukar bli besynnerliga, när som de går och väntar på ett litet barn. Och nu inbillade han sig väl, att det var något i den vägen, som anfäktade henne.

Men det var inte så det hängde ihop, och det borde han ha förstått, han, som var en lärd man. Hon hade också en säker och fast grundad övertygelse, att han visste vad som fattades henne, men att han inte ville låtsas om, att han begrep något. Han tyckte inte om de tio barnen. Han ville inte ha dem tillbaka. Hellre fick hon sitta där med sin plåga.

Nej, hon hade inte gjort sig själv, och hon kunde inte hjälpa, att hon var sådan hon var. Ängslan för barnen malde och malde inom henne och var aldrig stilla. Där uppe i norr, där barnen nu var, fanns det gott om skojarkäringar, som vandrade omkring och tiggde i socknarna. De hade alltid stora barnfloccar med sig, och hade de inte nog många barn själva, så brukade de låna ihop ungar från andra håll. Hon visste nu alldeles bestämt, att de sex minsta hade blivit utlånade till en sådan där käring. De hade fått klä sig i trasor och säckar, för att de skulle se fattiga ut. De fick gå barfota, fastän snön knappast hade gått av marken där uppe, de fick svälta, och de blev slagna och illa hanterade på alla sätt. Det gick inte an, att tiggarrungar såg välfödda och glada ut.

I samma ögonblick, som hon fick se barnen hela och sunda, skulle hon bli sig lik igen. Men att säga detta till Karl-Artur ! Det fick hon inte. Han skulle fundera ut det på egen hand.

Vilken som helst karl där hemma i Medstubyn skulle ha förstått, att det var detta, som plågade henne, och han skulle ha satt för hästen och farit till Ekshärad efter barnen i morgon dag. Eller om han inte hade velat hjälpa henne på det sättet, så hade han tagit henne vid håret och slängt henne ner ur spisen ut på golvet, och därmed hade hon fått klart besked, och det skulle ha varit nyttigt, det också. Men den här, han kom bara med några vänliga ord och en klapp på axeln, och därmed lät han det bero.

Hon blev så led åt honom. Förut hade han varit det bästa hon visste att se på, men nu kunde hon knappt tåla, att han kom in i rummet till henne.

En middag, då han teg in för att äta, satt hon med en liten jämpipa mellan läpparna och blåste ut stora moln av tobaksrök. Hon visste, att detta var opassande för en prästfru, men hon måste göra det. Hon hade fått befallning om det. Och nu var hon ytterst nyfiken på hur han skulle ta detta, att hustrun hans satt och rökte om en finnkäring.

Han såg förskräckt ut, det gjorde han. Och han sade genast, att han inte kunde finna sig i att ha en hustru, som rökte tobak.

Hon såg på honom helt förvåntansfull. "Nu kanske att han äntligen begriper, att han måste hjälpa mej", tänkte hon.

--Du får bereda dig på att om du fyller rummet med tobaksrök, å kan jag inte äta här inne, sade mannen. Ska du hålla på med detta, så får du bära in maten i mitt rum.

Han blev inte ond en gång. Han var tålmodig och vänlig som alltid. Hon började förstå, att hon aldrig skulle få någon hjälp av honom.

Sedan dess åt han inne i sitt rum, men han glömde inte att komma in och se till henne. Som vanligt klappade han henne på axeln och sade några vänliga ord. Och på det sättet förgick dag efter dag.

Under hela tiden hörde hon, att förstudörren öppnades många gånger om dagen och att det sedan talades högt och ivrigt inne i hans rum. Eftersom han hade en stor församling att sköta, så var det ju många, som kom till honom i tjänsteärenden, men hon visste, att en hel mängd sökte upp honom för att få tala med honom om sin själ. Ja, det var just den rätte att vända sig till. Vad skulle han kunna råda? Han, om inte en gång kunde hjälpa den fattiga hustrun sin!

En vecka hade gått på det sättet, när hon en dag kom att märka, att hon satt i spisen med en kniv gömd under förklädet. Det var på befallning, som hon hade gått efter kniven. Hon tyckte inte, att det var så besynnerligt, att hon hade gjort detta, men hon kunde inte förstå meningen med att det bara var en bordskniv. Hon kunde inte göra den minsta skada med den varken åt sig själv eller någon annan.

Fram på förmiddagen kom mannen in och berättade, att han hade blivit bortkallad i sockenbud. Han skulle fara till ett torp, som låg i den mest avlägsna delen av socknen, det var åtminstone två mils resa. Hon behövde inte tänka på middag åt honom, men han vore tacksam, om hon hade litet mat i ordning, då han kom hem så där vid sextiden på eftermiddagen.

Hon sade som vanligt ingenting, men då han nu tillade, att han tyckte, att hon den här dagen såg litet kryare ut än den föregående och att hon säkert snart skulle bli sig lik igen, så drog hon litet på förklädet. Och när han sträckte ut handen för att klappa henne på skuldran så där uppmuntrande, som han brukade, så drog hon det helt häftigt åt sidan, så att han såg skymten av knivbladet.

Han for tillbaka, som om hon hade suttit med en huggorm i knäet. På en lång stund kunde han ingenting säga. Han stod och runkade på huvudet alldeles rådvill.

--Anna, Anna, sade han till sist, du är visst mycket sjuk. Vi får lov att göra något vid detta. Så snart som jag kommer hem i kväll, ska jag be doktorn, att han tar reda på hur det står till med dig.

Därmed gick han. Men nu hade hon fått besked på det hon ville veta. Nu visste hon, att den karlen aldrig skulle kunna hjälpa henne ur hennes bedrävelse.

2 Vilken skön sak att få resa hemifrån, även om man bara har en skakande bondkärra att färdas i, och på så sätt komma bort från de vardagliga bekymren! Man vet ju, att det, som plågar en, är något övergående och att allt skall bli bra, så snart som det väntade lilla människobarnet har sett dagen, men ens tålmod har varit satt på svåra prov den sista tiden, och det är obeskrivligt välgörande att få komma ut litet och se, att livet kan bjuda på annat än vresighet och illvilja.

Karl-Artur behövde endast köra förbi doktorsträdgården och svänga in på bygatan för att mötas av glädje och munterhet. Han såg röda, vita och gula dukar fladdra i luften, på båda sidor om vägen var uppförda stånd, fyllda av varor, och på själva körbanan rörde sig en sådan massa människor, att hästen endast kunde tränga sig fram steg för steg.

Det var med ett ord marknad i Korskyrka, visserligen inte så betydande som en höstmarknad, då folk måste skaffa sig förråd för hela vintern, men i alla fall ganska välkommen och vär besökt. Västgötarna var där och bjöd ut bomullstyger, som passade för den kommande vackra årstiden, dalkarlar sålde plogbillar och liar, som behövdes för ploganden och skörden, korgmakare banade sig väg, alldeles behängda av korgar, som var goda att ha vid sommarens bärplockning, vävskedsmakare hade infunnit sig med stora buntar av skedar på ryggen, och ingen hade bättre avsättning, eftersom de långa, ljusa dagarna på försommarn just är rätta tiden för att sätta vävstolen i gång.

Det hela var ett vackert skådespel, och vad som framför allt tilltalade Karl-Artur, var den glädje, som lyste ur alla ansikten. Rika köpmän från Kristinehamn, Karlstad och Örebro, som inte höll sig för goda att själva resa omkring med sina varor, stod i sina stånd, iförda präktiga pålsar och sälskinnsmössor, och hälsade sina kunder med de huldaste leenden. Dalkullorna stod brokiga och muntra bakom de enkla skivor, där de hade brett ut sina varor, medan ortsbefolkningen hälsade på vänner och bekanta med den naturliga munterhet, som man känner på våren, då det är slut med köld, ruskväder och innesittande. Brännvinet hade väl också sin del i folkets goda lynne, det kunde ingen förneka, men så här dags på dagen såg man ännu inte till några berusade, på sin höjd var man litet övermodig och skrattlysten

På ett par ställen var trängseln så stor, att de åkande inte kunde komma fram, utan måste hålla stilla och vänta. Karl-Artur beklagade sig inte, utan glädde sig åt de små lustiga scener, som han såg utspelas i marknadsvimlet. Framför ett stånd, där man sålde präktiga hemvävda bomullstyger från Västergötland, stod en torpargubbe, mycket sliten och torftig, med en vacker flicka vid handen. Gubben hade väl fått i sig en sup eller par, vårsolen hade gjort resten, han hade gripits av ett lycksaligt övermod, och han tillropade försäljaren med hög röst:

--Bonander, Bonander, vad kostar den röda mössan? Vad kostar den röda mössan, Bonander, Bonander? Men den röda mössan, som han ville köpa åt sin dotter, var en fin halmhatt med sidenfoder och långa, skära sidenband. Köpmannen hade hängt upp den utanför sitt stånd för att därmed locka till sig de finaste herrskapernas damer, och då nu torpargubben ville åt den, blev han generad och låtsade inte höra. Men detta hade till följd, att kunden endast ropade allt högljuddare sitt:

--Bonander, Bonander, vad kostar den röda mössan?

Mängden gapskrattade, pojkarna började härma den stackars gubben, men Karl-Artur fann honom rörande, som inte kunde tänka sig annat, än att den finaste hatten på marknaden var ett fullkomligt passande plagg för hans dotter.

Åkdonet hade knappast

Denna gång var det en bergsman, en ståtlig, medelålders karl, utmärkt väl klädd och med ett både klokt och vackert ansikte, som hade samlat en stor hop folk omkring sig. Han stod mittibland dem, mycket allvarlig och värdig, men så med ens gjorde han ett högt hopp och knäppte i fingrarna.

--Nu är jag riktigt full, sade han. Tänk, att det är så roligt !

Ögonblicket därpå var han allvarsam igen, stod där /HHHH/

värdig och tyst en stund, men gjorde helt oväntat om samma hopp och knäppningen med fingrarna.

--Nu är jag riktigt full ändå, sade han på nytt. Tänk, att det är så roligt!

Människorna fann detta mycket lustigt, men Karl-Artur, som avskydde allt slags dryckenskap, fann uppträdet obehagligt och vände bort ögonen, ända tills hans körsven upplyste honom, att det hela inte var något annat än ett skämt.

--Han där är inte mer full än jag, sade han. Han brukar stå så där och spektaklas på varenda marknad han kommer te bara för å få folk å skratta.

Det gjorde Karl-Artur ont om hustrun, som satt ihopkurad i spisen och inte hade minsta aning om det muntra liv, som pågick alldeles i närheten. "Vilken skada, att hon inte kommer hit ! " tänkte han. "Hon skulle kanske råka någon av de gamla kamraterna, som hon alltid bevarar i så kärt minne. Hon skulle ryckas lös ur den dysterhet, som nu tynger henne."

Emellertid fördes hans tankar snart i en annan riktning. Såsom fallet brukar vara på marknader, hade här infunnit sig en hel mängd löst folk, skojare och andra, vilkas förnämsta näringsfång var häst- eller klockbyte. En av dessa gynnare kom nu körande framåt bygatan i full karriär, troligen för att visa någon spekulant vad hans häst kunde åstadkomma. Karl-Artur såg honom redan på långt håll, en mörk, smärt man, som stod upprätt i kärrsitsen för att bättre kunna komma åt att svänga piskan över en liten gul hästkrake. Karlen skrånade och svor, hästen rusade framåt, vild av skräck, folk kastade sig åt sidan för att inte bli överkörda. Även Karl-Arturs körsven sökte vika undan, men trängseln hindrade honom, och ett ögonblick såg det ut, som om de båda åkdonen skulle stöta mot varandra.

I sista minuten ropade skojarn några lugnande ord till sin häst och drog in tyglarna. Då han därpå i sakta lunk for förbi den unge prästen, lyfte han helt artigt på en mössa, varifrån halva skärmen var bortriven.

--Tjänare, kusin! ropade han. Tusan, vad du ser mal

/HHHH/

äten ut! Kasta av dig svartrocken, och kom till mig! Det här är liv, som

heter duga. Han smällde på hästen, som satte av i trav, och Karl-Artur, som kände sig generad över mötet, uppmanade karlen, som körde honom, att nu på allvar försöka komma ut ur marknadsvimlet.

Väl framme på stora landsvägen, satt den unge prästen och tänkte på sin kusin, Göran Löwensköld ifrån Hedeby, som i unga år hade rymt från fädernegården, slagit sig ihop med tattare och annat löst folk och aldrig hade visat minsta lust att återvända till ett regelbundet levnadssätt.

Hittills hade Karl-Artur alltid betraktat sin kusin som en förfallen och misslyckad människa, en skamfläck för familjen, men denna dag var han mindre benägen att fälla den vanliga stränga domen över honom. En sådan där landstrykares liv var kanske inte utan sitt behag. Där fanns friheten, där fanns det oväntade. Bakom varje krök av vägen skymtade ett äventyr. För en sådan man fanns inga predikningar, som måste vara färdiga på bestämd dag, inga tråkiga journaler att föra, inga långrandiga kyrkostämmor. Kanske att kusinen inte hade gjort ett alldeles förkastligt val, då han hade utbytt herrgårdssalongen mot landsvägen.

Karl-Artur hade själv ganska rik erfarenhet av landsvägen. Under studieåren, då han fyra gånger om året hade åkt mellan Karlstad och Uppsala, hade han gjort dess närmare bekantskap. Han hade där upplevat många sorglösa dagar. Med glädje påminde han sig de brokiga rader av blommor, som kantade den, de vackra utsikterna från toppen av kullarna, matsäcksätningen på de trevliga gästgivargårdarna, samspråken med gemytliga skjutsbönder, som under årens gång hade lärt sig att känna igen honom och med undran frågade honom om han skulle hålla på där i Uppsala, tills han bleve vis som kung Salomo.

Han, som alltid hade älskat livet ute i naturen, hade tyckt om landsvägsresorna för deras egen skull. Medan andra hade beklagat sig över dem, hade han tänkt för sig själv: "Jag förstår inte vad de jämrar sig över. Landsvägen har alltid varit min vän. Jag tycker om de branta backarna, som ger omväxling åt resorna. De djupa, enformiga

/HHHH/

skogarna har en egen förmåga att sätta inbillningen i rörelse. Dåligt väglag är mig inte heller alldeles förhatligt. En bruten hjulaxel har en gång skaffat mig vänner i en hel by. En snöyra gjorde mig en gång till gäst i ett greveslott."

Mittunder det att han satt fördjupad i dessa betraktelser, som åsynen av hans släkting hade väckt hos honom, hände något oväntat. En alldeles ny tanke SIOD ner i honom. Den kom farande som en blixträtt ner från himmelen. Han blev till den grad häpen över den, att han reste sig i åkdonet och gav till ett rop.

Körsvennen drog åt sig tömmarna och såg på honom.

--Magistern har väl inte glömt a ta mä sej prästkappa?

Karl-Artur satte sig ner igen och lugnade mannen. Nej, det var visst ingenting, som han hade glömt. Allt var i bästa ordning. Det var tvärtom något borttappat, som han hade återfunnit.

Sedan satt han under hela åkturen med knäppta händer och ögonen strålade av den nya tankens återglans.

Såsom han hade sagt till körsvennen, var det visst ingenting nytt, som han hade funnit ut. Hundra, ja, kanske tusen gånger hade han i Mattei evangelium läst de ord, som Jesus använde, då han sände ut silla lärjungar för att förkunna budskapet om himmelrikets snara tillkommelse. Men aldrig förr hade han fattat deras fulla betydelse. Nu först kom han att tänka på att Jesus verkligen hade befallt apostlarna att gå ut som fattiga vandringsmän, utan säck och stav, bärande den ljuvliga nyheten till gårdarna utmed vägen, till kojor såväl som slott. De skulle infinna sig på marknader och samla folket omkring sig, de skulle antasta de vägfarande under vilan på gästgivargårdarna, de skulle ge sig i samspråk med andra vandringsmän, överallt berättande undret om himmelriket.

Hur var det möjligt, att han inte förr hade tänkt på att hörsamma denna befallning" som var given med så klara och tydliga ord? Han som andra präster hade stått stilla i sin predikstol och väntat, att människorna skulle komma till honom. Men det var inte så, som Jesus hade velat ha

/HHHH/

det. Hans mening hade varit, att lärjungarna själva skulle gå ut på vägar och stigar för att nå fram till människorna.

Han, Karl-Artur; hade haft sin egen plan, en självgjord plan. Han hade velat skapa ett jordiskt paradiset, som skulle vara människorna till ett föredöme. I detta ögonblick förstod han varför han hade misslyckats. Han förstod varför han hade mött så mycket motstånd, varför han hade blivit berövad sin värdighet, varför han hade vållat så tunga olyckor. Gud hade velat visa honom, att han hade valt orätt. Kristus önskade inte, att hans tjänare skulle vara en bofast man inom fyra väggar. Hans rätte tjänare skulle vara en flygande fagel, en fri vandrare, en fattig man, som levde i naturens sköte. Han skulle mottaga mat och dryck av himlens nåd, svälta och frysa efter Guds behag. Han fick sova i säng, när Gud så tillstodde, och om han en morgon skulle bli funnen död, nersnöad i en driva, så betydde det bara, att Gud hade kallat den trötte vandraren hem till sin härlighet.

"Detta är den fullkomliga frihetens väg", tänkte han med ljuv hänförelse. "Jag tackar dig, Gud, att du har låtit mig finna den, innan det ännu är för sent."

--När jag kommer hem, mumlade han för sig själv, ska jag skriva till biskopen. Jag ska be om befrielse från min befattning i Korskyrka, och jag ska utträda ur svenska statskyrkan. Präst vill jag naturligtvis fortfarande förbliva, och jag vill inte predika någon ny lära. Men jag kan inte mera lyda under kyrkolag, under biskop och konsistorium. Jag vill förkunna Kristi lära på det sätt, som han själv har bestämt, jag vill bli en Vår Herres landstrykare, en tiggarpäst, en Guds skojare.

Helt betagen fördjupade han sig i dessa fantasier. Livet syntes honom ha fått en ny mening. Det hade åter blivit rikt och tjusande.

"Min hustru kan ju sitta kvar i min stuga", tänkte han. "Hon blir lycklig där, då hon slipper se mig. Hon kommer att kalla hem de tio barnen. För henne behöver jag inte ha någon oro. Hon kan skaffa sig allt, vad hon behöver, genom eget arbete." /HHHH/

På en gång tyckte han sig vara fri från alla svårigheter. Hans hjärta klappade lätt med en dansande rytm, som fyllde honom med oändligt välbehag.

/X/ III.

Karl-Artur hann inte hem till sex, klockan närmade sig åtta, då han steg ur kärran utanför sin bostad.

Då han ett par ögonblick därefter öppnade dörren till köket--ack, han hade inte på mycket länge öppnat denna dörr i en sådan glad sinnesstämning--, stannade han på tröskeln, så förvånad blev han över den syn, om mötte honom.

Hustrun hade lämnat sin plats i spisen. Hon hade flyttat sig fram till bordet under fönstret och satt där och spelade kort med två främmande karlar. Just då han kom in, slog hon ett kort i bordet och ropade högt och muntert:

--Spader! Och ingen va där!

--Jo, du Anna, min kung är där å tar hem tricken, sade en av hennes medspelare och slängde ut sitt kort.

I detsamma avbröts spelet. Man hade fått syn på KarlArtur, som med bestört uppsyn stod kvar i den öppnade dörren.

--Det är två kamrater te mej ifrån vandringsårena, som har kommi hit för å hälsa på, sade hustrun utan att resa sig. Vi roar oss så, som vi brukar göra förr i väla, när vi råkades på gästgivargårdarna efter en marknadsdag.

Karl-Artur närmade sig nu, och de två karlarna reste på sig. Den ene var klädd i en svart plyschväst, hopknäppt ända upp till halsen, och en langrock av svart doffel därutanpå. Han var rödlätt, skallig, fryntlig och välmående. Karl-Artur kände igen honom såsom den där köpman Bonander, som hade haft den fina, skära hatten hängande utanför sitt stånd. Den andre karlen var en dalmas i lang fårskinnspåls, en vacker karl med regelbundna

drag och håret kortklippt över pannan, men rätt långt vid sidorna.

--Den här är Agust Bonander ifrån Mark, sade Anna.

/HHHH/Han är en tocken där knös, som står i täckt stånd på markerna och dessemellan kör ikring sina varor mä häst. En kan undras över att'n vill se åt fattigt dalfolk som mej och Korp Lars här, som alltid har fått streta kring lande mä kramsäcken på den egna ryggen.

Västgöten gjorde en artig gest, alldeles som då han avvisade ett alltför orimligt förslag att pruta. Han började tala om hur hedrad han alltid hade varit av att umgås med en sådan prydnad för alla gårdfarihandlarskor som Anna Svärd. Men Karl-Artur avbröt honom.

--Min hustrus kamrater är alltid välkomna, sade han, men jag måste säga ifrån genast, att kortspel är förbjudet i mitt hem.

Detta sades vänligt, men med stor värdighet. De främmande karlarna blev litet heta om kinderna och såg sig osäkert omkring, men Anna hade genast svaret färdigt.

--Tok! brast hon ut. Int är det värt, att du kommer och ställer te otrevnad. Gå du in i te ditt ! Jag har ställt fram kvällsmåle ditt där i rumme. Och låt oss va i fred!

Karl-Artur, som aldrig förr hade hört sin hustru tilltala honom i denna ton, kände en obeskrivlig smärta, men han behärskade sig och sade lika lugnt och artigt som förut:

--Går det inte an att bara sitta och språka? Gamla vänner kan ju ha många minnen att uppliva.

--Spel ut, du Agust! sade Anna. Det är din tur. Han där är tocken, att'n int ger sej, innan han får ta ifrån en allt, som en tycker om.

--Anna! ropade Karl-Artur med skarp röst.

--Ja, tog du int ifrån mej tredagarsbröllope kanske? Tog du int ifrån mej prästgarn, som jag skulle ha haft? Tog du int ifrån mej barna och femtiriksdalern? Och nu vill du också ta ifrån mej kortleken! Spel ut, Agust!

Västgöten lydde inte uppmaningen. Såväl han som dalmasen satt stilla och väntade på att grälet mellan makarna skulle upphöra. Ingen av dem var berusad, och det är nästan troligt, att Karl-Artur med godo skulle ha lyckats få dem att avstå från kortspelet, om han hade förmått bibehålla sitt lugn. Men han blev otålig över att hustrun vågade säga emot

honom, och det till i främmandes närvaro. Han sträckte ut handen för att nappa till sig hennes kort.

I detsamma gjorde Korp Lars, han, som brukade vandra kring landet med en väldig säck, full av järnvaror, på ryggen, en rörelse med armen. Det var en liten, knappt märkbar rörelse, men Karl-Artur for bortöver golvet som en bortschasad fluga och skulle ha fallit, om inte en stol hade stått i vägen. Ett ögonblick satt han flämtande efter det plötsliga överfallet, men som han nu i flera veckor hade huggit ved ett par timmar om dagen, saknade inte heller kan krafter. Han ämnade rusa på motståndarn, då ett par händer med ett fast grepp tryckte hans armar intill kroppen, varpå han själv lyftes upp och bars in i sitt eget rum. Allt skedde försiktigt och långsamt, man kunde knappast tala om våld. Dörrarna for upp för en spark, han lades varligen ner på sin säng och lämnades där utan ett ord.

Där låg han sedan och skar tänder i vrede och förödmjukelse. Men han visste från första stund, att ingenting var att göra. Den andres styrka var alldeles överväldigande. Om han inte ville skynda efter länsmannen och skaffa folk för att driva de båda främlingarna ut ur sitt hus, så kunde han ingenting företa sig.

Han låg i flera timmar och väntade. Skrattet och pratet samt dunkandet i bordet, då något stort kort spelades ut, hördes in till honom genom de tunna väggarna. Ett vansinnigt hat mot hustrun hade vaknat inom honom, och han gjorde upp vilda hämndplaner, som skulle utföras, då de båda männen var försvunna.

Äntligen gick de sin väg, och hustrun begav sig in i sängkammarn. Allt blev tyst.

Då reste han sig, smög genom mellangången fram till hustruns dörr, men fann nyckeln urtagen.

Ett par gånger bultade han häftigt utan att få svar. Han gick då tillbaka in i sitt rum, hämtade ljus där och skyndade sedan ut i köket i hopp att finna något verktyg, varmed han kunde bända upp hustruns dörr.

Det första, som i köket mötte hans ögon, var kortleken, som låg kvarlämnad mittpå bordet. Det tycktes honom, att han borde begagna sig av tillfället för att tillintetgöra denna sin fiende.

"Anna har jag i gott förvar", tänkte han. "Hon ska inte undkomma mig."

I bordslådan fann han en sax och började klippa sönder kortleken. Han klippte varje kort för sig i små, trekantiga bitar, klippte väl och metodiskt, men med ursinnig iver. Men de femtiotvå korten gav honom mycket göra, och han var inte färdig, förrän morgonsolen tittade in genom rutan.

Under tiden hade den ursinnigaste vreden gått av honom. Han kände sig nu frusen, ruskig och oerhört sömnig.

"Det får vara till i morgon", tänkte han. "Men en liten hälsning ska hon i alla fall få ifrån mig."

Han tog hela högen av småbitar, som låg framför honom, och började skrattande så ut dem över rummet. Han kastade ut dem nävtals, såsom en åkerman sår sin säd, och var noga med att de skulle falla på varje fläck. Då han hade slutat, såg golvet ut som marken efter ett lätt snöfall.

Golvet var gammalt och flisigt med stora springor mellan plankorna. Husmodern skulle få ett vackert göra, imlan hon kunde få bortsopade dessa vasskantade flingor, som bet sig fast i varje ojämnhet.

MÖTET.

Äntligen var dagen kommen, då de skulle få råkas och A talas vid, dessa båda, som ända till för tre år sedan hade gått och älskat varandra i Korskyrka gamla prostgård: hon, som nu var en fin dam, en tjuserska och på samma gång en praktisk människa, som spred lycka omkring sig, vart hon kom, och han, den stackars prästen, som alltid ville söka sig fram på obanade stigar, och som tycktes av ödet bestämd att bringa alla dem, älskade honom, i fördärvet.

Och var skulle de råkas, om inte i denna samma prostgårdsträdgård, som hade varit vittne inte bara till deras kärlek utan också till det bedrövliga gräl, som hade skilt dem åt? Visserligen stod den inte ännu i sin sommarprakt, tvärtom hade den ett så skuggigt läge, att våren där inne var minst en månad efter sin tid, häckarna var inte lövade, höstens bruna blad var inte borträfsade från gångarna, till och med en och annan fläck av smutsgrå snö kvarlåg som en antimakassar på torvsofforna. Men hit lockades de dock båda genom makten av det här upplevda och aldrig förglömda.

Charlotte hade kommit till prostgården i sällskap med prostinnan Forsius samma dag, som det hade varit vårmärknad i kyrkbyn och Karl-Artur hade rest bort i socken bud. Hon hade gärna velat behålla sin kära fostermor kvar på Stora Sjötorp även under sommarn, men det skulle ha varit alltför grymt att hindra denna gamla arbetsträl från att fara hem till prostgården, då nu den vackra tiden var i annalkande med alla sina anledningar till städning och stök. Prostinnan talade om sin längtan efter att än en gång få gå in i Forsius' rum, slå sig ner i soffan där och betrakta

/HHHH/

gråpappershögarna, skrivstolen, piphyllan, allt detta, som framkallade bilden av den käre hädangångne. Men Charlotte lät icke gäcka sig. Hon visste, att det inte endast var detta, som förde henne åter till hemmet. Eftersom ny kyrkoherde ännu inte var utsedd, hade hon utbett sig rätt att än ett år få bo kvar i prostgården, och nu gällde det för den gamla att hålla stället ära uppe, att tillse, att rabatterna på rundeln skulle vara lika välvårdade, vildvinet lika välklippt, grusgångarna lika konstfullt krattade och gräsmattorna lika jämnt gröna som på mannens tid.

Charlotte, som ämnade stanna i prostgården ett par dagar, för att prostinnan skulle hinna vänja sig vid sin ensamhet, hade gjort sig ett nöje av att sova i sitt flickrum. Det var nästan, som om hon hade velat tillropa de gamla väggarna: "Se här är jag nu, jag, Charlotte. Ni känner naturligtvis inte igen mig. Se på min klänning, på min hatt, på mina skor och framför allt på mitt ansikte! Så här ser en lycklig människa ut."

Hon gick fram till en spegel, som hade hängt där redan under hennes flicktid, och granskade sin bild.

--Hela världen säger, att jag är åtminstone tre gånger så vacker som förr, och jag tror, att hela världen har rätt.

Med ens såg hon bakom sin egen strålande bild ett blekt flickansikte, som lystes upp av ett par dystert brinnande ögon. Hon blev helt allvarsam.

--Ja visst, sade hon, jag trodde nog, att vi skulle råkas här igen. Stackars tös, så olycklig du var på den tiden! Ja, den kärleken, den kärleken!

Hon skyndade bort från spegeln. Hon var förvisso inte hitkommen för att fördjupa sig i minnet av den förfärliga tid, då hennes förlovning med Karl-Artur hade blivit uppslagen.

Man kan för resten ingalunda vara viss om att hon betraktade det, som hade övergått henne den där sommarn, enbart som en olycka. Den rika fru Charlotte Schagerström visste mycket väl, att det, som utgjorde hennes förnämsta charm, detta drag av otillfredsställd längtan, som om livets härligaste gåvor hade gått henne förbi, detta poetiska vemod, /HHHH/

som kom varje man att undra om inte han vore kallad att skänka henne den aldrig nådda lyckan, det hade hon tagit i arv från den fattiga, försmådda Charlotte Löwensköld.

Men denna trånad, detta vemod, som lade sig över hennes ansikte, så snart som det var i vila, hade det något att betyda? Var denna strålande, alltid glada, alltid modiga, alltid nöjeslystna Charlotte Schagerström inte lycklig? Bar hon ännu inom sig kärleken till sin ungdoms älskade? Ack, för att säga sanningen, skulle hon inte ens själv kunnat besvara dessa frågor. Hon var lycklig med sin man, men hon måste säga sig själv ännu efter tre års äktenskap, att hon aldrig för honom erfarit den starka, allt behärskande lidelse, som hade kommit hennes själ att glöda för Kall-Artur Ekenstedt.

Sedan hon hade kommit ut i världen, hade hon ofta märkt hur hennes fordringar hade skärpts såväl i fråga om människor som mycket annat. Hon hade tappat respekten både för den röda prostgårdsbyggnaden och för prostinnans stela salong. Kanske att hon också hade förlorat smaken för den fattige lantprästen, som hade gift sig med en gårdfarihandlerska och bodde i en stuga med bara två rum.

Också hade hon inte gjort mer än ett enda försök att återse honom efter hans återkomst till Korskyrka, och då detta misslyckades, hade hon snarast känt sig nöjd. Hon skulle inte ha velat, att sammanträffandet hade blivit en missräkning, och om det inte hade blivit en missräkning, så önskade hon det än mindre.

Men fastän hon inte ville råka Karl-Artur, så kunde hon inte låta bli att med en sorts moderlig omsorg vaka över honom. Genom prostinnan hade hon hållits underkunnig om hans livs yttre händelser, om hans giftermål och bosättning, om Theas farliga inflytande och hustruns duglighet. Ingen hade mer än hon glatt sig åt att han denna vinter tycktes ha återvunnit församlingsbornas aktning och tillgivenhet, så att man till och med på många håll önskade, att han hade haft tillräckligt av år och meriter för att kunna efterträda den vördade prosten Forsius som kyrkoherde i Korskyrka.

Charlotte, Som efter sitt giftermål hade lagt sig till med

/HHHH/ovanan att stiga sent upp, kom nästa dag inte till synes förrän vid frukosten. Prostinnan hade då redan varit på benen ett par timmar. Hon hade gjort en tur kring gården, stått vid grinden och beskådat den kära utsikten neråt sjön och kyrkan samt även språkat med de förbigående och insamlat nyheter.

--Kan du tänka dig, Charlotte! sade hon. Den där KarlArtur! Ja, jag kan inte hjälpa, att jag håller av honom, men han är i alla fall inte annat än sig lik.

Därpå berättade hon, att Karl-Artur hade begått en sådan horribel dumhet som att låta de tio barnen flytta ifrån honom.

Charlotte satt där alldeles handfallen. Som så ofta förr kände hon, att det var lönlöst att göra något för KarlArtur. Det fanns en makt, som ovillkorligen förde honom mot hans undergång.

--Ja, är det inte en olycka? fortfor prostinnan. Vet du vad, jag har varken tagit graden eller ens så mycket som en fattig prästexamen, men det förstår jag, att jag hellre skulle ha gått i fängelse än låtit någon ta den där barnflocken ifrån mig.

--Han stod väl inte ut, sade Charlotte, som helt hastigt påminde sig sitt besök i Karl-Arturs kök, den tunga luften, oväsensdet, dammet, trängseln av redskap, sängar och människor.

--Stå ut! sade prostinnan och gjorde en föraktlig grimas. Som om folk inte kunde vänja sig vid värre än så! Så galet, som han hade ställt till för sig, så såg det nu ändå ut, som om Vår Herre tänkte hjälpa honom. Sanna mina ord, om han hade behållit de där ungarna, skulle han ha slutat sina dagar som kyrkoherde i Korskyrka.

--An hustrun? frågade Charlotte ivrigt. Var hon med om att skicka bort barnen?

--Visst inte, sade prostinnan. Hon begärde inte bättre än att få behålla dem. Jag träffade Per-Ers-mor borta vid grinden. Hon är alldeles säker om att det är Theas verk.

--Thea! Men du hade ju förbjudit...

--Ack, förbjuda... Ja, de har kanske inte träffats var ken i hans hem eller i hennes, men i en sådan där liten hala kunde de väl knappast undgå att råkas. Per-Ers-mor hade en gång suttit med Thea i doktors väntrum, och det dröjde inte fem minuter, innan Karl-Artur visade sig där. Då hade hon genast börjat tala med honom om att han skulle sända barnen ifrån sig.

De båda damerna såg på varandra, skrämnda och villrådigas. Det var en väl hopsmidd plan, som höll på att falla i stycken.

Det var nämligen överenskommet, att några av de mest betydande männen i socknen just denna förmiddag skulle hålla ett sammanträde på gästgivargården. Viktiga förslag var å bane. I Korskyrka, där man alltid var mån om att följa med sin tid, hade man börjat tala om att inrätta en folkskola. Och inte nog med det. Socknen hade till den grad ökat i folkmängd, att man inte längre ansåg det möjligt för en enda man att sköta pastoratet. Man tänkte på att anställa en komminister, som skulle få både boställe och lön. För att inte allt detta skulle bli för betungande för församlingen, hade man ställt i utsikt, att samma person skulle kunna sköta både den nya komministaturen och skolläraryrket. Och denna person var ingen annan än Karl-Artur.

De-sa ärenden skulle naturligtvis avgöras på kyrkostämman, men som de komme att förorsaka stora utgifter, hade man sammankallat ett förberedande möte för att utröna om folk, som hade något att säga till om, ville ge sin medverkan.

Det var helt säkert ingen, som misstänkte, att det var i Charlottes kvicka hjärna, som hela denna plan hade runnit upp. Hon hade mycket skickligt förstätt att begagna sig av menige mans stora kärlek för Karl-Artur och hade bragt saken å bane utan att själv synas. Var och en förstod j u, att han inte vid så unga år kunde få bli kyrkoherde i det stora pastoratet, och man ansåg det mycket lämpligt, att dessa nya platser skapades för att få behålla honom ibland sig.

Kan man undra på om de nyheter, som prostinnan kom med, gjorde Charlotte alldeles utom sig? Här hade det så när lyckats henne att bereda Karl Artur en fast plats med anständig lön, och så skulle Thea komma i vägen. Hon, som älskade honom, borde ju dock ha förstätt, att det var undret att se en fattig präst åtaga sig vården om den stora barnskaran, som hade vunnit honom hela hans nuvarande ställning.

Hon såg på den höga Moraklockan i matsalen och drog en liten suck.

--Den fattas tie minuter i tie, sade hon. Sammanträdet ska snart börja.

Hon visste bäst själv vilka ansträngningar och vilken fintlighet som det hade kostat henne att bringa detta möte till stånd. Det inte minst svåra hade varit att förmå Schagerström att ge sitt löfte att närvara och att understödja de vittgående planerna.

--Ja, sammanträdet! sade prostinnan. Det skulle inte förvåna mig, om alltsammans fölle ihop som en pannkaka. Personer, som har varit inne hos Karl Artur, pastår, att hustrun sitter hela dagen i spisen och inte säger ett ord. Hon är svartsjuk på Thea, begriper du. Sådant där folk förstår ju aldrig att behärska sig. För resten lär de stämma möte här i min trädgård, men det ska det bli jag som sätter p för.

--Den där Per-Ers-mor har då aldrig varit annat än en skvallerbytta, sade Charlotte förgrymmad.

Men på samma gång förvånade det henne hur allt kom tillbaka. Hatet mot Thea kändes likaså starkt i hennes hjärta som den dagen, då hon hade klippt av henne de sköna lockarna.

Frukosten hade emellertid tagit slut under allt detta prat, och Charlotte, som kände sig upprörd och ledsen, kastade en schal över axlarna för att bege sig ut i trädgården.

Hon gick med ögonen mot marken, liksom ville hon finna sparen efter de båda, som här skulle ha haft sina kärleksmöten. Platsen var vckligen väl vald. Karl-Artur visste av gammalt vilka utmärkta gömställen som fanns mellan häckar och boskeer.

"Han älskade henne inte förr i världen", tänkte hon, "men det har naturligtvis kommit därhän. Den stackars dalkullan har tråkat ut honom. Han har sökt sin tröst hos Thea, och som även organisten är svartsjuk, har de endast kunnat träffas ute i det fria."

Ehuru alltsammans föreföll henne helt naturligt, kände hon det dock som en oerhörd förolämpning, att de båda älskande hade valt denna plats för att råkas i all obemärkthet.

"Men att de vågade!" tänkte hon. "Häckarna är ju ännu inte lövade. Vem som helst, som vandrade förbi ute på vägen, kunde se dem."

Hon stannade för att tänka över detta sista. Genom de skymmande häckarnas bruna lövverk upptäckte hon då konturerna av ett litet lusthus.

"Där är det, som de har gömt sig undan, naturligtvis är det där", tänkte hon och skyndade bort mot den enkla, av tidens tand illa medfarna byggnaden så hastigt, som om hon väntade att där inne träffa på de båda

brottslingarna.

Lusthuset stod stängt, men Charlotte ryckte upp det sönderrostade låset utan minsta svårighet. Väl inkommen, möttes hon av all den otrevnad, som vid vårens inbrott brukar råda i dylika sommarstugor: den unkna luften, de sönderslagna fönsterrutorna, de lossnade tapeterna. Ur en hög-av torra löv, som hade blåst in under en höststorm, sågs något blankt och gråsvart glänsa fram. Det var trädgårdens skyddsande, en kolossal snok, som där sov sin vintersömn.

"Nej, här har de åtminstone inte varit", tänkte Charlotte. "Vår gamla orm skulle ha kommit Thea att dåna."

Självtäste hon intet avseende vid det vanmäktiga djuret. Hon gick fram till det ena av de trasiga fönsterna, slog upp det och tog plats på fönsterbrädan.

Härifrån hade hon god utsikt över vimlet av häckar, som nu, då grenarna var fyllda av sav, skiftade i de mjukaste färger. På marken mellan dem grönskade gräsmattor, och ur dessa tittade fram små fläckar av gullvivor, bellis och påskliljor.

Charlotte, som tyckte om denna plats, mumlade för sig själv:

--Det är minsann inte första gången, som jag sitter här och väntar på någon, som aldrig kommer.

Hon hade knappast talat ut, förrän hon fick se en man komma vandrande mellan häckarna. Han närmade sig lusthuset och var snart så nära, att hon kunde känna igen honom. Det var Karl-Artur.

Charlotte satt orörlig. "Han är naturligtvis inte ensam", tänkte hon. "Snart kommer väl också Thea att visa sig."

Ögonblicket därpå stannade Karl-Artur. Han hade märkt Charlotte och strök sig ovillkorligen med handen över ögonen, såsom man gör, då man tror, att man är utsatt för en synvilla.

Charlotte, som nu hade honom på ett par stegs avstånd, såg honom stå där mycket blek, men med samma gossaktigt fina hy som förr. Han hade kanske åldrats en smula, dragen var skarpare, men den förfining, som alltid hade utmärkt överstinnan Ekenstedts son, var inte försvunnen. Där han stod i sina grå vadmalskläder, fann Charlotte, att han liknade en modern Per Svinaherde, en förklädd prins.

Inom mindre än en sekund hade Karl-Artur fått klart för sig, att det verkligen var Charlotte, som satt i fönstret. Han skyndade med utsträckta armar uppför den lilla branten, på vilken lusthuset låg.

--Charlotte, ropade han med jubel i rösten, Charlotte, Charlotte !

Han ryckte till sig hennes händer och kysste dem, medan tårarna störtade ur hans ögon.

Det var tydligt, att det oväntade sammanträffandet hade gjort honom utom sig: om av glädje, om av smärta, det förmådde hon inte avgöra. Han fortfor att gråta med en häftighet, som om under åratals hopsamlade tårekällor hade brutit sin fördämning.

Men som han hela tiden höll fast hennes händer, kysste och smekte dem, förstod hon, att talet om hans kärlekshandel med Thea inte hade varit annat än en lögn. Det var inte hon, som regerade över hans hjärta, det var en annan.

Men vem var då denna andra? Det kunde inte vara någon annan än hon själv, den så föraktfullt försmådda, om han åter hade börjat älska. Ingen kärleksförklaring kunde tala ett tydligare språk än denna passionerade gråt.

Då Charlotte kom till denna visshet, erfor hon en smak på läpparna, som om en länge känd hunger hade blivit stillad, eller som om en oavlätlig, pin. am känsla någonstades i trakten av hjärtat hade lagt sig till ro, eller som om hon efter att länge ha gått och burit på en tung börda hade fått den avlastad. Hon slöt ögonen med en svindlande känsla av lycka.

Men detta varade endast ett ögonblick. I det nästa var hon åter sansad och klok.

"Vart ska det här bära åstad?" tänkte hon. "Han är ju gift, han som jag, och till på köpet är han präst. Jag måste försöka att få honom lugn. Det är det viktigaste."

--Se så, Karl-Artur, du får verkligen inte gråta på det där sättet, sade hon. Det är j u bara j ag, Charlotte. Prostinnan ville nödvändigt flytta hit över sommarn, och nu ska jag stanna här ett par dagar för att hjälpa henne att komma sig i gång här hemma.

Hon hade talat i den mest allmogliga ton för att få gråtandet att upphöra, men Karl-Artur snyftade värre än någonsin.

"Stackars gosse!" tänkte Charlotte. "Jag förstår nog, att du inte gråter bara för min kull. Nej, naturligtvis gråter du av saknad efter allt vackert och bildat, efter tankeutbyte, efter trevnad, efter din mor och ditt hem. Men nu ska vi inte tänka på sådant, som aldrig kan hjälpas, nu ska vi vara förståndiga."

Hon lät blickarna ett par ögonblick sväva ut över trädgården, därpå fortsatte hon.

--Ja, vet du, det är ett sant nöje att åter vara tillbaka i den kära prostgården. Nu på morron kom jag att tänka på hur härligt det kan vara här ute mellan häckarna, innan de höga lindarna är fullövade och hindrar solskenet från att komma ner till marken. Man riktigt njuter av att se hur girigt gräs och örter suger i sig ljuset.

Karl-Artur sträckte upp handen liksom avvärjande, men som han alltså fortfor att snyfta, beslöt sig Charlotte för att tala vidare om dessa ting, som hon trodde skulle utöva ett lugnande inflytande på honom.

--Det är något eget med solskenet, sade hon, då det på detta sätt måste leta sig fram mellan en massa grenar för att nå marken. Det är så blygsamt och mildt. Också äger de blommor, som det framkallar, aldrig några prålande färger. De är allesammans vita eller ljusgula eller ljusblå. Om de inte komme så tidigt och i sådan mängd, skulle ingen människa se åt dem.

Karl-Artur lyfte upp sitt förgråta ansikte. Med yttersta ansträngning lyckades han att få fram några ord.

--Jag har längtat... längtat... hela denna vinter.

Det var tydligt, att han i sitt upprörda tillstånd inte tyckte om, att hon talade så lugnt om blommor och solsken. Han ville, att hon skulle fatta styrkan av den storm, som rasade inom honom.

Men Charlotte, som visste, att det finns många ord, som helst bör förbli outtalade, började på nytt, liksom en envis barnjungfru, som vill vagga till ro ett uppretat barn.

--Det måste verkligen finnas en besynnerlig makt hos vårsolen. Se, vart den än sänder sitt ljus, så väcker den nytt liv. Det verkar som en förtrollning. Så svala dess strålar är, så är de på sitt sätt mycket mäktigare än sommarens, som är alltför brännande, och höstens, som endast medför förvisning och död. Har du inte någon gång tänkt på att detta vårens bleka solsken har ungefär samma verkan som den första kärleken?

Karl-Artur tycktes lyssna uppmärksammare, då hon uttalade dessa ord. Hon fortsatte hastigt.

--Du kan naturligtvis inte påminna dig en sådan småsak, men jag för min del brukar ofta leva mig tillbaka till en vårväll här i Korskyrka, kort efter sedan du var hitkommen första gången. Du och jag hade varit ute för att besöka några fattiga, som bodde långt borta i en stuga i skogen. Vi hade kommit att stanna litet för länge hos dem.

Innan vi hann hem, sjönk solen, och det samlade sig dimma i dalbottenarna.

Karl-Artur lyfte huvudet. Tåreflödet tycktes vilja stanna.

Han upphörde att kyssa hennes händer för att i stället insuga varje ord, som de vackra läpparna uttalade.

--Kan du verkliren minnas hur vi vandrade? Vägen gick från kulle till kulle. Så snart som vi nådde opp på en höjd, belystes vi av solen, men nere i dällderna omslöt vi av dimman. Hela världen försvann omkring oss.

Vart ville hon komma? Mannen, som älskade henne, gjorde inte mer något m ilstånd. Utan några invändningar lät han henne föra honom med sig bort på denna färd mellan de solbelysta kullarna.

--Ack, vilken vandring det var! fortsatte Charlotte. Den milda, blekröda solen och den mjuka, skinande dimman förvandlade allt omkring oss. Jag såg till min förvåning, att helt närbelägna skogar blev ljust, ljust blå, medan de avlägsnare höjderna stod i klaraste purpur. Vi gick i ett övernaturligt landskap. För att inte väckas ur förtrollningen vågade vi knappast tala om hur vackert det var.

Charlotte höll inne. Hon väntade, att Karl-Artur skulle säga något, men han ville tydligen inte avbryta.

--Upppe på kullarna gick vi helt sakta och anständigt. Men då vi kom ner i de dimfyllda dalarna, så började vi dansa. Ja, kanske inte du, men j ag. Jag dansade framåt vägen, alldeles lycksalig över kvällens skönhet. Jag trodde åtminstone, att det var detta, som förorsakade, att jag inte var i stånd att gå.

I detta ögonblick överfors Karl-Arturs ansikte av ett leende. Charlotte smålog tillbaka. Hon förstod, att paroxysmen var övervunnen. Han var åter herre över sina känslor.

--Vi vandrade över ännu en kulle, fortfor Charlotte. Du hade då alldeles upphört att säga något. Jag undrade om herr pastorn ogillade, att j ag hade dansat på landsvägen, och jag tordes knappt gå vid din sida. Men då vi kom ner i nästa dalgång, då dimman omgärdade oss... Jag vågade inte dansa mer, men då...

--Men då, avbröt Karl-Artur, då kysste jag dig.

I samma ögonblick, som Karl-Artur uttalade orden, såg han en man stå bakom det motliggande fönstret. Vem det var kunde han inte urskilja. Gestalten försvann i samma ögonblick, som han fäste blickarna på honom. Han visste knappast om han verkligen hade sett någon.

I alla händelser kunde han inte förmå sig att oroa Charlotte med detta. De hade ju endast stått i fönstret och språkat. Vad mer, om någon av arrendatorns folk eller kanske någon trädgårdsarbetare hade sett dem? Det kunde inte ha något att betyda. Varför störa denna stund av lycka?

--Ja, sade Charlotte, du kysste mig, och jag förstod helt plötsligt varför

skogen hade blivit blå och varför jag hade

måst dansa inne i dimman. Ack, Karl-Artur, hela mitt liv förvandlades i den stunden. Vet du, jag hade en förnimmelse. Jag tyckte, att jag kunde se ner i min egen själ, och över dess vida marker växte vårblommorna opp. Överallt, överallt. Blekvita, ljusblå och ljusgula vårblommor. Jag såg dem där i tusental, de myllrade fram ur jorden. Jag vet inte om jag någonsin har sett något vackrare.

Hon hade talat sig rörd. Nu glimmade en tår i hennes öga, och stämman skälvde ett ögonblick, men hon återvann genast sitt förra lugn.

--Min vän, sade hon, kan du nu förstå varför dessa vårblommor påminner mig om den första kärleken?

Han grep hårt om hennes hand.

--Ack, Charlotte! började han.

Men då reste hon sig.

--Se där, sade hon, varför vi kvinnor aldrig kan helt glömma den, som lät kärlekens sol först lysa över oss. Nej,

vi kan aldrig glömma honom. Men å andra sidan är det väl också endast få, j a, endast ytterst få ibland oss, som förblir kvar i vårblommornas land. Vi förs bort till något mäktigare och större.

Hon nickade emot honom, skälmskt och vemodigt på samma gång, gjorde ett tecken, att han inte skulle följa henne, och försvann.

II.

Då Karl-Artur hade vaknat denna morgon, hade solen stått mittför hans fönster, vilket hade visat honom, att han hade sovit ett gott stycke in på förmiddagen. Han steg genast upp. Ännu litet sömntung, undrade han varför han hade vaknat så sent och kom då ihåg, att han hade setat uppe ända till soluppgången för att klippa sönder en kortlek.

Alla andra händelser från föregående kväll kom därmed tillbaka, och han kände den största fasa och vämjelse inte bara för hustrun utan kanske ännu mer för sig själv. Vem var han då, som till den grad hade vredgats över en förolämpning, att han hade velat ta sin hustrus liv? Var det han, han själv, som hade hittat på denna elakhet att klippa sönder en kortlek och strö ut bitarna över golvet? Vad fanns det för onda makter inom honom? Var han ett odjur?

Eftersom han ingenting hade ätit föregående afton, stod kvällsvarden, som hustrun hade satt in till honom, ännu orörd. Han skyndade att äta sig mätt av kall gröt och mjölk och tog sedan sin hatt och gick ut på en långtur. Han var lycklig över att på detta sätt kunna uppskjuta den nödvändiga förklaringen med hustrun ännu några timmar.

Han hade följt landsvägen fram till prostgården, och väl hunnen dit, hade han öppnat grinden och vikit av in i den gammaldags trädgården, dit han under den gångna vintern mångfaldiga gånger hade tagit sin tillflykt undan bråket och trängseln i den överfyllda stugan.

Och där hade han funnit Charlotte, skönare och mer förtrollande än någonsin. Kan någon undra på att hans känslor hade överväldigat honom? I första ögonblicket hade han inte tänkt på något annat än att tillropa henne, att hans kärlek hade kommit tillbaka, och sluta den så ivrigt efterlängtrade till sitt hjärta.

Men gråten hade förstummat honom, och Charlotte, denna kloka och goda människa, hade fått tid på sig att återföra honom till besinning. Han förstod mycket väl vad hon hade velat säga honom genom att framkalla dessa bilder från deras första kärleks tid. Hon ville, att han skulle begripa, att hon ännu älskade minnet av dessa dagar, men att hennes hjärta numera tillhörde en annan.

Sedan Charlotte var gången, rådde för några ögonblick mörker och tomhet i hans själ. Den försmåddes hjälplösa hat erfor han dock inte. Han visste alltför väl, att det var hans eget fel, att han hade förlorat henne.

I det stora dunklet framskymtade mycket snart en liten glimt av ljus. Tankarna från gårdagen, de ljuva framtidssynerna, som hade förjagats av ofriden i hemmet, framträdde åter friska och oemotståndliga. Härligare än all jordisk kärlek lockade honom uppgiften att äntligen tjäna sin frälsare på det enda rätta sättet, att under hela sitt kommande liv ströva omkring som en landsvägens apostel, som en fri, flygande fågel, den där kommer med livets ord till de försmäktande, som en Vår Herres tiggare, vilken i sitt armod utdelar skatter, som varken mal eller rost fördärvar.

Han började att långsamt och eftersinnande vandra tillbaka till kyrkbyn. Först av allt ville han sluta fred med sin hustru. Vad som sedan skulle ske, visste han inte rätt, men han kände i själen ett sällsamt lugn. Gud hade tagit sig an honom. Han själv behövde ingenting besluta.

När han hade hunnit till det första lilla huset i kyrkbyn, samma lilla stuga med trädgårdstappa framför, ur vilken Anna Svärd hade kommit, då han första gången hade råkat henne, öppnades dörren, och ägarinnan kom honom till mötes. Hon var född i Dalarna, och det var hos denna sin landsmaninna, som Anna Svärd hade brukat ha sitt kvarter, då hon ännu gick omkring med kramsäcken.

--Nu får du fäll int bli ond på mej, du präst, för att jag kommer mä dåligt nytt te dej, sade hon. Men ho Anna var inom hos mej i morse och bad mej, att jag skulle tal om för dej, att ho tänkte gå sin väg.

Karl-Artur stirrade på kvinnan utan att förstå.

--Ja, fortsatte denna, ho har gått hem te Medstubyn. Jag sa te'na, att ho skulle fäll int gå nu. "Du har kanske bara nåra veckor kvar, inna du ska ligg i barnsäng", sa jag te'na. Men ho svara, att ho feck lov te gå i alla fall. Och ho var noga mä att jag skulle tal om för dej vart ho geck. "Han behöver int tro, att jag ska gör över mä mej", sa ho. "Jag ska bara gå hem."

Karl-Artur hade fattat tag om staketet. Även om han inte längre älskade hustrun, så hade de så länge levat samma liv, att det kändes, som om något hade slitits itu inne i hans själ. Och dessutom var detta ett förskräckligt misslyckande. Hela världen skulle nu bli underkunnig om att hans hustru hade känt sig så olycklig, att hon hade valt att frivilligt lämna honom.

Men mitt i detta nya kval kom återigen den tröstande tanken på den stora, lockande friheten. Hustru, hem, anseende hos människor, allt detta betydde ingenting för honom på den väg, som han shlle vandra. Hans hjärta klappade lätt och jämnt trots allt, som hände honom. Gud hade frigjort honom från vanliga människors sorger och tryckande bördor.

När han några minuter därefter hade nått sitt hem och trädde in i sitt rum, överraskades han av att finna det städat. Sängen var uppbäddad och matbrickan utburen. Helt förvånad skyndade han till köket och fann även där allt i bästa ordning. På golvet låg en kvinna och plockade ihop de små envisa kortflingorna, som inte hade följt med kvasten, utan hade satt sig fast i de flisiga tiljorna. Hon gnolade och sjöng och tycktes vara vid bästa humör. Då han kom in, lyfte hon huvudet, och han såg, att det var Thea.

--Ack, Karl-Artur! sade hon. Jag skyndade hit, så snart som jag fick höra, att din hustru hade lämnat dig. Jag förstod, att du kunde behöva hjälp. Jag hoppas, att du inte misstycker.

--För all del, Thea! Det var tvärtom mycket snällt av dig. Men gör dig inte besvär med de usla korten! De kan gärna ligga där.

Thea lät inte störa sig i arbetet. Hon fortsatte att gnola och plocka.

--Jag samlar dem som ett minne, sade hon. När jag kom hit för en stund sedan, såg jag, att hon--du vet vem jag menar--hade tagit ett par tag med kvasten för att sopa bort dem. Men när hon såg hur de bet sig fast, kastade hon kvasten. Hon gav upp alltsammans och gick sin väg.

Hon skrattade och gnolade. Karl-Artur betraktade henne nästan med avsmak.

Thea sträckte upp emot honom en skål, i vilken hon hade samlat en hel hög

små sönderklippta pappersbitar.

--Hon är borta, och det är de här, som har jagat bort henne, sade hon.
Skulle jag inte samla ihop dem, gömma dem?

--Men, Thea, är du tokig?

Det ljud förakt och nära nog hat i rösten. Thea blickade upp och såg honom stå där med förmörkad panna, men hon endast skrattade.

--Ja, sade hon, det där lyckas med de andra, men inte med mig. Slå mig, sparka mig! Jag kommer ändå tillbaka. Mig kan du aldrig bli kvitt. Det, som skrämmer de andra, det håller mig kvar.

Hon började åter gnola, sången blev med varje ögonblick allt högre. Den ljud som en triumfmarsch.

Karl-Artur, som kände verklig fasa för detta hysteriska utbrott, gick sin väg in i sitt eget rum. Så snart som han blev ensam där, Återvände glädjen, frihetskänslan. Han började utan tvekan brevet till biskopen, i vilket han ämnade avsäga sig sitt ämbete.

OLYCKSHÄNDELSEN. 1.

Schagerström hade rest hemifrån i god tid på morgonen för att vara med om det där viktiga sammanträdet i gästgivargården. Det hade mycket riktigt börjat klockan tio, men som det hade fått ett ovanligt kort förlopp, hade han redan vid elvatiden kunnat resa fram till prostgården för att avlägga en liten visit hos prostinnan och Charlotte. Han längtade efter sin hustru, fastän han inte hade varit skild från henne mer än en enda dag, och han undrade smått om han inte skulle kunna övertala henne att följa med honom hem.

"Egentligen borde jag resa tillbaka genast för att se till min såg, som har kommit i olag", tänkte han. "Men det blir kanske litet för tvärt. Om jag skulle ge mig tid att stanna till eftermiddagen? Så där bortåt fem eller sex borde väl Charlotte kunna följa med mig utan att göra sig några samvetsbetänkligheter."

I prostgården blev han mottagen av prostinnan, som genast började fråga ut honom om sammanträdet. Visserligen väntade hon intet annat, än att det skulle ha misslyckats. Hon hade hört, att Karl-Artur hade låtit de tio barnen flytta bort, och det var ju en sådan förfärlig dumhet.

Schagerström skyndade sig att försäkra henne, att detta inte hade spelat någon roll. Nej, man hade varit på god väg att bevilja både folkskola och komministerboställe, då bergsman Aron Månsson hade rest sig och undrat om det verkligen vore lönt, att församlingen åtog sig så stora utgifter för att få behålla en präst, vars vandel var sådan, att hans hustru hade måst

lämna honom.

--Vad du säger! utropade prostinnan. Den hustrun! Har hon gått sin väg?
Vem ska då hålla ordning på honom?

I själva verket tycktes alla de, som bevistade sammanträdet, ha gjort sig samma fråga. Hustrun hade alla litat till. Det såg nästan ut, som om det hade varit hon och inte mannen, som skulle ha utsetts till komminister och skollärare, ty så snart som man hade fått veta, att hon var ur spelet, hade hela förslaget blivit uppskjutet på obestämd tid.

Prostinnan, som blev både ond och ledsen över utgången, råkade nu fälla ett par oförsiktiga ord.

--Ja, är det inte det, som jag alltid har sagt till Charlotte, att det inte lönar sig att söka hjälpa Karl-Artur?

Schagerström tyckte aldrig om att höra, att Charlotte intresserade sig för sin före detta fästman, och fick ögonblickligen en mörk uppsyn, men prostinnan, som märkte, att hon hade varit oförsiktig, sökte få honom på andra tankar genom att berätta, att Charlotte hade gått ut i trädgården.

Detta lät han inte heller säga sig två gånger. Han begav sig genast in i labyrinten av häckar för att söka Charlotte, och då han tyckte sig höra hennes röst från det gamla lusthuset, kastade han en blick dit in genom ett av fönstren. Han såg också mycket riktigt Charlotte sitta i ett motliggande fönster, inbegripen i samtal med Karl-Artur, och utan att dröja så länge, att han kunde uppfatta ett enda ord, begav han sig därifrån.

Han stannade inte ens kvar i trädgården, utan gick och ställde sig på förstukvisten till prostgårdsbyggnaden för att invänta sin hustru. Vad han hade sett, hade försatt honom i ett sådant där tillstånd av bedövning, då man inte tycker sig tänka själv, utan tankarna kommer till en utifrån. Någon, han visste inte vem, påminde honom om ett samtal, som han en gång hade hört. Man hade talat om doktorinnan Romelius och förundrat sig över att hon fortfor att älska sin man, fastän han var förfallen till svår dryckenskap.

--A, undra aldrig på det! kom svaret. Hon är ju en Löwensköld, och Löwensköldarna kan aldrig svika sin första kärlek.

Han visste inte när eller var han hade hört det där. Han trodde inte en gång, att han hade känt Charlotte på den tiden, men nu kom yttrandet tillbaka från djupet av hans själ för att nästan skrämma honom från vettet.

Om några minuter märkte han, att han stod och höll om huvudet med båda händerna, liksom ville han hindra förstånd och medvetande att flyga sin väg. Ögonblickligen sänkte han händerna och rätade upp sig. "Jag måste visa mig lugn", tänkte han. "Charlotte kan ju vara här när som helst."

En stund efteråt såg han henne komma. Hon gick med dröjande steg och höll ögonbrynen sammandragna, som om hon försökte reda ut något mycket svårt och invecklat. Men så snart hon fick se mannen, klarnade ansiktet, och hon skyndade emot honom.

--Se där, är du redan kommen! ropade hon helt strålande, slog armarna om honom och kysste honom. Ett varmare mottagande hade han inte kunnat önska sig.

"Vad hon gör det bra!" tänkte han. "Det är alls inte underligt, att jag har låtit lura mig att tro, att hon verkligen höll av mig."

Han väntade, att Charlotte med sin vanliga öppenhet skulle berätta, att hon hade råkat unge Ekenstedt, men därav blev intet. Inte heller frågade hon honom om utgången av sammanträdet. Man skulle ha kunnat tro, att hon alldeles hade glömt bort hela saken.

Schagerström drog naturligtvis sina slutsatser av denna tystnad. Känslan av att vara förrådd och besviken blev allt starkare.

Han tänkte inte på annat än att resa sin väg så snart som möjligt för att i ro få överväga betydelsen av sin upptäckt. Att försöka locka Charlotte med sig hem hade han naturligtvis slagit ur hågen.

Vad som hjälpte honom att komma bort från prostgården utan att förråda sin misstämning, var den gamla sågen på Stora Sjötorp. Han skyndade sig att berätta för Charlotte, att den hade stannat föregående eftermiddag, strax efter att hon och prostinnan var resta, o-h att såväl sågningsförmannen som inspektorer och förvaltare förgäves hade sökt fundera ut orsaken. Man hade måst vända sig till honom, Schagerström, men också han hade blivit bet.

Charlotte, som visste, att hennes man gärna ville gälla för en stor mekanikus och att ingenting kunde göra honom större nöje än att få visa sin duktighet på det området, tog saken med ro.

--Jag känner till de där gamla sågverken, sade hon. Ibland tycker de, att de behöver ett par dagars vila, men rätt som det är, sätter de sig i gång igen alldeles av sig själva.

Medan de talade om detta, kom prostinnan ut till dem, gjorde sin stora reverens och undrade om hon finge den äran att se brukspatron Schagerström på middag. Men Schagerström urskuldade sig med sågen. Han förklarade för prostinnan, att det alls inte var någon vanlig såg. Den hade ett alldeles säreget och ganska invecklat maskineri. Gamla arbetare på Stora Sjötorp påstod, att den skulle vara byggd för hundra år sedan av självaste Polhem, den store uppfinnaren. Och det ville han gärna tro, för man måste nog vara ett mekaniskt geni för att sätta ihop något så tilltrasslat. I går hade han verkligen förtvivlat om att komma till rätta med den, men nu på vägen hade han fått en ide. Han trodde sig veta vad som fattades. Och han måste naturligtvis genast resa hem.

I själva verket fann både hans hustru och prostinnan, att som han tydligen inte hade en tanke för något annat än den gamla sågens hemlighetsfulla maskineri, så var det bäst att låta honom fara sin väg.

Knappt salt han i vagnen, förrän inom honom ett svårt och hopplöst arbete började för att söka bortförklara eller ännu hellre driva bort ur minnet vad han hade tyckt sig se genom lusthusfönstret. Men tyvärr har våra ögon en besvärlig förmåga att uppfatta vissa slag av syner med obeveklig skärpa och att oupphörligen låta dem framträda på nytt.

Han måste medge, att Charlotte och Karl-Artur inte hade kysst varandra, ja, inte en gång utbytt en smekning. Han skulle mycket väl ha kunnat tro, att de hade varit inbegripna i ett vanligt samtal, om han inte hade sett den unge prästens förgråtna ansikte och den blick av svärmisk beundran, varmed han hade blickat upp till Charlotte, för att nu inte tala om den min av medlidsam ömhet, varmed hon hade skådat ner till honom.

Därtill kom prostinnans yttrande, varigenom han hade förstått, att Charlotte alltjämt sökte hjälpa Karl-Artur, och hennes egen förbehållsamhet. Var inte detta bevis nog?

Han försökte visserligen säga sig själv, att han och Charlotte hade varit utomordentligt lyckliga, att hon aldrig med en min hade förrått, att hon gick och längtade efter en annan, men allt detta måste vika åt sidan, då han påminde sig hur hon och Karl-Artur hade betraktat varandra denna förmiddag.

--Hon har kanske inbillat sig, att den gamla kärleken var död, mumlade han, men så snart som hon råkade honom. slog den opp i ny flamma.

Så småningom lyckades han fullt och helt övertyga sig, att Charlottes hjärta tillhörde Karl-Artur, och han började överväga vilka mått och steg han nu maste tillgripa.

Charlotte skulle aldrig kunna lockas till någon otrohet, det var gott att veta. Men var detta tillräckligt? Kan en riktig karl nöj a sig med att hans hustru går och suckar efter en annan? Nej, tusen gånger hellre skilsmässa.

Men vid denna tanke förmörkades hela hans värld. Vad? Leva skild från Charlotte? Inte mer höra hennes skratt, hennes infall, inte mer se hennes förtjusande ansikte? Hela hans kropp skakades av en frossbrytning. Han tyckte sig, vada fram genom isvatten.

Då han kom fram till Stora Sjötorp, nekade han att intaga någon middag. Däremot kallade han genast på förvaltarn för att i hans sällskap bege sig ner till sågen.

--Herrn ska "eta, sade han, jag har fått en ide under vägs. Jag tror

verkligen, att jag förstår vari felet ligger.

Väl framkomna, gick de in i det stora maskinrummet. där den geniale byggmästaren tycktes nästan på elakhet ha hopat ett obeskrivligt virrvarr av hjul, vevstakar och hävstänger. Schagerström grep ett kraftigt tag om en spak och ryckte till.

Men troligen hade han inte väntat, att detta skulle ha någon omedelbar verkan, eller också hade han tankarna på annat håll. Då det mäktiga maskineriet nu på en gång började röra sig, hann han inte undan, utan rycktes med in i sågen.

Schagerström vaknade vid att han skakades fram och åter på ett outhärdligt smärtsamt sätt. Han märkte, att han bars på en bår. Bärarna gick försiktigt och varsamt, men skakningen vid varje steg vållade honom sådana plågor, att han låg och kved.

En av bärarna såg, att han hade kommit till sans, och gjorde ett tecken åt de andra att stanna.

--Gör det för ont, brukspatron? sade han och talade till honom som till ett litet barn. Ska vi stanne, där vi ä?

--Vi ä snart framme nu, sade en annan övertalande. Dä blir bättre, bare brukspatron får komme te ro i sin ega säng.

Härmed satte de sig i gång igen, och de förskräckliga smärtorna började på nytt.

--Dä geck ändå märkvärdigt bra, sade en av männen. Ja trodde, att han skulle bli kluven som en timmerstock.

--Ja, dä va ett styggt tillbud, kom det från en annan. Men brukspatron har då både armar å ben i behåll.

--Dä kan nog hända, att nåra åv revbena ä brutne, ytrade sig en tredje, men dä får en inte förunnre sej över.

Schagerström förstod, att de enkla karlarna ville trösta honom, och han kände sig obeskrivligt rörd och tacksam över deras vänlighet. Han försökte också hålla sig tapper och inte jämra sig. Men på samma gång var han litet missnöjd med att ingen sade något om det märkvärdiga, att det hade lyckats honom att få sågen i gång. Det ville han ha beröm för.

Då männen hade burit honom ännu ett par steg, kom en känsla av ytterlig mattighet över honom. Han stod inte ut med detta. Om skakningen fortfore, skulle han komma att dö.

Om han hade orkat, så skulle han ha befallt dem att stanna, men han förmådde inte. Däremot märkte han hur den ena kroppsdel efter den andra blev känslolös och liksom dog bort. Det gick med oerhörd fart, från fötterna uppåt mot huvudet-----

Nästa gång han vaknade, kände han en svag lukt av gamla rosenblad och antog, att han måtte befinna sig i gästrummet på Stora Sjötorp. Ja, man hade väl burit in honom dit för att slippa trappan. Hans egen sängkammare låg på övre botten.

Någon höll på att dra av honom skodon, men detta kunde han inte tåla. Han jämrade sig så, att man fick lov att släppa taget.

--Vi får låta det vara, tills doktorn kommer, sade förvaltarns röst.

--Ja, sade en annan stämman, som han tyckte sig känna igen som Johanssons, betjäntens, men den var så förstörd av gråt, att han inte var rätt säker. Ja, det kan nog hända, att det är något brutet i fotleden.

Schagerström slog upp ögonen för att visa dem, att han var vid sans. Han låg på den breda gästrumsoffan, och han såg, att hushållerskan och två tjänstflickor höll på att bädda sängen, medan förvaltarn och betjänten försökte få av honom kläderna.

Han sade några ord för att be dem lämna honom i fred. Ljudet, som trängde fram ur hans strupe, hade ingen likhet med en mänsklig röst. Han tyckte själv, att det ljud som ett dödsskjutet djurs väsende, men lyckligtvis tycktes man förstå honom. Man lät honom ligga med kläderna på, och man upphörde att bädda sängen. Hushållerskan kom fram med ett täcke, som hon ville breda över honom. Han kunde inte tåla att få över sig något så tungt. Han väste något åt henne, och hon lät det vara. Sedan ville hon skjuta in en kudde under huvudet. Nej, inte det heller.

Hela tiden harmade det honom, att förvaltarn, som ändå förstod hur invecklat det gamla Polhemska maskineriet verkligen var, inte sade ett ord till beröm. Sågen kunde ju ha blivit stående aldrig så länge, om han inte hade fått den där iden.

Han blinkade ett par gånger åt förvaltarn, och denne kom fram till honom för att höra vad han önskade. Men inte en gång då sade han något. Schagerström viskade fram en befallning, att de vänliga karlarna, som hade burit hem honom, skulle få ordentlig lön för sin möda, och förvaltarn nickade och tycktes förstå. Han frågade om det inte var något annat, som brukspatron befallde.

Schagerström skulle ha önskat, att han inte hade behövt säga det själv. Han förstod till och med, att den andre måste finna honom bra barnslig, men orden brände på tungan och måste fram.

--Jag fick sågen i gång i alla fall.

--Ja, herregud, sade förvaltarn. Ja, det fick brukspatron visst, det.

Schagerström tyckte, att det var förargligt, att karlen just då skulle bli rörd och börja gråta. Han hade väntat sig ett mera mångordigt erkännande.

Han fann det inte alls behagligt att höra jämmer och snyftningar omkring sig, och han väste nu något om att han ville vara ensam, varpa såväl hushållerskan som förvaltarn och tjänstflickorna försvann ur rummet. Endast Johansson blev sittande kvar som sjukvaktare.

Schagerström kände sig må väl av stillheten. Han blev lugnare och mindre retlig och tyckmycken. "Jag är ju inte något hjälplöst barn", tänkte han. "Folk lyder, då jag befaller. Om jag bara får ligga stilla, alldeles stilla, så känner jag inga smärtor. Och så mycken makt har jag, att jag kan hålla det tyst omkring mig."

Det stod klart för honom, att han skulle dö, och han var inte alls missnöjd med den saken. Det enda han önskade var, att döden skulle få komma smygande så här omärkligt, att han skulle få ta emot den i lugn, utan att man gjorde någon synnerlig affär av dess ankomst.

Han började hastigt blinka åt Johansson. Han hade kommit att besinna vilken lycka det var, att Charlotte inte var hemma. Hon skulle alldeles säkert inte ha låtit honom dö så här, liggande på en soffa med kläderna på. Han viskade en befallning till Johansson, att man inte finge underrätta nådig frun. Hon skulle inte skrämmas. Man skulle skicka bud efter doktorn och häradshövdingen, men man fick inte underrätta nådig frun.

Johansson såg bedrövad ut, men Schagerström var mycket belåten. Det syntes nog inte i ansiktet, men han smålog invärtes. Lät det inte vackert kanske, att nådig frun inte skulle få skrämmas? Han var stolt, att han hade hittat på det där. Tänk, om det verkligen skulle lyckas honom att lura Charlotte! Tänk, om han skulle hinna att dö, innan hon finge veta något!

Han hörde bullret, då skjutsarna, som skulle hämta doktorn och juristen, körde åstad, och han såg på väggklockan, som hängde mittframför honom. Den var hal-v fyra, och det var Gudi lov hela två mil till kyrkbyn. Lundman skulle naturligtvis köra som en galning, men det skulle i alla fall dröja fyra timmar, innan doktorn kunde komma. Stillhet, oavbruten stillhet ända till halv åtta!

Det hade kommit något pojaktigt över honom, tyckte han själ-. Det var, som om han skulle vara ute på något slags ofog. Det var liksom inte rätt av honom att smyga sig till att dö utan att bli omskott. Men det struntade han i. Ja, det gjorde han. Nu var det snart slut med rike Schagerström. Nu borde han kunna få rå sig själv.

Charlotte skulle bli ond och missnöjd förstås, men han struntade i det också. Dessutom fick han en god ide. Han skulle ge henne all sin egendom.

Det skulle hon få som en ersättning för att hon inte fick bråka och ställa och regera med honom, då han låg på sitt yttersta.

Han tyckte själv, att det var märkvärdigt, att han inte tänkte på några stora och högtidliga ting nu, då han skulle vara död om bara ett par timmar. Men det gjorde han inte. Han ville bara komma undan plågor och frågor och beklaganden och allt annat besvärligt. Han ville bara ha ro. Han var som en pojke, som väntade stryk i skolan och önskade, att han kunde få krypa undan i en stor, svart skog och gömma sig.

Han kom ihåg det där, som hade hänt på förmiddagen, men det oroade honom inte mer. Sådana där själsliga kval tycktes honom så löjligt oviktiga. Det var visst inte därför, att hon hade stått och blickat ömt på Karl-Artur, som han inte ville se Charlotte. Nej, det var därför, att hon var den enda, som inte skulle bry sig om att lyda honom. Han kunde få bukt med förvaltarn och hushållerskan och Johansson, men inte med Charlotte. Doktorn till och med trodde han att han skulle kunna tala förstånd med. Men Charlotte --aldrig! Hon skulle inte ha något förbarmande och ingen respekt.

Det var visst fegt att vara så rädd för plågor. Men då han nu i alla fall skulle dö, så kunde han inte förstå vad det skulle tjäna till att bråka med honom.

Något före halv åtta hörde han rullandet av vagnshjul. Han tyckte visst inte, att tiden hade gått långsamt, utan suckade över att doktorn redan var där. Han hade legat och hoppats, att han skulle ha varit upptagen på annat håll, så att det hade dragit ut till bortåt nio, innan han hade hunnit dit. Men Lundman hade förstås kört alldeles obarmhärtigt, för att han skulle få hjälp. Det var ju omöjligt att få någon att begripa, att han helst ville slippa.

Johansson smög sig ut ur rummet för att ta emot doktorn. Nu skulle det bli ett bråk. Doktorn skulle känna och klämma och dra lederna rätt. Han kunde se, där han låg, att ena foten var omvriden: tårna pekade mot soffan och hälen i vädret. Men det betydde ju ingenting för den, som skulle dö, bara inte doktorn ansåge sig skyldig att räta till det där, medan han ännu levde.

Romelius kom in i rummet med säkra steg och god hållning. Schagerström, som hade väntat, att han skulle vara drucken som vanligt, kände sig en smula besviken.

"Aj, aj ! Om han är nykter, så tycker han kanske plikten fordra, att han gör något", tänkte han.

Han gjorde i alla fall ett försök att övertala läkaren att låta honom vara i fred.

--Bror ser väl, att här är ingenting att göra. Om ett par timmar är det slut i alla fall.

Doktorn lutade sig över honom. Schagerström såg de blodsprängda ögonen med den fullkomligt uttryckslösa blicken och kände en stark spritlukt. "Han är nog lika full, som han brukar", tänkte han, "fast han

anser tillfällets högtidlighet fordra, att han håller sig oppe. Han blir inte farlig."

--Ja, käre bror Schagerström, kom det nu *ån doktorn. Sannerligen ser det inte ut, som om bror skulle ha rätt. Här är inte mycket för mig att göra.

Romelius, som dock inte var alldeles förslöad, sökte alltjämt taga sin värdighet i akt och ge sig sken av att uträtta något. Han kände på pulsen, skickade betjänten efter isvatten och bindor för att lägga en kylande kompress över pannan, förde handen mycket varligt neråt det kringvridna benet och höjde på axlarna.

--Jaså, käre bror vill ha ro, sade han. Ja, det är visst det bästa för käre bror. Men ska inte käre bror försöka komma i säng? Jaså, inte det heller. Ja, det går lika bra.

Han sjönk ner i en stol och satt där en stund i djupt eftersinnande. Men snart kom han fram till Schagerström och gjorde ett högtidligt meddelande.

--Jag stannar här i natt, sade han, så att jag är till hands, om käre bror skulle komma på andra tankar.

Han satte sig återigen och sökte uppenbarligen få klart för sig om det var något ytterligare, som fordrades av honom.

Det dröjde inte heller länge, innan han på nytt stod framför den sjuke.

--Jag har alltid gjort det till min regel, bror Schagerström, och jag har farit väl av det, att när det kan bli fråga om amputationer, så företar jag dem inte, utan att patienten har gett sitt bifall. Är bror säker om att bror inte vill bli läkarmässigt behandlad?

--Ja, ja, ja, bror kan vara alldeles lugn, sade Schagerström.

Den stackars doktorn gick åter med samma stela värdighet bort till länstolen och sjönk ner där än en gång.

Schagerström gjorde en blinkning åt Johansson, och denne förstod honom som vanligt. Ögonblicket därefter blev doktorn med milt våld förd ut ur rummet. Då betjänten kom tillbaka, berättade han, att han hade fört in honom på Schagerströms kontor, och där satt han nu och sov i ett soffhörn.

Johansson såg mer betryckt ut än någonsin. Han hade säkert väntat, att doktor Romelius skulle göra under. Schagerström, som kände det ljuvligt, att fred och tystnad hade återvänt till sjukrummet, erfor nästan medlidande med hans besvikelse.

"Vad den snälla karln skulle bli lycklig, om jag läte den fyllbulten operera mig!" tänkte han.

Om ett par minuter kom fru Sällberg, hushållerskan, insmvgande. Hon viskade en fråga till Johansson, och denne gick fram till husbonden.

--Fru Sällberg undrar vad hon ska säga till folket. De har stått härutanför och väntat hela eftermiddagen. De vill inte gå, förrän de har fått veta vad doktorn tycker.

Schagerström förstod, att alla dessa människor, som var beroende av honom för sitt uppehälle, kände en stor ängslan för att han skulle gå bort. Också de begärde inte något bättre, än att han skulle lägga sig på pinbänken.

--Säg till fru Sällberg, att hon frågar doktorn själv! sade han.

Men allt detta störande tycktes ha haft en olycklig inverkan på hans söndervridna kropp. Smärtor infann sig. Blodet trängde på och bultade obarmhärtigt än här och än där. Andhämtningen blev plågsammare, och han kände en gruvlig hetta i huvudet.

"Det är slutet, som kommer", tänkte han.

Han hörde vagnshjul rulla på nytt, och han förstod, att det var häradshövdingen, som anlände med sin skrivare.

Kort efteråt förde betjänten in de båda herrarna. Papper och penna lades fram på ett bord, och Schagerström började diktera sitt testamente.

Häradshövdingen stod lutad över honom för att uppfatta de långsamt framviskade orden och upprepade dem för sin sekreterare. Hustrun skulle bli huvudarvinge, något annat var det inte tal om. Men det fanns en massa tjänare på de många bruken, otaliga fattiga, änkor och faderlösa, som borde bli ihågkomna.

Detta var förfärligt ansträngande. Han kände svetten rinna neråt kinderna. Han bet ihop tänderna för att inte ge vika för plågor och mattighet.

--Kan vi inte lämna åt fru Schagerström att göra lämpliga donationer ?
frågade lagkarlen, som förstod hur han led.

Jo, det kunde man naturligtvis, men det var också något annat. Hans föräldrar och syskon. De borde väl också ha ett bevis på att han hade

kommit ihåg dem i sin sista stund.

Han ansträngde sig förgäves för att göra sig förstådd och måste upphöra för att inte förlora sansen på nytt.

Juristerna började redigera texten. Sedan skulle testamentet läsas upp för honom, och han skulle för inkallade vittnen förklara, att detta var hans sista vilja och testamente. Hur skulle han orka med allt detta?

Det hade blivit så sent, att mörkret hade kommit, och man hade burit in ljus. Men för honom var rummet lika dunkelt. Ljusen tycktes inte ha någon verkan. Han låg i dödens skugga.

Nå, i alla fall behövdes det nu blott en sista ansträngning, så vore alla plikter fullda, och han finge dö lugn. Det värsta hade ju inte inträffat. Charlotte var inte kommen.

Men hördes inte just nu bullret av hjuldon än en gång? Körde man inte fram till trappan? Slogs inte förstudörren upp med en fart, som endast en enda människa tillät sig? Gick det inte som en stöt av liv, av hopp genom hela huset? Hördes inte den klara, befallande rösten fråga ut tjänstefolket där ute i hallen om hur här stod till?

Betjänten Johansson lyfte huvudet, ögonen sken upp, han skyndade mot dörren. Hushållerskan hade gläntat på

den för att förkunna vad redan hela huset visste.

--Frun! viskade hon. Nådig frun!

Ja, nu fick han inte ge tappt. Nu skulle den värsta striden sta.

När Charlotte kom in i rummet, borde det ha varit hennes första tanke att gå fram till honom, Schagerström, och fråga efter hans befinnande. Men ingenting i den vägen hände. I stället vände hon sig till häradshövdingen och bad bestämt och även tämligen hövligt, att han och hans skrivare skulle lämna rummet.

--Min man har legat i många timmar utan att bli omhändertagen på något sätt, sade Charlotte. Han måste med det snaraste ur kläderna. Häradshövdingen inser nog, att detta är det viktigaste för tillfället.

Lagkarlen sade något med mycket låg röst. Han underrättade Charlotte, att doktor Romelius hade funnit, att ingenting var att göra.

Charlotte behärskade sig alltjämt. Men Schagerström begrep, att hon var rasande vred, och han hoppades, att häradshövdingen skulle ta sig i akt.

--Ska jag behöva upprepa min anhållan, att häradshövdingen låter mig ta vård om min man?

--Men, fru Schagerström, det är brukspatron själv, som har gett mig detta uppdrag. Därpå tillade han nästan viskande: Fru Schagerström kommer inte att bli lidande på att detta testamente göres färdigt.

Strax därpå hördes ett kraschande ljud. Jaså, Charlotte hade rivit sönder testamentet! Jo, nu var hon allt i de rätta tagen.

--Men, fru Schagerström, detta är då minst sagt...

--Om testamentet var till min förmån, behövde det inte skrivas. Jag skulle inte ha tagit emot en skilling.

--Ja, om det förhåller sig på det viset...

Schagerström förstod, att lagkarlen var så sårad, att han unnade Charlotte, att rikedomerna gick ifrån henne. Han överlämnade henne åt sitt öde och lämnade rummet.

Men inte heller nu kom Charlotte fram till Schagerströms soffa. I stället gav hon ännu en sträv befallning.

--Johansson går genast och hämtar doktorn!

Betjänten gick, och medan han var borta, samtalade Charlotte viskande med fru Sällberg, som berättade hur förtvivlad hon och de alla hade varit över att nådig frun inte skulle få tillkallas.

--Ja, det var min syster Marie-Louise, som kom springande till prostgården, sade Charlotte. Jag har åkt hem i prostens gamla karriol efter en av hans norrbaggar.

Schagerström låg tyst och orörlig. Han ville visst inte erkänna, att värken hade minskat något, sedan Charlotte hade kommit, nej, den grasserade likaså obarmhärtigt som förut, men han fäste inte så mycken uppmärksamhet vid den. Det var ju alltid så med Charlotte, att då hon fanns i ett rum, förmådde man inte tänka på något annat, än vad hon företog sig.

Doktorn kom in, och i samma ögonblick, som han visade sig på tröskeln, ropade Charlotte emot honom:

--Du förstår dig att sätta dig att sova, du svåger, då min man håller på att dö!

"Förstår!" Schagerström kunde ha skrattat. Det ordet hade hon brukat till honom, då han hade friat till henne första gången. Han kunde inte se henne, där han låg, men han kunde mycket väl föreställa sig hennes uppsyn.

Doktorn svarade henne med samma värdighet, som han hade iakttagit under hela tiden.

--Jag försäkrar min nådiga svågerson. Det är emot mina principer att företaga operationen, kanske till och med amputationer, på patienter mot deras vilja.

--Vill du nu för det första hjälpa oss, så att vi får av honom kläderna?

Men Romelius var visst inte villig.

--Bror Schagerström och jag har redan talats vid om saken. Han vill inte bli rubbad. Och jag finner, att han har rätt. Enligt mina principer, min nådiga svågerson...

Schagerström väntade i högsta spänning. Vad skulle Charlotte nu hitta på? Skulle hon ge svågern en örfil, eller skulle hon kasta honom i ett kar med kallt vatten?

--Johansson! befallde Charlotte. Ta hit en butelj champagne och två glas!

Medan betjänten var borta i detta ärende, talade Charlotte inte vidare med svågern, men Schagerström hörde henne viska med fru Sällberg.

Nu kom Johansson tillbaka. En champagnekork hördes smälla, och drycken hölls brusande i glaset.

--Fru Sällberg tar Johansson med sig och ställer allt i ordning, så som vi har kommit överens! sade Charlotte.

--Nu, svåger doktor, sade Charlotte, då de båda tjänarna hade lämnat rummet, nu föreslår jag, att vi dricker en skål för brukspatron Gustaf Henrik Schagerström. Jag försäkrar svåger, att han är en riktig Polhem. Han inte bara har satt i gång den gamla sågen här på Stora Sjötorp, utan han har lyckats laga så, att han själv kom in i den. Och ingen människa tror, att det var annat än en olyckshändelse. Skål, svåger, för Gustaf Henrik!

Schagerström lät orden gå sig förbi utan att ge ifrån sig det minsta livstecken. "Det där tror hon inte själv, hon vill bara skrämma det nötet till doktor", tänkte han.

Han hörde doktorn dricka klunkande och sätta ner glaset. Därpå harsklade han sig och sade med en röst, som varken var sludrig eller uttryckslös:

--Men vad är det nådig svägerskan säger? Varför i all sin dar?

Schagerström hörde åter det lätta champagnebruset och förstod, att Charlotte hållde upp ett nytt glas åt sin gäst.

--Om svåger tillåter, sade Charlotte, så dricker vi nu ett glas för mig. I dag på morgonen råkade jag min före detta fästman i prostgårdsträdgården och fick då av honom höra, att han nu älskade mig lika mycket, som jag en gång älskade honom. Och j jag tyckte om att höra det. Det var kanske illa gjort av mig, som nu lever lycklig med en annan man, men vad säger svåger? Var det inte ganska mänskligt och naturligt av en, som hade blivit försmådd och förskjuten? Och om vi så antar, svåger, att Henrik kom gående genom trädgården och såg mig och Karl-Artur, tycks det inte, som om han borde ha tagit reda på vad jag svarade min ungdoms älskade, innan han for hem för att kasta sig in i sågverket?

--Jo, så min själ, tycker jag inte det, sade doktorn. Han ska få med mig att göra, den rackarn. Och han trodde, att han skulle slippa undan min kniv! Skål för Charlotte!

Doktorn hade fått en annan röst, ett annat tonfall. Schagerström låg där och flämtade av spänning. Skulle Charlotte vinna sin seger?

Doktors glas fylldes på nytt, och Charlotte började än en gång hålla ett litet tal.

--Nu ska vi dricka för doktor Richard Romelius. Hans hustru var för två och ett halvt år sedan nära döden, hans hem var utblottat, och hans barn sprang omkring som vilda fålar. Nu är allt det där ändrat, men i dag nekar...

Schagerström hörde hur ett glas med kraft sattes ner i bordet.

--I dag, hördes doktors röst, i dag ska Richard Romelius rädda livet på den mannen, som har gett honom åter hustru och hem och hjälper hans barn. Det behövs inte mer champagne, svägerska. Jag ska, ta mig tusan, rädda den där karln med eller mot hans vilja.

Han reste sig och lämnade rummet med detsamma. Han gick väl för att hämta sin läkarväska. Schagerström förstod, att Charlotte och champagnen hade segrat. Han skulle bli opererad, hur mycket han än stretade emot.

I detta ögonblick kom Charlotte fram till hans soffan. Hon stannade bakom armstödet och lutade sig ner över honom. Han slöt till ögonen.

--Henrik, sade hon, du förstår ju vad jag säger?

En aldrig så liten ryckning i ögonlocket var det enda svar hon fick.

--Men du måste veta, att i dag på eftermiddagen kom organist Sundler till prostgården för att beklaga sig. Hans hustru vill lämna honom. Ser du, Karl-Artur har fått en ny ide. Han vill inte längre vara en vanlig statskyrkopräst, han vill inte lala i någon kyrka. Han vill följa Jesu bud och gå ut som en av hans apostlar utan skräppa och stav. Han vill tala på landsvägar och marknader, på gästgivargårdar och hållplatser. Och Thea vill överge sin man och följa honom. Min stackars vän, förstår du nu, att Karl-Artur, för att komma till en sådan ytterlighet, i dag på morgonen måste ha fått ett svar av någon, som han älskar, som har bragt honom till förtvivlan?

Schagerström rörde sig inte. Det var alltså inte de rätta orden.

Charlotte suckade litet otåligt.

--Att du alltså ska vara ett sådant nöt! sade hon. Ska jag vara tvungen att sägs dig, att det är dig, som jag älskar, dig, dig och ingen annan?

Schagerström slog upp ögonen. Han mötte Charlottes blickar, ivriga, ömma, skymda av tårar. Inom honom skedde något underbart. Det retliga, det feiga, det barnliga, som hade behärskat honom alltsedan olyckshändelsen, försvann. Livsviljan kom tillbaka. Inte var han rädd för plågor. Inte ville han dö. Han begärde inte bättre än att bli omhändertagen, att bli räddad.

MAMSELL JAQUETTE.

Mamsell Jaquette Ekenstedt satt en förmiddag som vanligt

vid hörnfönstret i kabinettet och läste högt för sin mor ur broderns studentbrev.

Hon läste mycket tydligt och omsorgsfullt och lade stark tonvikt på sådana uttryck som "min tillbedda moder", "mina ömma föräldrar" och "min sonliga vördnad och tacksamhet", men allra mest framhävde hon de ställen, som handlade om Karl-Arturs beundran för överstinnans talanger och särskilt för hennes versskrivning. Sådana meningar läste hon både en och två gånger, därför att överstinnan fick så vackra små rosor på kinderna, då hon hörde de starka uttrycken för sonens uppskattning.

Inte den minsta ouppmärksamhet eller trötthet förmärktes hos mamsell

Jaquette. Men stundom lyfte hon ögonen och läste vidare långa stycken utan att se ner på den skrivna texten, alldeles som om hon skulle ha kunnat det hela utantill.

Hon såg ut på Klarälven, som gick fram bred och mäktig nedanför kabinetsfönstret, och följde med blickarna den jämna strömmen av människor, som passerade över Västra bron. Torgbönder *ån Grava och Stora Kil for hem efter lyckligt slutad köpenskap. Skolpojkar rusade under förmiddagslovet till sitt logi med böckerna dinglande i en rem över skuldran, och en och annan gång kom en herrgårdsvagn med snabba hästar och ståtlig kusk ilande in till länsstaden.

Mamsell Jaquette befann sig den dagen i ett svårmodigt lynne. Hon tänkte på att hela hennes liv förrann utan omväxling, utan att hon fick känna verkligt levande människors fröjder och sorger. Hon gjorde sig visst inte sådana bekymmer alla dagar, men ibland kunde hon inte hjälpa, att hon överväldigades av bedrövelse över livets tamhet och tomhet.

Överstinnan satt och såg ner på sin stickning och lade inte alls märke till att hennes dotter satt med ögonen fästa på folkströmmen, som rörde sig över bron, utan allt fortgick på bästa sätt, så länge som mamsell Jaquette inte tappade tråden. Men rätt som det var, råkade hon in på ett annat brev än det, som hon just höll på med. Hon hoppade plötsligt över från hösttermin till vårtermin, och som breven var mycket lika varandra, läste hon vidare med samma utmärkta betoning och samma uthållighet, ända tills överstinnan började gråta och säga, att hon ville läsa själv. Nu hade ju Jaquette återigen hoppat över en sju, åtta brev. Hon unnade henne inte att höra dem. Hon ville slarva dem ifrån sig. Och det var ju heller inte underligt, för hon hade aldrig känt någon riktig kärlek för sin bror, det hade för resten inte Eva heller och inte Arcker, svågern, ja, inte en gång hans egen far.

Överstinnan suckade och grät bitterligen över familjens kärlekslöshet, men Jaquette brydde sig inte om att försvara varken sig själv eller de övriga. Hon ringde på husjungfrun för att få in litet sylt och bakelse, och härvid blev överstinnan innerligt glad och glömde bort sin olycka. Inte förr hade hon lagt skeden ifrån sig, än hon frågade om Jaquette inte ville göra henne den glädjen att läsa för henne en smula ur Karl-Arturs brev. De var så innerligt vackra, och det var nu så långesedan, som hon hade hört något ur dem.

Då tog mamsell Jaquette på nytt upp brevbunten, och på nytt läste hon mycket vårdat och uttrycksfullt. Överstinnan satt fin och förnäm och lyssnade, såsom hon nu hade lyssnat i nära tre års tid till samma brev.

Hon var utmärkt väl klädd och väl kammad, och på fötterna hade hon små brokadskor som alltid. Men hon var nu en blekgul liten gumma, sammansjunknen och kraftlös. Man kunde bara ana sig till det behag, som en gång hade vilat över detta ansikte, och till glansen i de söta ögonen. Överstinnan var som en utblommad ros. De sista bladen satt ännu kvar, men det behövdes endast en liten fläkt för att de skulle falla.

Men mamsell Jaquette var en mycket otillfredsställande lektris denna förmiddag. Överstinnan befann sig just på en föreläsning av Atterbom och försökte finna sig till rätta med romantikens filosofi, då hon märkte, att Jaquette började stamma och staka sig på orden samt läsa på ett helt frånvarande sätt. Återigen blev överstinnan mycket bedrövad och bad, att hon skulle få läsa själv, eftersom Jaquette inte hade något intresse av att följa brodern på hans studiebanan, utan bara ville sitta och se efter

ungherrarna, som gick och slog dank borta på Västra bron.

Jaquette hade verkligen haft blickarna fästa på Västra bron, men hon hade inte spanat efter några ungherrar. Vad som fångslade hennes uppmärksamhet, var en dalkulla, en stor, statlig människa, med svart lädersäck på ryggen, som redan en lång stund hade stått lutad över broräcket och stirrat ner i vattnet.

"Det är inte möjligt", tänkte mamsell Jaquette. "Men är det inte ändå samma dräkt? Ack, om människan ville sluta opp med att stå så där och hänga sig ut över älven!"

Oaktat moderns klagolåt över den usla läsningen kunde hon inte låta vara att gång på gång sända en blick bort till kvinnan, som stod och såg ner i Klarälven. Den stora floden, som nu efter snösmältningen hade sin bästa tid, tog sig präktig ut, då den kom strömmande från under bro-älven. Men vem hade väl någonsin sett, att en fattig gårdfarihandlerska gav sig tid att i timal stå och njuta av vågornas muntra lek?

"Jag tycker inte om det där", tänkte mamsell Jaquette. "Någon borde försöka tala vid henne, ta reda på varför hon står där."

Hon funderade redan på att hon skulle be sin mor om tillåtelse att sluta läsningen för att kunna göra en promenad i det förtjusande vårväddret, men då hon nästa gång såg upp, var kvinnan borta.

Nästan mot hennes vilja sänkte sig hennes blickar ner till älvens yta för att efterspana om inte något rött och grönt skulle virvla omkring bland det vita skummet. Lyckligtvis såg hon ingenting alls i den vägen, och till överstinnans stora belåtenhet sköttes lektyren under de följande minuterna på ett fullt oklanderligt sätt.

Men tyvärr! Det besynnerliga stakandet och stammandet vidtog nästan omedelbart. Jaquette var denna förmiddag alldeles odräglig.

Mamsell Jaquette hade verkligen ånyo blivit förströdd. Hon satt nu och lyssnade till röster, som trängde upp till henne från överstens kontor, som låg på nedre botten alldeles under överstinnans kabinett.

Hon hörde mycket tydligt sin fars brummande bas. Om det var till följd av överraskning eller vrede, kunde hon inte veta, men helt säkert brummade den djupare än vanligt. Därjämte tyckte hon sig också urskilja en kvinnoröst, som steg och sjönk med ett egendomligt tonfall.

Till överstinnans utsägliga häpnad avbröt Jaquette utan ursäkt eller förklaring läsningen av broderns utsökt välgjorda och innehållsrika redogörelser. Hon ringde helt enkelt på husjungfrun, bad henne stanna hos modern en stund och begav sig ur rummet.

Ögonblicket därefter steg Jaquette in på överstens kontor och fann honom i samspråk med sin sonhustru, den förra gårdfarihandlarskan Anna Svärd, en person, vars namn man inte hade vågat uttala i det Ekenstedtska hemmet alltsedan den stora olycksdagen, då salig domprostinnan Sjöborg hade blivit begravnen. Översten satt vid sitt skrivbord, halvt bortvänd från sonhustrun. Man märkte tydligt på hållningen, att visiten inte var mycket välkommen. Anna Svärd stod på golvet bakom honom. Hon hade lyft kramsäcken från ryggen och höll på att lossa knutar och säljor för att öppna den. Ingen av dem lät störa sig av Jaquettes inträde, utan samtalet fortsattes.

--Först var det mi mening te å gå raka vägen hem te Medstubyn, sade Anna Svärd, men du begriper fäll, att det var lett å komma tebaka te mor mi utan en skilling i taska, så jag tog kroken om Karlstad och bad köpman Hoving, att han skulle lämna mej varor på borg, bara så mycke, som jag kunde bära mä mej i den här säcken. Jag tyckte, att han kunde ha gjort det för gammal vänskaps skull, men han var int villig.

Mamsell Jaquette, som hade huvudet fullt både av det, som hon hade sett från kabinetsfönstret, och av ett brev, som hon samma förmiddag hade fått mottaga från gamla prostinnan Forsius i Korskyrka, betraktade svägerskan med största nyfikenhet. Att hon var högt i grossess märktes ju genast, men stor och ståtlig, som hon var, föreföll detta inte synnerligen missklädande. Ansiktet var vackert som förr, men ögonbrynen hölls sammandragna, så att de bildade en oavbruten svart linje. Under denna glimmade de djupa blå ögonen trotsiga, ja, rentav elaka.

Översten svarade inte sonhustrun omedelbart, utan vände sig till Jaquette

--Din svägerska, upplyste han litet torrt, har kommit hit för att tala om, att hon har tröttnat på samlivet med din bror och vill återgå till sitt gamla yrke.

Anna Svärd hade nu blivit färdig med att lossa sina knutar. Hon lyfte säcken, som inte var fylld med annat än hö och halm, och stack den under näsan på översten.

--Sir du nu, att jag ingenting har i'n, sade hon, fastän jag tyckte, att det var förargligt å gå omkring mä en tom påse, så att jag stoppa in en halmkärve.

Översten ruckte tillbaka huvudet och sköt ifrån sig säcken med alla tecken till häftig ovilja. Gårdfarihandlarskan vände sig till Jaquette.

--Du var snäll mot mej, du Jaquette, förr i väla. Lägg ett gott ord för mej hos far din, så att jag får lån två hundra riksdaler! Han ska få dem tebaka nästa år te Mickelsmäss.

Mamsell Jaquette, som nyss förut hade suttit och suckat över livets tomhet och tamhet, såg ganska brydd ut, då hon nu uppmanades att gripa in till förmån för svägerskan. Hon kom sig inte för att säga något, utan det blev översten, som tog till orda.

--Det råder jag henne allt att akta sig för, röt han till. Vi förstar så väl vem det ar, som har skickat hit er. Han törs inte komma själv, därför får vi i stället nöjet av er visit.

--Men, söta far...

Anna Svärd blev inte mycket upprörd över anklagelsen.

--Tok heller! sade hon. Du stog ju int ut mä te å ha'n te son, så förstår du fäll, att en ann kan bli oppledsen ve å ha'n te man.

--Söta far, jag har i dag fått brev från prostinnan Forsius i Korskyrka. Det är alldeles riktigt, att Anna och Karl-Artur har skilts i ovänskap.

--Nå ja, kan så vara, svarade översten. Det är inte mera behagligt fördenskull att ha en svärdotter, som går omkring med krampåsen.

-Å ja, jag förstår fäll, att du kan tycka, att det är lett, sade Anna Svärd. Men om du int vill räck mej e hjälpandes hand på det sätte, så tänk ut nåt bättre! Om det skulle fall dej in å ge mej tre tusen riksdaler, så att jag fick köp mej en liten gård och ha häst och ko och fick stann hemmave hos barne mitt å slapp å löp omkring på landsvägen, så hade fäll int jag någe emot den saka. var viss på det, du!

Hon stod tyst ett ögonblick, sedan hon hade gjort översten detta förslag. Hon väntade tydligen på svar, men det kom intet.

--Du kan int tänk dej nånting i den vägen? sade hon.

--Nej, sade översten. Det kan jag inte.

--Nå ja, sade sonhustrun, om int du vill, så finns det fäll annra, som kan lån mej pengar, så att jag kan komm i gång mä handeln. Jag vet, att August Bonander är i stan. Jag har int velat gör affärer mä'n förut, för att han är en filur, men nu ska jag gå te'n.

Hon tycktes än en gång vänta på svar, men då intet kom, böjde hon sig ner över säcken och började snöra ihop den. Fingrarna rörde sig med förtvivlad hast, men soljorna var många, och mamsell Jaquette förstod, att om hon ville säga eller göra något för att beveka sin far, så hade hon ännu tid på sig.

Och mamsell Jaquette ville nog, men hon visse alls inte hur hon skulle bära sig åt. Det var för mycket, som stod i vägen översten var ännu en stark och reslig man. Han var inte hopsjunken eller åldrad som överstinnan. Men han hade fått många djupa rynkor i pannan, och i ögonen märktes en brännande och stickande glöd, som tycktes näras från en inre brand, som aldrig ville slockna. Mamsell Jaquette kände ofta större

medlidande med sin far än med sin mor. Minnet är en dyrbar gåva. men kanske är det bättre att mista det än att låta det nära ett hat, som aldrig kan bliddas eller släckas.

Det fanns endast en nyckel, som öppnade vägen till överstens barmhärtighet, och mamsell Jaquette visste nog vad den nyckeln helte, men hon begrep inte hur hon skulle få någon användning för den.

Helt hastigt tycktes mamsell Jaquette ha tröttnat på nlltsammans. Hon lämnade de båda stridande åt sitt öde och gick sin väg.

Hon var dock inte länge borta. I samma ögonblick, som svägerskan stod med säcken upphissad på ryggen, färdig att gå, visade sig mamsell Jaquette, denna gång iklädd kappa och hatt. Hon gick genast fram till fadern och räckte honom handen.

--Ja, farväl da så länge, söta far!

Översten såg upp från sina papper.

--Vad är det med dig? Vart ska du ta vägen?

--Jag ska följa med Anna, söta far.

--Är du nu rent galen?

--Visst inte, söta far. Men då jag i förra månaden fyllde tretti år, så var söla far så innerligen god och skänkte mig sin vackra lantgård här utanför staden. Jag förstår, att söta far önskar, att jag ska flytta dit, då söta far är borta, och där är också så trevligt och väl ombonat och även litet husdjur och trädgård att ställa med, så att ingen kan önska sig ett bättre hem. Men för mig blir det väl någon råd också dessförutan, och med söta fars tillåtelse är det nu min mening att skänka gården till min svägerska. Jag ämnar följa henne dit ut nu genast och stanna hos henne den första tiden, åtminstone så länge tills det lilla barnet är fött.

översten hade sprungit upp. Han såg inte vidare blid ut.

--Nej, så min själ...

Men översten och hans döttrar hade alltid varit mycket förtroliga vänner, och mamsell Jaquette var inte alls rädd för honom. Hon var bara helt ovan vid att gripa in och besluta och ordna. Hon hade aldrig behövt göra något i den vägen i hela sitt liv.

--Söta far har gett mig egendomen med lagfaret gåvobrev, sade hon, så att söta far kan inte ta den tillbaka. Och Anna kommer att sköta den mycket

bättre än jag. Söta far låter oss aldrig tala om Karl Artur, därför vet inte söta far vilken duktig hustru han har. Eva och jag har många gånger önskat, att vi kunde visa henne en vänlighet, men vi har inte torts för söta far.

Mamsell Jaquette stod där med röda rosor på de redan en smula vissnade kinderna och utbredd sig med riktig förtjusning över sin plan.

--När det blir sommar, kommer nog söta far och söta mor att ro ner till Alvsnäs och hälsa på barnbarnet. Det ska bli så roligt att få ta emot er. Söta mor kommer att leva opp på nytt.

Det ryckte till i överstens ansikte. Han hade inte förut tänkt på hur han skulle kunna reda sig med överstinnan, om Jaquette lämnade hemmet.

--Ska du bli så länge borta! sade han. Vem ska då läsa högt för söta mor?

--Söta far får säga till Eva, att hon kommer hit och läser några timmar var för- och eftermiddag. Eller kanske att söta far tycker, att det blir bättre att engagera en ny skoterska .

Översten stack ner händerna i västfickorna och visslade. Han tänkte på vilket elände det brukade bli, då Eva skulle läsa för söta mor. Han visste också, att ingen sköterska i världen stod ut med att läsa Karl-Arturs studentbrev dag ut och dag in. Jaquette var den enda, som inte förlorade tålamodet.

--Hör du, Jaquette! sade översten. Vad vill du ha för att du låter bli den här galenskapen?

--Tretusen riksdaler, söta far.

Översten drog ut en låda i skrivbordet. Han plockade fram tre stora sedelbuntar och lämnade dem till mamsell Jaquette. Hon i sin tur stoppade dem i sin svägerskas ficka och kysste henne.

--Kära Anna! sade hon. Det är någon, som har farit för omilt fram med dig, det ser jag. Men när du kommer hem och sitter i lugn i din by, så tänk på att du ändå har fått pröva på hur livet ger och tar!

Hon följde därefter svägerskan till trädgårdsgrinden. Och mamsell Jaquette tyckte sig märka, att hennes ögon glimmade en liten smula mindre hårda och elaka, då de skildes åt.

Därpå lade mamsell Jaquette av sig kappa och hatt och gick uppför trappan och satte sig vid kabinettsfönstret mitt emot sin mor. Hon lade brevbuntan i sitt knä, och hon började läsa vackert och med utmärkt betoning. Den vanliga malören, att hon hoppade från ett brev till ett annat, inträffade alltemellanåt. Men denna dag var det inte folkströmmen på Västra bron, som

förströdde mamsell Jaquette. Hon satt i stället och drömde om att hon och svägerskan hade flyttat till lantgården, att det lilla brorsbarnet hade kommit till världen, att hon själv levde ett liv i arbete för något ungt och växande och inte bara för det gamla och bortvisnande.

ANNSTU LISA.

Det såg verkligen ut, som om mamsell Jaquettes vänlighet skulle ha gjort intryck på hennes stackars svägerska.

--Sir du nu, du Anna, det är int slut mä all redbarhet och rättvisa i väla, måtte hon ha sagt till sig själv. Du är int tvungen te å löp sta ända te Medstubyn för å råka på snällt folk.

För att säga sanningen, föreföll det henne kanske inte så särdeles aptitligt vid närmare eftertanke att vända tillbaka till hemtrakten och ta emot alla de försmädligheter, som skulle bjudas henne. "Var det int detta jag sa: ho dugde int te å bli prästfru", skulle det heta på alla håll och kanter ända från länsmansfrun till småmasarna, som lärde sig läsa vid det stora bordet i klockar Medbergs skolstuga.

Dessutom hade hon alltid tyckt om pengar, och att gå med tretusen riksdaler i fickan kunde nog göra hennes vandring lättare. Hon hade fått något att fundera på där hon gick.

Egentligen hade hon alltid trivts mycket bra i den lilla stugan ovanför doktorsträdgården, och hon började undra om det inte vore en dumhet att överge den. Skulle det inte vara klokare att köpa in några tunnland åker, sätta upp en lagård, skaffa boskap? Om Gud gäve sin lycka till, så kunde hon om några år sitta i en välbärgad gård.

Hur som helst, begav hon sig inte norr ut upp genom Klarälvsdalen, som hade varit genaste vägen till hemtrakten, utan hon vandrade landsvägen öster ut utmed Vänerstranden, vilket tycktes vara rätta leden för den, som ämnade sig till Korskyrka.

Vad mannen beträffar, så hade hon ingen tanke på annat, än att hon skulle finna honom sittande vid skrivbordet i sitt herrskapsaktiga rum aldeles som vanligt. Och inte heller trodde hon, att han skulle göra några svårigheter med att återupptaga samlivet.

"Han ska fäll alltid ha nån, som städar åt sej och kokar hans mat", tänkte hon. "Vi får hoppas, att han tar te tacka mä mej likaså gärna som mä e anna."

Som man ser, hade hon haft gott av att vara i rörelse i den friska vårluften och framför allt av mamsell Jaquettes vänlighet. Hennes upprörda känslor hade lagt sig till ro. Hon kunde se saker och ting sådana de var utan att blåsa upp ett helt berg av ett sandkorn.

Mil på mil vandrade hon genom det präktiga jordbrukslandet öster om Karlstad. Hon såg herrgårdar och byar utströdda över slätten. Åkrarna fick här breda ut sig utan att beständigt avbrytas av bergåsar. Skogarna hade fått maka åt sig ända bortåt synranden. Med sina tretusen riksdaler på fickan betraktade hon dessa bygder med ett alldeles nytt intresse. "Kanske att en gjorde rättast i å bli stannandes här", tänkte hon. "En skulle föll aldrig ha sett ett så bekvämt land för plogen."

Man kan vara viss om att hon noga granskade varje gård, som hon gick förbi. Överallt fann hon något att lära och att fundera över. Hon hade fått upp ögonen för den yttre världen. Tankarna rörde sig inte mer i en trång cirkel kring de tio barnen, Thea, Karl-Artur och hennes fruktan för straff.

Då hon hade passerat förbi en av traktens små vita kyrkor, råkade hon rätt upp i en liten vårmärknad. Där fanns ungefär samma säljare och samma varor, samma stånd och fladdrande skyltar som på marknaden i Korskyrka för någon vecka sedan. Men som det led framemot slutet av dagen, hade folkskarorna, som rörde sig mellan stånden, hunnit att förse sig med brännvin. Uppsluppenheten var vildare och råare. Från alla håll hördes gräl och oväsen. I synnerhet hästbytare och skojare var i stridshumör. Man kunde vänta sig, att det hela när som helst skulle förbytas i ett stort slagsmål. Anna Svärd, som förstod sig på sådant, skyndade på stegen för att komma ut ur vimlet, innan striden skulle braka lös.

Helt hastigt kom hon dock att höra något, som förmådde henne att stanna och lyssna. Mittibland människornas prat, positivens gnissel, boskapens bölande, fordonens rassel, mittibland hela det väldiga marknadssorlet höjde sig en kvinnostämma till att sjunga en psalm. Den steg mot höjden hög, frisk, underbart klar och hörbar vida omkring. Var och en, som förnam den, måste fråga sig om det inte var genom något himmelskt under, som denna sköna sång steg upp ur det råa, rytande oväsendet.

Marknadsfolket blev verkligen slaget av förvåning. Man upphörde att handla och pruta, man hejdade sig mitt i ett samtal, man dröjde med brännvinsflaskan i handen utan att föra den till munnen.

Den sjungande hade ställt sig på en så kallad skojarvagn, ett enkelt åkdon utan vare sig säten eller sufflett, för att komma högre än mängdens huvuden. Hon var liten och fet, klädd i en slät, svart kappa, ansiktsdragen var fula, ögonen utstående och vattniga.

Hon hade redan fått en hel krets av åhörare omkring sig. Man kände sig litet besviken över att den, som kunde sjunga så ljuvligt, inte också var vacker, men sångens skönhet var sådan, att man tåligt stod kvar och lyssnade.

"Om det int vor omöjligt...", tänkte Anna Svärd. "Men jag ser förstås miste."

Hon ville inte tro sina ögons vittnesbörd. Hon sade till sig själv, att denna kvinna under sången hade fått över sig något vackert, något rent och heligt. Hon hade aldrig märkt något sådant hos den där andra, som den sjungande liknade.

Psalmen var slut. Kvinnan steg ner från vagnen, och en man, som förut hade stått bland åhörarna, tog hennes plats.

Han var klädd i gråa vadmalskläder och hade på huvudet en bredskyggig hatt. Denna ryckte han genast av sig, kastade ner den på vagnsbotten och stod sedan ett par sekunder med knäppta händer och fällda ögonlock, försänkt i bön. Vinden lekte i hans hår och kastade det ner över pannan, varigenom ansiktets lysande blekhet blev än mera märkbar. Som han stod där, kom en stråle solsken, göt sitt skimmer över honom, gjorde det fina ansiktet nästan genomskinligt, inramade det för ett par ögonblick i en gloria. Det var, som om solskenet hade velat hjälpa till att draga blickarna till honom.

Anna Svärd, som naturligtvis inte kunde undgå att känna igen sin man, tyckte, att hon aldrig hade sett honom så vacker. Också blev hela folkhopen, som, då sången slutade, hade ämnat återgå till köpenskap och drcyom, stående stilla i förväntan på vad denne man kunde ha att säga dem.

Det dröjde inte heller länge, innan Karl-Artur började tala. Han höjde ögonlocken, lät blicken från de mörka ögonen svepa över folket, men stod för övrigt alldeles orörlig. Mitt i den stora, andaktsfulla tystnaden, som hade utbrett sig över marknadsfältet, hördes stämman vida omkring.

Man förstår, att blodet skulle stiga hans hustru åt huvudet. Inte ett ord av vad mannen talade kunde hon uppfatta. I stället frågade hon sig själv vad allt detta hade att betyda. Vad hade Thea och Karl-Artur att göra här på marknaden?

Så småningom blev hon i stånd att fasthålla några meningar. Hon hörde Karl-Artur berätta för folket, att han ville följa Jesu bud och gå ut på vägar och stigar för att predika evangelium om himmelriket. Han ville inte längre tala från en predikstol. Han hade begärt avsked från prästämbetet.

Mängden, som fann allt detta både vackert och förvånande, lyssnade nästan andlöst. Stillheten bröts då och då av någon halvfull slagskämpe, som ropade, att han var trött att höra på den där pratmakarn på skojarvagnen. Det här var nu en marknad, där man skulle roa sig och inte pinas, med predikningar. Men dessa bråkmakare blev genast nertystade.

De, som ville lyssna till denna nya förkunnelse, var i flertal.

Men skulle vilja säga, att det var ingen mer än Anna Svärd, som kände vrede eller ovilja. Men hon blev också i högsta grad upprörd. Var hennes man alltså inte längre präst? Skulle han och Thea draga land och rike omkring som annat tatarfolk? hon, hustrun, borde väl också ha ett ord att säga härvidlag. Snart kunde hon inte mer behärska sig. Hon ville arbeta sig fram till främsta ledet i folkhopen för att göra ett slut på det vackra talet. Hon skulle ropa ut vad Thea och Karl-Artur var för ena. Gifva var och en på sitt håll. Iiorkarl och horkona. Och sådana ville ställa sig heliga och predika Guds ord!

Just som hon ämnade knuffa sig fram, lades en hand på hennes axel. Hon såg upp och märkte då, att bredvid henne stod gamla Annstu Lisa, den äldsta och förmämsta av alla gårdfarihandlerskor, storväxt, knotig, med ansiktet brunbarkat av väder och vind, med grumliga, outforskliga ögon, hela människan tung och orubblig som ett gråstensblock.

Beryktad, som hon var, för sin knipslughet och för sitt omättligen begär efter tobak, kaffe och kortspel, hade gumman också andra gåvor, som man inte så gärna talade om. Men Anna hade nog hört viskas, att hon skulle vara både klarsynt och framsynt och att hon på något sätt kunde ställa med folk så, att hon fick dem att köpa vid hennes stånd och betala vad helst hon begärde. Och när hon nu kände hennes hand på sin axel, så förstod hon, att gumman inte hade lagt den där utan en viss mening.

Gumman sade inte ett ord, och handen skulle Anna Svärd ha kunnat skaka av sig bara med ett ryck, men det besynnerliga var, att hon inte gjorde det. I stället blev hon stående stilla och lyssnade till talaren, hon som alla andra.

Men så, som Karl-Artur talade den kvällen på marknaden, hade hon bara hört honom tala en gång förr, och det var den söndagen i Korskyrka, då han hade predikat över de underbara orden om kärleken.

Hon kom väl ihåg hur alltsammans hade varit den gången, hur hon hade stuttit och hoppats på att Thea inte skulle komma och skrämma honom med sina konstigheter, och hur olycklig han hade blivit, när hon ändå till sist hade kommit och han tappade tråden i sin predikan.

Nu kunde hon just förstå hur glad han måste känna sig, därför att de stora gåvorna hade vänt åter till honom. Om nu hon, hustrun, trädde fram, så skulle han säkert komma av sig som förra gången, och värre sorg skulle hon inte kunna göra honom.

Men mittunder det att hon stod och funderade på hur hon skulle kunna skada honom som värst, så tyckte hon inte mer, att hon hade Annstu Lisa bredvid sig, utan det var prostinnan Forsius, som stod där orörlig och andaktsfull och visade henne hur en prästfru i Korskyrka skulle uppföra sig, då mannen stod i predikstolen.

Rätt som det var, började Anna Svärd röra på sig, men nu var det inte för att tränga sig fram till Karl-Artur. I stället sökte hon sig ut ur folkhoppen åt motsatt håll för att kunna lämna marknaden, och detta lyckades lätt nog, tack vare Annstu Lisa, som gick före och banade väg.

Knappt var de nere på landsvägen, förrän Anna kände hur vreden tändes på nytt, och hon vände sig mot gumman utan att på minsta sätt söka dölja hur förargad hon var.

--Vad behövde du bland dej i detta? sade hon. Kunde jag inte ha fått sagt dom vad di var för ena?

--Jag såg, att du höll på å kast dej i olöcka, sade gumman med sin torra och kraftiga röst, och jag ville hjälp dej, för det att du i höstas tre år senna geck ifrå höstmarknarna för te å ge rum åt mej och Ris Karin och annra stackare. Folk är ju brännvinsgalna nu på kvälln, en vet int vad du kunne ha satt i gång.

Anna Svärd såg förvånad på gumman. Detta, att hon hade gått ifrå höstmarknaderna för kamraternas skull, hade hon aldrig nämnt för en människa.

--Du är så ovetandes som di nyfödda, fortfor den gamla. I snart tre år har du vari gift mä den karln, och du ser int, aK dina och hanses vägar drar sej isär och att hanses och hennases går ihop. Int må du tro, att du kan komma unna det, som ar dej förelagt.

När gumman sade detta, vaknade något gammalt och nära nog förgätet upp inom Anna Svärd. Hon kom ihåg, att någonstans i Guds himmel fanns allt, vad hon skulle gå igenom, upptecknat, och att det, som var skrivet, det var skrivet. Ingen makt i världen kunde ändra på detta, ja, inte en gång Vår Herre själv. Så trodde Svärdsmoder och Jobs Erik, så trodde alla människor i Medstubby, och i den tron levde de och dog, glada och modiga.

Om en stund vände hon sig till gumman, som fortfor att gå bredvid henne, tyst och tålig.

--Ja, nu ska du ha tack då, Lisa. Jag är föll int så dum, så att jag sätter mej opp emot det, som är mej teämnat.

Annstu Lisa stannade genast och räckte henne en hand, som var fruktansvärt stor, men som aldrig gav annat än den allra svagaste tryckning.

--Ja, jag ska föll gå tebaks te mett, jag, sade hon.

Men Anna Svärd gjorde henne en fråga, innan de skildes.

--När du vet så mycke om mej, du Lisa, så kan du föll säga mej vart jag nu ska ställa stega mina.

Svaret kom utan minsta betänkande.

--Du ska bara gå vägen rätt fram, för det, som är dej teämnat, det kommer dej te mötes i denna kväll.

Annstu Lisa vände sig brått om för att komma tillbaka till marknaden, men Anna Svärd stod länge och såg efter henne. Hon hade varit henne till en stor hjälp, hon liksom mamsell Jaquette.

Snart vandrade hon vidare i den vackra vårvällen och väntade nu med stor visshet på att det, som skulle komma, det skulle vara något vänligt och gott.

Men hon fick gå länge, innan det hände något. Till sist

blev hon både hungrig och trött och satte sig på en dikeskant för att tå fram matsäckspåsen.

Och nu bar det sig inte bättre, än att just som hon förde en smörgås till munnen, kom två tiggarkäringar vandrande vägen fram, gråa och smutsiga och med en orimligt lång rad av gråa och smutsiga ungar i följe.

"Di där kommer fäll te å ryck maten ur mun på mej", tänkte hon och makade sig litet undan bakom en sten, så att tiggarrhopen kanske skulle gå förbi utan att se henne.

Vad käringarna och barnen hade på sig, det stod inte till att beskriva. De hade disktrasor på huvudet och säckar, som hade suttit på fågelskrämmor en hel sommar, till kjolar och tröjor, och skor, som var ihopspetade av gamla näverskräppor.

Men de båda tiggarkäringarna var inte ledsna varken för smuts eller trasor. De skrattade och pratade, så att man hörde dem långvägs ifrån.

--Allri kunne ja tro, att dä va så roligt te å gå omkring och tigge, sade den ena av dem.

--En kan då fäll allri tänke sej en token flax, som du har hatt, sade den andra. Te å få tie unger oköpandes!

Anna Svärd började misstänka, att detta inte stod rätt till. Hon hade hört, att det kunde hända, att välbärgade bondhustrur från de norra Värmlandssocknarna gav sig ut på tiggarrått på vårkanten, då det hade blivit tomt i boden, för att skaffa sig korn till bröd och utsäde. De här hade inte gått ut förgäves. Såväl kvinnorna själva som ungarna kom släpande med fyllda påsar på ryggen.

--Om vi bare inte hade så långt hem, sade nu den första tiggarkäringen och skrattade. En kunne behöva å ta gästgiverskjuts tebaka te Ekshärad.

Knappt var det ordet sagt, förrän Anna Svärd sprang upp på vägen och satte ögonen i tiggarkäringarna. Under smutsen och hårstriporna, som hängde ner över ögonen, kände hon igen deras drag. Den ena satt på ett skogstorp --hon var nog så fattig, att hon behövde tigga--, men den andra hade varit en rik änka, då Anna sist hade sett henne. Hon hade då bjudit på bönkaffe och hade köpt både nackkam och silkeskläde.

Så snart som tiggarkäringarna såg Anna Svärd, började de på att begära.

--Ni har fäll nåt gammelt i påsen, som ni kan ge oss te ungera?

--Är det int du, som är Mor i Norrviken? sade Anna halvt raljerande. Hur kan det ha vurti så fattigt för dej, att du får lov gå omkring mä tiggarpåsen?

--Gärn min har bränt, sade kvinnan, och korna har dött, och korna har fruse...

Mer fick hon inte säga, därför att det kom ett gallande högt skrik från barnflocken. Tio tiggarrungar kom rusande mot Anna Svärd, de tog om henne, de höll nästan på att rycka omkull henne.

Anna Svärd låtsade inte om dem för det första. Hon lade sin hand tungt på kvinnans axel.

--Jaså, det är du, som är gift mä di här barnas farbror, sade hon. Nu är det du, som följer mä mej te länsman. Och du ska få fångskjuts hem, bå' du och ungarna.

Då tiggarkäringen hörde detta, gav hon till ett rop. Hon kastade påsen ifrån sig och började springa bortåt vägen det fortaste hon förmådde, och detsamma gjorde den andra tiggarkäringen och alla de ungarna, som hörde henne till.

Men Anna Svärd stod kvar på landsvägen med de tio barnen omkring sig och glädje och frid i hjärtat.

Och innan hon började tala med dem och göra dem frågor om hur de hade haft det hos farbroderns, tyckte hon, att hon och de borde tacka Gud för att de åter hade fått komma tillsammans. Och hon stämde upp en aftonpsalm, den första, som hon hade lärt dem sjunga:

Så går en dag än från vår tid Och kommer icke mer, Och än en natt med Herrens frid Till jorden sänkes ner.

TREDJE DELEN

SKOJARBARONEN.

Hur måtte det inte ha oroad de män, som hade ärvt de gamla herrgårdarna och bruken utmed Lövens långa sjö, dessa män, som ännu visste att berätta om stolta kavaljersbragder, som regerade på sina gårdar som allhärskare, som avgjorde alla ärenden på sockenstämmorna och blev firade som konungar på sina födelsedagar, hur måtte det inte ha ängslat dem, då det inträffade på den ena gården efter den andra, att äktenskapen inte välsignades med söner, då deras fruar, som i allt annat var dem lydiga och underdåniga,

tycktes ha ingått en ondskefull sammansvärjning att inte föda till världen något annat än döttrar.

Under de år, då de många döttrarna föddes, grubblade dessa herrar säkert mången gång över tillvarons gåtor och Försynens skickelser. De frågade sig om inte detta var ett nytt sätt, genom vilket de eviga makterna ville visa människorna sitt misshag, om det möjligen var deras mening att utsända över jorden en syndafloed av kvinnor, en översvämning, som förvisso skulle ha förintat syndaskarorna mera verksamt, än som kunde ske på Noas tid.

Säkert hade de också goda skäl för sina farhågor. Ty fastän det inte ännu på något sätt var tal om förintelse och undergång för hela människosläktet, så kunde det dock gälla flera gamla släkters fortbestånd. Det kunde betyda utdöendet av Sinclairesättens mäktiga brukspatroner eller Hedenfeltarnas stolta racka av majorer och överstar. Det kunde försorsaka utlocknandet av den ädla, ärevördiga prostsläkten, som under mer än hundra år hade regerat i Bro prostgård, och det kunde förhindra, att någon mer avkomling av den gamle tyske organisten Faber med smidiga fingrar trakterade de bölände och trumpetande orglarna i de gamla värmlandsskyrkorna.

Fastän det alltså fanns anledning till oro, gick denna dock knappast så djupt, att den hindrade de flesta av herre männen i Bro socken att i fred och ro njuta av tillvaron. Endast en enda ibland dem var så beskaffad, att han varken dag eller natt kunde förgäta sin längtan efter söner, att han långt hellre hade velat vara en daglönare av ringa stånd än en baron Löwensköld av den yppersta härkomst, då han måste leva i den vissheten, att hans ätt inte skulle komma att fortvara.

Aldrig kunde Adrian Löwensköld, denne präktige herre till Hedeby, som ständigt förbättrade och förskönade sitt hus och sin egendom, denne rättvise husbonde, som sökte göra alla sina underlydande lyckliga, värja sig mot den känslan, att han hade förbrutit sig mot landet, mot för fäderna, mot hela mänskligheten, då han endast hade skänkt världen fem döttrar, men ingen son, ingen av dessa plikttrogna, duktiga arbetare, som i forna tider hade förhjälpit Sverige till storhet och makt. Helt visst försökte han vara rättvis och inte lägga skulden på oskyldiga, men han kunde inte rå för, att livet blev honom motbjudande, då han måste tillbringa det i sällskap med idel fruntimmer. Han visste ju, att varken hans hustru eller hans gamla faster eller de fem döttrarna eller deras lärarinna var orsak till hans olycka. Men det fiände dock varje dag, att han trädde in i deras krets som en glädjestörare, ur stånd att förlåta, att han inte i stället för dessa stillsamma, sediga fruntimmer hade omkring sig en skara av odygdiga, larmande, storätande pojkslynglar.

Denna beständiga otillfredshet gjorde honom gammal i förtid. Det fanns verkligen inte mycket kvar hos honom av den unge, glade riddar Solsken, som på sin tid hade gift sig med den omtalade skönheten Marianne Sinclair. En god del av sin ungdoms strålände humör torde han ha mistat, då Marianne dog efter bara ett års äktenskap. Hans andra gifte, med den rika fröken Wachthausen från Kymmelsta, hade varit ett resonemangsparti, och den hustrun kunde inte hålla borta hans förtärande längtan. Men den forna starka livsglädjen skulle säkert ha kommit tillbaka, om han bara hade ägt en son. Med honom skulle han ha dragit på jakt eller företagit långa fisketurer. Liksom i sin lustiga ungdom skulle han än en gång ha gett sig ut på dagslånga resor för att få dansa en natt. Nu däremot gick han omkring i sitt hus, uttråkad av allt detta ömtåliga, småsinnade, kvinnfolksaktiga, som ständigt mötte honom.

Just på den tiden, då baron Adrians hjärta höll på att stelna till ohj ärlig hårdhet, hände det sig emellertid, att hans bror Göran, en eländig, föraktad landstrykare, som hade råkat i fiendskap med hela sin familj, kom körande fram till stora ingången på Hedeby.

Detta var något oerhört. Vid andra av traktens herrgårdar brukade denna underliga, förkomna människa, som levde bland tattare och hästskojare och var gift med en skoartös, rätt ofta visa sig med sin smutsiga vagn, fylld av trasor, ungar och alla slags stinkande bylten, för att byta hästar eller köpa upp lump. Men aldrig förr hade det hänt, att han hade vågat sig fram till broderns dörr.

Det är inte lätt att säga i vilken grad det liv, som Göran Löwensköld hade fört, hade utplånat det förflutna ur hans minne.

Sedan flera dagar rasade ett förfärligt yrväder, och medan hans lilla gula hästkrake långsamt arbetade sig fram genom snödrivorna i allen, som förde upp till Hedeby, drömde sig kanske den stackars skojarbaronen tillbaka till sin ungdom. Kanske tyckte han sig åter vara en pojke på hemväg från skolan i Karlstad, och kanske väntade han, att de båda ståtliga föräldrarna skulle stå på tröskeln och hälsa honom välkommen. Han tänkte sig, att tjänarna skulle komma utstörtande för att befria honom från fotsack och slädfäll. Ivriga händer skulle slita av honom pälsen, rycka mössan av huvudet, knäppa upp bottförena. Modern skulle inte fort nog få fram honom ur ytterkläderna för att kunna omfamna honom, föra honom fram till brasan, skänka i åt honom sjudande hett kaffe för att slutligen bli sittande alldeles stilla och bara sluka honom med ögonen.

Man vet ju, att om vintern, då yrvädersdagarna följa varandra i långa rader, då alla vägar är igensnöade och ingen resande vågar sig ut, då är fönsterna på de ensamma lantgårdarna aldrig tomma på nyfikna spejare, som ihärdigt blickar neråt allen, väntande på något nytt, på något omöjligt, på man vet inte vad.

Under sådana dagar blir till och med ankomsten av en skojsryss en stor händelse, som rapporteras från rum till rum, och redan medan den lilla gula hästrättan kravlade sig fram genom allen, blev baron Adrian underrättad om vad det var för en gäst, som nalkades.

Dock--när han med sin mest avvisande min trädde ut på husets tröskel och beredde sig att ge sin bror ett sådant mottagande, att han varken skulle våga ett skämt eller en motsägelse, såg han, att Göran, denne föraktade dagdrivare, denne förlorade son, som hade bragt skam och skada över honom under hela hans liv, inte denna gång kom körande i sällskap med svartögda tatarungar eller otäcka tiggarkäringar, utan med just det, som han önskade sig mer än något annat och som hade förnekats honom, den trogne och rättfärdige.

Och det var inte något understucket barn, som den trasige landstrykaren med det förstörda galgfågelsansiktet nu plockade fram ur skojarryssens trasbylten, därtill liknade det alltför mycket det porträtt av hans far, som tronade över salongssoffan på Hedeby. Han igenkände detta milda, förfina ansikte med de stora drömögönen, som han så ofta hade beundrat. Det var inte nog med att brodern hade en son, utan också den från en av hans stammödrar nedärvda skönheten, som inte hade kommit någon av hans döttrar till del, kunde tiggarbarnet berömma sig av.

Men i detta ögonblick var det inte mycket bevänt med den siste Löwensköld. Då hans far nu lyfte upp honom ur släden, hängde han nästan medvetlös i hans armar, ögonen sjönk ihop, både händer och kinder var blåfrusna.

Det blev således ingenting av med att baron Adrian med några kraftiga ord skulle ha visat brodern från gården, utan då denne kom med barnet på armen och han läste en tveksam fråga i hans blick, då glömde baron Adrian allt, vad han själv hade fått lida för denne brors skull, han glömde också alla de bekymmer, som han hade berett föräldrarna, och slog upp husets dörr på vid gavel.

Dock längre än in i förstugan gick inte Göran Löwensköld. Då brodern också slog upp salsdörren och han såg en flammande spisbrasa och möbler och tapeter, som han kände igen från sin barndom, stannade han och skakade på huvudet.

--Nej, sade han. Det där passar inte för mig. Jag går inte längre än hit. Men kanske du vill ta hand om barnet?

Baron Adrian tog emot barnet som den dyrbaraste skatt och började genast stryka och knåda den lilla kroppen för att få den varm. Han kallade intet av sina fruntimmer till hjälp. Han visste ju, att han måste göra detta längre fram, men under dessa första ögonblick ville han behålla barnet för sig ensam. Och helt hastigt lade han sin borstiga kind mot det lilla tiggarbarnets kalla och smutsiga till en skygg smekning.

--Han är så lik far, sade han med litet osäker röst. Du är lycklig, Göran, som har en son.

Da baron Göran såg hur hans bror tryckte barnet intill sig, då borde han ha vetat, att ägaren till Hedeby var beredd att ge honom iöda och husrum till hans sista stund, bara därför att han var nog lycklig att äga en son. Han borde ha vetat, att hädanefter skulle hans bror ha fördrag med hans gäckerier, hans lättja, hans kortspel, hans dryckenskap utan att någonsin mer säga honom ett förebrående ord.

Trots detta tycktes han inte känna någon lust att stanna, utan närmade sig utgången.

--Du kan väl förstå, att jag inte hade kommit hit, om jag inte hade varit tvungen, sade han. Vi har farit omkring så länge i yrvädet, att han höll på att frysa ihjäl för mig. Jag måste hit med honom, annars hade han gått kaputt. Jag har arbete, som väntar på mig i prostgården, och dit far jag nu. Jag kommer och hämtar honom, så snart som det blir slut på ovädet.

Han stod med handen på dörrklinkan, då han yttrade detta. Baron Adrian gav intet direkt svar. Kanske att han inte en gång hörde vad brodern sade. Han var helt och hållet upptagen av harnet.

--Hör du, Göran, han är förfrusen om händerna. Vi måste gnida honom med snö. Vill du hämta in litet?

Göran Löwensköld mumlade något otydligt, som ljud som ett tack och farväl, och öppnade dörren. Baron Adrian trodde, att han gick ut för att hämta in snö, såsom han hade bett honom. Men om ett par ögonblick hörde han pinglandet av en bjällra, och da han blickade ut, märkte han, att hans bror for sin väg. Han piskade på den gula kraken, så att den satte av i full karriär, och den lätta yrsnön stod omkring den som ett dammoln.

Baron Adrian kunde första, att det fanns mycket i hemmet, som det var pinsamt för brodern att återse, och förvånade sig inte över hans flykt. För övrigt sysslade hans tankar endast med barnet. Elan tog själv in snö för att gnida liv i det förfrusna lilla ansiktet och i händerna, och redan under det att han höll på härmed, började han lägga planer för framtiden. Aldrig skulle han tillåta, att den siste Löwensköld återlämnades till brodern för att växa upp bland hans vilda kamrater.

Vad Göran Löwensköld hade i sinnet, då han reste bort från Hedeby, är inte lätt att säga. Det är möjligt, att han ämnade vända tillbaka om ett par timmar för att hämta barnet och på samma gång få tillfälle att njuta av broderns raseri över att än en gång ha låtit sig lurats och bedragas. Ännu då han reste bort från gården, gapskrattade han vid tanken på hur brodern hade lagt sin kind intill tiggarbarnets och hur stolt han hade lyft på sina armar denne nye uppehållare av namnet och ätten.

Men hur det kom sig, så dröjde inte skrattet länge på läpparna. Han satt där med den barslitna pälsmössan djupt nerdragen i pannan och for framåt vägen utan att tänka på vart det bar. Djupa och besynnerliga tankar rörde sig inom honom, tankar, som begärde att genast bli satta i verket.

Till Bro prostgård, dit han hade sagt att han ämnade sig, reste han alls inte, och då nästa morgon ett bud från Hedeby kom dit för att fråga efter honom, kunde ingen där ge något besked. Men längre fram på förmiddagen kom ett par bönder, som hade varit ute för att ploga upp den igen snöade vägen, till Hedeby för att underrätta baronen, att man hade funnit hans bror landstrykaren död i ett landsvägsdike. Han hade kört ner där under mörkret, och skojarryssen hade välvt. Han hade väl inte haft krafter att vräka den av sig, utan hade blivit liggande på botten av diket och frusit ihjäl.

Ingenstädes kunde det gå lättare att under mörker och snöyra ta miste om vägen än på den jämna slätten omkring Bro kyrka. Det föreföll inte alls omöjligt, att Göran Löwensköld, skojarbaronen, hade omkommit genom ett olycksfall.

Man behövde visst inte tro, att han hade sökt döden frivilligt, för att hans barn skulle få stanna i den goda tillflyktsort, som han hade skaffat det i ett anfall av sitt vanliga elaka skämtlyne.

Han var en nära nog förryckt människa, denne Göran Löwensköld, och det är förvisso inte lätt att rätt förklara hans handlingssätt. Men man visste ju, att han med en helt rörande kärlek hade omfattat detta sitt yngsta barn. T dess ansikte hade han återfunnit de Löwensköldska släktdragen, och han tyckte väl, att det tillhörde honom på ett annat sätt än de svartögda tatarungar, som förut hade vuxit upp omkring honom. Det torde inte vara en fullkomlig omöjlighet,

att han hade givit sitt liv för att skydda detta barn för armod och elände.

Då han kom resande till Hedeby, hade han väl inte haft någon annan tanke än att driva gäck med sin förträfflige bror, som förgicks av längtan efter söner. Men då han hade trätt inom det gamla hemmets väggar, då han hade känt hur redbarhet, trygghet och välvilja strömmade emot honom, då hade han sagt till sig själv, att han önskade, att detta hans yngsta barn, det enda, som riktigt var hans eget, skulle få stanna här och att han måste lägga sin resa så, att han aldrig behövde komma åter och hämta det.

Men ingen vet hur det verkligen förhöll sig. Livet var väl inte för honom något så dyrbart, att han behövde tveka att kasta det ifrån sig. Det var kanske en länge mird önskan, som nu blev fullbordad. Han var kanske glad att ha funnit en slutgiltig förevändning för en handling, som han ditills hade uppskjutit av likgiltighet eller slöhet.

Och vem vet? Kanske gladde det honom ännu i dödsögonblicket att kunna spela sin ende bror, som alltid hade förstått att hålla sig på rätta sidan av livet, ett nytt spratt. Kanske gjorde det honom ett nöje att lura honom en sista gång. Drog sig kanske hans läppar till ett sista försmädligt löje vid tanken på att barnet, som han hade lagt i broderns armar, inte var annat än en flicka, att det endast var en förklädnad, som hade öppnat fädernhemmets dörrar för den usla tattartösen.

FRIHERRINNAN.

Samma dag, som skojarbaronen hade lämnat sitt barn på Hedeby, hade baron Adrian Löwensköld kommit in till middagsbordet i strålande humör.

I dag skulle han inte behöva sitta till bords med endast fruntimmer. I dag fanns det en pojke med i sällskapet. Han tyckte, att det var en annan luft i rummet. Han kände sig ung, munter, levnadsfrisk. Ja, han ämnade till och med föreslå sin hustru, att man skulle ta in vin och dricka ett glas för den nykomne.

Han gick rakt fram till sin plats vid det runda matbordet, knäppte samman händerna och lyssnade med böjt huvud till bordsbönen, som lästes av den yngsta av de små dottrarna.

När detta var gjort, sände han en strålande blick kring bordet för att finna brorsonen. Men hur han ansträngde sig, såg han inte till någon varelse i jacka och byxor. Det fanns inte annat än kjolar och tränga liv vid bordet nu som alltid.

Han drog samman de mäktiga ögonbrynen och gav till en fnysning. Han hade ju måst lämna ut brorsonen till barnkammaren, för att han skulle bli tvättad och omklädd, men var hans hustru verkligen så enfaldig, att hon inte lät barnet sitta med vid bordet? Visst var han en skojarunge med skojar seder, men alla de fem väluppfostrade dottrarna hans var inte värda så mycket som det barnets lillfinger.

Men innan han hann säga något om sin besvikelse, gjorde friherrinnan en liten rörelse med handen och pekade på en liten välkammad och välklädd flicka, som satt på stolen bredvid honom.

Han företog en hastig räkning och fann, att det satt sex småflickor med vid bordet den dagen. Han förstod, att man hade satt på pojken flickkläder. Det var ju helt naturligt. De trasorna, som han hade haft på sig, då han kom, hade han inte kunnat sitta till bords med, och på Hedeby fanns ingenting annat än flickkläder. Men håret, det krusiga gullhåret, hade man ju inte behövt fläta ihop till två kringlor, som dinglade vid öronen alldeles som på hans egna döttrar.

--Kunde ni inte ha fått låna ett par byxor hos rättarns, frågade baronen, så att pojken inte behövde se ut som ett spektakel ?

--Jo, genmålde friherrinnan, och svaret kom likaså behärskat som vanligt, utan ett spår av hån eller skadeglädje, å ja, det kunde vi nog ha fått, tänker jag. Men hon är klädd nu, såsom det är det rätta för henne.

Baron Adrian såg på sin hustru och på barnet, och sedan vände han på nytt ögonen mot hustrun.

--Jag är rädd för att Göran har spelat dig ett spratt igen, sade friherrinnan.

Och det fanns inte en skiftning i rösten, inte en glimt i ögonen, som förrådde, att hon i den här saken var av annan mening än mannen.

Och det var hon ju inte heller. Hon tyckte visst, att Göran hade burit sig skamligt åt och visat prov på sin vanliga elakhet. Om det i djupet av själen rörde sig något annat, så var det alldeles mot hennes vilja.

Men om nu en människa är skapad till dörrmatta och blir trampad på alla dagar, så kan det väl inte hjälpas, att den mattan erfar en liten rörelse av belåtenhet, om han, som trampar hårdast och har de vassaste järnspikarna i klacken, skulle komma att göra en liten oskadlig kullerbytta.

Och när friherrinnan såg, att mannen drog ihop pannan i rynkor och att han visade ifrån sig stekfatet, som husjungfrun bjöd omkring, alldeles som om den här malören skulle ha berövat honom aptiten, så började kroppen skaka på henne, fastän ansiktet alltjämt höll sig orörligt.

Sedermera undrade hon mangel gången hur det skulle ha gått både henne själv och den gamla fastern och guvernanten och de sex döttrarna, om inte hennes man hade rest sig från stolen med en stygg svordom och skyndat ur rummet. Hon själv hade inte kunnat hålla sig allvarsam ett ögonblick längre. Hon var tvungen att skratta, och på samma sätt var det med de andra. Allesammans var de tvungna att kasta sig bakåt på stolarna och

storskratta.

De skrattade högt och jublande, den ena värre än den andrs, och på samma gång skämdes de. Det var ju alls inte rätt att skratta åt att den, som var far och man och husbonde, hade blivit lurad. De var sediga och väluppfostrade, och de ogillade sig själva i allra högsta grad. Men detta skrattet kom ur själva naturdjupet, och de kunde inte hålla det tillbaka, om de inte ville kvävas.

Det var ett stort uppror. Under ett par minuter kastade de av sig allt, som tyngde och kvävde, och kände sig fria och överlägsna. De trodde, att de aldrig mer skulle känna sig så kuvade och förskrämda som förr, därför att de hade kunnat skratta åt förtryckaren. Medan de skrattade åt honom, förlorade han sin fruktansvärda storhet och blev en liten vanlig människa som de själva.

Och friherrinnan, som alltid talade om baron Adrian som den bästa bland äkta män och om sig själv som den lyckligaste bland hustrur, friherrinnan, som aldrig tillät någon främmande, ja, inte en gång fastern eller guvernanten, att göra den minsta anmärkning på mannens uppförande, friherrinnan lovade sig själv, att om någonsin Göran Löwensköld komme i hennes väg, så skulle hon försöka göra något för honom till tack för denna stunds lustighet.

Men nästa dag, då skojarbaronen hade funnits liggande ihjälfrusen i ett dike på prostgårdsängarna och han hade blivit hemkörd till Hedeby stel och kall, då hade hon i alla fall inte lyft ett finger för att visa honom den sympati, som hon under några flyktiga minuter hade känt för honom. Mannen hade fått ordna med likfärd och begravning alldeles efter eget tycke utan den minsta protest från hennes sida.

Baron Adrian kostade på svepning och beställde kista och lät öppna familjegraven. Han gjorde upp med prästerskapet i Bro om dagen för bisättningen och for själv med några av sina underhavande till kyrkogården och övervar begravningen.

Men mer gjorde han heller inte.

Han tillät inte, att man satte upp vita lakan för fönsterna på Hedeby, inte att man strödde granris på vägen, inte att friherrinnan och hennes döttrar klädde sig i svart. Han inbjöd inte några av socknens herremän att gå med i likprocessionen, han beställde inte begravningskonfekt, och han höll inte något begravningskalas i sitt hem.

I hela Bro socken fanns det inte en människa, som var annat än glad över att Göran Löwensköld var död. Hädanefter skulle det inte mer hända, att han antastade herremännen på Broby marknad, klappade dem på axeln och kallade dem för du och kära bror, därför att han en gång i världen hade varit kamrat med dem i Karlstads skola. Det var gott för litet var att veta, att det aldrig mer kunde falla honom in att vilja byta sig till ett förnämligt och gott guldur mot en bucklig silverrova eller ett präktigt fyra års sto mot en gammal skinkmärr. Visst var det skönt, att han var borta. Så länge han levde, fanns det ingen säkerhet för vad han kunde hitta på att begära eller för den hämnd, som han kunde komma att ta, om man sade nej till honom.

Men i alla fall tyckte nu hela Bro socken, att baron Adrians uppförande vittnade om alltför stor hämndlystnad. Man sade, att när baron Göran hade mistat livet, så borde ju brodern ha glömt det gamla grollet och fört honom till graven med heder och ståt.

I själva verket klandrade man friherrinnan nästan ännu mera än mannen, därför att man hade väntat sig mera förbarmande av ett fruntimmer. Tänk bara, att hon inte hade lagt en blomma på kistan! Man visste, att den väldiga kallan, som stod i matsalen på Hedeby, blommade just vid den här tiden, och ingenting är ju så passande att ge en död med på den sista färden som en kallablomma, men det hade inte blivit gjort. Vad skulle man säga om sådant? Var det inte nästan omänskligt att inte vilja kosta på svågern så mycket som en kallablomma?

Mången tyckte nog också, att baron Görans hustru borde ha blivit underrättad om mannens död, och man undrade på att inte friherrinnan gjorde någon påminnelse härom.

Och åt flickan, åt Göran Löwenskölds mest älskade barn, borde hon väl i alla fall ha låtit sy en sorgklänning. Så underdånig sin man och så rädd för honom kunde hon väl inte vara, att hon inte tordes ta en sömmerska i huset och skaffa passande kläder åt det faderlösa barnet.

Friherrinnan på Hedeby var, som alla visste, en ganska klok dam, som mycket väl hade reda på vad som passade sig. Och hon borde ju ha känt det som en plikt att tala mannen till rätta, då han felade. Men det märkte man ingenting av denna gång.

Den smutsiga skojarryssen, med trasor och bylten, med förtennarverktyg, brännvinskutning och flottiga kortlekar, och den lilla skojarhästen, som hade stått kvar bredvid husbondens lik, ända tills att människor hade kommit tillstädes och grävt upp den döde ur drivorna, hade förstås också blivit förda till Hedeby. Släden hade blivit inställd i ett uthus och hästen i stallet, och med undantag av att hästen hade fått foder och vatten, hade ingen bekymrat sig om denna del av skojarbaronens efterlåtenhet. Men dagen efter begravningen befallde baronen, att hästen skulle skos om och få en extra foderranson, så att man kunde förstå, att han ämnade sända ut den på långresa.

Den tiden fanns det en rättare på Hedeby, som var född och uppvuxen i en av de nordliga Värmlandssocknarna, där det löst kringdrivande tatarfolket hade sina vinterkvarter. Han kände till skojarläkten, där baron Göran hade blivit ingift, och visste var den hade sitt tillhåll. Åt honom gav nu baron Adrian i uppdrag att föra den gula hästrättan tillbaka till hemmet med ryssen och allt, vad däri fanns, och att underrätta baron Görans hustru om att mannen var död.

Men det var baronens mening, att han inte bara skulle föra hem ryssen och förtennarverktygen och kortlekarna och all den andra trasdoningen. Han skulle också föra med sig brorsdottern. Hon hade ingen rätt att vistas på Hedeby. Hon skulle skickas tillbaka till det folket, varifrån hon var kommen.

Dagen efter begravningen underrättade alltså baron Adrian sin hustru om att flickan skulle sändas hem nästa morgon. På samma gång sade han till, att hon skulle klädas i desamma paltorna, som hon hade haft på sig

vid ankomsten. Han tillade också några ord om att han antog, att hon, friherrinnan, var belåten med att inte vidare behöva ha skojarungen i huset.

Friherrinnan svarade inte ett ord. Hon protesterade inte mot att barnet skulle föras från Hedeby. Hon bara reste sig för att gå in i barnkammaren och ge barnflickan besked.

Hela den dagen kunde man hos friherrinnan märka en besynnerlig oro, hon kunde inte sitta stilla. Hon gick från syssla till syssla, och hon rörde oupphörligt läpparna, fastän inte ett ljud kom över dem.

Hon syntes oftare än vanligt den dagen i barnkammaren, hon satt där helt tyst och gav akt på det främmande barnet. Den lilla flickan stod, så länge som det fanns en smula dager, vid fönstret och såg neråt allen. Så hade hon stått alla dagar, alltsedan hon hade kommit till Hedeby. HOD stod där och väntade på att hennes far skulle komma och hämta henne. Hon var skygg och främmande och brydde sig inte mycket om att leka med de andra barnen. Hon skulle visst inte bli ledsen över att bli hemskickad.

När det blev natt och friherrinnan låg i bredsängen vid mannens sida, kände hon alltjämt samma oro och var ur stånd att sova. Hon sade till sig själv, att nu var hon kommen till gränsen, nu var stunden inne, då hon måste sätta sig upp emot sin man. Detta, som han nu hade i sinnet att göra, det fick inte ske.

Det stod klart för friherrinnan, att baron Göran hade kört ihjäl sig med vilje, för att dottern skulle få stanna kvar på Hedeby. Han hade älskat henne, och han hade gripits av önskan, att hon skulle få växa upp i ett gott hem och bli till en riktig människa. Han hade tänkt sig, att hon skulle bli uppfostrad efter sitt stånd och bli gift med en herreman. Hon skulle inte bli någon skojarkäring och åka omkring på skojarlasset, svärjande och skrikande, omgiven av svärjande och skrikande skojarungar.

För att uppnå allt det där hade han betalat med livet. Han hade förstått, att så mycket ville det till, men han hade inte dragit sig för kostnaden, utan han hade betalat.

Förstod hennes man vad hans bror hade velat? Det var nog möjligt, att han förstod, men han gjorde sig nu ett nöje av att neka brodern det, som denne hade velat köpa med sitt liv. Och detta måste hon, hustrun, förbjuda honom.

Hon måste säga det så, att hon blev åtlydd. Hon fick lov att tala med myndighet och kraft. Han fick inte sända bort brorsdottern. Det var orätt. Hon förstod, att det var en handling, som skulle dra straff med sig. Hon hade tegat allt hittills. Hon hade låtit honom ordna med begravningen, som han bäst ville. Hon hade sparat sig. Det där andra hade ju egentligen ingenting betytt.

Hon låg och tänkte på hur hon hade sett svågern sitta nerhukad i släden, då han hade åkt från gården. Hon sökte föreställa sig hans dödsörka tankar, då han for omkring i yrvädet. Kunde man tänka sig, att en sådan man skulle ha ro i sin grav, om han bleve nekad det, som han hade velat vinna med sitt offer? Här på Hedeby kände man nog till, att en död hade

makt att hämnas.

Hon måste tala. Det gick inte an, att man nekade att lyda en död. Hurudan han än hade varit i livet, så hade han nu skaffat sig rätt att bli åtlydd.

Hon knöt sina händer, och hon slog sin egen kropp och bestraffade sin feighet. Varför väckte hon inte mannen? Varför talade hon inte med honom?

Hon hade anat vad mannen hade i sinnet, och hon hade företagit en liten motåtgärd. Redan samma dag, som baron Göran hade blivit funnen, hade hon tagit hans dotter med sig och gått på besök till en fattig koja, där tre barn låg sjuka i mässling. Hennes egna döttrar hade haft sjukdomen, om det främmande barnet hade haft den, visste hon inte, men hon hoppades, att så inte måtte ha varit fallet. Var dag hade hon sedan givit ul;t på tösen och spanat efter sjukdomssymptom. Men ännu hade de inte visat sig. För resten visste hon av gammalt, att sjukdomen inte bröt ut förrän på elfte dygnet, och nu var det bara det åttonde.

Hon sköt upp minut efter minut, timme efter timme. Hon började frukta, att hon alls inte skulle få mod att tala.

Men vem var hon då? Varför var hon så eländigt feg? Vad skulle det egentligen kunna hända henne, om hon talade? Mannen skulle inte slå henne. Det skulle alls inte kunna komma i fråga.

Men han hade en vana att alldeles se förbi henne, att inte bry sig om vad hon sade. Att tala till honom det var för henne som att ställa sig och predika för ett isblock.

Friherrinnan hade ännu ett bekymmer, som oroadde henne på det högsta. Det var så, att mannen förra året på en bjudning i Karlstad hade råkat en avlägsen släkting, Charlotte Löwensköld, som var gift med kommerserådet Schagerström. Charlotte och baron Adrian var gamla bekanta sedan den tiden, då hon hade varit förlovad med hans kusin KarlArtur Ekenstedt, ja, hon hade till och med en gång besökt Hedeby i sällskap med fästmannen. Nu hade hon och baronen råkat in i ett förtroligt samspråk, baronen hade beklagat, att han inte ägde en son, endast en massa döttrar, och Charlotte hade frågat om han inte skulle vilja låta henne övertaga en av döttrarna, för i hennes hem fanns det inga barn alls. Hon hade haft en enda dotter, men denna var död.

Det var naturligt, att baronen hade förklarat sig mer än villig, och Charlotte hade sagt, att hon skulle tala vid sin man och höra hur han ställde sig till förslaget. Kort efteråt hade det kommit en skriftlig förfrågan om baronens på Hedeby verkligen skulle vara villiga att avstå en av sina döttrar till herrskapet Schagerströms att uppfostras som eget barn. Baronen hade omedelbart svarat ja. Han hade inte ens gjort sig mödan att efterhöra om hans hustru kunde vara av annan mening. Det var ju självklart, att ett dylikt erbjudande från den rikaste familjen i Värmland inte kunde avvisas. Barnet skulle få växa upp som en prinsessa, och omätliga fördelar kunde vinnas genom att man trädde i så intim förbindelse med en mäktig man.

Friherrinnan hade inte heller gjort några direkta invändningar, men hon hade försökt att dra ut på tiden. Charlotte ville själv komma till

Hedeby för att välja ut den av de små flickorna, som bäst passade henne, men resan hade blivit uppskjuten nu i väl ett halvår. Och uppskovet berodde nog till största delen på friherrinnan. Hon hade skrivit, att hon hade en klänningsväv uppe och att hon helst ville ha väven nere och klänningarna sydda, så att döttrarna hade något snyggt att sätta på sig, då Charlotte skulle komma och mönstra dem. En annan gång, då Charlotte hade velat komma, hade barnen haft mässling, så att visiten även då hade måst uppskjutas. Nu hade inte friherrinnan hört något ifrån Charlotte på rätt länge, och hon hade hoppats i sitt stilla sinne, att den rika frun, som hade så mycket att sköta om i sitt stora hus, skulle ha glömt bort alltsammans.

Men då detta hade hänt med baron Göran, hade friherrinnan skrivit till Charlotte och bett henne komma. Nu ville hon alltså avstå en av sina döttrar till henne. Det var ett offer, som hon gjorde för mannens vilja. Hon tänkte, att om hon gick honom till mötes härvidlag, så skulle hon kunna fordra av honom, att hon finge behålla det främmande barnet i sitt hus.

Men nu hade allt detta varit till ingen nytta. Mannen hade varit henne för snar. Mässlingen hade inte brutit ut. Charlotte hade inte kommit. Om några timmar skulle flickan sändas bort.

Hon låg och räknade efter hur långt det kunde vara från Hedeby till Stora Sjötorp. Hennes brev var väl nått och jämnt framkommet. Och en sådan förskräcklig köld, som det hade blivit, sedan snöyran hade upphört! Inte kunde man tänka sig, att Charlotte skulle ge sig ut i sådant väder. Hela natten hörde hon hur det smällde i knutarna, som om någon hade stått och dunkat i väggen med en tung klubba.

Hon hörde hur det började röra sig i köket. Köksan lade ved på härden och slamrade med grytorna. Från barnkammaren hördes också några svaga ljud. Det var barnjungfrun, som steg upp för att sätta på skojarungen hennes gamla paltor.

Friherrinnan uttalade mannens namn ett par gånger, inte alls högt, men ganska tydligt. Han rörde på sig något litet, men sov vidare. Om han hade vaknat, så hade hon kanske talat, men att än en gång göra ett försök att väcka honom, det översteg hennes krafter.

Hon hörde, att det gick i köksdörren. Det måste vara förskräckligt kallt ute. Gnisslandet, då dörren vände sig på sina hakar, hördes genom hela huset. Hon förstod, att rättarna, som skulle föra bort barnet, hade kommit in för att hämta det.

Strax efteråt gläntade huspigan på sängkammardörren och frågade om baron eller friherrinnan var vaken.

Baron Adrian satte sig genast upp i sängen och undrade vad det var frågan om.

--Det är rättarna, sade flickan. Han bad mej gå opp och säga baron, att det är så kallt i dag, att han inte vågar sej ut. Han säger, att skinnet

flåddes av handen, då han tog i stallnyckeln. Hemma hos honom har både bröd och smör fruse i natt, och isskorpan på vattensån var så stark, att han måste slå sönder den med yxa. Och han säger, att när det är så pass kallt här, så är det fäll än värre där oppe i norr, dit han ska resa.

--Kom hit med din vaxstapel, sade baron Adrian till huspigan, så att jag får eld på ljuset!

Flickan kom in i rummet och tände talgljuset på nattduksbordet. Baronen steg upp ur sängen, slog nattrocken om sig och gick till fönstret för att se på termometern. Hela fönstret var täckt med tjockt rim, som klädde det så tätt som en fäll, men mittför termometern fanns ännu en liten smula klart glas. Baronen tittade efter kvicksilverpelaren, men den var alldeles försvunnen, alldeles nerkrupen i kulan.

Han förde ljuset upp och ner framför termometern.

--Det måste vara mer än fyrty grader kallt, mumlade han.

--Rättarn säger, att själv kunde han väl reda sej, om baron nödvändigt vill ha lasset i väg, sade husjungfrun, men någe barn vill han inte ha mä sej i ryssen i sån vinter.

--Säg honom, att han drar åt helvete! röt baronen och drog täcket över öronen.

Flickan stod kvar, oviss om vad detta svar skulle ha att betyda, men friherrinnan förklarade saken.

--Baron menar, att du ska säga till rättarn, att han inte behöver resa, förrän kölden har gett med sig. Du kan också gå opp i barnkammarn och tala om för Marta, att barnet inte ska fara härifrån.

Friherrinnans röst var lika behärskad, som den brukade vara. Det fanns ingenting alls i den, som förrådde den oändliga lättnad, som hon erfor.

Kölden höll i sig. Inte den dagen och inte nästa dag heller kunde man sända ut barnet. Men framemot kvällen på andra dagen blev det omslag. Och baronen befallde genast, att följande morgon skulle flickungen ur huset.

Friherrinnan sade inte precis emot, men hon gjorde några antydningar om att barnet hade sett besynnerligt ut både den dagen och den förra. Hon var rädd för att den lilla inte var riktigt frisk.

Baron Göran såg kallt på hustrun.

--Det tjänar ingenting till, sade han. Det här barnet kommer inte att

stanna i mitt hus. Tror du, att jag är så förtjust i jäntor, att jag vill ha ännu en att dra försorg om?

Men då friherrinnan efter kvällsmaten gick in i barnkammaren för att se hur de små hade det, låg den främmande tösen där röd och upphettad och hostade i ett kör.

Vet friherrinnan jag tror säkert, att hon får mässlingen, sade barnflickan.

Och friherrinnan kunde inte neka till att det hade börjat ungefär på samma sätt, då hennes döttrar hade fått sjukdomen förra hösten.

--Det var ju för illa detta, sade friherrinnan. Baron har just sagt ifrån, att hon ska skickas hem till sitt i morron bittida.

Hon betänkte sig ett par ögonblick, därpå sände hon barnflickan till mannen för att bedja honom komma in i barnkammaren ett ögonblick och se vad det kunde vara för ett fel med det främmande barnet.

Baronen kom, och inte för att han förstod sig synnerligen mycket på sjukdomar, men att det inte stod rätt till med brorsdottern, det måste han ju medge. Han tvivlade visst inte på att hon skulle få mässling, för det såg ju ut, som om det skulle vara omöjligt att bli av med den här skojarungen.

Och mässling blev det, och vare sig baronen misstänkte eller ej, att friherrinnan hade haft sin hand med i spelet för att skaffa barnet en ofarlig sjukdom, så var han tvungen att behålla den lilla i sitt hem än en vecka och råkade i ett fruktansvärt humör. Till lycka för husfriden på Hedeby kom dock snart ett brev, som hjälpte honom ur hans misstämning. Det var från Charlotte Schagerström, som skrev, att om det goda föret varade, skulle hon anträda sin resa till Hedeby i medio av mars, den sextonde eller sjuttonde skulle hon vara att förvänta.

Baronen gick varje dag in i barnkammaren och såg efter om den främmande tösen ännu låg till sängs, för därefter dömde han. Och friherrinnan, som såg, att barnet hade fått sjukdomen mycket lindrigt och att fjällningen redan var överstaden, hade sin stora möda att hålla den lilla kvar i sängen. Barnjungfrun började tala om att den sjuka mycket väl skulle kunna sätta på sig kläderna och vistas uppe. Det var mycket svårt för friherrinnan att överbevisa henne om att barnet borde ligga till sängs ännu några dagar.

Det var med en obeskrivlig lättnad, som hon den sextonde mars på eftermiddagen såg Charlottes släde köra in på gården. Den resande blev så väl mottagen, så kringklappad och kysst av sin värdinna, att hon tycktes förvånad. Hon hade kanske blivit litet misstänksam på grund av de ständiga uppskoven och trodde, att friherrinnan betraktade henne som en tjuv, som hade kommit för att lägga sig till med husets dyrbaraste egendom.

De fem småfröknarna Löwensköld blev tvättade, så att de runda, rödlätta ansiktena sken av tvål, och kammade, så att varje hårstrå låg slätt intill huvudet och de små hårda flätorna stod ut i runda ringar vid öronen. De fick sätta på sig sina hemsyddade och hemvävda ylleklänningar och de bastanta, hemgjorda skodonen. Friherrinnan betraktade dem med sann modersstolthet, då hon förde in dem i salongen.

Hon tyckte, att de var de sötaste småflickor, som stod att finna på denna sidan av jordklotet.

Hon visste med sig, att de var friska och vålskapade och väluppfostade, och det var inte utan en livlig förväntan, som hon kom in i salongen till Charlotte med hela den långa raden efter sig.

Charlotte såg hastigt från den ena till den andra, och hon behärskade sig fullkomligt. Hon var idel vänlighet och solsken, då hon tog småflickorna Löwensköld i hand och frågade dem vad de hette och hur gamla de var.

Men riktigt så stor förtjusning, som friherrinnan hade väntat sig, det visade hon kanske ändå inte.

Kanske rann henne i minnet den fina och förändligade skönheten hos överstinnan Ekenstedt, kanske tänkte hon på sin syster Marie-Louise och även på sitt eget lilla barn och hade därför litet svårt att förstå, att dessa småflickor bar namnet Löwensköld.

Hon såg genast, att de var snälla och friska och gladlynta och att de skulle bli förträffliga människor och husmödrar, de som modern, för henne liknade de i ett och allt. Liksom hon var de rödhåriga och småväxta och litet fetlagda med korta, trubbiga händer. De var alla fem stöpta i en form med runda kinder och uppnäsor och ljusa, blå ögon, och när de bleve fullvuxna, så att de inte som nu vore av olika längd, skulle man inte kunna skilja den ena från den andra.

Charlotte, som på den tiden var trettio år gammal, hade ännu kvar sin fulla fägring. Friherrinnan fann henne vida vackrare, än då hon hade besökt Hedeby som ung fästmö. Elegant och världsvan var hon nu därtill, och friherrinnan hade kanske en liten förmimelse av att hennes döttrar inte riktigt skulle passa in i Charlottes nuvarande omgivning. Men den tanken visade hon ifrån sig. Hon visste, att på vilken plats i livet man ville sätta hennes döttrar, skulle de komma att fylla den, enkelt och väl.

Charlotte för sin del tänkte ungefär detsamma. Hon satt och undrade på hur hon skulle kunna vänja sig vid att ha en bondjänta, en liten ful och ograciös bondjänta, bredvid sig i hemmet, även om hon vore ett riktigt dygdemönster.

Inte var hon det allra minsta tillkrånglad eller uppblåst. Gudbevars, det kunde ingen säga om henne. Och nog förstod hon att sätta värde på bra folk. Hon sade till sig själv, att om hon toge till sig en av de här små snälla och rödhåriga och lärde henne att tycka om sig, så skulle hon få en vän, som aldrig skulle svika henne. Aldrig skulle hon tänka på sig själv, och hon skulle stanna kvar hos henne till sena ålderdomen, ty gift skulle hon förstås aldrig kunna bli, så ful som hon var.

I all hast tog hon sitt förnuft till fånga och lyckönskade sig till att få en liten fuling till fosterdotter. Det var en sann nåd av försynen. Om hon hade fått råda själv, så skulle hon nog ha valt ut åt sig en liten skönhet, som hade blivit bortskämd och tyckmycken och bara tänkt på sitt eget bästa.

Hon var inte den, som hade svårt för att bli god vän varken med stora eller små, och på ett par ögonblick gjorde hon alla de fem småflickorna Löwensköld sig underdåniga. Alla de tio blekblåa ögonen hängde vid hennes mun, alla de små händerna smög sig in i hennes, så snart som de kunde komma åt. Hon märkte, att vilken av dem, som hon behagade välja till fosterbarn, skulle hon följa henne utan knot eller betänkande.

Hon tyckte om deras troskyldiga sätt att svara på frågor, ja, hon hade det bästa intryck av dem. De var verkligen riktigt rara och lustiga.

Allting gick precis, som det skulle gå. Baron Adrian satt hela kvällen inne i salongen och gjorde sig älskvärd för den främmande, och friherrinnan försökte att vara glad, hon också, eftersom det såg ut, som om hennes offer skulle bli mottaget.

De fem småfröknarna var inte alls påträngande, men de höll sig hela tiden i Charlottes närhet, slukade henne med ögonen och väntade tåligt på att hon skulle skänka dem en nick eller ett leende.

Hon var nöjd med att de beundrade henne, men hon fann det besynnerligt, att hon inte alls kunde känna, att hon var i släkt med dem.

Under det att man satt vid kvällsbordet och hon alltjämt hade de fem röda huvudena framför sig och de fem paren blekblåa ögon stirrande på sig, greps hon av en hemlig förskräckelse. Tänk, om hon påtog sig något alltför tungt, tänk, om hon inte skulle stå ut! Tänk, om hon skulle bli tvungen att skicka barnet tillbaka till föräldrarna, därför att det var för fult! Hon fann denna oro mycket överdriven, men hon beslöt i alla fall att vara litet försiktig. Hon skulle inte göra sitt val redan första kvällen. Hon skulle vänta till morgondagen.

Just som den friherrliga familjen hade nått till slutet av måltiden, hördes några starka skrattsalvor från ett närliggande rum. Charlotte såg litet förvånad ut, och friherrinnan skyndade sig att förklara, att hennes man hade flyttat köket från flygeln, där det hade funnits, sist Charlotte var här, in i stora byggnaden, vilket ju var en stor fördel, fast det inte kunde hjälpas, att man ibland hörde något buller därifrån in till matsalen.

Det blev nu rätt mycket talat om denna förändring, och då måltiden var till ända, bjöd baron Adrian Charlotte armen för att visa henne hur han hade ordnat och ställt.

De gick först in i salskammaren, och där förklarade baronen hur han hade rivit en vägg här och rest en mur där, och Charlotte lyssnade med stort intresse, för detta var saker, som hon förstod sig på.

Men medan de stod och resonerade härom, ljud skrattsalvorna från köket allt våldsammare, och det kunde inte hjälpas, att de allesammans blev nyfikna. Småfröknarna sprang till och med fram och kastade upp köksdörren på vid gavel, utan att någon sökte hindra dem.

Högt på det stora köksbordet stod en fyraårig tös, klädd i linne och livstykke, men utan kjolar eller strumpor. I handen hade hon en piska, som var gjord av en grötkäpp och en spinnrockssnodd, och framför sig på golvet hade hon två spinnrockar, som hon smackade åt och klatschade med piskan över, så att man kunde förstå, att de föreställde två parhästar.

Man kunde också förstå, att det var fråga om kappkörning genom folkvimlet på en marknad. Hästarna flög fram med hisklig fart, hetsade av tillrop och piskrapp, och de kringstående måste skynda att kasta sig åt sidan.

--Å unna mä dej, Pej Olsa! Å väck mä ej, bonnknyfflaj !

--Å häj kommej den, som inte ä jädd föj länsman ellej polis!

--Å häj kommej skojerbajon!

--Å hej, hej, hej, nu ä dä majken i Bjo!

--Å hej, hej, hej, nu ä dä lustelitt å leva!

Hela köket genljöd av de muntraste skrattsalvor. Allas ögon följde barnet, som stod där med tindrande ögon och rosor på kinderna.

Det var så inne i sin lek, att man nästan tyckte sig se hur det krusiga gullhåret flög för vinden. Man tyckte, att hela köksbordet for fram genom marknadsvimlet som en skakande och välvande skojarvagn.

Barnet stod där spänstigt och vilt, det var fullt av gäckeri och lustighet. Alla i köket, från hushållerskan till stalldrängen, var alldeles bortkollrade. Alla hade vänt sig från sina sysslor för att följa barnets vådliga färd.

På samma sätt var det med dem, som stod i salskammardörren. De var slagna i bojor. Också de såg, att barnet visst inte stod på ett bord, utan på en hög vagn, också de såg folkhoparna, som kastade sig åt sidan, och hästarna, som med flygande manar stöltade fram i firsprång mellan marknadsstånd och åkdon.

Den, som först ryckte sig lös ur förtrollningen, var baron Adrian. Han hade kommit överens med hustrun, att det där äventyret med brodern inte alls finge omnämnas för Charlotte och att hon inte skulle få se skojarungen. Och friherrinnan hade sagt ja som vanligt och tillagt, att som den lilla ännu inte var fullt tillfrisknad från mässlingen, så måste hon naturligtvis hållas kvar i barnkammaren. Nu gick baronen helt resolut fram och stängde köksdörren. Sedan bjöd han Charlotte armen för att föra henne tillbaka in i herrskapsrummen.

Men Charlotte stod stilla, som om hon alls inte skulle ha märkt den erbjudna armen.

--Vad är det där för ett barn? frågade hon. Och vad är det för ett ansikte? Det måste ju vara av vår släkt.

Hon grep hårt om baronens arm, och det var nästan, som om hon skulle ha tårar i rösten, då hon fortsatte.

--Kusin får lov att säga mig om hon är av vår släkt! Jag känner, att jag är släkt med henne.

Baron Adrian vände sig bort utan att svara. Det blev hans hustru, som gav Charlotte besked.

--Det är en dotter till Göran Löwensköld. Hon har legat sjuk i mässling. Barnflickan har låtit henne komma ner i köket olovandes.

--Kusin har väl hört talas om min bror skojarbaronen? sade baron Adrian med hård röst. Flickans mor är en tattartös.

Men Charlotte gick fram till köksdörren, som om hon skulle ha gått i sömnen, öppnade den och gick mot bordet med utbredda armar.

Skoj artösen, som stod där uppe och lekte hästbytare, kastade en blick på henne, och den lilla vildhjännan måste ha funnit något hos Charlotte, som hon tyckte om. Hon slängde från sig piskan, och med ett handlost språng kastade hon sig i Charlottes armar.

Charlotte tryckte henne intill sig och kysste henne.

--Dig är det, som jag vill ha, sade hon, dig, dig, dig.

Det var en räddning. Hon andades ut.

Fulheten, den förskräckliga fulheten, som hon hade kämpat med hela kvällen, fulheten, som hon hade försökt finna nyttig och bra, den lämnade hon nu åt sitt värde. Vad baronen skulle säga och vad friherrinnan skulle

säga, det visste hon inte, men detta var det barnet, som hon hade rest ut för att finna.

Plötsligen ryggade hon två steg baklänges. Baron Adrian hade kommit tätt inpå henne med ögonen rödsprängda och händerna knutna. "Han ser ut som en tjur, som vill ta mig på hornen", tänkte hon.

I detsamma stod friherrinnan mellan henne och baronen, och hennes röst ljöd lugn och behärskad som vanligt, men mycket eftertrycklig.

--Om du tar det här barnet till dig, Charlotte, blir vi dig ofantligt tacksamma, både jag och min man.

--Blir jag? utbrast baronen med ett hånskratt.

Friherrinnan fullföljde med en mycket varm klang i rösten.

--Jag blir dig tacksam, därför att jag slipper att lämna ifrån mig någon av mina älskade små döttrar, men Adrian blir dig ännu mera tack skyldig, därför att du hindrar honom från att begå en handling, som han sedan skulle ha ångrat i hela sitt liv.

Kanske att det var den sanning, som låg i hustruns ord, eller kanske det var rena förvåningen över att hon vågade sätta sig upp emot honom, som slog baron Adrian med tystnad. Han vände sig emellertid bort och gick tigande ur rummet.

/X/

MARKNADSPRÄSTEN.

Kan man tänka sig ett ljuvligare uppvaknande, än då man hör, att tjänstflickan, som kommer in på morgonen för att tända en brasa i kakelugnen, ledsagas av ett par trippande barnfötter? Eller kan det finnas något roligare än att ligga dyrstill med slutna ögon och märka, att en liten varelse, utan att fråga efter de lågmälda varningarna att inte störa den sovande, envisas med att rycka i täcket för att klättra upp i sängen? Och vilket lustigt jubelskrik sedan, då man sträcker ut armarna och hjälper den lilla klättrerskan och hon kommer ner tvärsöver en, klatschar en om kinderna med händer, som ännu är kalla efter morgontvättningen, nyper och sparkar och kysser ! Man kan inte göra annat än skratta med, jubla med, man börjar tala något slags barnspråk, man påminner sig i hast en mängd dumma smeknamn. Tjänsteflickan behöver verkligen inte be om ursäkt för att hon har låtit barnet följa med in. Det hade inte gjort annat hela morgonen än käftat och bett, att det skulle få råka den vackra frun, som det hade sett förra kvällen, och det hade lovat att vara stilla och tyst och alls inte störa.

Tjänstflickan vill ta barnet med sig ut igen, då hon lämnar gästrummet, men det kan ju alls inte komma i fråga. Den lilla, som kanske har fruktat något sådant, har krupit ner under täcket och låtsar sova. Så snart som dörren stänges, är hon vaken och börjar småprata. Hon berättar något om fadern, men hon talar suddigt och fort, och Charlotte kan inte följa med.

Men det gör ingenting, det näpna behaget i barnrösten tjuvar henne i alla fall.

Då brasan flammar som bäst, öppnas dörren, och tjänstflickan kommer in med kaffebrickan. Henne i spåren följer frun i huset, den lilla runda friherrinnan, som vill veta hur gästen har sovit. Hon serverar kaffet, tar sig en tår för egen räkning, sedan slår hon sig ner vid brasan och börjar språka.

Barnet har tystnat, men det håller krampaktigt fast om sängkamratens hand för att inte bli bortfört. Om en stund somnar det verkligen, och Charlotte ligger helt betagen och betraktar det rosiga ansiktet. Hon skrattar åt sig själv. Hon har alldeles fallit offer för den här skojarungen, som har slagit sig på att älska henne.

Vad friherrinnan vill säga, är detta, att Charlotte inte får tänka på att lämna Hedeby under de närmaste dagarna. Dels önskar friherrinnan och alla andra husets innevärnare så innerligt, att hon måtte stanna och liva upp deras ensamhet, dels måste hon tillåta henne, friherrinnan, att sörja för att barnet får passande kläder, innan det reser sin väg. Det är ju ändå en fröken Löwensköld, de måste ha ett par sorgklänningar och några omgångar underkläder, så att det inte är alltför torftigt utstyrt, då det gör sitt inträde på Stora Sjötorp.

Eller är det inte både nytt och roande att under dagens lopp gång på gång kallas ut i barnkammaren av en despotisk liten tyrann, som längtar efter en? Barn måtte ha en underbar gissningsförmåga. Den här ungen har genast märkt, att man är en hästmänniska liksom hon själv. Hon har funnit ut, att ingen annan kan trava så bra framför den oppochnervända pallen i barnkammaren, ingen bär upp tömmarna med sådant verkligt hästlyne, ingen lyder så bra, då hon smacker och då hon proar. Eller är det inte ganska sorgglustigt att genom det lilla barnet invigas i skoj arlivets mysterier, leka, att den ena stolen heter Ekeby, den andra Björne, att åka fram till de där stolarna och fråga efter arbete, att mottaga snäva och avvisande svar, att med den största erfarenhet resonera om utsikterna på det ena eller andra stället?

Men det mest förtjusande är väl ändå att se hur den lilla, rätt som det är, kastar ifrån sig tömmarna, överger sin lek för att ställa sig i fönstret och vänta på honom, som har rest ifrån sitt barn för alltid. Hon står där i timtal, döv för alla lockelser och Övertalningar, alldeles upptagen av sin längtan. Man kan nästan få tårarnas i ögonen, då man ser henne stå där med det lilla ansiktet tryckt mot rutan och med händerna skyggande för alla andra syner. Man tänker för sig själv, att vilka fel än det barnet kan ha, så förstår det sig dock på att älska. Och vad kan vara viktigare att veta än detta?

Men att döma av rikedomerna på lekar och upptåg måste barnet vara rikt begåvat också på huvudets vägnar. Det är verkligen dess förtjänst, att dagarna på Hedeby inte förefaller alltför långa och enformiga, ty det vilar onekligen en viss dysterhet över det gamla stället.

Felet är helt och hållet baron Adrians. Han är butter och sur och verkar nedtryckande på hela familjen, som annars inte skulle vara så oäven.

Dagen efter Charlottes ankomst till Hedeby låter baronen den där rättarn, som var så väl hemmastadd i skojarbyarna i de nordliga Värmlandssocknarna, köra åstad med Göran Löwenskölds lilla gula hästråtta, med den smutsiga skojarryssen och allt dess innehåll. Han skulle för det första överlämna det ömkliga arvet till broderns änka, vidare skulle han låta henne veta, att hennes man, skojarbaronen, hade frusit ihjäl i ett landsvägsdike, och så till sist skulle han meddela henne, att den lilla dottern hade blivit omhändertagen av släktingarna.

När den utskickade efter ett par dagar kommer tillbaka, talar baron Adrian om för Charlotte, att efter allt, vad rättarn kunde förstå, hade flickans mor varit nöjd med att bli av med tösen, varför han ansåg att Charlotte kunde betrakta henne som sin egendom. Han varnar för att ännu på en tid vidtaga några åtgärder för att på ett lagligt sätt försäkra sig om barnet. Det är ju dock ett tiggarbarn, har dåligt att brås på, och det vore inte alldeles omöjligt, att Charlotte efter någon månad kunde anse sig tvungen att sända det tillbaka till dess mor.

Härvidlag har baronen alltså uppfört sig fullt korrekt, men eljest gör han inga märkbara ansträngningar för att lägga band på sin misstämning. Lyckligtvis visar han sig knappast annat än vid måltiderna. Men då är det inte heller lätt att finna på ett samtalsämne, som han inte avbryter med ett hånskratt eller en bitande anmärkning.

För den, som själv är fullkomligt, utsägligt lycklig i sitt äktenskap och som därtill har en naturlig fallenhet att hjälpa och ställa till rätta, förefaller det svårt att låta detta fortgå utan att göra ett ingripande. Men man måste erkänna sin oförmåga. Det var ett alltför obarmhärtigt gucket, som Göran Löwensköld drev med sin bror vid deras sista sammanträffande. Baron Adrian kan inte förlåta, aK man har ryckt ur hans händer den hämnd, som han ville utkräva.

Men om Charlotte känner sig maktlös gentemot baron Adrian, ägnar hon sig med så mycket större iver åt att lätta trycket, som vilar över hans hustru och hans små döttrar. Den stackars friherrinnan tycks bli modig och lugn bara av att veta, att hon finns i huset. Och så småningom uppnår Charlotte, att det ljuder skämt och skratt vid måltiderna, sagor och historier vid skymningsbrasan. Hon anordnar källpartier, hon bjuder Hedebydamerna på långa slädturer efter hennes egna hästar, som står och vilar i stallet. Hon lockar friherrinnan att spela vackra små stycken av Händel och Bach på sitt lilla klaver, och då hon har lyckats lista ut, att de fem rödhåriga har riktigt nätta röster, sätter hon så mycket mod i dem, att de ställer upp sig runt klaveret och sjunger till moderns ackompanjemang: "Kom, sköna Maj, och blicka med milda ögon ner!"

Till sist tycks emellertid friherrinnan anse, att den lilla skojarungen har fått tillräckligt av klänningar, linnen och kjolar, och hon sätter sig inte vidare emot Charlottes avresa. Den har blivit nödvändig också av en annan anledning. Varenda dag, alltsedan Charlotte kom till Hedeby, har det rått det allra vackraste solskens. De ofantliga snömassorna har sjunkit ihop, och på vägen, som leder fram till Bro kyrka, märks redan en och annan bar fläck. Nere på Löven ligger isen tjock och stark, men det syns vattensamlingar på dess yta, och de långa raderna av foror, som ända dithills har korsat den i alla riktningar, har försvunnit. Charlotte kan inte dröja längre. Hon måste ge sig av, innan det tar slut på föret.

Dagen före avresan föreslår friherrinnan Charlotte, att de ska göra en promenad fram till Bro kyrkogård för att bese de så mycket omtalade familjegraven. Charlotte säger genast ja, och strax efter middagen, som på Hedeby ätes klockan halv ett, börjar de sin vandring. De har inte långt att gå, men vägen är hal och besvärlig till följd av snösmältningen. Dock

är detta en svårighet, som väl uppväges av nöjet att gå ute i det rika solskenet, av behaget att åter känna varm, mild luft svepa om kinderna, av glädjen att höra den första lärkan drilla över de ännu nära nog snöbetäckta fälten.

Under vägen försöker friherrinnan helt försiktigt vidröra ett ömtåligt ämne. Hon börjar tala om Karl-Artur Ekenstedt, och fastän hon märker, att Charlotte liksom skyggar tillbaka vid detta namn, fortsätter hon ihärdigt. Hon försöker väcka Charlottes medlidande. Hon, som är så rik, som har en man, som ger henne allt, vad hon ber om!

Charlotte höjer litet på axlarna. Det är visserligen sant, att ingen kan ha en bättre man än hon, men just därför... Den gamla Polhemssagen står ännu kvar på Stora Sjötorp. Hon vill ingenting riskera. På hela fyra år har hon inte tillåtit sig att ägna Karl-Artur en tanke, än mindre då aK söka hjälpa honom. Hon försöker genast föra samtalet in på andra banor.

Och friherrinnan viker undan, som hon alltid gör, men då de har hunnit fram till gravkullen med den stora stenkistan, passar hon på att visa Charlotte stället, där Malvina Spaak en gång i tiden lyckades föra den fruktansvärda ringen ner i graven, och anmärker därvid:

--Den där kvinnan, som nu reser omkring med KarlArtur, ska ju vara en dotter till Malvina Spaak?

--Ja, visst är hon det, svarar Charlotte. Det var just därför, som Karl-Artur fattade ett sådant gränslöst förtroende för henne. Men låt 099 för all del inte tala mer om de där människorna! Jag har haft tillräckligt bekymmer för deras skull.

Den lilla friherrinnan lyder genast, men nu blir Charlotte plötsligen röd. "Se så där", tänker hon. "Jag börjar bära mig åt som hennes man och låter henne inte komma fram med vad hon vill säga."

--Jag förstår, att du har något på hjärtat, som du tycker att jag bör veta, säger hon högt.

Friherrinnan börjar genast berätta, att hon förra hösten hade besökt den stora Broby marknad, som varar över en vecka och där flera tusen personer kommer tillsammans. Bäst som hon gick där mellan stånden och gjorde sina uppköp, hade hon hört en kvinnoröst stämma upp en psalm. Det tog sig ju märkvärdigt ut mitt i allt marknadslarmet, och hon stannade för att lyssna. Det var ingen vacker röst, men sången slungades ut med sådan kraft, att det slog lock för öronen. Friherrinnan, som ju inte alls visste vem den sjungande var, fick snart nog av detta oljud och ämnade gå åt annat håll, men detta var inte så lätt gjort.

Vid ljudet av den förfärliga sången skyndade nämligen folk till från alla håll. Man kom ivrigt och skrattande, liksom skulle detta vara inledningen till något ovanligt muntert marknadsnöje. Friherrinnan, som stod mitt i trängseln, hade inte kunnat fly undan, tvärtom skuffades hon fram, så att hon kom mittför den sjungande. Hon såg henne stå på en simpel skojarvagn med en massa gråa bylten på vagnsbottnen. Kvinnan själv var ful och fet.

Om hon var ung eller gammal, var omöjligt att säga. Hon var klädd i en lång, vadderad kappa, den var lappad på flera ställen, men säkert var den ganska värmande. Över huvudet hade hon en stor, tjock schal, som var nerdragen under armarna och knuten på ryggen. Hon såg ut som en månglerska i ett grönsaksstånd. Det fanns tydligen inte den minsta lust hos den människan att göra sig behaglig eller tilldragande.

Hon hade inte fått sjunga sin psalm till slut. Åhörarna hade ropat till henne, att hon skulle upphöra med sitt gnäll, och då hon inte genast lydde, började några uppspelta pojkar härma hennes sång. Hon slutade då genast, satte sig ner bland byltena i vagnen, kröp alldeles ihop där med ryggen åt folkmassan. Där satt hon sedan, sakta vaggande med kroppen, och ibland tyckte sig friherrinnan höra, att hon huttrade, liksom skakad av köld eller kanske av ångest.

När kvinnan tystnade, hade emellertid en man sprungit upp i vagnen och börjat tala, och från och med detta ögonblick glömde friherrinnan att tänka på sångerskan. Han hade stort, gråsprängt skägg, och då han kastade av sig en bredskyggig, svart hatt, märkte friherrinnan, att huvudet var nästan kalt. I alla fall såg hon strax, att mannen var Karl Artur Ekenstedt. Det kunde inte vara någon annan. Han var förskräckligt mager och avfallen, inte ett spår fanns kvar av den forna skönheten, men friherrinnan hade känt igen honom på rösten och på hans sätt att hålla de tunga ögonlocken sänkta. Dessutom visste hon ju, att han for omkring på detta sätt och predikade på marknader och överallt annars, där mycket folk kom tillsammans.

Men Charlotte fick inte tänka sig, att Karl Artur hade hållit något uppbyggligt eller allvarligt föredrag. Han började med att läsa upp några bibelspråk, men sedan hade han inte gjort annat än grålat. Han tycktes vara uppretad från början. Han skrek och anklagade. Han var rasande, därför att folkhopan hade samlats omkring honom bara för att få skratta. Han vände sig mot en bondhustru och okvädade henne, därför att hon var för fint klädd, han utpekade en pojke, därför att han var fet och rödkindad. Det fanns intet begripligt skäl varför han angrep den ena eller den andra, ingenting utom att det tycktes brinna en outsläckt vrede inom honom mot allt och alla.

Han stod hela tiden med nävarna knutna, och han slungade ut orden med sådan kraft, att de kom över en som ett hagelväder. Och friherrinnan ville visst inte neka till att han hade en sorts framgång. Folket trängde sig omkring honom i stora hopar och skrattade åt allt, vad han sade. Ingen tyckte ha en tanke på att han kunde ha en annan mening med sitt tal än att väcka löje.

Men för friherrinnan, som kände honom av gammalt, hade ingenting varit mer förvånande än att höra hur hans ilska förnämligast vände sig mot fattigdomen, som han förr i världen inte hade kunnat prisa tillräckligt. Men hon hade sett honom visa mängden hur lappade hans kläder var, och han hade förbannat dem, som var skuld till hans fattigdom.

I främsta rummet klagade han på sin far och sina systrar. Hans mor var död, och han borde ha fått ärva henne och vara en rik man nu, men hans far och han hycklande, snåla, tjuvaktiga systrar hade förhållit honom hans arvedel.

När friherrinnan berättar detta, gör Charlotte en invändning.

--Det är omöjligt. Det kan inte ha varit Karl Artur.

--Kära du, han nämnde dem vid namn. Det var inget tvivel om att det var han.

--Är han tokig?

--Nej, inte tokig. Det fanns nog ett slags reda i vad han sa, men jag skulle vilja säga, att han hade blivit en annan människa. Det fanns ingenting kvar av den gamle KarlArtur. Eller vad säger du om att han skröt med att han skulle ha kunnat bli biskop, om han så hade velat? Det hade inte funnits någon i detta land, som hade kunnat predika så som han. Han skulle ha kunnat bli ärkebiskop, om inte elaka människor hade bringat honom i fördärvet. Du kan förstå hur roligt folk skulle ha, då den eländige, utmärglade trashanken stod där och påstod, att han kunde ha blivit biskop. Man skrattade, så att man våndades. Jag för min del kunde ju inte skratta. Jag önskade bara, att jag hade kunnat komma därifrån.

Friherrinnan gör ett litet uppehåll för att kasta en blick på Charlotte. Hon står med hopdragna ögonbryn och vänder sig halvt bort, liksom hade hon blivit tvungen att lyssna till en historia, som egentligen tråkar ut henne.

--Det är inte mycket mer att tala om nu, fortsätter friherrinnan suckande. Jag vill bara säga, att då Karl-Artur påstod, att han kunde ha blivit biskop över hela Sverige, kom det ett litet hånskratt från kvinnan, som satt på vagnsbotten vid hans fötter. Och detta hörde han, och från den stunden, ser du, vände sig hans vrede mot henne. Han stampade i vagnsgolvet och frågade hur hon vågade skratta, hon, som var skuld till hela hans olycka, hon, som hade skilt honom från hans fästmö, från hans mor, från hans hustru, hon, som var orsak till att han inte mer var en präst och fick predika i kyrkorna, hon, som var snaran om hans hals, som var giftormen, som var dag dröp gift i hans sår, hon, som inte skulle sluta upp med att reta honom, förrän han till sist måste sticka kniven i henne.

Friherrinnan håller upp på nytt liksom för att se om inte heller detta gör något intryck. Charlotte har alldeles vänt sig från henne. Varken genom ord eller rörelser visar hon något intresse för berättelsen.

--Då han började anklaga kvinnan, säger friherrinnan, som i förtvivlan över denna liknöjdhet börjar tala med rasande fart, begagnade han sig av sådana där högtidliga fraser, du vet. Det var nog ingenting, som rörde henne, utan hon satt länge alldeles tyst. Men så måtte han ha råkat yttra något, som tog skruv, som man säger, så att hon svarade honom. Och nu började de två gråla. Nej, jag kan inte tala om vad de sa till varandra. Det var förfärligt. De gick in på de mest intima saker. De såg ut, som om de ämnade fara ihop och slåss. Jag blev verkligen rädd, att jag skulle behöva se dem göra detta. Jag vet inte hur jag bar mig åt, men jag knuffade undan människorna, som inte tänkte på annat än att skratta, och bröt mig ut. Men alltsedan dess, Charlotte, kan jag inte glömma de olyckliga stackarna. De far väl omkring på det där sättet än i dag. Och hans far och hans systrar lever, och du, Charlotte...

--Jag förstår ingenting, avbryter Charlotte i en missnöjd ton, som om hon hade velat säga, att hon ansåg hela skildringen överdriven, ja, nästan

påhittad. Jag såg Karl-A}tur för fyra år sedan. Han gick klädd i vadmal, men han såg ut som en förklädd prins. Och på bara fyra år skulle han ha blivit så förfallen, så olik sig!

--Men lidandet, kära Charlotte, tänk på lidandet, tänk på allt, vad han har gått igenom! Tänk på nederlagen, misräkningarna, förödmjukelserna! Tänk på att leva tillsammans med den där kvinnan! Tänk på hopplösheten, på självförebåelserna! Tänk på att han nog har måst föra ungefär samma liv som min svåger, skojarbaronen! Tänk, om han skulle sluta som mördare ! Om du någonsin har älskat honom . . .

--Om, säger Charlotte med låg röst, om jag har. . .

Hon sätter sig helt hastigt i rörelse. Utan att se sig om går hon bort över kyrkogården ner på vägen mot Hedeby. Hon biter ihop läpparna för att inte skrika. Hon har trott, att hon för alltid var färdig med den mannen, och nu kommer han igen på detta sätt, olycklig, förtappad, tvingande sig på henne genom sitt förfall, genom sitt förfärliga olycksöde.

De hå damerna går åtskilda nästan hela vägen tillbaka till Hedeby: Charlotte litet före, hennes värdinna ett par steg efter. Ingen säger något.

Men vid början av allen stannar Charlotte och inväntar friherrinnan. Hon småler litet vemodigt och skakar på huvudet, men vidrör inte alls vad de nyss har talat om.

--Vet du vad, säger hon med litet ansträngd munterhet i rösten, jag kor inte, att jag har varit borta så länge som en timme, och ändå är jag riktigt glad att vara här igen. Kan du förstå vad det är för en makt, som det där tiggarbarnet har fått över mig ? Jag riktigt längtar efter min lilla tös.

Och medan de vandrar uppåt allen, kastar hon en blick mot barnkammarfönstret för att se om inte ett litet ansikte ska synas där, tätt tryckt mot rutan. Då hon kommer in på gårdsplanen, väntar hon, att förstudörren skall kastas upp och barnet komma utrusande för att genom vattenpussar och snösörja nå fram till henne.

Men ingenting alls märkes i den vägen. Den, som däremot i stor hast skyndar emot de hemvändande, är ingen mindre än baron Adrian.

Baronen är iförd vargskinnspäls med ett långt, brokigt resskärp virat flera gånger om livet. På fötterna har han ett par resstövlar, så höga och vida, att man måste misstänka, att de är tillskurna efter de karolinska ryttarstövlarna på hans stamfars porträtt. Det är tydligt, att han ämnar sig ut på resa och att han kommer dem till mötes för att berätta orsaken.

Friherrinnan misstänker genast, att någon olycka har hänt under deras frånvaro, och Charlotte hör henne sucka.

--Oj, oj, oj ! Vad står det nu på?

Det tycks dock inte vara något särdeles bekymmersamt, man kunde snarare tro motsatsen, för baron Adrian har på en gång kastat av sig sin surmulenhet och blivit livlig och vänlig.

--Jo, nu ska ni få höra på nytt, säger han. Ni kunde väl ha varit borta en halvtimme, då en skojarryss körde opp hit till trappan, full med de vanliga bytlena och med en herre och en fru av det vanliga slaget sittande mittibland dem. Frun stannade kvar i ryssen, men herrn steg ur och kom in till mig på mitt rum. Och vad tror ni att han hade för ett ärende? Jo, bara det att begära ersättning för min ärade svägerskas räkning, därför att hon låter oss ta vård om hennes barn.

--Ser man på! säger Charlotte. Men det kunde man ju vänta sig.

--Ja, naturligtvis kunde man det, medger baron Adrian, och det var inte det heller, som var det märkvärdiga. Karlen, som hade kommit in för att tala med mig, var illa klädd och såg ut, som sådant där pack brukar, och jag tog honom till en början för en vanlig skojare. Men det var något i rösten, som föreföll mig bekant, och hela tiden, medan han talade med mig, stod jag och funderade på var jag kunde ha råkat honom förr. Han bar sig heller inte riktigt åt så, som en sådan karl eljest skulle ha gjort.

--Å, min Gud!

--Jag ser, att kusin Charlotte redan gissar vem det var. Men jag var inte så snabbtänkt, jag. Jag bara sökte i minnet

bland alla de skojarfysionomier, som brukar förekomma på Broby marknad. Under tiden skämde jag ut honom för att han ville komma med en så hutlös begäran. Jag sparade varken på svordomar eller skällsord, för det är ju det enda, som sådant folk förstår sig på. Om det nu hade varit en vanlig skojare, skulle han ha te;,at och tagit emot ovettet,

för de brukar ju ha litet respekt för oss herrekarlar, men den här, han gav svar på tal och lät mig veta vad jag gick för. Jag fick höra, att jag hade burit mig eländigt åt mot min bror. att jag borde ha bjudit svägerskan på begravningen, och en hel mängd till av det slaget. Jag slog näven i bordet och bad honom gå sin väg, men det hjälpte inte.

--Talade kusin om för honom...

--Kusin Charlotte menar om jag lät honom veta, att det var den rika *u Schagerström, som ämnade ta sig an barnet. Nej, kusin, det aktade jag mig för. Det skulle bara ha mångdubblat anspråken. Men emellertid höll den här karln på och grälade på mig, som om det skulle ha varit ett värderat nöje för honom. Han gick ju till sist, när han hade fått mig så pass ond, att jag var på väg att kasta ut honom, men han var inte rädd. Och in i det sista förklarade han, att om jag inte ville betala för tösen, så skulle jag inte få behålla henne.

Charlotte hör på med rätt stor ängslan. Under hemvägen från kyrkogården har hon kommit till det resultatet, att hon ingenting kunde eller vågade göra för Karl-Artur. Skulle nu striden börja omigen?

--Men just som han slängde igen dörren, fortsätter baronen, gick det upp ett ljus för mig. Det var kusin KarlArtur Ekenstedt, som jag hade haft äran tala med. Han lär ju ha varit mycket tillsammans med min bror, han for omkring på skojarvagn på samma sätt, och om vintrarna lär han bo där oppe i norr, där allt löst folk håller till. Det var ju helt naturligt, att han hade åtagit sig att göra ett utpressningsförsök för den där skojarvagnens räknning, som min bror hade råkat gifta sig med.

--Nå, men då kusin hade känt igen honom, lät kusin honom då resa?

--Nej, naturligtvis ville jag tala än ett ord med honom, sedan jag hade förstått vem han var. Jag sprang ut på trappan, men då hade han redan hunnit sätta sig i släden och köra bort från gården. Jag ropade "Karl-Artur" efter honom, allt vad jag förmådde, men det hade ingen effekt.

--Och nu tänker kusin följa efter honom?

--Ja, det ämnar jag verkligen. Kan kusin förstå vad som hände? Då Karl-Artur hade hunnit ett stycke neråt allen, höll han plötsligt stilla. Vår barnjungfru gick där just då med alla barnen, säkert i mening att komma er båda tillmötes. Kvinnan, som satt i ryssen, kände igen min brorsdotter, jag hörde hur hon ropade på henne. Men då barnet skyndade emot henne, lutade hon sig fram, fattade om flickan och drog opp henne i ryssen. Karl-Artur smällde till med piskan, hästen satte av. Och på det sättet, kusin, förde de bort barnet mittför mina ögon, kan jag säga.

--Är min flicka borta?

--Och jag stod där hjälplös. Jag kunde inte ta fatt dem. Alla hästar på Hedeby är långt borta i skogen på vedkörning.

--Men mina hästar då?

--Jo visst, kusin. Jag påminde mig, att de fanns, och som saken gällde kusin Charlotte likaväl som mig själv, så tillät jag mig att befalla kusins kusk att sätta för. Jag stod och väntade på att han skulle köra fram, da jag såg kusin och Amelie komma gående. Kusin behöver inte alls vara orolig. Barnet ska snart vara här igen. Nå, se där har vi hästarna!

Han åmnar skynda bort till åkdonet, då Charlotte griper honom i armen.

--Kusin Adrian, vänta ett ögonblick! Kan inte jag få följa med?

Baron Adrian blir röd över hela ansiktet. Men med den franka öpenhjärtighet, som utmärkte honom i ungdomen, vänder han sig till Charlotte.

--Kusin Charlotte behöver inte vara rädd. Jag ska skaffa barnet tillbaka, om det så ska kosta mitt eget liv. För tusan, här har jag gått och småskämts hela veckan. Jag vill gärna visa kusin Charlotte min tacksamhet för att jag inte kom i tillfälle att sända bort flickstackarn.

--Ack, kusin Adrian säger Charlotte, det är visst inte för den sakens skull, som jag vill följa med. Men det är så med mig. Jag vill inte tro på det värsta. Det är först nu, då han har stulit min iilla flicka, som jag förstår hur illa det står till med Karl-Artur. Låt mig få följa med, så att jag kan fa tala med honom!

BORTRESAN.

Det gick visst inte så lätt att hinna flyktingarna, som baron Adrian hade trott. Dels hade de fått ett ganska gott försprång, och dels visade det sig, att föret var sämre, än man hade antagit. Charlottes präktiga hästar måtte anstränga sig hur mycket som helst: där vägen låg bar, blev det omöjligt för dem att släpa fram den tunga åksläden annat än i skritt. Charlotte kände sig, som om hon vore fastlåst, och stirrade förargad på spåren efter den smala skojarryssen, som hade kunnat begagna sig av den minsta snökant på vägen och ibland hade tagit en genväg över några ännu snöbetäckta åkerfält.

Men som föret blev bättre, ju mer de avlägsnade sig från den stora slätten omkring Bro kyrka, uppgav hon inte hoppet att snart få tillbaka sin lilla tös. Vad som bidrog att stärka modet, var också, att baron Adrian och hon helt plötsligt hade blivit de bästa vänner i världen. Hon visste inte rätt hur det hade gått till, men de måtte var på sitt håll ha upptäckt, att de var ärliga och uppriktiga människor, litet oresonliga kanske, men i alla fall just sådant folk, som det är en glädje att ha att göra med. Baronen förklarade rent ut, att han var glad, att Charlotte inte hade lämnat Hedeby, innan han hade kommit underfund med detta.

Charlotte avgav ingen sådan öpenhjärtig försäkran, men som hon tvivlade på att hon skulle kunna förmå sin man att komma Karl-Artur till hjälp, föll det henne in, att hon skulle be baron Adrian ta hand om honom. Han var ju Karl-Arturs kusin, och det måtte inte vara angenämt för honom att ha en så nära släkting drivande omkring på landsvägen.

Men hon hade inte hunnit säga många ord i ärendet, förrän baronen avbröt henne.

--Nej, kusin Charlotte, sade han skrattande, den gubben går inte. Jag vill inte ha något att göra med de där människorna, och sannerligen vore det inte klokast, om kusin följde mitt exempel.

Charlotte blev litet förvånad över det tvära svaret, men hon trodde sig förstå anledningen.

--Kusin finner det upprörande, att Karl-Artur, som själv är gift, drar omkring med en annans hustru?

--Ha, ha, ha! Jaså, kusin tar mig för ett sådant dygdemönster. Nej, det var inte detta, som jag tänkte på, men nog är det en ledsam sak. För tusan, vad tog det åt kusin Karl-Artur, som inte begrep, att det där resällskapet skulle göra allt hans predikande till en styggelse?

--Min mening är också, att det allra första, som borde göras, vore att skilja dem åt.

--Dem! Baron Adrian vände sig mot Charlotte och lade sin hand med den stora, ludna vargskinnsvanten på hennes skuldra. Dem skiljer inte kusin Charlotte från varandra förrän vid stupstocken eller på galgbacken.

Charlotte, som satt väl inknuten i en stor slädfäll, gjorde ett misslyckat försök att se reskamratens ansikte.

--Kusin skämtar väl? sade hon.

Baron Adrian gav inte något direkt svar på frågan. Han tog bort sin hand, satte sig till rätta i släden och yttrade i samma lätta, halvt raljerande ton, som han hade brukat förut under samtalet:

--Törs jag fråga om kusin Charlotte har hört, att det finns en straffdom över Löwensköldarna?

--Jo, kusin Adrian, det har jag verkligen. Men jag måste

bekänna, att jag inte kommer ihåg vad den rör sig om.

--Kusin Charlotte, som lever med i stora världen, betraktar naturligtvis allt sådant där om rå vidskepelse.

--Det är värre än så, kusin Adrian. Jag saknar intresse för det övernaturliga. Det är ett sinne, som fattas mig. Syster Marie-Louise däremot...

Baron Adrian skrattade till.

--Om inte kusin Charlotte är en troende, så mycket bättre. Jag ville gärna berätta kusin om den där straffdomen, men jag var rädd att skrämma.

--Var för all del lugn för den saken!

--Nåväl, kusin, började baron Adrian, men avbröt sig helt plötsligt och visade med handen på kusken, som satt alldeles framför dem och borde kunna höra varje ord. Vi får kanske uppskjuta till en annan gång.

Charlotte gjorde ännu ett försök att se baron Adrians ansikte. I hans ton låg alltjämt något raljerande, som om han gjorde sig lustig över den gamla familjesägningen, men i alla fall var han nu noga med att kusken inte skulle höra honom. Hon skyndade sig emellertid att lugna hans farhågor.

--Kusin känner min man illa, om kusin tror, att han engagerar någon kusk utan att ha förvissat sig om att han hör tillräckligt dåligt för att tillåta de åkande en obesvärad konversation.

--Syperbt, kusin! Ska minsann ta efter. Vad jag ville säga var alltså, att vi Löwensköldar en gång har haft en fiende, en Visa Marit Eriksdotter, en bondkvinna, vars far, farbror och fästman hade blivit oskyldigt misstänkta för att ha stulit vår stamfars ring och måst ända sitt liv i galgen. Som helt naturligt var, sökte den stackars kvinnan hämnas, och det just med ringens hjälp. Min egen far höll på att bli det första offret, men han blev lyckligtvis räddad genom Malvina Spaak, som hade vunnit Marit Eriksdotters tillgivenhet och med hennes hjälp var i stånd att förpassa den olycksaliga ringen ner i familjegraven.

Charlotte avbröt den talande med en livlig gest.

--För all del, kusin Adrian! Kusin får inte tro, att jag är en sådan hedning. Historien om den Löwensköldska ringen tror jag mig kunna till punkt och pricka.

--Men vad kusin säkert inte har hört, det är väl, att Marit Eriksdotter, så snart som min far hade hämtat sig från den svåra chocken, infann sig hos min farmor, friherrinnan Augusta Löwensköld, och fordrade, att hon skulle låta sin son, min far alltså, gifta sig med jungfru Spaak. Hon påstod, att min farmor hade lovat henne detta före gående kväll och att det var endast och allenast för det löftets skull, som hon hade avstått från sin hämnd. Min farmor svarade, att hon inte kunde ha givit ett sådant löfte, då hon visste, att hennes son redan var förlovad med en annan. Hon ville ge Malvina Spaak vilken belöning som helst. Men detta, som Marit fordrade, var omöjligt.

--Nu, då kusin säger det, inföll Charlotte, tycker jag mig också ha hört något i den vägen. Det förefaller för resten alldeles naturligt, att Marit inte utan vidare lät sig nöja med vad som hade skett.

--Det gjorde hon inte heller, kusin. Då hon fortfor att envisas, lät min farmor kalla in jungfru Malvina för att låta henne bekräfta, att hon inte hade fått löfte om äktenskap med hennes son. Jungfru Spaak besannade i allt matmoderns ord, men härvid greps Marit Eriksdotter, som väl tyckte, att hon till ingen nytta hade avstått från att hämnas den stora

oförrätten, som hennes släktingar hade lidit, av en orimlig vrede. Hon förklarade för min farmor, att hämnverket skulle upptagas igen. "Tre av de mina fick lida våldsam död", utropade hon. "Tre av de dina ska också få dö en ond, bråd död, därför att du inte håller vad du har lovat."

--Men, kusin Adrian...

--Jag tror mig veta vad kusin Charlotte vill invända. Min farmor menade precis som kusin, att den stackars kvinnan inte kunde vara farlig. Hon blev inte alls rädd och svarade helt lugnt, att Marit var alltför gammal nu för att kunna bringa tre baroner Löwensköld om livet.

--Ja, jag är gammal och mina dagar ska snart ha en ända, lär då Marit ha svarat. Men antingen jag så finns under eller ovan jord, så nog ska jag ha makt att sända en hämnare.

Nu gjorde Charlotte verkligen ett så kraftigt ryck i slädfällan, att hon kom åt att se in i baronens ansikte.

--Kusin vill väl inte säga, att kusin tror, att ett sådant där ord av en fattig, okunnig bondkvinna kan ha någon betydelse? sade hon därpå med det största lugn i världen. Jag känner för övrigt mycket väl igen hela historien. Jag vill minnas att överstinnan Ekenstedt, min älskade vän brukade berättas den just som ett exempel på hur litet man behöver fråga efter sådana där förutsägelser. Hon ansåg den utan all betydelse.

--Det är inte så alldeles säkert, att min faster hade rätt den gången, sade baron Adrian, i det han reste sig i släden för att kasta en blick framåt vägen. Det ser inte ut, som om vi skulle hinna det såta paret med det snaraste, fortfor han, i det han satte sig ner. Med kusins tillåtelse skulle jag vilja berätta en liten egendomlig händelse, som tilldrog sig på Hedeby i mina föräldrars tid.

--För all del, kusin Adrian! Tiden går så mycket fortare.

--Det kunde ha varit 1816 på sommarn, började baronen, och på Hedeby skulle vi ha stor bjudning för att fira min mors födelsedag. Som vanligt vid dylika tillfällen hade föräldrarna skickat efter Malvina Spaak några dagar före festen, för att hon skulle hjälpa till med förberedelserna. Hon var gift på den tiden och hette egentligen Malvina Thorbergsson, men hos oss på Hedeby kunde man inte vänja sig vid att kalla henne med något annat namn än det, som hon hade burit under de femton år, som hon hade tjänat där som hushållerska, och detta tror jag att hon själv var mest nöjd med. Jag tror också, kusin, att det var fru Malvins största glädje att komma till Hedeby och hjälpa till med ett kalas eller något annat maktpåliggande. Hon var gift med en fattig arrendator. Något tillfälle att utveckla sin stora förmåga i den finare matlagningen fann hon inte i sitt hem. Det var bara på Hedeby, som hon fick glänsa med sin talang.

--Var det inte också något annat, som drog? frågade Charlotte, som påminde sig ett och annat ur den gamla släkthistorien.

--Mycket riktigt, kusin Charlotte. Jag ämnade just vidröra detta. Fru Malvinas gamla herrskap, min farfar, Bengt Göran, och min farmor, friherrinnan Augusta, som jag nyss talade om, var båda saligen döda, men min far, som nu ägde Hedeby, hade, efter vad vi alla visste, varit fru Malvinas ungdomstycke, och fastän den första kärlekshettan var avsvältnad, hade hon ännu kvar en liten svaghet för honom. Oss barn föreföll det alltid, som om min far och mor hyste verklig vänskap för Malvina Spaak. De tog emot henne med märkbar glädje, lät henne äta med vid herrskapsbordet och talade förtroligt med henne om alla sina bekymmer och glädjeämnen. Det föll oss aldrig in att misstänka, att det var samvetsksval, som låg till grund för all denna vänlighet.

--Överstinnan Ekenstedt talade alltid om fru Malvinas uppriktiga vänskap för familjen, anmärkte Charlotte.

--Hon var oss alltid en fulltrogen vän, det finns inte den minsta anledning att tro något annat. Och den tillgivenhet, som hon hyste för våra föräldrar, överflyttade hon också till oss pojkar, Göran och mig. Hon lagade alltid våra favoriträtter, hon hade alltid något gott att sticka till oss, då vi uppvaktade henne i köket, och hon tröttnade aldrig på att berätta de mest hårresande spökhistorier. Dock får jag kanske säga, att det alldeles tydligt var Göran, som var hennes favorit, och detta berodde nog på hans utseende. Jag, som var rödkindad och ljushårig och såg ut som vilken som helst bondpojke, kunde nog inte uppväcka några ömma hågkomster hos henne. Annat var det med honom. Han var vacker med stora, mörka ögon och ansågs likna min far. Det var mycket troligt, att fru Malvina, då hon såg upp från degtråg och stekgryta, mången gång inbillade sig, att tiden hade stått stilla och att hennes ungdoms älskade var återkommen för att fråga henne till råds om konsten att förmå en död att hålla sig stilla i sin grav.

Charlotte hade fått ett litet vemodigt drag över sitt ansikte.

--Jag känner till de där ögonen, sade hon liksom för sig själv.

--Det där goda förhållandet mellan fru Malvina och oss pojkar fortfor ända till 1816, började baronen på nytt, men då hade fru Malvina haft den oförsiktigheten att ta sin lilla dotter Thea med till Hedeby. Flickan var tretton år, och som jag var aderton och Göran sexton, ansåg vi oss alldeles för stora att leka med henne. Det skulle ha behövts en mycket hög grad av älskvärdhet för att få oss att glömma ålderskillnaden, men den stackars Thea hade en kort, klumpig kropp, utstående ögon och läspade. Vi fann henne avskyvärd och undvek henne, och fru Malvina, som ansåg, att lilla Thea var ett ovanligt begåvat barn, kände sig litet stött på hennes vägnar.

--Ack, läspade Charlotte, då jag tänker på att jag åker vid sidan av en baron Löwensköld, en son av den baron Adrian Löwensköld, som min mor älskade och som har bekostat min uppfostran!

Hon avbröt sig hastigt.

--Nej, förlåt, kusin! Jag tänkte inte på hur hon nu har det. Det är skam av mig att göra narr av en olycklig.

Baronen skrattade.

--Det var skada, att kusin skulle få skrupler, sade han. Kusin måtte ha en stor talang. Jag tyckte mig ha lilla Thea

bredvid mig här i släden. Men innan jag går vidare, får jag visst fråga om inte kusin är alldeles uttråkad. Det är inte var dag, som jag råkar någon av min egen släkt. Det gör mig på något sätt ung på nytt. Allt gammalt vill komma tillbaka.

Charlotte, som verkligen hade lyssnat med det största intresse, skyndade sig att lugna hans farhågor, och baron Adrian fortfor att berätta.

--Kusin skulle säkert ha haft mer överseende med vår oartighet mot lilla Thea än våra egna föräldrar, sade han. Men min mor, som märkte, att fru Malvina inte var vid sitt vanliga goda humör, gissade orsaken och förmanade oss strängeligen att vara artiga mot lilla Thea, och min far sa också sitt ord. Vi var vana att lyda, och vi tog flickan med oss på några roddturer och skakade ner astrakaner åt henne från de skyhöga äppleträden. Fru Malvina, den goda själen, sken genast opp igen, och allt avlöpte på bästa sätt ända till högtidsdagen.

--Att ni inte dränkte henne! sade Charlotte.

--Kusin kan nog sätta sig in i våra känslor, sade baronen. Alla traktens herrskaper infann sig, vi råkade unga flickor och gossar, som vi kände av gammalt och tyckte om, och vi kunde inte tänka oss, att vi på en sådan dag skulle behöva uppvakta lilla Thea. Min mor hade särskilt sagt ifrån, att flickan skulle vara med på festen, och jag kan inte erinra mig annat, än att hon var fullt passande klädd, men som ingen kände henne och hennes yttre var motbjudande, blev hon nog rätt försummad. Vi tog henne inte med i leken ute i det fria, och när dansen började senare på kvällen inne i salongen, blev hon inte uppjuden. Olyckligtvis var min mor så upptagen av att konversera de främmande damerna och herrarna, att hon glömde se efter hur lilla Thea hade det. Först vid supen erinrade hon sig hennes tillvaro, och då var olyckan redan skedd. Hon frågade husjungfrun var flickan befann sig och fick veta, att hon satt ute i köket hos sin mamma och grät. Ingen hade talat med henne. Hon hade varken fått vara med om lek eller dans. Nå, söta mor blev ju litet orolig över detta, men hon kunde inte lämna sina gäster för att trösta ett bortskämt barn. För resten är jag ganska säker om att hon fann lilla Thea lika avskyvärd som någonsin vi pojkar.

--Thea har alltid haft en förvånansvärd förmåga att ställa till obehag, anmärkte Charlotte.

--Ja, inte sant, kusin? Malvina Spaak hade naturligtvis blivit förolämpad på dotterns vägnar, och nästa morron hade min mor knappast hunnit att få sömnen ur ögonen, förrän husj ungfrun kom in och anmälde, att fru Malvina önskade resa sin väg och undrade om hon kunde få skjuts. Min mor blev helt förvånad. Förut hade det varit överenskommet, att fru Malvina skulle stanna på Hedeby ännu ett par dagar för att vila efter kalasbrådskan. Min

mor skyndade till fru Malvina, men fann henne obeveklig, ända tills hon hittade på att tillkalla sin man. Min far sa några ord om att han förra kvällen hade gett akt på lilla Thea och funnit, att hon uppförde sig mycket nätt och passande, och fru Malvina var med ens försonad. Hemresan blev uppskjuten, ja, man kom överens om att fru Malvina skulle dröja på Hedeby en hel vecka, just för att vi barn skulle hinna att göra varandras närmare bekantskap och bli goda vänner.

--Det var nästan alltför grymt, kusin.

--Då den saken var ordnad, lät min far kalla in 099 pojkar i sitt rum. Han frågade hur vi kunde understå 099 att inte lyda hans befallningar och gav oss var sin örfil. Min far var annars en mycket blid och saktmodig man. Han brukade aldrig utdela några handgripliga tillrättavisningar, så att kusin kan tänka sig vår förvåning. Det var ju omöjligt för oss att förstå varför vår far var så svag för lilla Thea. Men nu lät han oss veta, att det fanns ingen på jorden, som vi borde behandla med sådan hänsynfullhet som just henne, och talade om för oss, att hon skulle komma att stanna åtta dagar till, för att vi skulle lära oss att tycka om henne.

--Och det kunde ni naturligtvis inte bära?

--Jag lyckades att hålla mig tyst, men Göran, som var av ett mer häftigt lynne och som därtill hade blivit uppretad av örfilen, utropade i fullt raseri: "Därför att söta far har varit kär i Malvina Spaak, behöver väl inte vi bli förtjusta i lilla Thea." Jag kunde inte tänka mig annat, än att han skulle bli utkörd, men tvärtom. Söta far la band på sin vrede. Han satte sig i sin stora stol och bad oss komma närmare. Vi fick ställa oss på var sin sida om honom. Han tog våra händer och sa, att det var på tiden, att vi fick veta, att han fruktade, att en stor orätt hade blivit begången mot Malvina Spaak. Vid ett tillfälle--han var viss om att vi förstod vad han syftade på--hade hans liv svävat i fara, och han misstänkte, att hans mor, friherrinnan Augusta, om än inte med rena ord, sa dock på något annat sätt hade kommit Malvina Spaak att tro, att hon skulle få bli hennes svärdotter, om hon lyckades radda honom. Detta löfte hade ju inte kunnat hållas, och jungfru Malvina hade visat det mest taktfulla uppträdande, men min far kände, att han till henne stod i en skuld, som han aldrig kunde gälda, och han vände sig till oss för att be oss alltid iakttaga det mest hänsynsfulla uppförande mot fru Malvina och hennes dotter.

--Det var en vacker vädjan, kusin.

--Tyvärr, kusin, fann vi pojkar alltsammans mer löjligt än rörande.

I detta ögonblick vände sig kusken Lundman mot de akande och rapporterade, att han tyckte sig se ett åkdon på toppen av en av de närmaste backarna.

Baronen reste sig i släden. Ilan upptäckte åkdonet, han också, men han förklarade, att den backen befann sig på väl en fjärdingsvärs avstånd. Det var omöjligt att avgöra om det var den rätta släden. Han bad emellertid Lundman att öka farten så mycket som möjligt, och han gjorde i all hast upp en anfallsplan.

--Då vi kommer jämsides med den där släden, så tar kusin Charlotte

tömmarna, sade han. Lundman springer ur och håller skojarhästen, medan jag går fram till släden och flyttar barnet över till oss.

--Vi faller över dem som riktiga stråtrövare.

--Sådant läder ska sådan smörja ha.

Baron Adrian hängde ut över slädkarmen för att förbi hästarna kunna spana framat vagen. Han hade kommit i jakttagen och tänkte inte mer på den gamla historien, som han nyss hade varit så ivrig att berätta.

--Kusin Adrian, vi har säkert ännu en halvtimme kvar, innan vi hinner upp dem. Kunde jag inte få höra slutet på äventyret?

--Alltför gärna, kusin. Slutet blev det, att bror Göran, som inte kunde stå ut med att ännu en vecka sällskapa med lilla Thea, hittade på att tillverka en stor signetring av vax, guldpaper och en liten smula rött lack. Han lät tösen se den och inbillade henne, att detta var den verkliga, beryktade Löwensköldska ringen, som han sa sig ha funnit på kyrkogården. Nu kunde man alltså vänta sig, att den döde generalen när som helst skulle börja spöka på Hedeby för att kräva tillbaka klenoden. Lilla Thea blev skrämmd, fru Malvina ville på nytt resa sin väg, och det blev undersökning om saken. Bror Göran måste fram med vaxringen och med hela historien, och så gav söta far honom prygel. Men efter den betan sprang Gör

/HHHH/

kusin, och kom aldrig mer tillbaka. På hela tjugusex år har han inte visat sig på Hedeby förrän denna vinter, utan fört en skojs ares liv på landsvägen, till stor sorg för mina föräldrar och till skam och vanära för hela hans släkt.

--A, kusin Adrian, jag visste inte, att hans olycka började på det sättet.

--Jo, kusin, så förhöll det sig, och om man räknar noga, så kan man säga, att det "ar lilla Thea, som förskaffade honom hans död i landsvägsdiket. Hon har alltså blivit färdig med en av oss. Men se där har vi dem igen!

Åter hängde baronen ut över vägen, men som den efterspanade släden snart försvann ur sikte, vände han sig på nytt till Charlotte.

--Vad tycker kusin? Jag håller nästan på att glömma bort varför jag har tvingat kusin att höra allt det här. Jag ville varna för att försöka skilja Thea och Karl-Artur. Jag tror, ser kusin, jag tror, att fru Malvinas dotter har ett värv att sköta, varom hon själv ingenting vet. Kusin minns, att Marit Eriksson talade om att hon skulle sända en hämnare.

I detsamma vände sig baron Adrian emot Charlotte och blickade in i hennes ansikte med ett uttryck av skräckfull förväntan.

Och Charlotte förstod i ett ögonblick av ingivelse, att denne mjältsjuke drömmare, han, som inte i sin omgivning ägde någon, till vilken han kunde förtro sig, i de ensamma stundernas dysterhet brukade framkalla för sig den gamla straffdomen och att han så småningom hade kommit därhän att inbilla sig, att Thea Sundler skulle vara kallad att bringa den till utlörande.

Men ehuru hon inte kunde låta bli att påminna sig, att hon själv under den olycksaliga tiden, då hennes förlovning med Karl-Artur blev uppslngen, hade haft en känsla av att något hotfullt och oemotståndligt hade stått på Theas sida och förhindrat alla hennes egna bemödanden att rädda den älskade, så ville hon på intet sätt instämma i denna förmodan. Hon mötte i stället den spörjande blicken med en väl låtsad förvåning. /HHHH/

--Jag förstår inte, sade hon, varför kusin talar om KarlArtur i detta sammanhang. Han är ju ingen Löwensköld.

--Det sägs inte precis i spådomen, att alla tre offren ska heta Löwensköld, endast att de ska vara min farmors efterkommande.

--Och nu menar kusin, att jag för den där usla, eländiga gamla sagans skull inte ska försöka tala ett ord med KarlArtur, om jag råkar honom i kväll? Jag får inte skilja honom från Thea, jag får inte göra något alls för att återföra honom till ett värdigare levnadssätt?

Baron Adrians blick vilade på Charlotte med samma ängsliga fråga, och även i rösten förrådde sig nu den yttersta förtvivlan.

--Inte vill jag förbjuda kusin Charlotte att försöka. Jag säger bara, att det tjänar ingenting till. Jag såg Karl-Artur för några timmar sedan, och jag kan försäkra kusin, att han är snart mogen för döden i landsvägsdiket, han som min bror. En ond, bråd död, kusin, mitt i hans bästa ar.

--Jag förstår bara inte hur kusin kan inbilla sig något så barockt.

Baron Adrian lät sina dystra blickar vandra ut över landskapet.

--Vad förstår vi, kusin Charlotte, av det, som händer omkring oss? Varför går det den ene illa och den andre väl? Hur mycken oförsonad skuld är det inte, som måste utkrävas !

Trots det medlidande, som hon kände, höll Charlotte på att förlora tålmodet.

--Och sedan Thea har blivit färdig med Karl-Artur, kommer väl turen till kusin själv?

--Ja, sedan kommer turen till mig, men det betyder ingenting. Jag försäkrar kusin, att om jag hade ägt en son, skulle jag gärna ha tagit mitt eget liv, för att den skuld, som vilar över Löwensköldarna, måtte bli försonad. Min son, ser kusin, han skulle ha kunnat leva lycklig, han skulle ha fört vår ätt till heder. Ingenting skulle ha hindrat honom från att bli en gagnande och ansedd man. Vi tre, min bror, Karl-Artur och jag själv, vi har ingenting mäktat, därför

/HHHH/att straffdomen har legat över oss, men han, kusin, han, min son, skulle inte ha tyngts av den.

Lundman vände sig mot de åkande, saluterade med piskan och visade framåt vägen.

Baron Adrian gjorde inte en rörelse. Han hade flyttat sig tillbaka i sitt hörn, och där satt han utan att visa minsta deltagande för förföljandet. Charlotte kunde endast se hans profil, men det tycktes henne, att uppsynen hade blivit sådan, som den hade varit förut under veckan, butter och sur och sträng.

"Vad ska jag göra?" tänkte hon. "Han har fått tillbaka sin mjältsjuka."

De fortsatte på det där viset en god stund. Vägen, som de åkte på, var ovanligt både backig och krokig. Än löpte den nere vid stranden av sjön Löven, än fördjupade den sig i en skog, än trängde den fram mellan de tätt hopbyggda husen i en bondby. På intet ställe hade man någon lång utsikt. Den förföljda släden skyntade fram ett ögonblick och försvann i det nästa.

Så litet än Charlotte kunde tro på baron Adrians hjärnspöken, greps hon dock av ett allt starkare medlidande, och hon beslöt helt hastigt att gripa till det enda, som hon kunde tänka ut till tröst. Visst inte med något hopp om att lyckas, endast därför att hon kände ett oemotståndligt tvång att göra något.

--Kusin Adrian!

--Vad behagar kusin Charlotte?

--Jag måste tala om något.

--Jag står till kusins förfogande. Kusin har visat ett orimligt tålmod, som har hört på min dumma historia.

Tonen var obehaglig och sarkastisk, men Charlotte var dock tacksam för att han svarade.

--Gud förlåte mig, om jag nu gör något orätt, men jag måste tala om för kusin, att då den där karln, som kusin sände norr ut till skojarbyarna, kom tillbaka till Hedeby, så bad han att få tala i enrum med friherrinnan. Han ville underrätta henne, att Göran Löwensköld, kusins bror, hade efterlämnat en son.

Baron Adrians hand med den stora vargskinnsvanten lades än en gång tungt på Charlottes skuldra.

--Ar detta något, som kusin hittar på?

--Vad skulle jag vara för ett odjur, om jag kunde ljuga i det här fallet? Nej, kusin Adrian, det finns en pojke där oppe. Han är sex år gammal, stor och välvuxen. Inte så vacker som system, utan snarare lik gubben Bengt på porträttet. Men rättarn ville fråga friherrinnan om han alls borde tala om för kusin, att han fanns till. Det är ett fel med honom.

--Ar han en idiot?

--Nej, kusin, han är klok som en annan, han är glad och snäll, men han är...

Rösten svek henne under den starka spänningen. Hon kunde inte få fram ordet.

--Han är blind, kusin, viskade hon.

--Hur var det?

--Han är blind, upprepade Charlotte, nu nästan skrikande. Det var därför rättarn inte vågade omnämna saken

för kusin, och Amelie bad honom fortsätta att tala. Hon trodde, att det inte var rätta tiden att komma med ett sådant meddelande. Hon ville tala om det längre fram, då kusins humör vore mindre ömtåligt.

--Amelie är ett försiktigt nöt och blir aldrig annat.

--Han har varit blind alltifrån födseln. Det är ingenting, som kan botas.

Baron Adrian tog sig för att rentav skaka i Charlotte, som om han ville skaka ur henne sanningen.

--Och det är sant? Kusin kan svära på att det finns en pojke där oppe?

--Visst finns han. Han heter Bengt Adrian. Den lilla flickan brukar ofta tala om en bror. Det är förstås han. Vad står på, kusin?

Baron Adrian hade i oemotståndlig hänförelse slagit armarna om henne och kysst henne både på mun och kind. Nu släppte han henne storskrattande.

--Ja, förlåt, kusin, men kusin är en krona. Kusin är ingen pjosker, kusin är modig som en karl. Kusin är av min släkt. Kusin ska få se. Nästa gång kusin kommer till Hedeby, ska det vara som ett annat ställe.

--Jag är så glad, så utsägligt glad, kusin, men glöm inte, att han är blind!

--Blind! Jag har ju fem döttrar, som inte har något annat att göra än att leda och mata honom, om det behövs. Jag fortsätter norr ut i denna kväll. Nu ska vi bara först ha fatt i flickungen. Hallå, Lundman, ser han någon?

--Di ä inte långt borta, baron.

--Knalla på då, Lundman! Nu ska vi ha fatt dem. herregud i himlen! Vad var det han hette?

--Bengt Adrian.

--Göran hade ändå hjärta kvar för det gamla. Vad var det kusin önskade att jag skulle göra för Karl Artur?

--Men han är ju dömd att gå under.

--Tusan heller! Kusin sitter då väl inte och tänker på sådant där nojs, som en mjältsjuk baron försöker inbilla kusin. Vi struntar i den där straffdomen, med förlov sagt. Jag ska alltså ta hand om Karl-Artur. Men var ska vi göra av Thea?

--Hon har en man i livet, som längtar efter henne.

--Han ska få henne tillbaks, kusin. Och Karl-Artur ska få komma till Hedeby för det första och äta opp sig. Amelie får ta hand om honom, sådant tycker hon om. Men se här har vi dem! Nu tar vi dem i nästa backe.

Båda två hängde sig utom släden för att se bättre. De befann sig i en brant utförsbacke, som ledde ner till sjöstranden. Sedan följde en liten sträcka jämn väg och därpå en uppförsbacke. I denna var det, som baronen trodde att de skulle hinna de flyende.

Karl-Artur hade ännu ett litet försprång. Han befann sig på den släta vägen utmed sjön, medan Charlotte och hennes sällskap i god fart kom åkande utför sluttningen.

Emellertid tycktes de flyende ha förstått, att de skulle bli upphunna i backen, som reste sig tvärt framför dem. Karl Artur svängde om hästen, vek av från vägen och styrde ut på sjön.

--Nå, sade baron Adrian helt förnöjd, där tar vi dem bara så mycket lättare.

Lundman, som redan hade hunnit utför backen, svängde också utan betänkande ut på isen, som var täckt med en blandning av vatten och snö, men fullt hållbar.

De hade inte hunnit många famnar utåt isen, förrän baronen gav till ett utrop.

--Stopp, Lundman! Håll in hästarna! Vad tänker det där herrskapet på, som far ut på isen just här? Vi har ju älven där borta.

Från Charlottes släde, som var rätt hög, kunde man tydligt se hur isen tätt framför dem antog en mörk färg, vilket tycktes antyda, att den hade förtunnats av en liten bullersam älv, som kom strömmande fram ur skogsdjupet.

De höll stilla. Baronen steg ur släden, satte händerna för munnen som en ropare och skrek ut en varning. Charlotte ryckte och slet i

--Barnet! ropade han. Barnet, barnet!

Charlotte följde honom, och kusken Lundman kastade tömmarna ifrån sig och sprang, han också. Baronen hade försprång. Han var nästan framme vid vaken, och Charlotte tyckte sig höra, att han ropade något om att han såg tösen. I detsamma brast isen under honom.

Charlotte var så nära, att sprickorna i den bristande iskorpan nådde fram till hennes fötter. Hon tänkte dock inte på annat än att fortsätta framåt för att bringa hjälp, då Lundman fattade om henne bakifrån.

--Spring inte, frua! Kryp för Guds skull, kryp!

Båda två kastade sig ner på isen och kröp fram till vaken. Men de såg ingenting.

--Dä ä stark ström här, sade Lundman. Di ä redan unner iskanten.

HEMFÄRDEN.

Charlotte åker vägen fram i djupaste mörker. Hela tiden

sitter hon och gråter och småsnyftar. Näsduken, som

hon torkar bort tårarna med, har så småningom blivit våt, och som det är kallt nu på natten, blir den alldeles stel. Hon skyndar att stoppa in den under pälsen, för att den måtte töa upp igen.

Men vad hon gör, om hon gråter, om hon torkar bort tårarna, om hon gömmer undan näsduken, sker det helt mekaniskt och omedvetet. Hon gör inte annat än lyssnar efter svar på en bön, som hon gång efter annan upprepar.

Hon har inte baron Adrian bredvid sig i släden nu som på bortresan. Det finns ingen i närheten, som kan vara henne till hjälp och tröst mer än kusken. Och Lundman och hon är mycket goda vänner, han håller det till och med för sin plikt att då och då vända sig om på bocken och säga henne ett medkänslans ord.

--Ja, vet frua, detta va dä värsta, som jag tror att jag har vart mä om.

Det är mycket troligt, att det förhåller sig så, men Charlotte ger sig inte tid att svara honom. Hon fortsätter med att bedja samma bön och att lyssna efter svar.

Släden glider fram mycket tyst. Lundman har tagit bjällerkransarna av hästarna och lagt dem i lådan under sitsen. Vid varje ojämnhet i vägen ger de ifrån sig ett klingande ljud, men det låter dovt och hemskt och passar ihop med hela färden. De spelar inte alls sådana glada melodier, som da de hängde fria om hästhalsen.

Hästarna tycks veta, att de är på hemväg, och vill öka farten, men Lundman finner inte detta passande, utan håller in dem. Fastän ingen ser dem, far han framåt vägen i nästan samma takt som en likfärd.

--Dä va en präktig karl, den där baron Adrian, säger Lundman, och han fick en vacker död.

Men inte heller detta finner något genljud hos Charlotte. Hon tänker på

något helt annat, ber, ber utan uppehåll och lyssnar efter svar.

Lundman och Charlotte är inte ensamma i släden. När Charlotte vänder huvudet åt sidan, kan hon bredvid sig i slädsitsen urskilja ett stort bylte, som tycks innehålla en människa. Men visst inte någon av de drunknade, varken baron Adrian eller barnet, ja, alls inte någon, som är död. Det kommer inte ett ord från det där hållet, och inte en rörelse märkes, men de färdas så ljudlöst, och allt omkring dem är så stilla, att Charlotte kan höra ett svagt snörvlande, som ibland beledsagar andhämtningen.

Hon försöker vända tankarna till baron Adrian och till det lilla barnet. Det skulle vara en lättnad. De är döda och

borta, men det följer ingen fasa med minnet av dem, bara sorg. Men hon måste hålla i med sina böner. Hon måste tränga ända fram till Guds tron. Hon måste bedja, att det ändå måtte följa någon välsignelse med allt det förskräckliga, om har hänt denna kväll.

När hon och Lundman hade hunnit fram till randen av vaken och förgäves hade spanat efter minsta spår av de drunknade, hade Karl-Artur ropat till dem, att han skulle springa i land efter folk. Detta hade han gjort, och Thea hade följt honom. Ett litet järnbruk, som drevs av samma älv, som hade vållat olyckan, hade funnits i närheten, och därifrån hade människor kommit rusande ner till isen. De hade haft med sig stänger och stuckit in dem långt under istäcket, men allt hade varit hopplöst från första stund. Den starka strömmen hade fört bort de drunknade. Man skulle ha behövt bryta upp hela sjön för att finna dem.

Thea Sundler hade Charlotte inte mer sett något av, men Karl-Artur hade kommit tillbaka och varit en av de ivrigaste att bringa hjälp, ja, flera gånger utsatt sig för verklig livsfara. Under hela tiden hade han undvikit att komma i hennes närhet. Först då allt var slut och de många ivriga hjälparna, nedslagna och modlösa, hade börjat vända tillbaka mot land, hade han närmat sig henne.

Han hade gått långsamt och tvekande och hållit ögonlocken sänkta, såsom han brukade. Då han hade kommit tätt in på henne, hade han höjt blicken något litet, så att han hade kunnat se klänning och päls, men inte ansiktet. Stående på det sättet hade han yttrat några ord, som kanske skulle vara en tröst eller en ursäkt.

--Ja, Göran ville ha tillbaka ungen sin. Och så ville han kanske säga tack till sin rike bror för den vackra begravningen

--Karl-Artur!

Han hade sett upp, och den största häpnad hade återspeglats i utseendet. Han hade tydligen inte väntat sig att finna Charlotte, utan trott, att fruntimret, som ledsagade baron Adrian, hade varit hans hustru.

Han hade inte yttrat ett ord vidare, utan stått tyst och sett in i Charlottes ansikte, liksom hon hade stått och sett in i hans. All den smärta och förfäran, som hon kände över hans förfall och råhet, hade stått att läsa i hennes drag, och han hade inte kunnat undgå att tyda skriften.

Men därvid hade han själv förändrats på ett sätt, som Charlotte väl kände igen från fordom, då han hade fått sina anfall åt hjärtat. Ögonen hade blivit vilda och stirrande, läpparna hade öppnats till ett skrik, och han hade tryckt båda händerna hårt mot bröstet. Ett ögonblick hade han stått så, därpå hade han börjat vackla och skulle ha fallit, om inte Charlotte hade slagit armarna om honom.

Han hade vinglat hit och dit under ett par ögonblick, men Charlotte hade hastigt ropat på hjälp, och ett par karlar hade skyndat till och burit honom till hennes släde. Då man hade lagt ner honom där, hade han varit medvetlös.

Efter detta hade Charlotte kört fram till det lilla bruket, och där hade hon uppehållit sig i flera timmar. Karl-Artur måste ha vård. Lundman och hon var våta efter att ha krupit i snösörjan på isen och var tvungna att torka sina kläder. Hästarna skulle vila och äta. Men av allt, som hade hänt under dessa timmar, hade Charlotte inte något minne. Hon hade endast hela tiden bett och bett till Gud, att det matte lyckas henne att rädda Karl-Artur, att skilja honom från den människan, som fördärvade honom.

Man hade inte kunnat återkalla honom till sans före avresan, men som det tydligt märktes, att han ännu var vid liv, hade Charlotte rullat in honom i sina fällar och tagit honom med sig i släden.

Det är en mulen, stilla natt, ingen stjärna lyser. Charlotte suckar över den stora tystnad, vari den allsmäktige insveper sig. Aldrig förr i hela sitt liv har hon som nu längtat efter svar på en bön.

Helt plötsligt märker hon, att den avsvimmade gör några rörelser.

--Karl-Artur, viskar hon, hur har du det?

Hon får intet svar för det första, men nu, då hon märker, att han kommer att hämta sig, gripes hon av en ny ängslan. Hurudan ska han vara? Ska han tala rätt och elakt som nyss där ute på isen? Hon får lov att komma ihåg, att han är en annan människa.

Snart hör hon honom med mycket svag röst göra en fråga.

--Vem är det, som jag har bredvid mig i släden? Är det Charlotte?

--Ja, säger hon. Ja, Karl-Artur, det är Charlotte.

Hon hör, att rösten är den gamla. Den är mycket svag, men inte rå. Den är vacker som förr, och, besynnerligt nog, ljuder den tillgjord och inställsam, ja, nästan litet pjollrig.

--Jag kunde tro, att det var Charlotte, säger han. Det är alltid något så friskt och levande över Charlotte. Jag har blivit frisk, därför att jag sitter bredvid Charlotte.

--Du känner dig bättre?

--Alldeles bra, Charlotte. Det är inte alls något fel med mitt hjärta för närvarande. Jag har inga plågor, inte på många år har jag känt mig så frisk.

--Du har nog varit mycket sjuk, Karl-Artur.

--Ja, Charlotte, mycket sjuk.

Han säger inte något mer på en stund, och Charlotte sitter stilla och väntar.

--Vet Charlotte vad? börjar han snart nog, alltjämt med samma veka och pjollriga stämman. Jag sitter och roar mig med att hålla likpredikan över mig själv.

--Vad säger du? Likpredikan?

--Ja, just så, Charlotte. Har aldrig Charlotte undrat över vad prästen ska komma att säga på graven, då Charlotte är död?

--Aldrig, Karl-Artur. Inte tänker jag på att jag ska dö.

--Skulle inte Charlotte vilja be den prästen, som ska tala på min grav, att han säger till sina åhörare, att här vilar den rike ynglingen, som till åttlydnad av Jesu bud gick och sålde bort sina ägodelar och blev en fattig man?

--Ja, ja, Karl-Artur, men du ska ju inte dö nu

--Kanske inte än, Charlotte. Jag har sällan känt mig så frisk. Men Charlotte kan ju komma ihåg det. Jag önskar också, att prästen påminner om att jag var aposteln, som gick ut på vägar och stigar för att bära fram till människorna budskapet om himmelriket mitt i deras dagliga gärning, i deras lek och arbete.

Charlotte svarar inte. Hon undrar om Karl-Artur gör narr av henne.

Han fortfar att tala med samma tillgjorda röst.

--Jag tycker också, att det skulle ta sig bra ut, ifall prästen sa något om att jag liksom Herren Kristus själv har visat min ödmjukhet genom att äta och dricka med publikaner och syndare.

--Tig för all del, Karl-Artur! Du och Kristus! Det där är ju häslelse.

Det dröjer något innan Karl-Artur svarar.

--Jag tycker int riktigt om det där inpasset, säger han därpå. Men jag kan ju nöja mig, utan att prästen säger något om publikanerna. Det kunde missförstås. Det andra kan vara nog för att förklara varför jag har förlagt min verksamhet till landsvägen, bland landsvägsfolket. Visserligen har det inte fattats mig tillfälle att utvidga den åt annat håll.

Charlotte sitter där och vill skrika högt av förfäran. Är detta hans allvar? Eller talar han bars så för att imponera på henne? Har han förlorat allt omdöme?

--Charlotte påminner sig kanske, att jag hade en vän, som blev missionär?

--Pontus Friman?

--Alldeles riktigt, Charlotte. Han skriver brev på brev för att förmå mig att resa ut till hednalandet och hjälpa honom. Jag har varit mycket frestad. Jag tycker ju om att resa. Språkstudier intresserar mig också. Jag har alltid haft mycket lätt för att inhämta kunskaper. Ja, vad säger Charlotte?

--Jag sitter här och undrar om du gör narr av mig, Karl-Artur. Eljest tycker jag visst, att det vore en utmärkt ide.

--Jag? Skulle jag göra narr? Jag talar alltid allvar, det borde Charlotte veta av gammalt. Men Charlotte förefaller verkligen litet oförstående. Jag hade inte väntat mig detta efter en så lång skilsmässa. Jag fruktar, att detta sammanträffande blir en missräkning.

--Det vore mycket sorgligt, Karl-Artur, säger Charlotte, som är alldeles förvirrad, alldeles bragt ur fattningen av den stackars trashankens obeskrivliga övermod och fåfänga.

--Jag vet, att Charlotte är mycket rik, och en rik människa blir lätt yttlig och dömer efter skenet. Charlotte förstår inte, att min fattigdom är helt och hållet frivillig. Jag har ju en hustru...

Då han för hustrun på tal, gör Charlotte ett försök att gripa in, att tala om något för honom, som kunde väcka hans intresse.

--Hör nu på mig ett ögonblick, Karl-Artur! Har du hört, att din mamma under sina sista år inte ville veta av någon annan lektyr än dina studentbrev? Jaquette läste dem högt för henne dag ut och dag in. Men en vacker dag måtte Jaquette ha tröttnat, och vet du vad hon då gjorde? Jo, hon for till Korskyrka och sökte opp Anna Svärd och din lille son. Hon tog dem med sig till Karlstad och lät överstinnan se barnet.

--Oändligt vackert och rörande, Charlotte.

--Sedan dess behövde inte Jaquette mer läsa några brev. Din mor ville ha barnet i sin närhet alltid. Hon lekte med det, hon beundrade det, tänkte på ingenting annat. Man kunde inte skilja henne från barnet, och din hustru måste flytta in till Karlstad. Hon lär ha kommit i stor gunst hos dem alla, framför allt hos din far. Nu, sedan din mor är död, har din hustru flyttat tillbaka till Korskyrka. Hon och hennes många fosterbarn håller på att förvandla din lilla stuga till en riktig bondgård. Men din egen son lär mest vistas hos Jaquette, som nu bor på Alvsnäs. Han är ett förtjusande barn. Har du inte lust att se din son, Karl-Artur?

--Jag vet mycket väl, Charlotte, att min hustru nästan förgås av längtan efter mig och de andra också. Men det tjänar till ingenting, att Charlotte försöker föra deras talan. Jag tycker om friheten. Jag tycker om livet på landsvägen. Jag tycker om de små äventyren.

"Han har ingen känsla kvar för något, som är gott", tänker Charlotte. "Han bara glider undan och undan. Jag kan inte få något grepp om honom." Men hon gör i alla fall ännu ett försök.

--Du låter så nöjd, Karl-Artur?

--Skulle jag inte vara nöjd, då jag har återfunnit Charlotte ?

--Du ångrar inte alls, att du stal bort det lilla barnet? Det blev ändå orsaken till två människors död.

--Två människor, säger Karl-Artur, två människor! Charlotte gör så besynnerliga inpass. Inte bryr jag mig om, ifall två människor dör. Jag hatar alla människor. Det är mitt största nöje att samla dem omkring mig för att skälla ut dem, för att kunna säga dem vad de är för eländiga svin.

--Tyst, Karl-Artur! Du är förskräcklig.

--Förskräcklig? Jag? Men det är naturligt, att Charlotte säger så. Det är den försmåddas hämnd. Det är de sura rönnbären. I alla fall måste ju Charlotte medge, att den, som har kunnat väcka en sådan tillgivenhet som jag... Vet Charlotte, jag förstår inte, att hon ger sig till tåls. Jag väntar, att hon ska komma och rycka mig ur Charlotte armar.

detta hans allvar? Eller talar han bara så för att imponera på henne? Har han förlorat allt omdöme?

--Charlotte påminner sig kanske, att jag hade en vän, som blev missionär?

--Pontus Friman?

--Alldeles riktigt, Charlotte. Han skriver brev på brev för att förmå mig att resa ut till hednalandet och hjälpa honom. Jag har varit mycket frestad. Jag tycker ju om att resa. Språkstudier intresserar mig också. Jag har alltid haft mycket lätt för att inhämta kunskaper. Ja, vad säger Charlotte?

--Jag sitter här och undrar om du gör narr av mig, Karl-Artur. Eljest tycker jag visst, att det vore en utmärkt ide.

--Jag? Skulle jag göra narr? Jag talar alltid allvar, det borde Charlotte veta av gammalt. Men Charlotte förefaller verkligen litet oförstående. Jag hade inte väntat mig detta efter en så lång skilsmässa. Jag fruktar, att detta sammanträffande blir en missräkning.

--Det vore mycket sorgligt, Karl-Artur, säger Charlotte, som är alldeles förvirrad, alldeles bragt ur fattningen av den stackars trashankens obeskrivliga övermod och fåfänga.

--Jag vet, att Charlotte är mycket rik, och en rik människa blir lätt ytlig och dömer efter skenet. Charlotte förstår inte, att min fattigdom är helt och hållet frivillig. Jag har ju en hustru...

Då han för hustrun på tal, gör Charlotte ett försök att gripa in, att tala om något för honom, som kunde väcka hans intresse.

--Hör nu på mig ett ögonblick, Karl-Artur! Har du hört, att din mamma under sina sista år inte ville veta av någon annan lektyr än dina studentbrev? Jaquette läste dem högt för henne dag ut och dag in. Men en vacker dag måste Jaquette ha tröttnat, och vet du vad hon då gjorde? Jo, hon for till Korskyrka och sökte opp Anna Svärd och din lille son. Hon tog dem med sig till Karlstad och lät överstinnan se barnet.

--Oändligt vackert och rörande, Charlotte.

--Sedan dess behövde inte Jaquette mer läsa några brev. Din mor ville hu barnet i sin närhet alltid. Hon lekte med det, hon beundrade det, tänkte på ingenting annat. Man kunde inte skilja henne från barnet, och din hustru måste flytta in till Karlstad. Hon lär ha kommit i stor gunst hos dem alla, framför allt hos din far. Nu, sedan din mor är död, har din hustru flyttat tillbaka till Korskyrka. Hon och hennes många fosterbarn håller på att förvandla din lilla stuga till en riktig bondgård. Men din egen son lär mest vistas hos Jaquette, som nu bor på Alvsnäs. Han är ett förtjusande barn. Har du inte lust att se din son, Karl-Artur?

--Jag vet mycket väl, Charlotte, att min hustru nästan förgås av längtan efter mig och de andra också. Men det tjänar till ingenting, att Charlotte försöker föra deras talan. Jag tycker om friheten. Jag tycker om livet på landsvägen. Jag tycker om de små äventyren.

"Han har ingen känsla kvar för något, som är gott", tänker Charlotte. "Han bara glider undan och undan. Jag kan inte få något grepp om honom." Men hon gör i alla fall ännu ett försök.

--Du låter så nöjd, Karl-Artur?

--Skulle jag inte vara nöjd, då jag har återfunnit Charlotte ?

--Du ångrar inte alls, att du stal bort det lilla barnet? Det blev ändå orsaken till två människors död.

--Två människor, säger Karl-Artur, två människor! Charlotte gör så besynnerliga inpass. Inte bryr jag mig om, ifall två människor dör. Jag hatar alla människor. Det är mitt största nöje att samla dem omkring mig för att skälla ut dem, för att kunna säga dem vad de är för eländiga svin.

--Tyst, Karl-Artur! Du är förskräcklig.

--Förskräcklig? Jag? Men det är naturligt, att Charlotte säger så. Det är den försmåddas hämnd. Det är de sura rönnbären. I alla fall måste ju Charlotte medge, att den, som har kunnat väcka en sådan tillgivenhet som jag... Vet Charlotte, jag förstår inte, att hon ger sig till tåls. Jag väntar, att hon ska komma och rycka mig ur Charlottes armar.

--Var för all del tyst, Karl-Artur!

--Men varför? Det är en glädje för mig att språka med Charlotte.

--Du stör mig. Jag ber till Gud. Jag har bett till honom, alltsedan jag råkade dig i eftermiddags.

--En mycket lovvärd sysselsättning. Men vad ber Charlotte om?

--Att jag måtte kunna rädda dig ifrån den där kvinnan.

--Ifrån henne! Det är lönlöst, Charlotte. Ingenting i världen kan rubba hennes tillgivenhet.

Han lutade sig i detsamma fram mot Charlotte och viskade i hennes öra:

--Jag själv har försökt allt tänkbart. Men det finns ingen hjälp. Ingen utom döden. Nemo nisi mors.

--Då ber jag om döden för dig, Karl-Artur.

--Charlotte har alltid varit så obehagligt uppriktig. Det är inte angenämt att veta, att Charlotte ber Gud om min död, men jag ska naturligtvis inte störa.

De far en lång stund fram lika tysta, som innan Karl-Artur vaknade till medvetande. Charlotte söker ordna sina tankar, tänka efter vad hon ska företa sig med en man, som är till den grad förstörd.

Då vänder sig Lundman än en gång om på bocken.

--Hör frua, att dä ä nära, som kommer efter oss? Di far så fort di kan, di piskar hästarna och di ropar te varandra, att nu har vi dom. Vill frua, att vi ska köra ifrån dom ?

--Nej, Lundman, visst inte. Vi ska stanna i stället. De är välkomna.

Några ögonblick efteråt är de upphunna. I nattens mörker skymlar Charlotte ett par små skojarryssar, som kommer upp jämsides med hennes släde. Mörka gestalter springer ner på vägen. Ett par skyndar fram och griper hennes hästar i betslet. Ett par andra, en man och en kvinna, kommer fram till henne.

--Är det Charlotte, jag menar: är det kommerserådinnan Schagerström? säger en läspande stämma. Jag skulle be att få veta om kommerserådinnan kan ge några upplysningar om Karl-Artur. Då Karl-Artur sprang ner till isen, hade vi kommit överens att råkas hos en av smederna, och jag satt och väntade i flera timmar. Till sist gjorde jag en förfrågan på brukskontoret och fick då veta, att han hade blivit sjuk och att kommerserådinnan hade tagit honom med sig i sin släde. Det är j u så vackert och vänligt. Hur är det man säger? "Gammal kärlek rostar inte."

--Du kommer manstark, Thea, anmärker Charlotte helt lugnt.

--Det var en sådan tur för mig, att två av våra bästa vänner kom åkande vägen fram just i kväll. De lovade genast hjälpa mig att skaffa Karl-Artur till rätta. Ack, kommerserådinnan kan inte tro hur mycket gott Karl-Artur har verkat bland landsvägsfolket och hur omtyckt han har gjort sig. De vill ha honom tillbaka till varje pris.

--Jag förstår, att du tänker ta honom med våldsmakt, om jag nekar att lämna ut honom.

--Inte med våld, kommerserådinnan, det är inte på något sätt meningen. Men vi ville vara säkra om att Karl-Artur skulle få följa sin fria vilja och vända tillbaka till oss, om han så önskar.

--Det finns inget tvivel om vad han önskar, Thea. Han har uppehållit en artig konversation med mig den sista timmen, men han är mycket uttråkad och är förfärligt glad, att du är kommen. Jag håller visst inte kvar honom. Säg du åt dina vänner, att de där dragna knivarna, som blänker omkring mig, inte behövs. Du får ta honom.

Thea Sundler, som troligtvis har väntat sig ett ihärdigt motstånd, blir så häpen, att hon ingenting svarar.

--Ta honom du! upprepar Charlotte med höjd röst. Ta honom, och gör slut på honom! Jag trodde, att jag skulle kunna hjälpa honom, men jag kan inte. Han är utan vett och förstånd. Han sitter här med två människors liv på samvetet, och han vet knappast om det. Bort med honom! Bort till lögn och brott och elände! Ner i dypölen med honom! Han är nöjd med det, som han har gjort i kväll. Det inger honom ingen förskräckelse. Han vill inte ändra sitt liv. Han vill fortsätta som förut. Bort med honom!

Hon lutar sig över åt Karl-Arturs sida, kastar upp fotsacken och viker undan fällen, så att han ska kunna lämna släden.

--Bort med dig! Vänd tillbaka till henne, som har gjort dig till det, som du nu är! Jag är färdig med dig.

Thea Sundler går utan ett ord över till Karl-Arturs sida, och han reser sig. Men då hon sträcker ut handen för att hjälpa honom ur släden, slår han undan den. Han vänder sig mot Charlotte och sjunker ner vid hennes fötter.

--Hjälp mig, rädda mig! ropar han med en röst, som nu på en gång ljuder uppriktig och sann.

--Det är för sent nu, Karl-Artur.

Han omfattar Charlottes knän och klamrat sig fast vid henne.

--Charlotte, fräls mig från henne! Ingen mer än du kan hjälpa mig.

Charlotte lutar sig över honom och försöker se honom in i ögonen.

--Du vet vad det kommer att kosta dig, säger hon helt lågt, men med stort allvar.

--Ja, jag vet, Charlotte, svarar han lika allvarligt och möter stadigt hennes blick.

--Lundman! ropar Charlotte med plötslig glädje i stämman. Bruka piskan, och kör!

Kusken Lundman reser sig på sin kuskbock, storskäggig och väldig, som en herrgårdskusk ska vara, och svänger sin långa piska framåt, bakåt och åt sidorna. De mörka gestalterna springer svärj ande undan, hästarna stegrar sig och sätter av. Karlarna, som skulle hålla dem, släpar med ett stycke; men piskrapp efter piskrapp träffar dem, och de släpper taget. I vild galopp åker Charlotte och hennes ledsagare fram mot Hedeby.

VIGSELRINGEN.

Vem var hon, att hon skulle komma ihåg sådant, som alla andra hade glömt? Varför skulle hon sitta och tänka på den tiden, då han for omkring på marknader som en annan skojare? Varför skulle hon i vart ögonblick se för sig henne, som han då hade haft i sällskap?

Hon var ganska viss om att det var år 1842, som han hade rest ut som missionär, och nu var de inte hunna längre än till 1850. Det var inte mer än åtta år, som han hade varit borta. Och likafullt tyckte alla människor, att allting skulle vara glömt och förlåtet. Men hon, som hade varit gift med honom, borde väl få ha sin egen mening om den saken.

Ja, tänk det, att sedan han nu hade kommit tillbaka till Korskyrka för en tid och fick bo och vistas på Stora Sjötorp, så kom grannarna i kyrkbyn och frågade henne om hon ämnade följa med honom ut till Afrika! Men det var så med folk här neråt landet: de var lätta och ombytliga, de for fram och tillbaka som vattnet i ett tråg. Hon skulle följa med honom, hon, som satt välbärgad och hedrad i egen gård! Hon skulle resa hemifrån nu, sedan fosterbarnen var vuxna och försörjde sig själva och hon kunde få ha det lugnt och bra och ta till sig Svärdsmoder och ge henne en god ålderdom!

Hon hade inte råkat honom, fastän han hade kommit till Korskyrka för ett par dagar sedan. Han hade åtminstone haft så mycket vett, att han inte hade försökt sig på att gå till henne. Och hon skulle ha önskat, att hon inte hade gått i kyrkan nu för ett par timmar sedan och hört honom. Det kunde ju tydas så, som om hon vore angelägen att få se honom igen. Men hon hade inte heller gått godvilligt, utan det var fru Schagerström, som hade kommit och tagit henne med sig. Och henne var det ju inte lätt att säga nej till.

Vem var hon, att hon inte kunde låta bli att tänka på allt, som varit? Fru Schagerström hade sagt henne, att han redan hade utfört ett gott verk ute bland hedningarna. Nu hade han kommit till sin rätta plats i livet, sade hon. Gud hade drivit och jagat honom som ett djur i en fålla, alla vägar hade varit stängda för honom utom denna enda, och det hade visat sig, att det var den rätta, den, som han borde ha valt från första stund.

Fru Schagerström hade inte sagt till henne med rena ord, att hon borde överge allt sitt och följa med honom. Hon hade bara kastat fram något om att han fick fara bra illa där ute bland vildarna och att det skulle vara gott, om han hade någon med sig, som kunde laga ordentlig mat åt honom. Och Schagerström, som hittills hade bistått honom med pengar för uppehållet där ute, skulle väl inte dra sig för att betala en hjälpare, om de bara kunde finna någon.

Vad hon mer hade sagt, det var, att han nu hade lärt sig att älska människorna. Det var så viktigt, för det var detta, som hade fattats honom. Han hade älskat Kristus och hade visat, att han kunde offra allt i världen för att följa honom. Men den rätta människokärleken hade han aldrig känt. Och den, som vill vara en Kristi efterföljare utan att älska människorna, den måste föra både sig själv och andra till elände.

Och så hade fru Schagerström sagt, att om hon ville följa med till kyrkan och höra honom, så skulle hon snart märka den stora förändringen. Hon skulle få höra, att han älskade de där svartingarna, som han sökte göra till kristna. Och det var den kärleken, som hade gjort honom till en annan människa.

Ja, hur det nu hade gått till, så hade hon blivit lockad med till kyrkan.

När han hade kommit upp i predikstolen, hade hon för det första inte känt igen honom. Han var skallig, och ansiktet var fårat av mycket lidande. Han var inte vacker mer, och han hade kommit så stilla och ödmjukt. Hon hade fått en sådan besynnerlig lust att gråta, då hon hade sett honom.

Och ändå såg han visst inte sorgsen ut, utan hade ett milt leende över ansiktet, ett leende, som lyste upp hela kyrkan.

Inte ville hon säga, att det hade varit någon märkvärdig

predikan. Det hade varit för litet av Guds ord i hennes tycke. Han hade bara talat om hur folk hade det borta i hednalanden, men det skulle ju heller inte kallas för annat än ett missionsföredrag. Och visst kunde hon förstå, att han älskade dem där ute, eftersom han stod ut där och ville fara dit tillbaka. För nog hade de haft det fattigt och svårt i Medstubyn, men det var ju ingenting att räkna. De här, de hade varken golv eller fönster i sina stugor.

Och mittunder det att hon hade suttit och sett på det milda leendet och hade hört, att det låg hjärtelag under vart ord, som han sade, så hade hon kommit att tänka på att det var han, som hade okvädat folk på marknader och blivit utskrattad. För det var så med henne. Hon var inte ifrån Korskyrka, utan hon var ifrån Medstubyn och var brorsdotter till Jobs

Erik. Hon var envis och misstrogen, hon som han.

När hon gick ut ur kyrkan, såg hon, att ett bord var utsatt framför porten, och på det stod ett mässingsfat, där folk lade ner vad de tyckte sig kunna skänka till hedningarnas omvändelse.

Två herrkarlar från kyrkbyn stod och vaktade bredvid skålen, och hon tyckte, att de såg stort på henne, då hon gick förbi. Hon hade inte haft några pengar på sig, för det hade inte fallit henne in, att den predikanten skulle kunna locka henne att ge något. Och i brist på annat hade hon nu helt hastigt strukit vigselringen av fingret och kastat ner den i skålen. Den hade han gett henne, och den kunde han gärna få tillbaka.

Och nu satt hon ensam hemma i sitt kök och funderade på om detta kunde ha någon påföljd.

Han kunde ju ta det så, som om hon ansåge, att deras äktenskap var upplöst och hon aldrig mer ville veta av honom.

Och om han tog det så, då skulle han inte komma till henne, det visste hon. Då skulle han fara sin väg utan vidare.

Men han kunde ju också ta det så, som om hon ville påminna honom om att han här i Korskyrka hade en hustru, som satt och väntade på honom.

Ja, hon fick se hur han tog det. Det berodde på hans eget sinnelag om han tog det på det första sättet eller på det andra.

Men om han tog det på det andra sättet och kom till henne, vad skulle hon då svara?

Ja, vem var hon, vad ville hon? Visste hon vad hon ville?

Hon hade allt litet hjärtklappning. Hon var så besynnerlig. Hon kunde inte glömma, att det var den mannen, som hon en gång hade skickat hälsningar till med flyttfåglarna.

Nu var det någon, som gick förbi fönstret. Var det han? Ja, det var det.

Och nu kom han in i förstugan. Nu tog han i dörrlåset.

Vad skulle hon svara honom?

